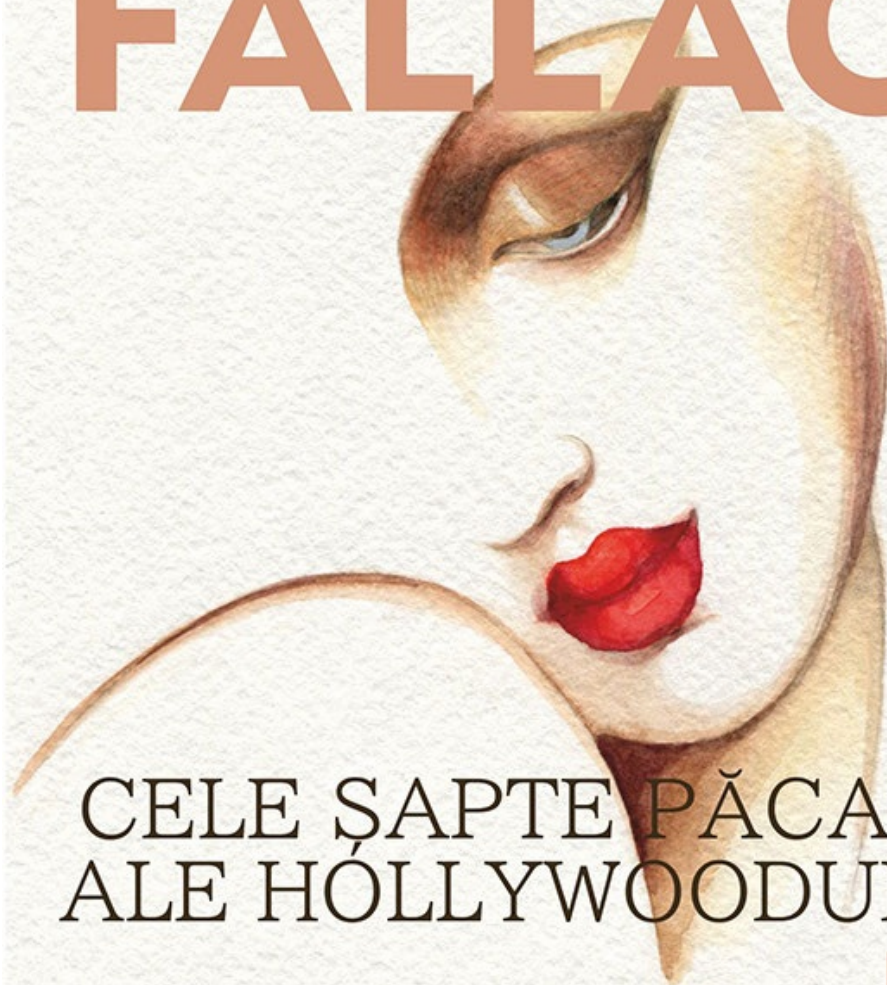

ORIANA
FALLACI
SERIA AUTOR

ORIANA FALLACI

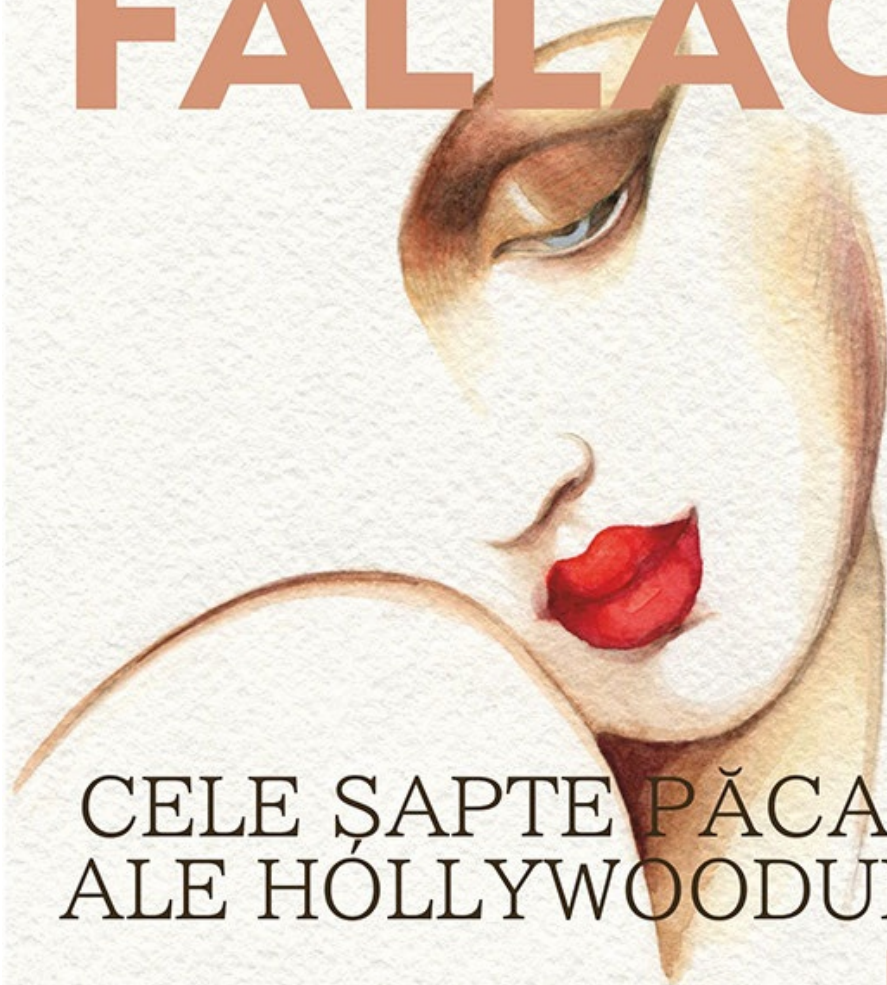
CELE ȘAPTE PĂCATE
ALE HOLLYWOODULUI

grey spot

LSI
LEBĂDA
NEAGRĂ
the publishing house

ORIANA
FALLACI
SERIA AUTOR

ORIANA FALLACI

CELE ȘAPTE PĂCATE
ALE HOLLYWOODULUI

grey spot

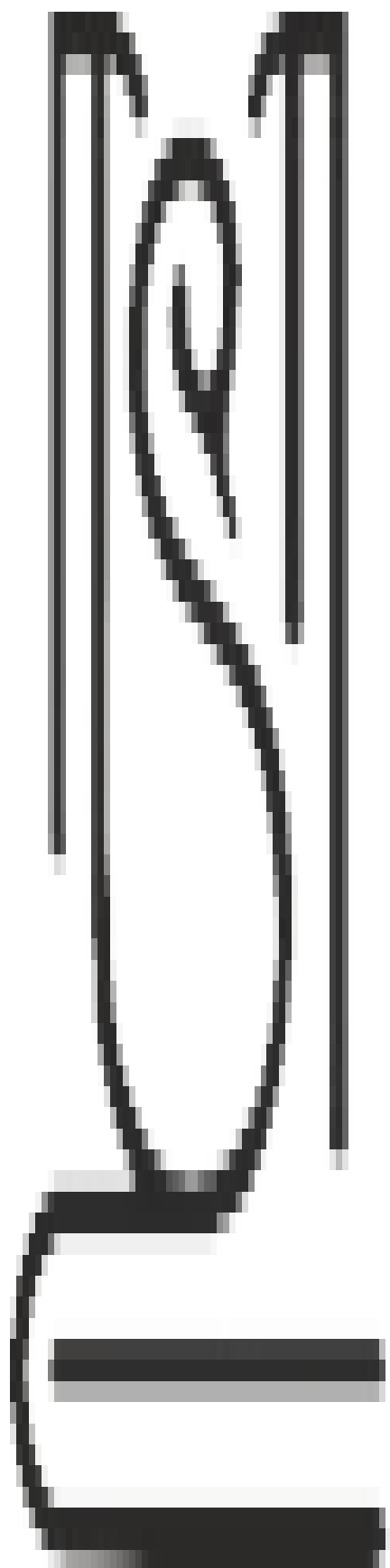
LEBĂDA
NEAGRĂ
the publishing house

ORIANA FALLACI

CELE ȘAPTE
PĂCATE ALE
HOLLYWOODULUI

Traducere din limba italiană
de Nicoleta Dabija

Lebăda Neagră
Iași, 2021

LEBĂDA
NEAGRĂ

the publishing house

Titlu original: I sette peccati di Hollywood

© 1958 Longanesi & C., Milan

© 2009-2016 RCS Libri S.p.A., Milan

© 2016 Rizzoli Libri S.p.A., Milan

© 2018 Mondadori Libri S.p.A. / BUR, Milan

Prima ediție actualizată: BUR, Opere di Oriana Fallaci, ianuarie 2009.

www.bur.eu

Site oficial Oriana Fallaci: www.orianafallaci.com.

© 2021 by Editura Lebăda Neagră

pentru prezenta ediție în limba română

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră

Iași, B-dul Chimiei nr. 2, bl. C1, et. 2, ap. 22, 700391

ISBN ePub: 978-606-9682-24-1

ISBN PDF: 978-606-9682-23-4

ISBN print: 978-606-9682-22-7

Credit foto copertă: © iStock.com/Anna Ismagilova

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Oriana Fallaci (29 iunie 1929 – 15 septembrie 2006), jurnalist de origine italiană, a început studiile la Universitatea din Florența, în medicină și chimie; ulterior, s-a transferat în domeniul artei, însă fără a absolvi. La îndemnul unchiului său, el însuși ziarist, Oriana Fallaci a început cariera în jurnalism, devenind corespondent special pentru ziarul italian Il Mattino dell'Italia centrale (1946). Începând cu anul 1967, a fost corespondent de război în Vietnam, Orientul Mijlociu și America de Sud.

Un personaj controversat, cu un curaj feroce și o determinare ieșită din comun, Oriana Fallaci a fost un adversar al Islamului, pe care l-a considerat noul fascism, și a contestat modul în care erau tratate femeile musulmane. A luptat împotriva avortului și a susținut superioritatea civilizației occidentale.

Interviurile realizate de Oriana Fallaci au vizat prin întrebările sale incomode numeroase personalități: Yasser Arafat (om politic palestinian), Golda Meir (prim-ministru în Israel), Indira Gandhi (prim-ministru în India), Haile Selassie (împăratul Etiopiei), Deng Xiaoping (politician în China), Henry Kissinger (secretar de stat american).

Cărțile sale au fost traduse în peste 21 de limbi și au fost recompensate cu numeroase premii internaționale pentru pace, progres, cultură și pentru jurnalism.

Mamei și tatălui meu

Oriana Fallaci are o privire ageră toscană și a fost într-adevăr o decizie fericită să și-o fixeze ceva timp pe caravanseraiul de la Hollywood. A rezultat un album cu portrete originale în prim-plan.

Subiectul n-a fost ușor. Pare că totul s-a spus deja despre Hollywood, de mii de ori, și cel mai probabil totul a fost adevărat. Ceea ce admir în relatarea domnișoarei Fallaci nu este deci respectul pentru adevăr, ci plusul acela de originalitate așteptat de multă vreme. Șederea sa în capitala filmului american nu a fost prea lungă, dar cititorii acestei cărți își vor da repede seama că a știut să exploateze timpul foarte bine. N-a fost posibil, se înțelege, să vadă totul, însă e surprinzător ce puțin din ceea ce este important a scăpat atenției sale. E făcută și pregătită pentru munca asta.

Merită să menționăm că mulți dintre colegii ei, chiar și cei mai inteligenți, își fac griji că par proști. Domnișoara Fallaci n-are nevoie să recurgă la astfel de trucuri, ea știe să ascundă cel mai bătaios jurnalist sub cea mai înșelătoare mască feminină.

Și Mata Hari a fost frumoasă.

Fiecare dintre aceste două spioane perspicace, în epoca ei, a tras foloase de pe urma binecunoscutei prejudecăți masculine, că, la așa-zisul sex slab, inteligența este rezervată celor mai puțin atrăgătoare. Mata Hari a avut poate o sarcină mai ușoară. Militarii, sau cel puțin ofițerii superiori, nu au, în ce privește seducția, experiența înalților granguri din industria cinematografică. Glamourul, pentru victimele lui Mata Hari, era o noutate. Însă la Hollywood nimic nu e mai obișnuit decât o femeie frumoasă. Grația fascinantă a Orianei Fallaci i-a servit ca să treacă neobservată. Mata Hari a plătit un preț enorm, inclusiv viața, în schimbul secretelor armatei inamice. Spre lauda autoarei acestei cărți, ea a primit toate informațiile gratis; și mai ieșit din comun, am lăsat-o în pace și a plecat fără o zgârietură.

Orson Welles

Preludiu

Cine spune Hollywood se gândește imediat la Marilyn Monroe. Dar în van veți căuta în această cărțuie vreun portret oarecare sau un interviu cu Marilyn Monroe. Nu există. Am fost la Hollywood nu o dată, am rămas acolo o lungă și insuportabilă vară, am intrat în casele vedetelor, am mâncat cu ele, am făcut baie în piscinele lor. Le-am suportat lacrimile, minciunile și aroganța, dar niciodată, repet, niciodată n-am vorbit între patru ochi cu domnișoara Jean Mortenson, cunoscută în lumea artei ca Marilyn Monroe. Și, la urma urmei, nu-mi pare rău, deși mulți naivi mă compătimesc. În realitate, aventura mea cu Monroe, care durează de trei ani de-acum, un soi de pariu sau blestem, e chestia cea mai absurdă care i se poate întâmpla unei jurnaliste.

*

Aventura mea la Hollywood a început în dimineața zilei de 9 ianuarie 1956, când m-am prezentat la regizorul Jean Negulesco¹ cu o valiză plină de cămăși bărbătești. Era prima dată când mergeam în America. Urma să stau puține zile la Hollywood și la New York, iar un singur subiect mă preocupa îndeaproape: Marilyn Monroe. Aflasem că, de câteva luni, a o întâlni pe actriță devenise în mod misterios imposibil, însă nu-mi făceam griji. Reușisem să-i iau interviu Sorayei² în Palatul Regal din Teheran în zile de mare tensiune, am vorbit cu Townsend³ la Bruxelles în perioada când el fugea de jurnaliști ca un motan supărat și gândeam că, la urma urmei, Marilyn era doar o divă: ceva mai puțin, adică, față de o împărăteasă și un pretendent la mâna unei prințese a Marii Britanii.

Încrederea mea era alimentată, în plus, de douăsprezece cămăși bărbătești pe care Pepi Lenzi, un actor italo-american, mi le încredințase la Roma pentru Jean Negulesco. Actorul le considera mai importante decât o scrisoare de recomandare. Iar eu am fost convinsă de asta. Le-am aranjat în valiză cu multă

evlavie, iar în timpul călătoriei, în timp ce alții se bucurau admirând Atlanticul și insulele Azore, pe mine mă angroasa problema transportului lor. Îmi făceam griji că se vor șifona. De multa ori puțina prospețime a gulerelor destinate domnului Negulesco mi se părea că va depinde succesul interviului. Să le scot intacte din valiză după treizeci de ore de zbor a fost prilejul unei ușurări extraordinare. L-am sunat imediat pe regizor. Cuvântul cămăși a avut un efect magic. S-a arătat nerăbdător să mă vadă. M-a invitat să luăm micul dejun în bungaloul lui de la 20th Century Fox. Jumătatea de oră, cât mi-a luat să ajung acolo traversând interminabilul Sunset Boulevard, mi s-a părut mai lungă decât călătoria cu avionul.

Jean Negulesco mă aștepta în pragul casei, cu un surâs de nerăbdare pe chipul roșiatic. Mi-a mulțumit cu efuziune, m-a servit cu vin franțuzesc și n-a întrebat nici măcar ce voiam. În timpul mesei, mi-a vorbit despre viața sa, despre tablourile pe care le făcea când era un pictor muritor de foame, despre hainele sale, despre încălțărilor sale, despre cele patru soții pe care și le procurase imediat ce devenise bogat. Părea atât de convins că venisem la Hollywood să-i iau lui interviu, încât, până să servim brânză, n-am avut curajul să-l dezamăgesc. Doar când am ajuns la fructe am deviat discuția spre Marilyn Monroe. Negulesco a regizat filmul Cum să te măriți cu un milionar. Am început prin a-l întreba cum era ea ca om.

— O tipă drăguță, de 29 de ani, mi-a răspuns. Sigur, nu merită succesul pe care-l are. Dar e teribil de ambițioasă și muncește din greu. Nu-i nici măcar o găscă, cum se spune. E o timidă plină de complexe de inferioritate. Când vorbesc unii, îi ascultă cu gura căscată, de parcă ar spune numai minunății. Când e întrebată, rămâne tăcută, de frică să nu spună tâmpenii. Uneori se bâlbâie. Nu răspunde niciodată la o întrebare fără să ceară sfatul vreunui prieten. Odată, un reporter a întrebat-o care-i culoarea ei preferată. Iar ea i-a zis: „Așteptați un moment!”. A venit la mine să mă întrebe: „Jean, care e culoarea mea preferată?”. „Bine, dar tu nu te-ai gândit niciodată la asta?” Ea: „Nu, spune-mi tu, că ești pictor”. „Bine, i-am zis, aș alege roșul.” „Bine”, a acceptat ea, „dar de ce îmi place roșul?” „Pentru că-i violent”, i-am răspuns, „sare în ochi la fel ca tine”. „Bine.” Și așa i-a răspuns reporterului, că prefera roșul întrucât era violent ca ea.

Vorbea cu plăcere despre Marilyn Monroe, așa că, într-un final, am decis să-i spun adevărul: voiam să fac un interviu cu actrița și venisem la el cu acele cămăși sperând că mă va putea ajuta. Deodată, Negulesco a înțepenit. M-a privit cu ură.

— Nu-i la Hollywood, a răspuns sec.

— Știu, i-am replicat.

Într-adevăr, de unsprezece luni, Marilyn se despărțise de 20th Century Fox, de care o lega un contract de șapte ani, și se mutase la New York. Considera că e plătită prost, voia 100 000 de dolari pe film (65 de milioane de lire) și n-a fost dificil pentru Milton Greene, îngerul ei negru, s-o convingă să recurgă la acest gest de revoltă. Pe vremea aceea, diva și fotograful erau prieteni, iar ea i se supunea ca unui stăpân.

— Știu că nu-i la Hollywood, am insistat, dar dumneavoastră mă puteți ajuta oricum, dacă vreți.

Negulesco a clătinat din cap.

— Vă înșelați. Nu pot face nimic în privința asta. Nimeni nu poate face nimic.

Privirea i-a căzut pe valiza cu cămăși. A roșit puțin.

— Îmi pare foarte rău, a adăugat.

— Și mie, am zis, dar tot voi reuși.

Negulesco a scuturat iarăși din cap.

— Ascultați-mă, mai spuse. America este probabil țara cea mai democratică din lume. Puteți vedea pe oricine doriți. Însă cu două persoane nu veți reuși niciodată să vorbiți între patru ochi: Eisenhower și Marilyn Monroe.

— Nu cred, am zis.

— O să vedeți.

Drumul spre New York a fost agitat. Fraza lui Negulesco și expresia aproape dușmănoasă de pe chipul lui mă apăsau ca o amenințare. Era pentru prima dată când ajungeam la New York. La sosire, avionul staționase doar o jumătate de oră, noaptea, iar din metropolă n-am văzut decât un cuptor de lumini strălucitoare. Și totuși, domnișoara Norma Jean Mortenson, cunoscută ca Marilyn Monroe, mi-a distrus întâlnirea cu cel mai seducător oraș din lume. New

Yorkul, cu zgârie-norii lui, era într-adevăr splendid. Să umbli pe Wall Street, unde la două după-amiaza e deja întuneric, impresionează fără îndoială. Îmbulzeala negrilor din cartierul Harlem era cu adevărat tulburătoare. La fel Times Square din centrul Broadway, la ora nouă seara. Însă vedeam toate astea ca printr-o ceață și nu-mi făceau plăcere, întrucât un singur lucru mă apăsa de-acum: interviul cu Marilyn Monroe. Mă gândeam la asta când mâncam, când mă spălam, când mă plimbam prin oraș, iar furia mă sufoca. N-aveam nici măcar o cămașă în care să am încredere, iar lumea râdea când afla de proiectul meu.

— S-o vezi pe Monroe? s-a mirat corespondentul unui cotidian din Roma. Scoate-ți asta din cap, eu o caut de șase luni, dar în zadar.

Nimeni nu-i știa adresa. Nici cei de la 20th Century Fox habar n-aveau. „V-am fi recunoscători dacă ne-ați da-o și nouă când o veți găsi”, mi-au zis. Erau sceptici și insuportabil de ironici. De o lună, au adăugat ei, cei de la The Saturday Evening Post o caută pentru același interviu și tot nu l-au obținut. E ca pe vremea Reginei Cristina⁴, când o căutai pe Garbo. Le-am telefonat unor prieteni de la New York Times, cel mai prestigios ziar din lume. Mi-au răspuns că se aflau în același impas. Am telefonat la Life, Look și Collier's, mi-au răspuns de parcă aș fi afirmat că vreau să-l invit pe Rockefeller la micul dejun. „La fiecare douăzeci de zile”, mi-au explicat, „Miss Monroe își schimbă apartamentul pentru a nu i se da de urmă. Joe DiMaggio, fostul ei soț, a așteptat trei zile un telefon de la ea, închis într-o cameră de hotel. Dar telefonul n-a mai venit. Milton Greene i-a ascuns lui Marilyn că Joe o căuta, iar acesta a plecat cu nervii la pământ”.

Am ajuns la New York joi dimineța, iar vineri seară încă n-aveam cel mai mic indiciu. Colegii mei italieni participau la căutări dovedind aceeași furoare ca și când ar fi trebuit să facă ei interviul. Eram iritați, indignați și acceptam orice sugestie cu o încăpățănare infantilă. „Îi place jazzul”, ne spuneau, „încercați să mergeți unde se cântă jazz”. Mergeam în night-cluburi faimoase pentru formațiile de jazz și ore în șir asurzeam de la tobele negrilor ori suportam mieunăturile cântăreților de blues, scrutând penumbra în căutarea unui cap platinat care să semene cu cel al lui Marilyn. „Îi plac localurile elegante, de ce nu mergeți la El Morocco?” Și iată-ne așadar la El Morocco, somnoroși, în haine de seară, întrebând chelnerii, poate aflăm ceva. Uneori ne împărțeam cercetările. Unul mergea la teatru, unul la cinema, altul la restaurantul unde ar fi putut să fie găsită. Am vizitat, în doar două seri, douăsprezece restaurante, optsprezece night-cluburi, opt cinematografe, paisprezece teatre. Jean Govoni Salvatore, o prietenă din Roma care la New York cunoștea lume importantă, era înnebunită.

După plimbările zadarnice, chipul ei alb, frumos, încadrat de-un păr roșu ca focul, părea al unei bolnave. A trebuit să o consolez, îndemnând-o să fie tare, căci vom reuși.

Jean a fost cea care, în fine, a venit cu ideea să-i telefonăm lui Irving Hoffman, cel care ar fi întors cu susu-n jos New Yorkul și mi-ar fi făcut rost de-un nesperat sfert de oră de publicitate. Irving este unul dintre cei mai importanți oameni din industria publicitară americană. Nu există personaj în lume pe care să nu-l cunoască. Irving a însoțit-o pe Regina Elisabeta într-un drugstore să mănânce hotdogi, când încă nu urcase pe tron și venise cu prințul Philip în Statele Unite. O cunoștea pe Marilyn ca pe propriile buzunare. „Nu există ceva ce n-aș face pentru Hoffman”, ar fi spus într-o zi diva. I-am cerut ajutorul cu același ton al vocii cu care telefonezi unui doctor în toiul nopții. „Este foarte simplu”, zise Irving. „Am chiar și adresa: 60, Sutton Place. Îi trimit acum o telegramă”. În seara aceea, toți am mâncat cu poftă și am mers la culcare fără să vizităm nici măcar un night-club. Am adormit visându-l pe Irving Hoffman.

Dar a doua zi ne-a sunat cu o voce tristă. Adresa era greșită. Marilyn nu mai locuia acolo de-o lună. Telegrama se întorsese la destinatar. Trebuia să ne păstrăm totuși încrederea. Îi telefona acum lui Mitch Miller, celebrul oboist. Miller o cunoștea pe Marilyn, însă nu și datele ei de contact. Agentul ei de publicitate ne-a spus că ar fi mai bine să ne adresăm lui Arthur Jacob, care trăia în California. Irving i-a trimis o telegramă lui Arthur Jacobs. Acesta a răspuns că nu-i știe adresa, dar cunoștea pe cineva care s-ar putea s-o aibă – Earl Wilson, faimosul editorialist. Earl Wilson era în Arizona și a răspuns că habar n-are. Totuși, cineva ar putea-o avea. Steven Kaufmann, unul dintre cei mai bogați oameni din New York, admiratorul lui Marilyn. Steven era în oraș, ne-a primit în apartamentul lui luxos, ne-a servit cu un pahar de whisky și ne-a zis: „Please, now relax” („Vă rog, calmați-vă acum!”). Ne-a sfătuit să ne adresăm jurnalistului Leonard Lyons, care sigur știa. I-am telefonat lui Leonard Lyons, dar ne-a răspuns soția lui Sylvia, spunându-ne că Leonard plecase la Moscova și își luase carnetul de adrese cu el, așa că trebuie să ne adresăm lui Earl Blackwell, cel pe care americanii îl numesc Mister Celebritate, pentru că are adresele tuturor celebrităților. Earl Blackwell era la Chicago. A declarat cu imensă părere de rău că adresa lui Marilyn era singura pe care nu și-o actualizase. Trebuia să-l întrebăm pe Frank Farrell, un alt jurnalist faimos, care-l cunoștea pe Delaney, avocatul lui Marilyn, care probabil ne-ar fi ajutat, fiindcă soția lui era italiancă. Delaney s-a dovedit de negăsit.

Aflase deja tot New Yorkul că o jurnalistă italiană o caută pe Monroe pentru un interviu și n-o găsește. Așa că, după trei zile, au început să sune jurnaliști care voiau să-mi ia mie interviu. „Aș vrea să fac un articol despre această poveste”, spuneau. Și erau uimiți de uimirea mea. Câte unul mă aștepta în holul hotelului să mă fotografieze. Voiau să le dau un curriculum vitae, îi interesa orice făceam. Când, împreună cu Jean, am rămas din greșeală închise într-un teatru de pe strada 48 și-am fost constrânse să dormim aproape toată noaptea pe două fotolii din sală, editorialistul Louis Sobol a povestit incidentul. De-atunci, ne-am mișcat cu grijă, înfricoșate, de parcă am fi fost observate în fiecare clipă de mii de ochi. În America, e suficient atât de puțin ca să-ți primești momentul de celebritate! Eu și Jean reușisem împotriva dorinței noastre și eram îngrozite.

Nu mai aveam niciun chef s-o interviewez pe Marilyn Monroe, dar n-aș fi recunoscut-o pentru nimic în lume și n-aș fi abandonat căutările mele. Ar fi iscat un fel de scandal. De-acum eram „jurnalista care a venit s-o găsească pe Monroe” și trebuia cu orice preț să-mi joc rolul. Zeci de persoane încercau să mă ajute, la New York și prin alte orașe americane, într-un concurs de ospitalitate națională. Nu-mi era permis să le dezamănesc. Trebuia să rămân devotată investigațiilor la orice oră. Dacă voiam să ies la plimbare ori să-mi fac niște cumpărături, se-ntâmpla pe ascuns, cu un sentiment de vină, de parcă aș fi păcălit tot orașul. Monroe ajunsese deja un personaj secundar într-un joc ce devenea tot mai solicitant. Irving Hoffman nici nu se mai chinuia să caute adresa și chipul i se făcea din ce în ce mai palid. Ochii lui miopi, din spatele lentilelor, aveau o privire tot mai stinsă, aproape dureroasă. Găsise adresa lui Milton Greene și îi trimisese o scrisoare lungă, la care fostul fotograf n-a găsit de cuviință să răspundă. Curând, știrea a ajuns la Louella Parsons⁵. Louella nu cunoștea adresa lui Marilyn, dar a promis să ne ajute și să scrie despre eforturile noastre în rubrica ei zilnică, publicată în același timp de 300 de cotidiene. Totodată, i-a sugerat lui Irving să vorbească cu Sam Shaw, alt fotograf al lui Marilyn.

Irving l-a telefonat pe Sam Shaw, apoi, imediat după, a venit la mine cu vocea gătită de emoție. Marilyn locuia pe Sutton Place, la numărul 2, în aceeași clădire cu Milton Greene.

— Bine, i-am spus, să mergem!

M-a privit uluit.

— Suntem în America. Crezi că te poți arunca asupra unui personaj ca Monroe fără preaviz? Niciun portar nu te-ar lăsa să treci de ușă. Îi scriem o scrisoare, pentru început.

Scrisoarea a fost expediată în aceeași seară, iar peste câteva ore aflase tot New Yorkul. Iarăși au început reporterii cu telefoanele și cu așteptatul în holul hotelului. Louella Parsons a telefonat din nou la Hollywood, Jean avea migrenă, pe mine mă durea stomacul. Nu puteam merge la un cocktail fără să fim imediat recunoscute, încercuite, interogate. Pariurile zburau. „Va reuși jurnalista italiană să o intervieveze pe Monroe?” Mulți jurau că da, alții susțineau că Milton Greene n-ar fi permis așa ceva. „A hipnotizat-o, pricepi? Face ce vrea cu ea, o ține ascunsă ca s-o facă să pară mai interesantă. Cred și eu, biata fată valorează cât Banca Angliei!”

Unii susțineau că Marilyn nici măcar nu-și citea scrisorile și telegramele, cineva le citea înaintea ei și i le arăta doar dacă era cazul. Diva știa și suporta. Era torturată de ideea că-i proastă și avea nevoie ca cineva să decidă în locul ei. Din motivul acesta citea Dostoievski, încerca să se cultive, studia arta dramatică la Art Laboratory al lui Elia Kazan. Din motivul acesta fugise de la Hollywood, oraș pe care-l ura, și rămăsese la New York, oraș pe care-l iubea fiindcă în el se putea ascunde ușor. Apărea în public exclusiv când Milton Greene considera de cuviință, iar atunci era în stare să joace rolul fetei mulțumite și vesele, îmbrăcând hainele pe care un industriaș celebru i le făcea gratuit, pentru ca apoi să le lanseze drept modele Marilyn Monroe, și prefăcându-se că bea pahare mari cu whisky, care, de fapt, așa cum a observat cineva, nu erau decât ceai cu gheață. Apoi, dispărea adesea din peisaj sau pleca în Connecticut să-și petreacă zilele împreună cu soția lui Milton Greene, Amy, o brunetă subțire și atractivă pentru care se spune că Marilyn ar fi avut o prietenie exagerată. Când era plecată, fostul fotograf îi controla casa. Avea cheile de la apartament și se fâțâia pe-acolo ca un stăpân.

Și-ntr-adevăr, Milton Greene a fost cel care i-a răspuns la telefon lui Irving Hoffman a patra zi. Faptul că Irving îi știa numărul l-a iritat. I-a răspuns spunându-i că Marilyn nu e acasă, dar dacă se întoarce, o va anunța. A fost o lovitură serioasă pentru Irving. Iar eu, văzându-i fața suferindă, m-am prefăcut că-mi pare tare rău. „Bine”, i-am zis, „în momentul acesta nu mai este nimic de făcut, mai bine aș lua avionul să mă-ntorc acasă”.

Renunțam de bunăvoie la New York doar ca să ies din coșmarul acela. Însă

Irving mi-a răspuns că nu, nu puteam pleca. Zecile de persoane care lucraseră pentru mine reușiseră să-i dea de urmă lui Lois Weber, agent de presă și prietenă cu Marilyn, iar Lois Weber a dat telefon, promițând în toate felurile c-o va anunța pe Marilyn. Avea să mă sune imediat că ar fi obținut o întâlnire. Era așadar necesar să rămân la hotel și să nu mă mișc de-acolo. Un lucru cu adevărat plictisitor, dar nu puteam ofensa amabilitatea atâtor persoane. Și uite-așa a trebuit să mă resemnez și să-mi petrec ultimele mele 48 de ore la New York, într-o cameră de la cel de-al optsprezecelea etaj al hotelului Park Sheraton, în fața televizorului. A fost cea mai insuportabilă indigestie televizuală pe care am făcut-o vreodată. După o zi și o noapte de arest, văzusem paisprezece filme, cinci meciuri de box, opt partide de rugby, zece buletine de știri, trei spectacole de operă, cinci de operetă, șapte programe pentru copii, două spectacole în beneficiul poliomielticilor, optsprezece programe muzicale, două lecții de cusut, patru de pediatrie, vreo sută de reclame. Puteam de-acum să gătesc orice soufflé de brânză, să-l înfășez și pe cel mai mofturos nou-născut, să cânt orice cântonetă de cowboy, să descriu cu precizie lovitura care îl făcuse să câștige pe Sugar Robinson⁶ în fața lui Bobo Olson⁷, să povestesc evenimentele din Indochina, să le explic necunoscătorilor de ce sucul de roșii fabricat în Tennessee este mai bun decât cel fabricat în Oklahoma. Și toate astea în timp ce răspundeam la cel mai mare număr de telefoane din toată viața mea.

Mi-a telefonat până și Guido Orlando, nativ din Abruzzo⁸, care se dădea prieten cu D'Annunzio și s-a autointitulat singur „regele publicității”. Orlando, care s-a bucurat de câteva momente de faimă în '48, când, plantat la Excelsior în Roma, părea mai ocupat decât De Gasperi⁹ la alegeri, e un PR modest (realizează contra cost recepții, știri, articole despre un produs ori un personaj). Omuleț de nimic, cu o educație și o cultură precare, e bun numai să vândă gogoși publicitare și să adune bârfe utile.

După ce mi-a numit povestea „senzațională”, mi-a propus să țin o conferință de presă și să devin faimoasă ca Elsa Maxwell¹⁰. Am respins invitația explicându-i că-s bolnavă; mă dureau ochii, spatele, urechile și resimțeam o epuizare nervoasă. De altfel, nici măcar nu era o minciună. Orlando nu s-a lăsat convins; i-a telefonat lui Igor Cassini, care, cu pseudonimul Cholly Knickerbocker, ține cea mai citită rubrică din America. M-a pus să vorbesc cu el. Cassini a zis că-i o poveste delicioasă, îmi mulțumește că i-am împărtășit-o și a doua zi aveam s-o citesc în Journal American. Un interviu cu Knickerbocker era maximul la care putea aspira o persoană dornică de publicitate.

— Extraordinar, repeta Orlando, extraordinar.

S-a înfuriat când i-am zis că n-aș fi considerat mai puțin important dacă l-aș fi intervievat eu pe Knickerbocker. O detestam pe Marilyn, cu toate formele ei, temerile ei și buclele ei aurii, visam doar să plec. În fond, o văzusem, și chiar bine, într-un magazin de pe Times Square, unde faimoasele fotografii în care apare nudă, întinsă pe un covor roșu, erau expuse în vitrină și se vindeau cu douăzeci și cinci de cenți bucata sau cinci la un dolar. Era inutil că drăguța Miss Weber mi-a telefonat, spunându-mi că Marilyn ar fi fost foarte fericită să mă întâlnească. Rămânea numai să dau de ea, deoarece încă nu se întorsese acasă.

După-amiaza zilei de marți, când îmi rezervasem biletul de avion, venea ca un dar divin. Mi-am făcut rapid bagajele și m-am grăbit cântând spre aeroport. Avionul stătea în mijlocul pistei din Idlewild¹¹: strălucitor, imens, îmi venea să-l mângâi. Mă simțeam prost că Jean era atât de tristă, în timp ce eu mă simțeam atât de ușurată și-mi părea rău că Irving ne însoțise cu lacrimi în ochi. Mai erau zece minute până la plecare când m-au chemat la telefon. Era Lois Weber, cu o voce triumfătoare. În sfârșit, totul era aranjat, mi-a zis, m-aș putea întâlni cu Marilyn într-una din zilele următoare, poate chiar mâine.

— Mulțumesc, am răspuns, dar avionul meu e pregătit de decolare, bagajele sunt deja la bord. Salutați-o pe Marilyn și transmiteți-i că nu-i port pică. Dacă ajunge în Italia, voi fi bucuroasă să o văd. Mă poate suna oricând la Milano.

Acum, difuzorul chema pasagerii. Am alergat să mă așez la rând.

— Cine era? a întrebat Irving cu o licărire de bănuială în spatele ochelarilor.

— O prietenă, voia să mă salute. I-am spus să vină în Italia.

— Ah, a făcut Irving dezamăgit.

În schimb, eu m-am eliberat de un coșmar. În timp ce avionul își lua zborul, mă uitam la acei zgârie-nori fără regret. Noaptea, deasupra Atlanticului, am dormit ca un înger.

Ajunsă la Milano, am scris un articol care mi-a fost plătit dublu față de celelalte. Unii cititori mi-au trimis buchete de trandafiri, să mă consoleze pentru ce-am pățimit. Alții, scrisori de simpatie. Timp de două luni, am continuat să primesc decupajele pe care Irving Hoffman mi le expedia cu obstinație. Erau cronici mici

în care se vorbea mai mult despre mine decât despre Marilyn, însă numele meu era dureros de prost reprodus, așa că nu le-am putut arăta ca să demonstrez cât de faimoasă eram în SUA. Într-un singur decupaj numele meu era scris corect, acela care conținea cronică lui Igor Cassini, ce își dedicase jumătate din rubrică mie și jumătate regelui Baudouin¹². Se încheia așa: „Marilyn, how precious you are!” („Marilyn, dar prețioasă mai ești!”). L-am lipit de perete în redacție, înfrânându-mi mândria. Sigur, mă cam perpeleam gândindu-mă că m-am dus în America cu intenția s-o intervievez pe Marilyn și n-am reușit nici măcar s-o întâlnesc fugitiv. Când citeam un articol al vreunui coleg ce se dovedise mai descurcăreț decât mine, roșeam de rușine și ascundeam ziarul. În redacție mă lua pe picior. „Sunt două lucruri”, spuneau perfizii, „pe care în America le văd toți, fără efort: Empire State Building și Marilyn Monroe. Ești sigură că ai văzut Empire State Building?”. După ce Irving Hoffman a obosit să-mi tot trimită decupaje, iar colegii au încetat să mă mai tachineze, m-am liniștit și am vrut s-o uit pe Monroe.

S-au scurs aproape doi ani în uitarea aceasta delicioasă. Între timp, Marilyn o terminase cu Milton Greene și se căsătorise cu Arthur Miller. Cu acel prilej, zeci de jurnaliști discutaseră cu ea de la câțiva centimetri distanță. Un interviu cu ea nu mai reprezenta o lovitură senzațională. Cu o seriozitate ipocrită, mi-am repetat că nu mi-ar păsa dacă aş vedea-o acum. Dacă aş fi întâlnit-o într-un bar, mi-aş fi întors privirea plictisită. Eram tot timpul în Europa sau prin apropiere, iar Marilyn locuia la New York și nu exista deci niciun pericol ca o astfel de întâlnire să fi avut loc. A venit însă, inexorabil, ziua în care m-au trimis din nou în America, să fac o anchetă la Hollywood. Iar avionul meu, cu direcția Los Angeles, a aterizat la New York. Iubesc New Yorkul. Însă amintirea a ceea ce am pățit aici mi-a tăiat orice poftă să-l văd.

— Nici n-am să părăsesc aeroportul Idlewild, am declarat cu o prefăcută nepăsare ziarului. Schimb avionul și plec imediat la Hollywood.

Perfizii erau de altă părere:

— Nu, nu. Fă o escapadă. Măcar de-o zi. Ar putea fi de folos.

Am coborât la New York. Până la urmă, nu trebuia s-o văd pe Marilyn ori să scriu despre ea.

Zorii se scăldau în soare, iar eu mă simțeam aproape ușoară. Ce frumos era

orașul acesta fără coșmarul numit Marilyn Monroe! Zgârie-norii păreau mai înalți, negrii mai negri, huruitul subteran avea dulceața unui cântec de dragoste. Da, da, orice complex dispăruse. Marilyn putea să locuiască la New York fără să mă deranjeze. Puteam chiar să-l sun pe Irving Hoffman fără să risc să-l tulbur. Irving a ajuns, tot mai palid și mai miop, cu pălăria trasă pe ceafă și un aer agitat. Doamne, ce bun era whisky-ul fără să mi se vorbească despre Marilyn! Ce drăguț era Irving că nu-i pomenea numele! Vorbea despre alegeri, despre îmbrăcămintea mea tip sac, care în America încă nu era la modă și părea ridicolă, vorbea despre Ungaria, unde fusesem în timpul revoluției.

— Ce te invidiez! Erau chiar atât de viteji partizanii maghiari?

Zâmbea, era cald și nu m-am prins că el amâna de fapt o discuție. Și într-adevăr, zâmbetul i-a dispărut deodată de pe buze. Sumbru, aproape ca și când mi-ar fi anunțat o catastrofă din familie, Irving a rostit:

— Darling, aș fi lipsit de onestitate dacă aș tăcea. Darling, ar trebui să faci un articol despre asta. Darling, nu mă privi așa! Darling, Marilyn așteaptă un copil.

— Ah, nu. Nu, nu, nu, am țipat vărsând whisky-ul.

O sudoare înghețată mi-a scăldat fruntea. Trebuie să știi cum funcționează presa ca să înțelegi cât de importantă e pentru ea știrea că Marilyn e însărcinată. E la fel de importantă ca un război, ca moartea unui papă, ca nunta unui rege. Și un jurnalist care nu dă propriului ziar o știre importantă, odată ce a aflat-o, este considerat un trădător. M-am ridicat clătinându-mă.

— Vino cu mine, Irving, i-am spus, mă simt rău.

Până la hotel am mers în tăcere, meditănd la trădarea mea. Nu, nu puteam să-i permit lui Marilyn Monroe să-mi distrugă și orele aceaste puține petrecute la New York. Nu puteam s-o iau de la capăt cu vânarea ei idioată. Nu aveam să scriu articolul. Și-apoi, treaba mea era la Hollywood. Am luat cheile de la cameră și i-am spus lui Irving, privindu-l bine în ochi:

— Nu știu nimic. Nu mi-ai spus nimic. Ne-am înțeles?

— Ne-am înțeles, a răspuns Irving.

— Aveți o telegramă, a anunțat portarul.

Când am deschis-o, un fior mi-a străbătut spatele. Scria așa: „Te rog urgență trimite două mii de cuvinte zvonuri Monroe așteaptă copil stop Europeo”. Dacă n-ar fi fost râsul lui Irving, aş fi leşinat. Irving râdea cum n-am văzut niciodată un bărbat râzând: sălbatic, dureros, scaldându-şi ochelarii în lacrimi, riscând să se sufoce. Când s-a calmat, purpuriu ca o căpşună, depăşisem şocul. Mă simţeam în stare de orice şi vitează.

— Bine, am rostit ca unul care merge la moarte. Crezi că mă poţi ajuta ca de data aceasta s-o văd pe Monroe?

Nu ştiu cum s-a întâmplat. Legile fizicii confirmă că anumite fenomene sunt imposibile. În momentul în care am început fraza, Irving era în faţa mea, viu. Îl puteam vedea şi atinge. Când am terminat-o, nu mai era.

Nu pot insista nici asupra acestui al doilea episod fiindcă medicul meu afirmă că dăunează sistemului nervos. În seara aceea era şi premiera filmului Prinţul şi balerina, în care a jucat cu Laurence Olivier. Marilyn urma să vorbească. N-aveam timp să cer o întrevedere cu ea, dar puteam măcar s-o văd, ca mii de alte persoane, la intrarea în cinematograful. Una peste alta, aveam destul de mult noroc. Astfel că am adunat ştirile despre acea sarcină foarte importantă, am vizitat spitalul unde Marilyn rezervase o cameră, am început să scriu cele două mii de cuvinte şi m-am îndreptat spre Radio City Music Hall, unde urma să aibă loc premiera filmului. Eram un pic în întârziere, dar şi Marilyn întârzia mereu, iar taximetristul meu era foarte rapid. A ajuns imediat pe Fifth Avenue, a parcurs-o, dar aproape de colţul Est Street 53 cu Fifth Avenue a oprit.

— Ce se-ntâmplă? am întrebat cu un fel de presimţire.

— O paradă, a răspuns taximetristul.

— O paradă? Luaţi-o prin altă parte, m-am plâns eu.

— Încercaţi dumneavoastră, vă cedez volanul, zise mestecând gumă.

Într-adevăr, eram înconjuraţi, presaţi, blocaţi în mijlocul a zeci şi zeci de alte maşini. Numai cine a condus un automobil în centrul New Yorkului poate înţelege ce înseamnă să fii blocat în trafic.

— Dar mă grăbesc, am suspinat.

— Luați-o pe jos, a replicat el.

Am coborât trântind portiera, fără să-i las bacșiș. M-am strecurat, strivindu-mă printre spațiile abia vizibile rămase încă în mulțimea de automobile, și-am ajuns pe Fifth Avenue.

Având în față trâmbițe și tobe, treceau fete frumoase în fustițe, liceeni, mame de familie cu steaguri, mutilați de război, în cea mai lungă paradă pe care am văzut-o vreodată. Nu știu ce paradă o fi fost. Nu am întrebat și nu mă interesa.

— Pamparam-pam-pam, făceau tobele.

— Îmi dați voie să trec, vă rog?

— Pamparam-pam-pam.

Dincolo de Fifth Avenue era Broadway, iar pe Broadway era Radio City Music Hall, unde ajungea Marilyn.

— Unde te duci, honey, nu se poate traversa, a urlat un polițist apucându-mă de-un braț.

— Vă rog, repetam, e foarte urgent.

— Pamparam-pam-pam, pamparam-pam-pam.

M-a izbit de perete și m-a amenințat cu arestul dacă mai încercam o dată să nu mă supun.

— Do you h've to go to the Court? (Vrei să te târăsc în Tribunal?)

Încet, cu sufletul resemnat al celui ce nu poate face nimic contra destinului, am înaintat pe trotuarul drept al Fifth Avenue, căutând un punct pe unde puteam traversa ca să ajung pe Broadway.

L-am găsit, în sfârșit, după douăsprezece blocaje. Da, am intrat pe Broadway. Da, am sosit la Radio City. Dar eram într-o întârziere de patruzeci de minute peste întârzierea lui Marilyn. Marilyn nu mai era.

— Ce femeie superbă! zicea mulțimea. O văzuseră toți, bineînțeles.

— Ce zigzag!

Aparent, ieșise nepieptănată și îmbrăcată într-un satin de culoare crem. Mi-am completat cele două mii de cuvinte fără s-o fi văzut pe Marilyn. Apoi mi-am continuat călătoria la Hollywood. Pe urmă, m-am întors în Italia. Și după patru luni m-au trimis din nou, fără milă, în America. Se pare că, din când în când, corespondenții ziarelor nu-și văd capul de treabă și au nevoie să mai fie ajutați. Se pare că și chestia asta cu limba vorbită este importantă. Dacă unul vorbește bine franceza, îl trimit în Germania. Dacă unul vorbește bine germana, îl trimit în Franța. Dacă unul vorbește toate limbile, îl țin acasă. Dacă unul vorbește bine engleza, îl trimit în Rusia. Eu vorbesc engleza și mă trimit în America. M-am întors, pentru a treia oară, la New York. Dar de data aceasta eram resemnată. Știam deja ce mă aștepta. Aveam cu mine lista de subiecte pe care urma să le abordez. Ceva legat de regina Elisabeta a Angliei care s-a dus în Statele Unite într-o vizită oficială „pentru consolidarea (spunea ea) bunelor raporturi dintre cele două țări”, ceva despre gangsteri, ceva despre Mickey Spillane¹³, o anchetă despre Broadway, alta despre Crăciun și un articol despre soții Miller. Vreau să spun Marilyn și Arthur Miller. Da, adică Arthur Miller și Marilyn Monroe.

Nu-i cazul să vă spun că am rezervat acestui subiect ultimul loc. O lună și jumătate n-am vorbit cu nimeni despre el, atât de greață îmi făcea. Irving nu voia nici măcar să mă mai vadă. Îi telefonam din când în când, dar, prudent, zicea ba că e răcit, ba că fratele lui e în spital, ba că tatăl său e pe ducă, iar eu mă prefăceam că-l cred cu un „Ne vedem noi” ce-l lăsa tot mai rece. Însă, la un moment dat, a trebuit să înfrunt problema. Ah, fără niciun entuziasm, să știți! Dimpotrivă, am făcut-o cu speranța că soții Miller vor răspunde negativ. Oricum, chiar dacă n-aveam să scriu articolul acela, cine ar fi fost surprins? Toți cei de la ziar știau că un fel de blestem plana asupra mea când trebuia să mă întâlnesc cu Marilyn Monroe. Nici nu am menționat numele Marilyn, să știți! Medicul zice că-mi dăunează sistemului nervos. Am pronunțat doar numele Miller. Am făcut-o în fața unui agent de presă care lucra cu regizorul Mankiewicz și pe care-l cheamă Mike Mindlin. Am făcut-o cu cea mai mare indiferență posibilă.

— Aș vrea să mă întâlnesc cu Arthur Miller, i-am spus.

Două zile mai târziu trebuia să plec; ghinion! Mike este evreu. Și Miller este evreu. Mike se definește radical (știți, americanii aceia din opoziție care predică liberalismul, dar îi privesc pe comuniști așa și pe dincolo). Și Miller se definește radical, mai ales după proces. Mike e prieten cu prietenii lui Miller, care sunt și

prieteniei lui Monroe. În jumătate de oră obținusem întâlnirea.

— Va fi și Marilyn? am întrebat decepționată.

— Va fi și Marilyn, spuse Mike triumfător.

A adăugat că Marilyn îmi cunoștea povestea fiindcă i-o povestise Irving Hoffman, o amuzase foarte tare și voia să mă cunoască. Deci, la un moment dat în timpul interviului cu Miller, avea să între să-mi aducă o cafea.

— Bine, m-am plâns eu.

Și am plecat pentru ultimul capitol al aventurii mele cu Marilyn Monroe.

Întâlnirea avea loc chiar în casa soților Miller, pe Est Street, numărul 54, un cartier liniștit și elegant, nu departe de Madison Avenue. Warren Fischer, impresarul lui Marilyn, mă însoțea. Eram mulțumită. Ideea de a o întâlni pe Monroe fără să o fi căutat, după tot ce s-a întâmplat, mă încânta. Un portar suspicios ne-a condus la etajul al treisprezecelea; a sunat precaut. A deschis Arthur Miller și ușa l-a încadrat așa cum un timbru încadrează chipul unui rege. Purta o pereche de pantaloni gri, fără dungă și un pulover de lână albastru-nerneală. Pe chipul slab și bronzat, cu un aer gânditor dat de ochelarii cu rame, se citea o expresie timidă și amabilă. Mi s-a părut incredibil de înalt, incredibil de puternic și foarte frumos. Poate pentru că era încadrat ca într-un timbru, m-am gândit că americanii ar fi trebuit să-l aleagă președinte în loc să-l condamne la o lună de închisoare. Ar fi fost un președinte atât de decorativ! L-am salutat strângând o mână mare și noduroasă, ca de dulgher. La intrare, chiar în fața ușii, erau două portrete ale lui Lincoln. Dacă Lincoln n-ar fi purtat favoriți, aș fi jurat că erau două portrete ale lui Miller.

— Îi semănați, într-adevăr, așa cum se spune, am exclamat.

Miller zâmbi stângaci, înfigându-și mâinile în buzunare și bălăngănindu-se pe picioarele-i lungi, vrând parcă să-și ascundă stânjeneala.

— Cândva, a spus, povestea asta mă enerva. Îl respect prea mult pe Lincoln și oricum nu credeam o iotă. Însă, într-o zi, fiica mea Jane a găsit o monedă cu chipul lui Lincoln și a început să strige că l-au imprimat pe tata pe bani. Atunci m-am resemnat și am decis că e o brumă de adevăr în asta. Îi semăn mai ales în partea stângă, zise acoperind jumătate de portret și apropiindu-și-l de față.

Vorbea cu o voce joasă și lentă, cu o urmă de ironie și o răbdare infinită, ca și cum ar fi repetat un discurs plictisitor. L-am întrebat dacă portretele îi aparțineau și le-a așezat acolo ca să se distreze pe seama lui.

— Nu, nu, răspunse Miller. Sunt ale lui Marilyn. Le avea dinainte să mă cunoască. Cred că mai ales de asta i-a plăcut de mine. Cel de deasupra îl ținea la capătul patului, dar, când ne-am căsătorit, am rugat-o să-l mute. Nu puteam dormi cu Lincoln care ne fixa atât de sever. Mă făcea să mă simt inconfortabil.

Am intrat în sufragerie. Miller ezita. Părea că vrea să-mi spună ceva. Apoi s-a răzgândit. În cameră era un pian, o canapea, câteva fotolii și un bar plin cu sticle nedesfăcute. Marilyn și Arthur nu consumau alcool.

— Am închiriat apartamentul de mult timp, dar anul acesta a fost prea zbuciumat. Mai întâi filmul în Anglia, apoi procesul, apoi sarcina întreruptă, abia acum am început să cumpărăm mobilier nou, a spus Miller.

Lampa îi lumina sugestiv obrajii sculptați, nasul irezistibil, ochii mari de culoarea alunei ce se uitau la oameni cu o bunătate neașteptată și chelia incipientă. Eu priveam în direcția ușii, în așteptarea cafelei pe care avea s-o aducă Marilyn.

— Marilyn ține mult la casă, mai ales că petrecem aici cea mai mare parte a timpului, a adăugat Miller. Prietenii noastre sunt limitate, la plimbare ieșim rar. Știți ce se întâmplă cu Marilyn, blochează traficul pe stradă. Și nu-i de-ajuns să se ascundă în spatele unei eșarfe și al ochelarilor de soare. O recunosc după mers. M-am obișnuit acum, dar nu pot spune că nu mă deranjează cumva.

Priveam spre ușă. Avea să intre pe acolo sau dinspre camera care se întrevedea în dreapta mea? În mod evident, aștepta ca interviul cu soțul să se înfiripeze mai bine. Miller a observat privirea mea puțin neliniștită. Din nou mi s-a părut că e pe punctul să-mi spună ceva, însă n-a zis.

— Avem o singură mașină, la ce ne-ar servi două? Conduce mereu ea, pentru că eu sunt neatent și n-am simțul orientării. Nu ne pasă de eleganță. În ce privește personalul de serviciu, avem doar o servitoare de culoare, de cincizeci de ani, care cel mai adesea nu ne face nici de mâncare, a continuat Miller. Marilyn e o bucătăreasă bună. Gătește bine spaghetti și pâine.

Nu știu de ce vorbea atâta despre ea. Nu i-am cerut-o eu. Subiectul pe care

voiam să-l abordez era procesul. Cu greu l-am îndrumat către el.

— Evident, mi l-ar fi intentat cu mai puțin entuziasm dacă nu eram căsătorit cu Monroe, zise. Comisia pentru Cercetarea Activităților Antiamericane avea nevoie de nume sonore; nu întâmplător prima listă neagră a fost făcută la Hollywood și a doua la TV. Broadway, care adună o elită de persoane mai puțin cunoscute publicului larg, n-a avut niciodată o listă neagră.

Am vorbit îndelung despre procesul din 1948, Hollywood Ten, intentat celor zece scriitori de la Hollywood care au refuzat să dea nume de comuniști, fiind condamnați din acest motiv. În schimb, regizorul Elia Kazan, regizorul Robert Rossen și clarinetistul Artie Shaw au dat nume, ca să nu-și distrugă carierele.-----

— Așa că aceștia muncesc și fac bani. Iar alții nu pot să scrie pentru Hollywood nici măcar o felicitare. Uneori, mai muncesc sub nume false, ca să poată câștiga ceva.

M-am uitat din nou spre ușă. De ce nu ne aducea cafeaua? Cafeaua nu se lasă așteptată două ore. Ciudată mai e și fata asta!

— Doriți un pahar cu lapte? m-a întrebat Miller.

— Mulțumesc, aș dori un pic de cafea, am spus hotărâtă.

— Pun imediat să o facă.

S-a ridicat, s-a dus în bucătărie, l-am auzit sporovăind cu o femeie ce avea o voce cam ascuțită.

— Da, da, spunea.

Credeam că Marilyn avea o voce mai răgușită.

— Cafeaua vine imediat, a anunțat Miller amabil. Așa, ziceam că a fost un proces urât tocmai fiindcă eram soțul lui Marilyn. Faptul că nu au vrut să-mi dea pașaportul ca să o urmez pe Marilyn la Londra m-a deranjat foarte tare. Și m-a enervat și gluma lui Winchell: „Americanii îi confundă pe Marx și Lenin cu Julieta și Romeo”. Ce idioțenie!

Spunea lucruri destul de interesante, era un interviu bun. Cu toate acestea, îl urmăream cu mai puțină atenție. O nervozitate stranie mă împiedica să iau notițe. Voiam cafea. Fata asta proastă! De ce nu aducea odată cafeaua?

— Marilyn, a pronunțat Miller.

Am ridicat brusc capul.

— Da?...

— Marilyn mi-a fost de mare ajutor, a continuat. M-am schimbat mult de când o cunosc pe ea.

A tăcut puțin, căutându-și cuvintele.

— Am mai multă intoleranță și mai multă indignare.

De ce nu mai venea cafeaua aia?

— La 41 de ani sunt un om nou. Cu Marilyn am înțeles multe lucruri și numai după căsătorie am început să trăiesc, știți? O respect mult, e o foarte mare actriță. Ar putea fi o tragediană de neegalat, cum a fost Duse¹⁴. Numai ființele care au simțul umorului pot râde de tragediile vieții.

Eu tot nu luam notițe și mă simțeam de-acum furioasă. Interviu se apropia de final și Marilyn încă nu venise. Răutăcioasa, antipatica, odioasa! Când o s-apară, n-o să-i adresez nicio jumătate de cuvânt. Miller a înțeles.

— Așteptați o clipă, vreau să dau un telefon!

Și s-a îndepărtat. În același moment, am zărit ieșind pe ușa ce ducea la bucătărie o tavă cu trei cești și o cafetieră.

— Ah, am exclamat întorcându-mă spre Warren, s-a hotărât!

Mă simțeam brusc bună, fericită. I-aș fi vorbit negreșit. Dar în spatele tăvii cu ceștile și cafetiera nu era Marilyn. Era bucătăreasa negresă.

N-am băut cafeaua. N-aveam chef. M-am ridicat să plec, fiindcă mă simțeam ofensată până la ultima celulă. I-am întins mâna lui Miller și i-am mulțumit. Era

foarte stânjenit.

— I-am telefonat lui Marilyn, a zis. Speram să poată veni. Însă e imposibil. Iată, nu voiam să vă spun, știam că v-aș fi necăjit foarte mult. Marilyn e la spital. Ieri a cumpărat un cuțit de bucătărie și, când felia salamul, s-a tăiat la un deget până la os. A avut febră mare, probabil din cauza infecției. Se va întoarce acasă în trei-patru zile. Deocamdată, nici măcar eu nu pot merge s-o văd. Trebuie să se odihnească.

Am tăcut pentru un moment.

— Ciudat, nu? Marilyn ținea mult să vă întâlnească. Este foarte curioasă. Și bună. Voia să vă ajute să faceți un articol, drept consolare pentru furia pe care ați suportat-o în urmă cu doi ani. Eram împreună în Connecticut când ați căutat-o. Dar nimeni nu știa pentru că trebuia să rămână secret.

Ne-am îndreptat spre ieșire. Pe hol era un dulap de haine larg deschis. Se vedeau două blănuri de nură și rochia de satin de culoare crem pe care Marilyn o purtase în seara când am ajuns târziu la Radio City din cauza acelei parade care bloca Fifth Avenue. Lângă o pălărie a lui Miller era și o pălărioară de-a ei, albă, de pai, cu panglici roșii. Am privit cu ură obiectele acelea fără viață. Mi se părea că sunt hainele unei fantome.

— Auziți, i-am spus lui Miller, sunteți foarte sigur că soția dumneavoastră există cu adevărat?

M-a privit cu stupoare.

1. Jean Negulesco (Ioan Negulescu, după starea civilă, 1900-1993) a fost un pictor, regizor de film, scenarist și producător de film originar din România (n. red.).

2. Soraya Esfandiary-Bakhtiari (1932-2001) a fost a doua soție a regelui Mohammad Reza Pahlavi al Iranului (n. red.).

3. Peter Wooldridge Townsend (1914-1995) a fost ofițer al Royal Air Force, atașat al Marii Britanii la Bruxelles în perioada 1953-1956 (n. red.).

4. Queen Christina (engl.), film biografic din anul 1933, avându-i ca protagoniști pe Greta Garbo și John Gilbert (n. red.).
5. Louella Parsons (născută Louella Rose Oettinger, 1881-1972) a fost o scenaristă și o editorialistă de film americană (n. red.).
6. Sugar Ray Robinson (1921-1989) a fost un pugilist american care, în perioada 1943-1951, a câștigat consecutiv 91 de lupte (n. red.).
7. Carl (Bobo) Olson a fost un pugilist american, campion mondial între octombrie 1953 și decembrie 1955 (n. red.).
8. Regiune din centrul Italiei (n. red.).
9. Alcide de Gasperi (1881-1954) a fost un om politic, prim-ministru și ministru de Externe al Italiei (n. red.).
10. Elsa Maxwell (1883-1963) a fost autoare, editorialistă și compozitoare americană (n. red.).
11. Fosta denumire a Aeroportului „John F. Kennedy International Airport” (n. red.).
12. Baudouin I (1930-1993) a fost regele Belgiei în perioada 1951-1993 (n. red.).
13. Frank Morrison Spillane (1918-2006) a fost un cunoscut autor american de romane polițiste (n. red.).
14. Eleonora Giulia Amalia Duse (1858-1924) a fost o mare actriță italiană (n. red.).

Capitolul 1

Sala avea pereții și tavanul vopsite în roșu, podeaua din marmură roșie, fotoliile învelite în catifea roșie, ospătarii cu veste roșii. Iar lămpile erau stinse. Statuile de ceară stăteau așezate la mese rotunde, luminate de lumânările acelea care în biserică se pun în fața picturilor cu sfinți, iar în penumbra aceea de culoarea sângelui chipurile li se deslușeau lipsite de expresie, imobile sub stratul de pudră.

Fiecare invitat avea la masa lui o statuie de ceară. Ori un bărbat, ori o femeie care într-o zi urma să devină o statuie de ceară. Eu stăteam cu Sophia Loren, sora ei Maria, un grec ce-i făcea curte Mariei drept consolare că nu-i putea face lui Loren, un scriitor pe care-l strigau Bill și un uriaș în frac. Capul masiv și somnoros îi atârna pe frac, de parcă ar fi fost din plumb. Avea nasul strâmb și o şuviță lipită de tâmpla stângă. Se uita la o pulpă de pui și tăcea.

— Bună, Bob, zise Loren cu vocea ei ispititoare.

Era îmbrăcată în alb și din fiecare por al pielii sale bronzate țâșnea o vitalitate animalică. Însă uriașul nu observa. Capul său mare îi atârna la fel ca păpușilor ce sunt trase la țintă când sunt lovite de o minge din cârpe. Dintre buze i-a ieșit un mormăit nedeslușit.

— Cine e? am întrebat alarmată.

— Robert Mitchum¹, nu vezi? au răspuns.

Capul i s-a bălăngănit iar și a schițat o strâmbătură.

— S-a supărat? am întrebat mai alarmată ca niciodată.

— A, nu, a zâmbit.

La o masă alăturată, o statuie s-a mișcat.

Era acoperită de dantele, avea o claie mare de păr castaniu și creț, iar ochii săi

foarte mari ieșeau din orbite cu o infinită tristețe. Și-a sprijinit bărbia în mâini și avea un plastru pe degetul arătător. Altul îl avea pe un braț. Părea bolnavă. Chipul ei nu-mi amintea de nimeni.

— Cine e? am întrebat.

— Bette Davis², nu vezi? au răspuns.

Statuia care stătea lângă ea a auzit și părea înfricoșată. Era o statuie îmbrăcată în bărbat. Înțepa o măslină cu furculița și-i tremura mâna. Măslinele s-au desprins obraznică de pe farfurie și s-au ascuns în buzunarul lui de la sacou. El s-a uitat printre gene, a lăsat măslinele în buzunarul sacoului și a înțepat alta, fără să ridice capul din farfurie; de data asta a reușit. Avea un gât scurt, ceea ce-l făcea să pară puțin cocoșat. Însă era o statuie foarte frumoasă.

— Cine e? am întrebat.

— Gregory Peck³, nu vezi? au răspuns.

Nu, nu vedeam. Mai era o femeie micuță, cu trupul stâlcit, ce-și ascundea oasele sub o mantie de păr în stilul picturilor lui Tițian și mi-au spus că o chema Rita Hayworth⁴. Mai era o blondă cu brațe groase și un chip de păpușă moartă și mi-au spus că o chema Kim Novak⁵. Mai era o altă blondă, cu o față distrusă, cu buzele lăstate într-o grimasă de dezgust ce-o urătea și mi-au spus că o chema Lara Turner⁶. Mai era un bătrân cu mustață și părul argintiu și îl chema, mi-au spus, Clark Gable⁷. Toți păreau prea bătrâni sau prea urâți, iar chipurile lor, ce reușesc să exprime și să provoace atâtea emoții când îmbracă hainele unui personaj, erau acum complet lipsite de viață. Nu semănau deloc cu imaginile pe care ni le facem despre vedete. Erau suferinde, uneori vesele, fiindcă erau amuzante, iar eu mă simțeam oarecum păcălită.

— Și eu mă simțeam păcălit când am ajuns aici, a spus scriitorul pe care-l numeau Bill, un tinerel sfrijit și vioi, cu nasul coroiat și ochelari.

În spatele ochelarilor, privirea lui exprima o ironie amară.

— Mi-a trebuit timp să pricep că sunt făcuți, ca și noi, din nervi și carne. Văzuți de-aproape, par falși precum imaginile de fundal pe care își toarnă filmele. Ai văzut vreodată unde își toarnă filmele?

Am văzut, și încă cum! Am fost la studiourile de la 20th Century Fox, cele mai bune din lume, niște capodopere ale tehnicii. Până și pietrele erau false, deși nu-i nevoie să faci pietre false, California e plină de pietre făcute din piatră. I-am spus asta lui Bill, iar el a scuturat dezgustat din cap:

— Tot Hollywoodul e construit așa.

Masa festivă se încheiase, statuile de ceară s-au ridicat, au făcut schimb de plecăciuni, mișcându-se, în sfârșit, ca și cum cineva le-ar fi învârtit o cheiță la spate. Am ieșit pe Sunset Boulevard și pe stradă nu se vedea nimeni, deși era abia 11.00 seara. Doar în fundal luminile Los Angelesului, un lac arzător de roșu, galben și albastru. Și apoi, mai aproape, o dâră de lumină ceva mai clară: strada principală a Hollywoodului. Dar nu-mi părea a fi Hollywoodul. Mai degrabă Montecatini, Viareggio sau oricare alt oraș de provincie unde oamenii merg la culcare odată cu găinile. Brusc, Bill a spus:

— Hollywoodul nu există!

A scuipat pe jos cu ură.

— Înțelegeți, Hollywoodul e o stare mentală, un miraj. Nu te uiți la Hollywood cu ochii, ci cu dorința, cu invidia, cu fantezia. Să țineți minte asta când veți încerca să scrieți ce este Hollywoodul.

*

Amicul meu Bill e un cap pătrat, adică un intelectual dintr-o bucată, așa că nu trebuie luat în serios, chiar dacă paradoxurile lui conțin o doză de adevăr. I-am reprodus replica doar pentru că am auzit-o repetată adesea în America, și-n orice caz, de persoane inteligente și la locul lor. Asta demonstrează un lucru important: în America, persoanelor inteligente și la locul lor le este rușine cu Hollywoodul. Le este mai rușine cu el decât cu rasismul, gangsterii și gafele ministrului lor de Externe. Le este rușine, deși Hollywoodul a fost definit „cel mai american lucru pe care Statele Unite au reușit să-l creeze din ziua în care Lincoln a fost ales președinte”. Pentru că le este rușine, caută să înlăture această

stânjeneală. Și, ca să scape de stânjeneală, spun că Hollywoodul nu există. Din păcate, există: într-un loc bine precizat al Californiei, la paralela 34 latitudine nordică, lângă coasta Pacificului. Chiar dacă nu este, geografic vorbind, ceea ce europenii sunt obișnuiți să creadă, adică orașul sau vasta regiune unde înfloresc studiourile cinematografice, casele vedetelor și scandalurile ce sfârșesc în divorțuri senzaționale și în sinucideri sfâșietoare. Casele, studiourile, scandalurile înfloresc, în bună parte, în proximitatea Hollywoodului: la San Fernando Valley, la Burbank, Beverly Hills, Santa Barbara, în Pacific Palisades și în însuși Los Angeles, din care Hollywoodul e doar o suburbie dintre nouăsprezece. (Sub multe aspecte, așadar, nu putem vorbi despre Hollywood fără să ne referim la Los Angeles, după cum nu se poate vorbi despre neajunsurile de la Cinecittà⁸ fără a vorbi despre cele ale Romei sau despre Barbara Hutton⁹ fără să te gândești la soți și la bani.)

Hollywoodul se află față de centrul Los Angeles la cinci dolari și jumătate pentru taxi, adică douăzeci de minute de stradă pe freeway¹⁰. Vă sfătuiesc să faceți cheltuiala asta dimineața, când freeway e în blocaj, cu mașini rulând cu o sută de kilometri la oră, iar impresia e aceea că intri pe o bandă de alergare hiperbolică, ce alunecă printre câmpuri și garduri vii de iederă. Orson Welles¹¹ (nu are mașini pentru că le consideră instrumentele diavolului) susține că aceasta este metoda cea mai rapidă pentru a înțelege fenomenul Hollywood, unde bogăția se măsoară, înainte de orice, în numărul de mașini. Există în Los Angeles și-n împrejurimi trei milioane de locuitori și patru milioane și jumătate de automobile. Asta înseamnă o mașină și jumătate la fiecare cetățean, de nouăzeci de ani, paralizat sau nou-născut, cum o fi, iar explicația stă în faptul că Los Angeles este un oraș dezvoltat pe orizontală, distanțele sunt enorme și numai cu ajutorul mașinii poți lucra sau să îți păstrezi prietenii. La Hollywood, totuși, necesitatea aceasta devine o obsesie extravagantă. În familiile obișnuite fiecare adult are automobilul său. În familiile realizatorilor de film sunt cazuri și de două mașini pe cap de om. O divă care se respectă își schimbă mașina în funcție de culoarea rochiei. Un cerșetor de culoare deține cel puțin o mașină veche, de 150 de dolari. La Hollywood, cei mai mulți mănâncă în mașină (drive-in restaurants), se uită la filme în mașină (drive-in theaters), asistă la slujbă în mașină (drive-in churches), intră în hotel cu mașina (motels) și n-ar fi de mirare dacă ar concepe copii în mașină, de vreme ce, în ciuda supravegherii poliției, se întâmplă mai des decât oriunde ceea ce ar trebui să se întâmple într-un loc discret. Nimeni nu merge pe jos. Turistul fără experiență care îndrăznește să facă o plimbare departe de centrul locuit este salvat imediat de un polițist care, cu un aer de neîncredere, îi indică fie un taxi, fie stația de autobuz.

Pe lângă multitudinea de mașini, prima impresie despre Hollywood este dată de puțurile de petrol și abundența de verde. Sute și sute de puțuri se arată de-a lungul freeway, invadează plaja, aglomerează cartierele. Multe nici nu mai sunt funcționale, însă turnurile lor scheletice, din fier ruginit, se înalță încă spre cer, într-un macabru avertisment asupra bogăției. La Hollywood nu e niciun studio cinematografic care, dacă vrea, să nu dispună de propriul puț de petrol. Studiourile din centrul locuit, precum Columbia și Paramount, nu pot „pompa”, dar cele de la periferie, da. Și 20th Century Fox câștigă din operațiunea aceasta o cifră anuală echivalentă câștigurilor obținute de pe urma unui film. Tot Hollywoodul plutește în petrol, sufletul și sângele cinematografiei americane, și nici măcar delicatul parfum al portocalilor și magnoliilor nu reușește să-i stârpească mirosul. Seara, când vântul mătură dealurile, acest derutant amestec de parfum de flori și mirosul uleios ți se oprește în gât, lăsându-te perplex și oarecum îngreșat. Da, aerul de la Hollywood este greu de respirat și nu există vreo esență franțuzească în stare să poată alunga dintr-o divă duhoarea inconfundabilă a orașului ce i-a adus gloria.

Ca să uitate de lichidul negru în care și-au înfipt picioarele și poate și creierul, locuitorii Hollywoodului plantează cu înverșunare copaci și flori. Excluzând marile artere ce separă cartierele principale, Hollywoodul este o surpriză, cu străduțe împădurite, garduri verzi și grădini irigate ce împrejmuesc vilele și bungalourile albe, roz și mov precum într-un parc paradisiac. (Totul la Hollywood e construit astfel încât să imite ceea ce californienii cred că este paradisul terestru: un loc unde oamenii sunt fericiți cu filme, mașini și multe frunze.) Nu știu cum le fac să crească în pământul acela îmbibat de petrol. Dar nu-i cazul să ne minunăm prea tare: independent de cinema, fenomenele cele mai contrastante domină acest oraș bizar unde veverițele țin pe trotuare fără ca zgomotul motoarelor să reușească să le sperie și, la zece kilometri de zona locuită, coioții urlă sfâșietor spre cerul plin de praf, în timp ce avioanele companiilor publicitare desenează cu litere din fum alb numele deodorantului care înprospătează subsuorile sau pe cel al fabricantului de mașini care se autodefinește ca fiind „John cel Cinstit”, chiar dacă, acum trei ani, a trecut printr-un proces de înșelătorie.

Nu sunt extravagantele unor umoriști. Cei de la Hollywood tratează totul la modul serios, chiar și atunci când par că tratează cu nonșalanță eternitatea. Pe străzile unde nu trece nici măcar o zi fără ca un automobilist beat să nu-și piardă viața, panourile publicitare te invită să-ți cumperi loc de veci la Forest Lawn, cimitirul în care orice amintire despre moarte este interzisă. Sunt panouri

publicitare idilice, au desene cu iazuri, lebede albastre, păsări roz și fotografia unui bărbat frumos care seamănă cu William Holden¹², cu un text de genul: „Dragul meu tânăr, gândește-te la ce va fi și cumpără-ți un colțisor la Forest Lawn”. Sau: „Fată frumoasă, nu ți-ar plăcea să dormi peste secole alături de Bing Crosby¹³? Am un locșor numai bun pentru tine”. Nu, Bing Crosby nu a murit deocamdată. Dar deja și-a cumpărat locul de veci. Toți actorii mai înțelepți au investit într-o bucată bună de pământ la Forest Lawn, unde sunt înmormântați Jean Harlow¹⁴ și Carole Lombard¹⁵, John Barrymore¹⁶ și Lupe Veléz¹⁷. Cei mai norocoși chiar l-au primit cadou, precum regizorul acela foarte bogat: colegii, neștiind ce altceva să-i ofere, dat fiind că avea deja de toate, i-au dăruit o înmormântare frumoasă, de 7 000 de dolari. Nu-i musai să fii din lumea filmului ca să-ți faci somnicul etern la Forest Lawn. Și străinii pot avea acest privilegiu, iar agenții publicitari ai cimitirului au mare grijă de ei.

Fix în ziua în care m-am stabilit într-un apartament aproape de Sunset Boulevard, am primit un telefon amuzant:

— Bună ziua! Domnișoara Fallaci? Prieteni comuni mi-au adus la cunoștință faptul că veți rămâne ceva timp printre noi. Prin urmare, am vrea să vă aducem în atenție oportunitățile excelente oferite de pământul sacru din Forest Lawn. Avem locuri pentru toate buzunarele. Ne-am bucura mult să ne faceți o vizită.

M-am gândit că-i o farsă și am închis telefonul. După puțin timp, necunoscutul a sunat din nou:

— Bună ziua, domnișoara Fallaci. Mă tem că a fost o defecțiune pe linie, sunt un prieten de la Forest Lawn...

Am întrerupt convorbirea. Și atunci tânărul a venit la mine. Era îmbrăcat în alb, avea o față veselă și bronzată. Mi-a arătat documentele, cartea de vizită și mi-a trântit pe masă niște afișe cu Forest Lawn.

— Firește, a zis, sunt locuri pentru toate gusturile. Pot să vă rezerv ceva în parcela „Oaze de Pace” sau în „Pământul Cântecului de Leagăn” ori poate preferați „Pinii Șoptitori”? E o parcelă în formă de inimă, iubitul ar putea veni să vă viziteze și o să vă simtă mult mai aproape.

O stare de disconfort îmi strângea stomacul.

— Ascultați, i-am spus, sunt străină. Stau la Hollywood numai două luni și n-am

de gând să mor aici.

Tânărul m-a privit uimit.

— Dar de ce? Se poate întâmpla.

Mă simțeam tot mai rău.

— Sper că nu, am răspuns iritată.

Surpriza i-a crescut:

— De ce? Vă e frică de moarte?

M-am lăsat condusă la Forest Lawn, ceea ce înseamnă, din centrul Hollywoodului, cam cincisprezece minute de mers cu mașina. Tânărul era foarte mulțumit și spunea că sigur voi fi și eu foarte mulțumită când îmi voi lua greutatea asta de pe inimă: anumite lucruri trebuie făcute, cu siguranță, înainte de a avea nevoie. Și ce era moartea, până la urmă? Sfârșitul vieții. Toți trebuie să murim. Important e să ne depunem trupul într-un loc elegant. E mai important decât să-ți cumperi o casă în care să locuiești cât ești viu. Mașina lui gonea pe strada asfaltată, luând curbele fără să se asigure.

— Iată, zicea, aceasta este o stradă periculoasă, însă pot intra în curbe fără frică, pentru că, dacă mor, am locșorul meu în Forest Lawn.

La intrarea principală se aflau două mari panouri publicitare, sub forma unei cărți deschise: „Bine ați venit la Forest Lawn”, transmiteau literele gigantice. „Aici, iubii trebuie să vină să privească apusurile, pictorii să-și picteze tablourile, iar mamele să-i aducă pe cei mici la joacă”.

Tânărul exulta.

— Dumneavoastră pictați? Nu? Aveți copii? Nu? Să vă găsiți măcar un boyfriend la Hollywood. Iată, dacă nu știți unde să mergeți, îl aduceți aici. Sunt pajiști excelente, pe care tinerii fac dragoste.

Chipul îi era serios.

— Ce l-ar putea înveseli mai tare pe un dispărut decât ideea că deasupra capului

său sunt doi tineri care fac dragoste? Pot fi încheiate și căsătorii la Forest Lawn. Cereșmonia capătă o valoare și mai sacră atunci când te gândești la eternitate. Mulți dintre clienții noștri se căsătoresc aici.

Înaintam cu mașina de-a lungul unui bulevard. Pe laterale se vedeau pajiști și iazuri, pini, stejari, tufe de liliac. Lipseau crucile și monumentele.

— Am interzis crucile, sunt atât de triste, a spus tânărul. Ne limităm la o mică piatră funerară, ascunsă și aceea prin verdeață, pentru ca oamenii să o observe cât mai puțin.

Bulevardul urca. Privind în jos, puteai vedea pietrele funerare de mărimea unei pâini. Odată cu vântul, ajungea la noi și motivul unui cântec.

— Ascundem discurile cu muzică ușoară în tufe de liliac. Dau o dispoziție plăcută, a adăugat tânărul. Cel mai adesea, preferăm cântecele lui Cole Porter¹⁸. Dar de ceva vreme merg bine și temele din My Fair Lady.

Copile din piatră, goale și caste, surâdeau din iazurile pline cu lebede. A trecut o mașină și s-a oprit lângă o piatră funerară. Din ea a coborât o familie completă: soție, soț și trei copii. Au așezat apoi o față de masă pe pajiște, iar pe ea niște sandwich-uri și o sticlă, pentru picnic.

— Bineînțeles, prețul acestui paradis variază în funcție de tratamentul oferit celui decedat. Dumneavoastră preferați să fiți îngropată sau arsă? Prețul incinerării este mare, dar, în compensație, faci economii la partea de cosmetică, coafură și alte frivolități. Noi tratăm defunctul ca și cum ar fi viu. Să admitem că într-un accident de mașină a rămas desfigurat. Specialistul nostru în chirurgie plastică îi corectează trăsăturile, așezându-i-le la loc. Pe urmă, pentru machiaj avem produse minunate. Ultima cremă de la Max Factor, lansată de Deborah Kerr¹⁹, dă rezultate extraordinare chiar și pe pielea celor care au încetat să respire. Frizerul nostru e la curent cu ultimele pieptănături lansate de Antoine de Paris²⁰. Manichiurista noastră folosește oje în culori adorabile: piersică clar de lună ar fi perfectă pentru dumneavoastră. În timpul priverghiuului, ați prefera să stați așezată, întinsă pe o canapea sau în picioare? Dorim ca scumpii noștri morți să ia, după trecerea dincolo, pozițiile pe care le preferau în timpul vieții.

S-a gândit puțin, afișând un zâmbet șiret:

— Nu toate, firește. Dar dacă, de exemplu, o doamnă dădea multe telefoane, o

putem așeza cu telefonul în mână. Drăguț, nu?

După ce am vizitat Forest Lawn, și am intrat în biserici, și am refuzat un lichior la bar, tânărul a vrut să mă ducă la Marele Mausoleu, unde era pictată, a zis el, Cina cea de taină a lui Leonardo.

— O, credeam că-i la Milano!

Tânărul a făcut un gest de compătimire.

— Aia veche, bineînțeles. Asta e nouă și-i mai mare.

În sfârșit, a vrut să-mi arate Golgota, „cel mai mare tablou din lume”, de peste 100 de metri lățime. L-au pus într-un auditoriu cu scaune și scenă, ca la teatru. Tabloul e pe scenă, acoperit de o cortină. Publicul se așază, o voce de la megafon povestește cum s-a întâmplat martiriul lui Isus, apoi, în întuneric, se aude muzica de la Moulin Rouge și cortina se deschide. Totul pentru un dolar și jumătate.

*

Mania de a transforma viața (și moartea) într-un spectacol vesel pornea așadar din Forest Lawn. Dar cinematografia are asupra acestui loc o superioritate și mai puțin subtilă și mai materială.

Veți observa seara zeci de reflectoare scrutând cerul pentru a face reclamă ultimului film cu Doris Day²¹ și Bob Hope²², standuri nocturne expunând mii de reviste dedicate exclusiv biografiilor actorilor, vânzători ambulanți oferind cea mai proaspătă ediție a ziarului deschis la pagina bârfelor despre dive sau un exemplar din Hollywood Reporter ori Variety, ziare dedicate exclusiv cinematografiei. Pe urmă, de-a lungul lui Sunset Strip și Sunset Boulevard, o mulțime de bărbați și femei adulți se opresc încontinuu să vadă câte o actriță intrând la Ciro's sau la Mocambo, cele mai notorii night-cluburi din lume, și-i o mulțime răbdătoare precum cea londoneză care, în ciuda ploii, așteaptă în fața porților de la Buckingham Palace să citească ultimul buletin despre durerea de burtă a reginei. În restaurantele de pe Cienaga, strada care coboară din centrul Hollywoodului până în downtown-ul Los Angelesului, aceiași adulți cheltuiesc

sume nebunești pentru a merge la David Chasen's ori la Bentham Cock's, unde, pentru douăzeci de dolari, se mănâncă un cotlet à la Jane Russell sau o farfurie cu ceapă à la Marlon Brando și unde rămâne mereu vie speranța că vei mânca alături de una dintre aceste vedete intangibile. Astfel, toți cei de la Hollywood cunosc drama unui cuplu maniac ce a ajuns să trăiască în mizerie fiindcă în fiecare seară mergeau la cină la Romanoff's, să bea rom la Beachcomber, să danseze la Mocambo sau Interlude, în speranța că vor vedea actori pe care nu aveau să-i vadă niciodată.

Se numeau Robert și Lydia Johnson, aveau niște bani puși deoparte și păreau întregi la minte: când trăiau în Illinois, unde bărbatul era funcționar la o companie aeriană, nicio frivolitate nu le tulbura existența. Mergeau rar la cinema. Apoi, domnul Johnson a fost transferat la Hollywood și a început tragedia.

Prietenii și rudele din Illinois le scriau, voiau să afle dacă s-au întâlnit cu Frank Sinatra sau Katherine Hepburn. Se gândeau că la Hollywood oricine i-ar putea vedea pe Frank Sinatra sau Katherine Hepburn. Soții Johnson erau onești și nu voiau să mintă. Au încercat să ia legătura cu cineva care i-ar fi putut prezenta acelor „intangibili”, însă degeaba. Au cerut sfatul unui agent de presă, iar ticălosul le-a sugerat să frecventeze locurile în care merg vedetele. Au făcut întocmai și îndârjirea s-a transformat imediat în nebunie, apoi în faliment. O cafea cu lapte și rom la Beachcomber costă pe puțin zece dolari. După trei ani, striviți de datorii, domnul Johnson și-a pierdut slujba, iar doamna Johnson a sfârșit într-un ospiciu.

Cu aceeași inocență și periculoasă speranță turiștii merg pe Hollywood Boulevard, unde sunt cele mai vechi săli de proiecție din America, unele deschise până la ora șase dimineața, altele deschise zi și noapte încontinuu, și unde, cu un dolar și jumătate și interdicția de a fuma (conform unei ordonanțe recente dată de primar), poți vedea un program dublu, plus un film difuzat în avanpremieră, pe care casele de producție îl distribuie gratuit, pentru a testa reacțiile publicului. Aici se dau „premierele” importante și aici vin actorii îmbrăcați de seară, în timp ce sute de tâmpite între doisprezece și șaiszeci de ani, ținute în frâu de polițiștii care lovesc bine, urlă din tribune ovații pe care nici măcar dictatorii cei mai norocoși nu le-au obținut la apogeul carierei lor.

Prin ochii Hollywoodului, trotuarul de la Chinese Theater²³ nu-i unul oarecare: e sacru. În betonul uscat sunt imprimate amprente pe care vedetele le-au lăsat în

ceremoniile memorabile ce-au avut loc din 1920 până azi. Betonul e împărțit în secțiuni de un metru pătrat, iar în fiecare secțiune e semnătura vedetei, data la care a fost făcută, amprenta mâinilor și picioarelor și o dedicație pentru Sid Grauman, patronul cinematografului. De regulă, cel mai mare efort intelectual al unei vedete în momentul gravării cimentului proaspăt constă în propoziții de genul „Mulțumesc, Sid” sau „Lui Sid, cu dragoste”, însă naivii se uită cu respect nealterat la acele relicve ce atrag mai multă lume decât mormântul lui Dante din Ravenna. Sunt unii care vin special din Louisiana și Minnesota ca să vadă scrisul lui Tyrone Power²⁴ și pe cel al lui Shirley Temple²⁵, pe al lui Al Jolson²⁶ și al Gloriei Swanson²⁷, al lui Alan Ladd²⁸, Bette Davis și alții. Betty Grable²⁹ și-a lăsat amprenta piciorului drept, Jimmy Durante³⁰ pe a nasului, Joe Brown³¹ pe a gurii, Monty Woolley³² pe a bărbii, John Barrymore și-a immortalizat profilul de neuitat, iar Jean Harlow și-a lăsat amprenta unei bucle. Noaptea, când reflectoarele luminează acele pietre funerare de cimitir și naivii se opresc cu brațele încrucișate murmurând comentarii similare cu Requiem aeternam, ai impresia că vedetele sunt acolo, dedesubt, îngropate demult. „Hollywoodul, de fapt”, spune Orson Welles, „e un cimitir unde morții respiră”.

Bănuiala că sunt fantome, pe lângă faptul că sunt cadavre, te cuprinde, de altfel, chiar și ziua. Persoanele oarecare nu le întâlnesc niciodată și nu știu unde trăiesc. Fete în pantaloni scurți și cu picioare frumoase care speră să fie luate în lumea filmului, bătrâni leneși și hotărâți să nu se angajeze nici măcar ca figuranți, cerșetori obosiți ca să mai ceară de pomană se opresc acolo unde Sunset Boulevard își schimbă numele și devine Bridle Path, pentru a vinde broșuri cu adresele vedetelor. Broșurile costă un dolar; au un ton oficial, dar produc amarnice deziluzii celor care le cumpără. O mare parte a adreselor datează din urmă cu 20 de ani, altele sunt false, fiindcă cele adevărate sunt ținute secrete precum formula lunii artificiale. Dacă, din întâmplare, sunt exacte, turistul nu vede decât fațada unui bungalou și, uneori, câte un gard viu, dat fiind că locuințele vedetelor sunt adesea ascunse în cel mai dens frunziș, ca și cum ar avea de ascuns nenumărate păcate. Puțini privilegiați se aventurează dincolo de gardul viu. E mai ușor să fii primit în audiență privată la papă decât să intri în casa unei celebrități. Doar dacă ești înarmat cu prezentări susținute sau ajungi la ei prin mijlocirea unor prietenii speciale. Casele tabu izvorăsc mai ales în Beverly Hills, care, din punct de vedere emoțional, e totuna cu Hollywoodul, dar, geografic și administrativ, este un oraș de sine stătător.

Beverly Hills se află față de Hollywood la douăzeci de minute de mers cu taxiul și este unul dintre cele mai frumoase cartiere din lume: o insulă privilegiată în

imensa mare a Los Angelesului. Irving Stone l-a definit ca fiind „o comunitate de trei mii de persoane și trei mii de copaci: un copac pentru fiecare bărbat, femeie și copil și zece copaci la un câine”. În nicio parte a Californiei, de fapt, nu există o asemenea abundență de verdeață. Arborii intră în case, în biserici, în birouri, mărginesc aleile care se ramifică din Sunset Boulevard ori Santa Monica Boulevard, acoperă cerul și nimeni nu-și imaginează să-i doboare, chiar dacă mii de șobolani își fac cuiburi în ei, un permanent pericol pentru cărțile (puține) și pentru hainele (multe) ale vedetelor.

Sunt șobolanii cei mai grași și mai nerușinați din lume, sacri precum vacile din India, fiindcă nimeni nu încearcă să-i extermine. În după-amiezile însorite de iulie, când până și mașinile trec rar și orașul tace, ronțăitul șobolanilor din Beverly Hills devine intens precum cântecul cicadelor la țară și legănatul ramurilor locuite de maimuțe. Oamenii se înfioară, își închid ușile și ferestrele de frică să nu fie mâncați în somn.

Acum câțiva ani, au încercat să-i extermine stropind cu DDT, însă șobolanii s-au deplasat spre Santa Barbara și s-au întors mai numeroși când DDT-ul s-a evaporat. Cineva a sugerat atunci să fie tăiați arborii: a riscat să fie linșat, precum negrii din Arkansas. O ordonanță dată de Roosevelt interzice, într-adevăr, să fie doborâți copacii. Mai mult, impune să fie plantați trei copaci în locul fiecărui arbore ce moare. Cei din Beverly Hills, de altfel, preferă să nu vorbească despre asta: nu pentru că se rușinează că au fost învinși de șobolani, ci fiindcă faima șobolanilor poate știrbi din prestigiul locului. În viitoarea pădure izvorăsc, într-adevăr, cele mai frumoase hoteluri din regiune.

Beverly Hills este preferat de cei din lumea filmului, iar Beverly Hilton e pe gustul miliardarilor. Cel de-al doilea, la fel ca Plaza și Waldorf Astoria din New York, este unul dintre cele mai scumpe din America și atât de vast, încât ar trebui mai degrabă definit ca oraș, nu hotel. Are două mii de camere, zece piscine, opt night-cluburi, zece restaurante, patru cluburi private și două drugstore (unde poți cumpăra de toate, de la un briliant de patruzeci de karate la un flacon de streptomycină), plus fabuloasa Escoffier Room, un refugiu unde o masă pentru două persoane poate costa chiar și 60 de dolari (40.000 de lire). În Beverly Hills sunt magazinele cele mai luxoase din California și restaurantele cele mai scumpe, unde te duci pentru a arăta că ești bogat și ca să-ți vezi a doua zi numele în ziar. În Beverly Hills sunt bisericile cele mai șic din regiune, precum cea a Bunului Păstor, rebotezată de răutăcioși Sfânta Fecioară a Cadillacului. De fapt, acolo merg în fiecare duminică dimineață, la ora 11.00, bogații cinematografilei.

Ca să arate că, în ciuda acuzațiilor aduse de publicația Confidential, sunt persoane de treabă, dar și ca să fie iertate de un paroh mult prea indulgent pentru adulter și alte păcate din astea ușoare.

Casele actorilor se află în aria învecinată acestei biserici foarte privilegiate. Sunt în stil colonial englez, maur, hawaiian, bungalouri construite dintr-un capriciu „à la Wright” și, în toate cazurile, cu grădini irigate de o ploaie artificială, menținută la o temperatură constantă, și prevăzute cu piscine. O anchetă făcută de Los Angeles Mirror a constatat că, în regiune, 20 de familii din 24 dețin o piscină. Dacă urcați pe culmile din Beverly Hills, o să vedeți strălucind sute de astfel de simboluri ale prosperității moderne. Rotunde, pătrate, dreptunghiulare, în formă de rinichi (ca aceea a lui Hathaway³³), de pian (ca aceea a lui Liberace³⁴), sau de floare (ca aceea a lui Ester Williams³⁵), piscinele au devenit în ultimii ani un confort necesar precum aerul condiționat și frigiderul. Cele ale producătorilor de film se disting de celelalte, deoarece sunt, de obicei, din marmură fină, încălzite iarna și parfumate vara, după un nou rafinament lansat de miliardarii din Texas. Regii petrolului, ai hârtiei igienice și ai puiului la cutie au invadat, într-adevăr, Beverly Hills, unde cea mai scumpă casă îi aparține cuiva care deține concesiunea pentru vânzarea alunelor și porumbului prăjite pentru sălile de cinema din toată America. Dar nimănui nu-i pasă de ei. High-life-ul ecranului îi definește pe cei care și-au uitat originile umile, les nouveaux riches. Strălucirea Beverly Hills-ului e dată de locuințele lui Gregory Peck, Loretta Young³⁶, Joan Crawford³⁷, Fred Astaire³⁸, Vincente Minnelli³⁹, Bing Crosby și mai ales de cele trei case, cele mai vechi și mai mitizate ale epopeii hollywoodiene: ale lui Rudolf Valentino⁴⁰, Mary Pickford⁴¹ și Greta Garbo.

Casa lui Rudy, încă numită Cuibul Șoimului, se înalță pe vârful dealului Benedict Canyon: o vilă galbenă, cu trei etaje, în stil spaniol. O duzină de femei au încercat să se sinucidă acolo după moartea Marelui Amant. Din pricina aceasta, pentru un timp a fost rebotezată Fântâna Plânsului. Acum, acolo locuiește un restaurator bogat, Gerald Buys, care nu a văzut niciodată un film cu bărbatul cel mai adorat al Americii și abia dacă știe că a murit de apendicită.

Cea a lui Mary Pickford, căreia i se mai spune și Pickfair, se află, în schimb, în Summit Ridge și e un fel de castel în stil italian pe care Mary l-a construit în 1919, pe vremea iubirii sale conjugale cu Douglas Fairbanks⁴². Castelul e împrejmuit de pini și salcâmi și este înconjurat de un zid ce se întinde pe o rază de un kilometru, împiedicând orice privire indiscretă. Dincolo de zidul acela, de parcul mare unde n-a existat niciodată o margaretă cu vreo petală uscată, trăiește

ea, de zeci de ani, împreună cu trei câini, șase nepoți, o fiică adoptivă și un soț nou, mult mai tânăr, pe nume Buddy Rogers⁴³. Lui Mary nu-i place să-i amintești că în urmă cu patruzeci de ani era numită Logodnica Lumii, fiindcă astfel îi aduci aminte și că-i bătrână. Acum i se spune, întrucât e foarte bogată, Prima Doamnă a Industriei Cinematografice sau, mai simplu, Madame. Este destul de dificil să te apropii de Madame; e timidă ca o fetiță, detestă necunoscuții și frecventează numai vechile glorii ale filmului mut pentru a juca împreună interminabile partide de scopone⁴⁴. Dacă însă un telefon vă permite să treceți dincolo de inaccesibila poartă de la Pickfair, vă puteți lăuda că ați strâns mâna celui mai notabil monument viu al Hollywoodului.

Eu am avut această onoare. Am intrat la Pickfair într-o după-amiază și, pe neașteptate, în salonul acoperit de tapiserie a apărut o doamnă minusculă și rotundă agățată de un pahar plin cu whisky. Era îmbrăcată în verde, avea cârlionții oxigenați și pe chipu-i ridat, cu genele înțepenite patetic cu rimel și buzele mânjite cu ruj, avea o expresie de încântată surpriză.

— O, là là, a spus așezându-se pe marginea fotoliului, chiar sub portretul ei de când era tinerică, cum îi era obiceiul atunci când se întâlnea cu necunoscuți, o, là là, vous venez d'Italie. Je n'ai jamais été en Italie... (însă a fost, și nu o dată).

Și-a îndreptat corsetul, care o obliga să stea țeapănă de parcă ar fi fost făcută din ghips.

— Oh, mais je parle italien, savez-vous?

— Serious? am zis. Ce surpriză extraordinară!

Nimeni la Hollywood nu vorbește italiana. Între timp, mă întrebam de ce nu vorbea în italiană din moment ce pretindea că o știa.

— Oh, oui, oui, aimez-vous ma prononciation? a adăugat cu o sclipire-n ochi, nu știu dacă de emoție ori de la whisky.

— Da, da, am răspuns fără să pricep. O pronunție perfectă.

Râdea mulțumită, continuând să-și aranjeze corsetul.

— Bietul meu Douglas vorbea mereu în italiană, ce mari là parle anglais, a mai spus oftând.

Pe urmă s-a ridicat, m-a sărutat pe un obraz, m-a mângâiat pe un ochi și, clătînându-se, a ieșit din cameră, tot agățată de whisky-ul ei. Am aflat mai târziu că Madame, care de câțiva ani are o memorie încântător de absentă, se adresează străinilor exclusiv în franceză, convinsă fiind că dincolo de Atlantic se vorbește numai limba pe care a învățat-o ea la Paris în timpul lunii de miere cu neuitatul Douglas.

Casa Gretei Garbo e puțin mai departe, la numărul 904, pe North Bedford Drive, cam față în față cu Hotelul Beverly Hills. E construită pe două nivele, întinsă elegant pe o pajiște și mângâiată de magnolii antice. „Divina” a locuit aici paisprezece ani. Și-a trăit dragostea cu John Gilbert, și apoi pe cea cu Stokowski⁴⁵, singurii care au avut acces liber înăuntru. Rămasă singură, Greta n-a mai permis nimănui să pună piciorul acolo și, ca să-și apere și mai bine dramatica retragere, nu folosea nici măcar telefonul: i-a tăiat firele. (A fost pedepsită cumplit când a descoperit că grădinarul închiria cu un dolar fiecare dintre ferestrele unei case alăturate: de acolo se putea vedea cu ușurință cum vedeta, sub clar de lună, plonja goală în piscină.) Ca să intre și să iasă, Greta trecea printr-o ușă de serviciu, ascunsă în iederă, iar pentru dormit folosea doar o cameră de la etajul de sus, mobilat cu o parcimonie tragică. Camerele de la parter erau goale, cu pereții vopsiți într-un verde foarte închis, aproape negru, iar prin ferestrele deschise larg, zi și noapte, copacii își întindeau crengile, vântul şuiera ca într-un castel al vrăjitoarelor, iar toamna frunzele uscate zburau înăuntru și nimeni nu le mătura.

— Nu vreau. Ador frunzele singure. Au gustul melancoliei, zicea.

Când, acum paisprezece ani, și-a vândut casa pentru a se muta la New York, stratul de frunze era atât de înalt, încât puteai dormi ca pe-o saltea pe el.

Acum, la adresa cea mai invidiată și disputată de la Hollywood locuiește Jean Negulesco, a cărui față roșiatică și lipsa totală de complexe (e unul dintre personajele cele mai joviale și mai fericite de la Hollywood) oferă imediat explicația de ce casa s-a schimbat atât de mult. Pereții sunt revopsiți în culori deschise, camerele sunt pline de mobilă rafinată, fiecare cameră are telefonul ei ce sună fără jenă; iarna, ferestrele sunt închise, iar vara, majordomul negru are grijă să măture și cea mai inofensivă frunzuliță. În camera ce a văzut lacrimile și ciorapii spălați ai lui Garbo doarme Dusty, tânăra nevastă a regizorului, care cândva a fost model, iar acum își petrece timpul pictând. În camera în care a suspinat John Gilbert doarme Jean Negulesco, care și-a instalat acolo și

garderoba lui ieșită din comun: trei mii de cravate, opt sute de costume, patru mii de cămăși, nouă sute de perechi de pantofi și papuci (unii foarte rari, țesuți cu fir de aur și argint), o sută de veste demne de Brummell⁴⁶, câteva kilograme de șosete din mătase.

Nu știu ce face cu toate lucrurile astea. Și probabil nici el nu știe. Ca să le îmbrace pe toate măcar o dată, ar trebui să trăiască mai mult decât Moise; însă așa își amintește mereu că-i bogat și numai amintindu-și că sunt bogați oamenii de la Hollywood se pot amăgi că sunt și fericiți. „Ador să am ceea ce alții nu au”, zice Negulesco, care, înainte de a descoperi cinematografia, o făcea pe refugiatul român la Paris, pictând tablouri nu întotdeauna apreciate. Din trecuta sărăcie i-a mai rămas doar gustul pentru artă. Fosta casă a Gretei e acoperită, de la podea până în tavan, de Buffet⁴⁷ și Dufy⁴⁸, care valorează cel puțin cât garderoba. Este și acesta un fenomen hollywoodian. Când nu știu cum să-și cheltuiască banii, colecționează tablouri, un hobby care dă mai multă strălucire decât un Rolls-Royce sau un divorț. Și, în timp ce Negulesco alege autori moderni, Edward Robinson⁴⁹ preferă capodoperele flamande, George Cukor⁵⁰, pe impresioniști, iar producătorul și regizorul William Goetz⁵¹, pe Van Gogh și Picasso. Un episod destul de reconfortant într-o comunitate care abia dacă a auzit că Giotto a făcut-o pe pictorul.

Municipalitatea din Los Angeles, care, cu mult optimism, caută să ridice nivelul cultural al cetățenilor orașului, e foarte sensibilă la acest hobby neobișnuit și în fiecare an organizează, cu acordul lui Negulesco, Cukor, Robinson și Goetz, un pelerinaj artistic prin locuințele lor. Pelerinajul costă un dolar și jumătate și participă la el, în general, 1 500 de persoane. Statisticile au constatat totuși că 1 300 nu trec mai departe de acest muzeu improvizat din North Bedford Drive. „E surprinzător cum locuitorii din Los Angeles sunt sensibili la Buffet și la Dufy și nu reușesc să pătrundă spiritul flamanzilor și pe cel al lui Renoir”, zice Negulesco, roșind de mulțumire. Nimeni n-a avut vreodată curajul să-i explice că, pe North Bedford Drive, cei din Los Angeles caută doar camerele unde Greta Garbo a făcut dragoste cu Gilbert și Stokowski.

*

Ca toate locurile apărute din speculație, hrănite cu bani mulți și locuite de persoane care ieri nu aveau nimic, iar azi au totul, Hollywoodul e așadar cea mai ciudată dintre combinațiile de contraste.

Stupid și genial, corupt și puritan, distractiv și plictisitor, este locul în care Jack Lemmon⁵² i-a trimis o telegramă fostei sale soții, Cinthia, căsătorită cu Cliff Robertson⁵³, felicitând-o pentru „bunul ei gust” și unde, totuși, o fată nu se poate duce singură la Ciro's fără să provoace o foarte gravă indignare. Aici, fiica avocatului de la MGM s-a întors acasă, după prima zi de școală, plângând: „Sunt nefericită, alți copii au patru părinți, iar eu am doar doi” (fiindcă mulți copii, prin divorțurile paterne ori materne, au chiar și opt părinți), dar Loretta Young merge la Liturghie în fiecare dimineață la ora 6.00 și poartă rozariul agățat de parbrizul mașinii ca să poată face o rugăciune scurtă cât timp stă la culoarea roșie a semaforului.

Și, în sfârșit, aici oamenii nu înjură niciodată (întrucât sfârșești drept la închisoare), dar fiica Lanei Turner îl ucide pe amantul mamei sale cu un cuțit de bucătărie. Aici, celebrii producători spun (mai des decât oriunde) „ginecologic” în loc de „genealogic”, „aromatic” în loc de „reumatic”, însă un tânăr șofer de taxi, student în anul III la Filosofie, la Universitatea din Westwood, îți adresează această uimitoare întrebare:

— Dumneavoastră, care veniți din Italia, spuneți-mi, când a făcut Nenni⁵⁴ pactul cu Saragat⁵⁵?

Da, totul e posibil la Hollywood, mai puțin încălcarea celor cinci interdicții ale ordonanței pe care municipalitatea Los Angelesului a emis-o la începutul secolului și care, teoretic, e încă în vigoare. Iată-le: „Să tragi în iepuri din tramvai. Să prizezi tutunul. Să speli doi copii în aceeași cadă. Să ambalezi murături în cartierele centrale. Să vinzi șerpi pe stradă”. Teoretic, e interzis și să omori oameni și să faci scandal, dar acestor lucruri li se dă ceva mai puțină atenție, dacă te gândești că aproape toate delictele petrecute în comunitatea cinematografică din Hollywood sfârșesc, într-un fel sau altul, prin a fi arhivate, iar scandalul e mai binevenit decât o cină la Romanoff's. Niciun articol de lege și nicio ordonanță municipală nu interzice în vreun fel ca un fabricant de mănuși să devină Sam Goldwyn, producătorul cel mai influent pe care l-a avut vreodată Hollywoodul, niciunui fost muncitor la o spălătorie din Chicago să devină Harry Cohn, patronul studiourilor Columbia, niciunei fiice de măcelar, ratată ca actriță, să devină Hedda Hopper, cea mai de temut jurnalistă a Americii.

*

În 1955, Hollywoodul a împlinit 55 de ani de viață. Era, într-adevăr, începutul lui 1900 când doamna Daeida Hartell Wilcox, pioniera din Middle West, a venit să se stabilească la periferia Los Angelesului pentru a sta departe de frivolități, de corupție și de neliniștea lumii moderne. Pe vremea aceea, Hollywoodul încă nu se numea Hollywood. Era un pământ nelocuit, unde creșteau doar portocali sălbatici, lauri ce acopereau întreaga vale și unicul semn de viață era dat de iepuri, veverițe și coioți. Noaptea, câte un vagabond mai rupea tăcerea cântând melodii de dragoste la chitară. Ziua se mergea la vânătoare ori la pescuit de-a lungul pâraielor. Pădurile se estindeau până la plaja Oceanului Pacific, acoperită de arbuști.

Doamna Wilcox, o puritană cu fața uscată de vânt, îmbrăca mereu o rochie în carouri ce o acoperea până la glezne, iar pe cap purta o scufie albă din organza. Când era tânără, împușcase indieni, apoi crescuse cu Biblia în mână, predicând îndreptare și milă. Nu o deranja că era atât de aproape de Los Angeles, orașul aventurierilor, prostituatelor și bețivilor. Visa să fondeze, în deșertul ei fără de păcat, un Nou Ierusalim: liniștit, respectabil și pios. Și-a construit ranch-ul chiar în punctul în care astăzi Bulevardul Hollywood se întâlnește cu Strada Vine și i-a dat un nume grațios și inocent: Hollywood, adică Pădure de Lauri. A vrut să fie un ranch curat și sever: dimineața și la apus se citea cu voce pioasă o predică și nimeni nu îndrăznea să rostească vreo propoziție care ar fi amintit de „lucrul abominabil pe care îl numesc iubire”. Doar cei care se temeau de pedeapsa finală, și anume creaturile neatinse de licori, exhibiționism și lene, puteau avea acces la acel sanctuar de bune obiceiuri, unde cea mai îndrăzneată băutură era limonada, distracția cea mai frivolă era să joci dame, iar ocupația cel mai bine primită era să cânti laudă Domnului.

Pe vremea aceea, frații Lumière abia își prezentaseră „fotografia lor în mișcare” la Paris și nimeni, nici măcar la Los Angeles, nu știa ce însemna cuvântul cinema. Dar, într-o zi de noiembrie a anului 1903, sigură că împlinește un act de binefacere pentru viitorul omenirii, doamna Wilcox și-a dat jos rochia în carouri pentru a-și pune una de mătase, și-a schimbat scufia de organza cu o pălărie împodobită cu trandafiri și, însoțită de soțul pe nume Orazio, s-a dus la primarul

Los Angelesului să-i ofere în dar micuțul Hollywood, pentru a-l dedica Madonei. Primarul a acceptat, a mulțumit, au semnat actele la un notar mustăcios și, la puține luni după, i-a permis domnului William Selig, producător de filme, să „impresioneze puțin, imprimându-și peliculele în aer liber”, lângă ranch-ul ingenuiei binefăcătoare.

După câțiva ani, ajungeau, hrăpăreți precum căutătorii de aur, independenții, care s-au revoltat împotriva monopolului companiei Motion Picture Patents din New York.

Satul pe care doamna Wilcox îl dedicase Fecioarei Maria pune la dispoziție câmpuri nesfârșite, grajduri luminoase, scenografii perfecte.

Trei tineri însetați de glorie și bani, Goldwyn, Lasky și DeMille au zis că-i perfect pentru a turna The Squaw Man. Cu permisiunea primarului, au închiriat un grajd unde doamna Wilcox își ținea vacile.

1. Robert Mitchum (1917-1997) a fost un actor american de film și cântăreț (n. red.).

2. Ruth Elizabeth (Bette) Davis (1908-1989) a fost o actriță americană de teatru și film, laureată de două ori a Premiului Oscar (n. red.).

3. Gregory Peck (născut Eldered Gregory, 1916-2003) a fost unul dintre cei mai celebri actori americani de după al Doilea Război Mondial (n. red.).

4. Rita Hayworth (1918-1987) a fost o actriță americană care a devenit faimoasă în anii '40 (n. red.).

5. Kim Novak (n. 1933) este o actriță americană (n. red.).

6. Lana Turner (1921-1995) a fost o actriță americană celebră în a doua jumătate a secolului XX (n. red.).

7. William Clark Gable (1901-1960) a fost unul dintre cei mai importanți actori americani de film (n. red.).

8. Unul dintre cele mai mari studiouri de film din lume, situat nu departe de

Roma (n. red.).

9. Barbara Hutton (1912-1979) a fost o filantroapă americană (n. red.).

10. Engl., „autostradă” (n. red.).

11. George Orson Welles (1915-1985) a fost un celebru regizor de film și teatru, actor, scenarist și producător american (n. red.).

12. William Holden (1918-1981) a fost un actor american de film care a primit Premiul Oscar pentru cel mai bun actor (n. red.).

13. Harry Lillis „Bing” Crosby (1903-1977) a fost un cântăreț și actor american, unul dintre cei mai bine vânduți artiști ai secolului XX (n. red.).

14. Jean Harlow (1911-1937) a fost o actriță americană de film a anilor '30 (n. red.).

15. Carole Lombard (1908-1942) a fost o actriță americană de film (n. red.).

16. John Barrymore (1882-1942) a fost un actor american de teatru și film (n. red.).

17. Lupe Vélez (1908-1944) a fost o actriță, dansatoare și cântăreață americană de origine mexicană (n. red.).

18. Cole Albert Porter (1891-1964) a fost unul dintre cei mai importanți compozitori pentru scena muzicală de pe Broadway (n. red.).

19. Deborah Kerr (1921-2007) a fost o actriță de origine britanică. În anii '50 era cotate printre cele mai valoroase actrițe de la Hollywood (n. red.).

20. Antoni Cierplikowski (1884-1976) a fost un coafor polonez devenit celebru odată cu deschiderea, în Paris, a salonului Antoine de Paris și a devenit cunoscut sub numele de Monsieur Antoine (n. red.).

21. Doris Day (1922--2019) a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).

22. Bob Hope (1903-2003) a fost un actor american de stand-up comedy și vodevil, cântăreț și dansator de origine britanică (n. red.).

23. Cinematograf situat pe celebrul Walk of Fame de la Hollywood (n. red.).
24. Tyrone Edmund Power III (1914-1958) a fost un actor american care, în anii '30-'50, a apărut în zeci de filme în roluri de spadasin sau în filme romantice (n. red.).
25. Shirley Temple (1928-2014) a fost o actriță americană, considerată un copil-minune al cinematografiei. A avut un succes remarcabil în filmele pe care le-a jucat în perioada copilăriei (n. red.).
26. Al Jolson (1886-1950) a fost un cântăreț, comediant și actor american de origine lituaniană (n. red.).
27. Gloria Swanson (1899-1983) a fost una dintre cele mai importante actrițe ale filmului mut hollywoodian (n. red.).
28. Alan Ladd (1913-1964) a fost un actor și un producător american de film și televiziune, celebru pentru rolurile jucate în westernuri și thrillere (n. red.).
29. Elizabeth (Betty) Ruth Grable a fost o actriță, dansatoare, model și cântăreață americană (n. red.).
30. James Francis Durante (1893-1980) a fost un actor, comediant, cântăreț și pianist american (n. red.).
31. Joseph (Joe) Roger Brown (născut în anul 1941) este cântăreț și chitarist britanic de rock-and-roll (n. red.).
32. Edgar Montilion (Monty) Woolley (1888-1963) a fost un actor american (n. red.).
33. Henry Hathaway (1898-1985) a fost un regizor american de filme western (n. red.).
34. Wladziu Valentino Liberace (1919-1987) a fost un pianist și cântăreț de music-hall american (n. red.).
35. Esther Jane Williams (1921-2013) a fost o înotătoare de performanță și actriță de filme americană (n. red.).

36. Loretta Young (1913-2000) a fost o actriță americană de film, laureată a premiului Oscar (n. red.).
37. Joan Crawford (1904-1977) a fost o actriță americană de teatru și film, laureată a premiului Oscar (n. red.).
38. Fred Astaire (născut Frederick Austerlitz, 1899-1987) a fost un celebru actor, dansator și cântăreț american (n. red.).
39. Vincente Minnelli (1903-1986) a fost un regizor de teatru și film american, laureat al Premiului Oscar pentru cel mai bun regizor (n. red.).
40. Rudolf Valentino (1895-1926) a fost un actor de origine italiană, unul dintre cei mai populari protagoniști ai filmelor mute (n. red.).
41. Mary Pickford (1892-1979) a fost o actriță și producătoare de film de origine canadiană, unul dintre cei 36 de membri fondatori ai Academiei de Film Americane (n. red.).
42. Douglas Elton Fairbanks (născut Douglas Elton Thomas Ullman, 1883-1939) a fost un actor, scenarist, regizor și producător american (n. red.).
43. Charles Edward (Buddy) Rogers (1904-1999) a fost un actor și un muzician american (n. red.).
44. Variantă sudică a jocului de cărți a scopa, unul dintre cele mai cunoscute în Italia, jucat cu o pereche de cărți italienești, cu maxim patru jucători (n. tr.).
45. Leopold Anthony Stokowski (1882-1977) a fost un dirijor englez de origine poloneză. Este cunoscut mai ales pentru îndelungata sa asociere cu Orchestra din Philadelphia (n. red.).
46. George Bryan (Beau) Brummell (1778–1840) a fost modelul dandy în societatea britanică, în perioada când era student la Colegiul Oriel, Oxford și, mai târziu, asociat al Prințului Regent George al IV-lea (n. red.).
47. Bernard Buffet (1928-1999), a fost un pictor expresionist francez (n. red.).
48. Raoul Dufy (1877-1953) a fost un pictor fauvist francez (n. red.).

49. Edward G. Robinson (1893-1973) a fost un actor american de origine română (n. red.).
50. George Dewey Cukor (1899-1983) a fost un regizor de film american (n. red.).
51. William B. (Bill) Goetz (1903-1969) a fost unul dintre fondatorii Century 20th Pictures, redenumit ulterior 20th Century Fox (n. red.).
52. John Uhler Lemmon al III-lea (1925-2001), cunoscut cu numele de Jack Lemmon, a fost un celebru actor de filme american (n. red.).
53. Cliff Robertson (1923-2011) a fost un actor american de film (n. red.).
54. Pietro Sandro Nenni (1891-1980) a fost un politician italian socialist (n. red.).
55. Giuseppe Saragat (1898-1988) a fost un politician italian, președinte al țării în perioada 1964-1971 (n. red.).

Capitolul 2

Într-o zi de iulie, cu toată lipsa de respect față de domnul Joseph Cotten¹, am avut o experiență năucitoare la Hollywood. Îi cer iertare domnului Joseph Cotten dacă povestesc, fără să schimb o virgulă, cum a decurs această întâmplare, deși i-am jurat că nu voi scrie niciun rând niciodată. În timp ce-mi asumam incredibilul angajament, degetele-mi erau mai încrucișate decât o fundiță, și nu mă simt deloc vinovată din pricina aceasta. Meseria mea constă în a scrie articole despre alții, iar Joseph Cotten o știa în momentul în care mi-a cerut acel jurământ. La urma urmei, singura persoană care pică rău, în cazul de față, sunt eu. M-am comportat cu o perfidie nepoliticoasă cu ființe slabe și întru totul fără apărare. Toți ceilalți s-au comportat mult mai bine, începând cu domnul Joseph Cotten. Măcar de-ar fi exagerat un pic cu băutura: fără îndoială, aș fi avut mai multe scrupule și mi-ar fi fost rușine să trădez.

Prin urmare, în ziua aceea de iulie, Cotten dădea o petrecere în casa lui frumoasă din Pacific Palisades, aproape de malul oceanului. Era cea mai importantă petrecere a sezonului, un eveniment monden despre care tot Hollywoodul vorbea încă de la Crăciun. N-aveau să participe mulți, fiindcă să fii oaspete al soților Cotten e un mare privilegiu. Comunitatea hollywoodiană este cea mai puțin democratică din America, împărțită în categorii insurmontabile, după notorietate, câștiguri și prestigiu profesional. Unul poate fi popular și foarte bogat fără să fie invitat în casa lui Cotten, aflat în vârful piramidei sociale, alături de James Mason², regizorul William Wyler³ și producătorul Adolph Zukor⁴. În aceste familii, de exemplu, nu ar intra niciodată Elvis Presley și nici măcar Jayne Mansfield⁵, cu atât mai puțin Lana Turner, după ceea ce s-a întâmplat. Ca să nu mai spun de jurnaliști. Nici Louella Parsons, nici Hedda Hopper, nici Sheila Graham⁶, nici Cobina Wright⁷, care e o doamnă adevărată, n-au fost vreodată la petrecerea soților Cotten. Și iată de ce am vrut atât de mult să ajung acolo.

Dar nu era ăsta singurul motiv: se spune, într-adevăr, că la petrecerile acestea de high-life hollywoodian se întâmplă vrute și nevrute, că cele mai notorii personaje se îmbată până când se rostogolesc îmbrăcate în piscină, că soții își schimbă soțiile și soțiile soții, că în felul acesta înfloresc flirturile destinate să sfârșească în fața judecătorilor din Las Vegas sau Reno. Iar eu voiam să văd asta. Și, ca să

văd, aveam nevoie de invitație. Iar ca să am invitația, trebuia să acționez cu precauție și fermitate în același timp.

Îl cunoșteam pe Joseph Cotten. Fusesem deja la el cu Sammy Colt⁸, fiul lui Ethel Barrymore⁹, care aparține elitei. Dar era absolut exclus ca el să mă pună cu entuziasm pe lista celor aleși, alcătuită cu aceeași scrupulozitate precum cea a unui maestru de ceremonii când invită pe cineva la cina reginei ori a unui șef de stat. I-am cerut ajutorul lui Sammy Colt, iar Sammy a răspuns indignat că nici nu vrea să audă. Le-am cerut ajutor altor persoane influente, iar acestea mi-au răspuns, cu resentiment și jenă, că nici măcar ele nu fuseseră invitate. I-am cerut ajutor Valentinei Cortese¹⁰, care se afla la Hollywood împreună cu soțul ei Richard Basehart¹¹, iar ea m-a ajutat.

Valentina e o fire hotărâtă, iar printre lucrurile pe care știe să le facă bine, în ciuda aparentei sale timidități, e să ajute oamenii să intre în belele. Faptul că eram pe punctul de a comite extravaganta imprudență de a solicita o invitație a exaltat-o ca pe o fetiță. Își petrecea zilele fantasmând soluții imposibile și nimic n-o descuraja. Urzea comploturi, își tortura soțul și prietenii să mă ducă pe mine, oaspete neașteptat, la petrecerea familiei Cotten. Până la urmă, mi-a poruncit să trimit un buchet de trandafiri la Cotten acasă, l-a sunat și, cu cea mai suavă voce din lume, i-a zis că dorește să-i vorbească pentru că, iată, vrea să fiu și eu invitată și nu cumva să spună nu. Cotten e destul de educat și, într-adevăr, n-a zis nu. A mormăit, pariez că roșind, un nedeslușit „sigur, sunt nespus de fericit” și s-a limitat la a mă pune să jur că nu voi scrie nimic despre el și petrecerea lui. Am jurat. Iar a doua zi, aranjată, pieptănată, spilcuită de Valentina, care mă încuraja cu o candoare specifică celor inocenți, am pornit în ceea ce consideram a fi cea mai excitantă aventură hollywoodiană.

Vila se află față de Hollywood la o distanță de 45 de minute de stradă. Cesare Danova, actorul italian aflat sub contract cu MGM, m-a însoțit cu mașina Valentinei și, pe drum, m-a sfătuit: în mod sigur oaspeții au fost avertizați, așa că, dacă lucrurile vor merge prost, trebuie să-i telefonez și el o să vină împreună cu Valentina să-mi șteargă lacrimile.

— Dacă se îmbată, nu te indigna, a zis Danova, se întâmplă mereu aici. Dacă vor cădea în piscină, să nu fii surprinsă, e mai mult decât normal. Dacă se pupăcesc puțin, prefă-te că nu i-ai văzut.

În fața casei, a frânat cu o expresie nefericită.

— Domnul fie cu tine!

Și părea că mă duceam în infern, cel puțin. Am intrat vag înspăimântată.

Petrecerea se desfășura pe terasa din parcul cu vedere la ocean. Indicatoarele cu săgeți deslușeau drumul printr-un labirint de poteci și scări. Ospătari negri, îmbrăcați în alb, întindeau brațul acolo unde nu existau săgeți, fixându-mă cu ochi mari și fără expresie. La ferestrele casei atârnav steaguri ale Statelor Unite.

De pe terenul de tenis, unde se afla orchestra, se auzea imnul național. Oamenii importanți de la Hollywood țin mult la patriotism. De pe terasă ajungea o rumoare densă de râsete. În capătul scărilor, cu fața roșie de emoție, puțină neliniște în ochi și vesta în culorile steagului american, stătea domnul Joseph Cotten pentru a-și primi oaspeții.

— Bine ați venit, mi-a spus cu un zâmbet politicos și cel mai mic entuziasm posibil.

Solemnă, cu un steguleț al celor 49 de state fixat pe pieptul amplu de matroană, doamna Cotten mi-a întins mâna și mi s-a părut că tremură.

Aleșii, fiecare cu câte un steguleț ori ceva care să amintească de culorile steagului, ședeau pe terasă și beau whisky. Era David Niven¹², impecabil și englez, în ciuda jachetei de rafie. Era Greer Garson¹³, foarte subțire, sofisticată, într-o rochie de culoarea cerului și de nerecunoscut sub umbrela de păr roz. Mai erau regizorii Hathaway și Hitchcock și o bătrână îmbrăcată în verde, cu o glugă verde pe cap, un zâmbet umil ce i se pierdea printre riduri, splendid de patetică în amintirea celei care a fost: Norma Shearer¹⁴.

Sprrijinit disprețuitor de balustradă, cu fața încruntată de moarte și soția lui franțuzoaică lipită de braț, stătea Gregory Peck. Sub lojă, cufundat într-un fotoliu de răchită, ținând strâns în brațe două cârje, cu un aer vrăjit pe fața nobilă de lăcustă, se afla Cole Porter. Lângă el, gigantic și solemn ca un cardinal, Orson Welles cu soția lui italiancă. În capăt, cu o față roșie și fără griji, Sammy Colt râdea. Zărindu-mă, i s-a oprit râsul în gâtleej. My Godness! a bâlbâit. A fost ca un semnal.

Deodată, rumoarea și zâmbetele au încetat și toți au privit necunoscuta ca și când în fața lor ar fi crăpat larg pământul. Unul a lăsat brusc paharul, de parcă ar fi fost un cartof fierbinte. Sammy a alergat spre mine și, penibil stânjenit, mi-a

întins un pahar cu whisky, explicându-mi că-i vorba de whisky diluat cu apă, care nu ți se urcă la cap. L-am asigurat spunându-i că n-am nimic împotriva băuturilor care ți se urcă la cap. Ca să-l conving, am dat pe gât paharul (foarte puțin diluat). Sammy părea să se calmeze. „Vă place și dumneavoastră”, a spus cu un zâmbet tâmp îndreptat spre Greer Garson, care se uita la mine ca la o insectă scârboasă. Greer Garson a zâmbit. A zâmbit și David Niven, și Norma Shearer. A zâmbit – Doamne sfinte –, până și Gregory Peck. Toți păreau extrem de fericiți că băusem, iar asta mă făcea părtașă la un păcat închipuit. Singurul care-a privit scena cu o detașare malignă a fost Orson Welles. Se distra nevoie mare. Apoi au început prezentările.

Nici măcar Mamie Eisenhower¹⁵ sau vreun agent fiscal n-ar fi fost tratați în ziua aceea cu stima precaută cu care am fost tratată eu pe terasa lui Cotten. Toți păreau preocupați să reușească să-mi intre în grații și să-mi demonstreze că nu fac nimic rău. Cu o insistență plictisitoare, mă întrebau dacă scriam o „rubrică” mondenă și au fost destul de ușurați când am răspuns că nu. Atunci, au vrut să știe ce anume scriam și au insistat să afle dacă aș fi spus de bine ori de rău despre Hollywood și mai ales despre ei. Mă enervau și mi-era milă de ei, asta în timp ce mă străduiam să-i asigur fără succes, căutând în van printre copaci doi infideli sărutându-se ori o divă care să plutească beată în piscină. Sobrietatea cea mai deplină domnea peste petrecerea care, dintr-odată, după apariția „străinei care scrie”, a devenit nevinovată ca o gustare la maici. Singura persoană care băuse și glumise, până la urmă, eram eu. Dar n-a fost nici asta suficient ca să le atenueze teroarea, fiind convinși că aveau de-a face cu o manevră vicleană pentru a-i provoca.

Veni, în sfârșit, ora prânzului, care se servea pe o altă terasă. Aleșii au făcut coadă în fața unei mese, și-au pus sparanghel, orez cu unt și curcan, apoi, în tăcere, au mers să se așeze la măsuțele acoperite de umbrele. Era o zi splendidă de vară, vuietul mării răsună în urechi într-un puternic triumf, orchestra se opri din cântat imnuri patriotice și repeta piese dansante, verdele parcului domnului Cotten insufla bucurie. Însă toți păreau foarte nefericiți, rătăciți într-un coșmar.

— Nu vă faceți griji, se trezesc ei imediat, mi-a spus Orson Welles.

Dar se înșela amarnic. Ospătarii negri se plimbau printre mesele lor cu vinuri franțuzești, însă oaspeții refuzau de fiecare dată, repetând cu voce tare că ei beau doar apă și ceai îndulcit. Singurii care acceptau mereu eram eu, Paula și Orson Welles. Paula căsca de plictiseală, repetând, de parcă asta ar fi făcut-o să se simtă

mai bine, că ar veni curând în Italia. Orson povestea cât de frumoase erau coridele, însă nimeni nu asculta. Nimeni nu vorbea. Nimeni nu râdea. Conversația lăncezea și Cotten se uita la mine cu ură, atribuindu-mi în tăcere vina.

Începeam să mă simt prost: experimentul durase prea mult. Curiozitatea mi se preschimbase în perfidie, îmi dădeam seama. Totodată, aveam chef să strig și să râd, să evaderez din paradisul acela al mumiilor care nu aveau curajul nici măcar să bea un pic de vin franțuzesc de teamă să nu notez asta în carnetul meu îngrozitor.

— Auziți, i-am spus lui Orson Welles. M-am autoinvitat. Și nu-i frumos. I-am speriat. Și nu-i frumos. De-acum totul devine ridicol. Așa că mai bine plec.

Și m-am ridicat, inventând o scuză.

— Vin și eu. N-am văzut niciodată așa ceva, a zis Orson Welles.

— Ura, a exclamat Paula Mori apucându-și geanta.

Joseph Cotten m-a privit cu ușurare, apoi cu mânie, fiindcă îi luam un oaspete. A încercat să-l rețină, fără să mă rețină și pe mine. Rapid, mi-a întins mâna și-a fost ca și cum s-ar fi dat alarma. Imediat s-au ridicat toți, anunțându-mă că trebuiau să plece și ei, fiindcă seara se culcau devreme ca să se trezească dimineața în zori, gata de muncă. (Mulți nu mai lucrau de ani de zile.) Pe urmă m-au întrebat dacă mi-a plăcut petrecerea, și dacă descoperisem ceva bizar în ea, și dacă o să scriu că n-am descoperit nimic bizar în ea, și că cei de la Hollywood, așa cum am avut ocazia să constat, erau oameni de treabă, care nu provocau scandaluri și beau foarte puțin. Arătau ca niște copii îngrijorați să nu li se facă reproșuri pentru vreo poznă inexistentă. Și-mi provocau o milă nesfârșită. Așa că, deși mi-am dat seama că le-am distrus o petrecere la care țineau mult, nu mă simțeam vinovată, întrucât intuiam că nu putea fi de-ajuns prezența unui jurnalist ca să-i înspăimânte într-atât. Nevoia lor de a evita necunoscuții n-avea nimic anormal. Păreau obișnuiți să fie neîncrezători și suspicioși.

Mai târziu, am aflat că nu m-am înșelat. Oriunde mergeam și cu oricine mă întâlneam, răceala și reticența reveneau. Vedetelor de la Hollywood le este frică de public, le este frică de producători, le este frică mai ales de jurnaliști, care uneori le sunt cei mai prețioși aliați, iar alteleori, cei mai nemiloși dușmani.

La Hollywood, locuiesc peste o mie de jurnaliști, cu misiunea de a scrie știri despre staruri și exclusiv despre staruri. Într-adevăr, nu există țară în lume unde să apară atâtea publicații dedicate actorilor: Photoplay, Screenland, Modern Screen, Screen Stories, Screen Album, Motion Pictures Parades, Hollywood Confessions, Movie and TV Personalities vând în fiecare săptămână zeci de milioane de exemplare și nimeni nu reușește să evite anchetele lor indiscrete, interviurile insinuante, reproșurile severe ori siropoase. Hear Hollywood, o revistă lunară, a ajuns chiar la paradoxul introducerii unor pagini „vorbitoare”, adică pagini cu înregistrările interviului cu vedeta. Decupându-le, le puteți asculta ca pe un disc normal. Am cumpărat, cu 50 de cenți, un număr dedicat Nataliei Wood¹⁶. Avea, într-adevăr, o pagină din carton, rotundă ca un disc. Am pus-o la gramofon și, cu un fior de consternare, am ascultat vocea îndurerată a Nataliei Wood, care zicea: „Toți mă acuză că mă văd cu prea mulți bărbați tineri. Eu nu cred că mă văd cu prea mulți bărbați tineri și nici măcar părinții mei nu gândesc așa. Aș dori să mă justific, fiindcă am provocat involuntar durere celor ce mă iubesc și să-i asigur că sunt o fată bună, care vrea să se căsătorească și să aibă copii...”

Ziarele mai serioase au la Hollywood corespondenți speciali, care în fiecare zi transmit prin telefon o „coloană” cu bârfe. Astfel, când June Allyson¹⁷ îi dă o palmă soțului ei Dick Powell¹⁸, după puține ore află și țărani din Nebraska, iar dacă Deborah Kerr ia cina cu Rock Hudson¹⁹, orășenii din Minneapolis află cu o viteză telegrafică. Comerțul cu aceste noutăți mai mult sau mai puțin savuroase duc la cifre alarmante, deoarece fiecare editorialist are în serviciul său sute de informatori plătiți. Știrea că Jane Russell²⁰ i-a făcut cu ochiul lui Howard Hughes²¹ poate valora și câteva mii de dolari. Aceea că Victor Mature²² i-a telefonat fostei soții, nu mai puțin de 500. Editorialiștii plătesc fără să clipească. Din acest motiv, vedetele îi urăsc și, urându-i, îi tratează cu deferență: lipsa de politețe poate oricând să provoace o pedeapsă ori un șantaj. În seara în care la Beverly Hilton s-a dat o cină în onoarea Sophiei Loren, cele mai curtate două doamne din sală au fost editorialistele Louella Parsons și Hedda Hopper²³. Au stat la cele mai bune mese, iar când cina de gală a luat sfârșit, statuile de ceară s-au dus la amândouă să le ofere omagiul lor printr-un sărut.

Louella Parsons, Hedda Hopper și Sheila Graham (sortită să culeagă moștenirea celorlalte două) nu sunt numai reginele bârfei, sunt arbitrii reputației vedetelor. Merită fără doar și poate un sărut prefăcut.

Toți au citit măcar o dată numele acestor doamne: fiecare dintre ele este foarte

bogată, a scris sau se pregătește să scrie o carte autobiografică și le urăște, fără a lăsa să se vadă, pe celelalte două. Cea mai influentă e, fără îndoială, Louella, despre care se spune că a atins poziția respectivă din interesul personal al lui Randolph Hearst. Dornic să-și exprime gratitudinea fiindcă Louella a ținut sub tăcere un incident dubios petrecut la bordul iahtului său, regele ziarelor, se zice, a vrut musai să-i cedeze rubrica de bârfe, care se publică în același timp în peste trei sute de cotidiene din America. Louella Parsons a trecut de 70 de ani și scrie la ziare de când era o fetișcană. Fizic, e un dezastru; prima dată când am văzut-o, m-am speriat. Mică și grasă, se îmbracă adesea ca o fetiță. Seara, când vrea s-o facă pe eleganta, nu-și face nicio problemă din a-și dezgoli venerabilii umeri. Chinuită de proteză, zâmbește cu un rânjel îngrozitor și niciodată nu știi dacă are de gând să-ți zâmbească sau să se strâmbe la tine.

Se spune că nu-i proastă și sigur nu-i, din moment ce a făcut o așa carieră, însă niciodată n-am reușit să însăilez o conversație mai lungă de zece cuvinte cu ea. Depinde de cantitatea de whisky. Louellei îi place foarte mult și începe să-i placă de dimineață, imediat ce se trezește. Astfel, din zori și până noaptea târziu, rătăcește fără grijă într-o ceață care-i mărește setea și, în fine, o împiedică să urmărească firul unei conversații. N-am înțeles așadar cum face să-și scrie rubricile, deși extrema simplitate cu care ele sunt înșirate nu necesită un efort cerebral deosebit. E însă o opinie comună faptul că, de câțiva ani, Miss Parsons ia stiloul în mână numai pentru a semna cecurile, iar articolele sunt scrise de tinerii săi redactori, evident constrânși să rămână în anonimat. Biroul ei se află în Beverly Hills. Ocupă multe camere și e una dintre redacțiile cele mai bine organizate de la Hollywood.

Cea mai rea este, în schimb, Hedda Hopper, cea care iese mereu la plimbare sub pălărie, pălăriile fiind, ca să fiu rea în mod gratuit, unicul ei scop în viață. Are nouă sute. Nici Jean Negulesco n-are atâtea. Hedda își recunoaște cei 64 de ani, dar a fost o frumusețe celebră; bine, nici azi nu-i urâtă. Fiica unui măcelar, și-a descoperit, ca adolescentă, pasiunea pentru cinema și a încercat să devină vedetă, însă fără succes. Atunci a optat pentru jurnalism. Acum scrie pentru un lanț de două sute de ziare, are o casă foarte rafinată în Bel Air și a adunat un număr incalculabil de toilettes și blesteme. E fără îndoială una dintre cele mai elegante femei din America, dar și una dintre cele mai detestate. Malignitatea și gustul ei pentru calomnie sunt direct proporționale cu numărul de cititori (circa 32 de milioane, spune ea) și conștientizarea propriei puteri. E mai ușor să iei cina cu Marilyn Monroe decât să te apropii de Miss Hopper: protejată de câini care mușcă, majordomi în livrea și secretare ticăloase. Nici măcar actorii nu reușesc

mereu să o vadă, dat fiind că ea stabilește când vrea să îi vadă.

Probabil ar trebui să-i fiu ceva mai recunoscătoare, întrucât mie mi-a acordat un interviu. Însă, după ce am vorbit cu ea jumătate de oră, lucrul cel mai politicos pe care-l pot afirma e că nu-i o femeie, ci un personaj de comedie, tot numai țoale și replici. Are și creier, căci, spre deosebire de Louella, discursurile ei sunt mult mai coerente. În jumătatea aceea de oră n-am auzit-o spunând ceva de bine nici măcar despre un mort. Strivită sub o pălărie mai mare decât o umbrelă, înfășurată într-o toaletă realizată de Don Altman, croitorul Hollywoodului („Mi-a făcut-o cadou chiar în dimineața aceasta, habar n-am de ce. Toți îmi fac cadouri și nici nu-i întreb cu ce ocazie”), Miss Hopper se învârtea în salonul plin de mărunțișuri prețioase și, cu un zâmbet disprețuitor, îmi explica crezul: „Nu cruța pe nimeni. Scrie întotdeauna de rău despre toți. Fii încântată că te numesc viperă. În ziua în care îmi vor spune că sunt bună, drăguță și amabilă, voi muri de oftică”.

Nu vreau, așadar, să moară de oftică: Hedda Hopper este o viperă. Este, mai ales pentru că menajează pe cineva, și anume persoanele influente. Când Howard Hughes a fost luat la pumni într-un hotel din Chicago de soțul lui Terry Moore²⁴, nimeni n-a aflat asta, fiindcă Hedda Hopper, care avea „exclusivitate” asupra știrii, n-a publicat-o. În America, Howard Hughes este foarte influent. Nu numai pentru că e proprietarul studiourilor 20th Century Fox, ci și pentru că pompează jumătate din petrolul de pe continent și posedă un număr incalculabil de companii aeriene. Miss Hopper, când călătorește cu avionul, nu-și plătește niciodată biletul.

A treia regină a acestui discutabil regat este Sheila Graham, de care s-a auzit mai puțin, deoarece încoronarea ei este mai recentă. Prin comparație cu vetustele ei colege, Sheila Graham e o copilă: n-a împlinit încă 50 de ani. Totuși, e foarte bună și ea. Rubrica îi este tipărită zilnic în 80 de publicații, printre care una din Sydney, alta din Melbourne și una din Barcelona. Femeie frumoasă, fostă actriță de teatru, divorțată de două ori, mama unui tânăr deja adult, Sheila se distinge de celelalte două și printr-o scrupuloasă pregătire profesională: a fost, în 1941, corespondent de război. Biografia ei a constituit, cu ani în urmă, sursa de inspirație pentru un film în care au jucat Barbara Stanwyck și Clark Gable: Indianapolis. Acesta spunea povestea unei jurnaliste frumoase și nemiloase care se îndrăgostește de un campion sportiv. (Soții ei au fost atleți importanți.) Sheila nu s-a supărat, fiindcă adoră publicitatea. Cel mai bun omagiu care i s-a adus, a mărturisit, a fost broșura sindicatului său, în care îi apăreau până și măsurile

anatomice.

Din broșură aflăm că, în perioadele de dietă, Miss Graham are 44 în talie și nu trebuie să ai încredere în zâmbetul ei dulce: „Frazele ei taie ca un cuțit și există mulți agenți de presă care și-ar dori s-o otrăvească”. Sheila a răspuns: „Îmi place să spăl la soare hainele murdare ale altora”.

Există și o a patra doamnă a cărei importanță e definitivă în loviturile la ficat de la Hollywood, iar aceasta e Cobina Wright Sr., editorialistă, și ea arbitra mondenă și autoare a unei biografii pline de umor, Nu am crescut niciodată. Femeie de lume, prietenă cu oameni de știință, șefi de stat și regi, Cobina a fost singura americană invitată, împreună cu Mamie Eisenhower, la nunta prințului Philip cu regina Elisabeta a Angliei. Prietenia cu Philip de Edinburgh datează de când el s-a îndrăgostit de Cobina Wright Jr., fiica Cobinei Wright Sr., care a preferat însă un american. Cobina ține fotografia cu dedicația lui Philip de Edinburgh pe comoda din camera ei, alături de altele, tot cu dedicație, de la Truman, Eisenhower, Toscanini, regina Frederica a Greciei, Petru al II-lea al Iugoslaviei, Umberto di Savoia, Prințesa Margareta a Angliei, toate personalități cu care este familiară de pe vremea când aparținea cercului restrâns al familiilor de secol al XV-lea, aristocrația americană. Cobina a devenit jurnalistă la Hollywood după ce-a fost una dintre damele cu cea mai mare vizibilitate din New York.

Prăbușirea din 1929 a lăsat-o în mizerie. Cobina s-a consolat inventând o rubrică: „Society as I see it”, adică „Societatea, așa cum o văd eu”. Vedetele nu se tem de Cobina pentru ceea ce scrie (e mereu șic și consideră greșită publicarea de insolente), ci pentru ceea ce nu scrie. Să fii ignorat, la Hollywood, de Cobina, înseamnă că relevanța ta socială a suportat daune foarte grave. Disprețul ei tăcut lovește ca o măciucă.

*

Acum să admitem, dacă vrem să fim naiv de optimiști: Cobina nu ignoră bietele vedete, Sheila le flatează, Louella le iubește și Hedda le cruță. O altă amenințare se insinuează și e cea mai gravă dintre toate: Confidential.

Procesul revistei Confidential face parte de-acum din istoria Hollywoodului, precum Greta Garbo, Cecil DeMille²⁵, Marilyn Monroe. În aprilie anul acesta, gazeta, amenințată cu punerea sub sechestru, și-a tăiat unghiile, limitând tortura sistematică a vedetelor. Însă publicațiile de scandal rămân; rămâne mai ales Bob Harrison, directorul Confidential, care, în loc să stea în închisoare, e liber ca pasărea cerului și se plimbă, mai arogant ca înainte, la volanul unui Cadillac alb.

Bob Harrison este un burlac de 54 de ani, cu o față neplăcută și părul mereu pe un ochi, ca în caricaturile cu gangsteri. Recunoaște că-i analfabet. Până acum câțiva ani, era muritor de foame, trăia într-o cameră mobilată din Los Angeles. Apoi a făcut bani cu niște reviste pornografice, Beauty Parade, Flirt, Wink, Titter, Eyeful, dedicate „glorificării fetei americane”, cu precădere pe jumătate dezbrăcată ori de-a dreptul cum a făcut-o mamă-sa. Ulterior, Harrison și-a dat seama că se câștigă mai mulți bani îmbogățind acele „nuduri artistice” cu ceva investigații despre bedtime (ora de culcare). S-a aplecat așadar asupra poveștilor de sadism și masochism, a descoperit valoarea montajului foto și a fondat revista Whisper, unde apăreau articole cu titlul următor: „E adevărat că atleții sunt niște amănți puțin eficace?”. În câteva luni, revista a atins un tiraj extraordinar. Atunci Harrison s-a gândit la ceva și mai violent: o revistă față de care Whisper să pară a child's garden of verses, „o grădină a poeziei pentru copii”. Și iată Confidential-ul!

Harrison spune că ideea fondării revistei Confidential n-a fost deloc gratuită, ci i-a venit observând interesul avid pe care publicul american îl arăta anchetei televizate a senatorului Kefauver referitoare la crime, corupție și viciu. Dacă oamenii se distrau aflând despre ticăloșiile gangsterilor și dependenților de droguri, cât de mult le-ar fi plăcut să citească despre ticăloșiile unor personaje faimoase, precum miliardarii, cântăreții și actorii de la Hollywood? Primul număr al publicației Confidential apărea în decembrie 1953. O bandă pusă pe copertă anunța că revista, cu apariție lunară, era Uncensored and off the records, iar caracteristica ei o constituia Tell the facts and name the names: să relateze fapte și să dea nume. În paginile din interior se explica limpede ce semnificau aceste fraze. Confidential povestea cu lux de amănunte ceea ce ziarele serioase nu povesteau, inclusiv episoadele de viol și homosexualitate.

De fapt și de drept, vindea sex: scandal și sex, politică și sex, argumente pseudoștiințifice și sex, cu numele, prenumele, adresa și fotografia personajelor incriminate, de la Alî Kahn la Faruk, de la Johnny Ray la Winthrop Rockefeller, de la ducele de Windsor la regele Gustav al Suediei, dar, mai ales, de la un actor

la o celebritate de la Hollywood. Puteai citi, de exemplu, povestea unui actor care se prezintă gol la o petrecere, cu o parte a corpului mânjită cu roșii, spunând că e o chiftea cu sos, povestea unei actrițe acuzată de soț că are prea multă simpatie pentru o adolescentă roșcată, povestea unei starlete, aparent ingenua Hollywoodului, care în realitate este o nimfomană, povestea unei dive șantajate de un amant fără bani ori a unei moștenitoare bogate care flirtează exclusiv cu negri bolnavi.

Iată și câteva titluri: „Fernando Lamas și fata care spune: «privește, dar nu atinge»” (cu fotografia lui Fernando Lamas²⁶ întins spre o fată care-l respinge, un evident fotomontaj); „Prins în flagrant! Guy Madison²⁷ în budoarul Barbarei Payton²⁸”, cu fotografia mașinii actorului oprită în fața casei actriței și subtitlul „Guy Madison știa că n-ar fi trebuit să fie doar în șosete când Franchot Tone²⁹ a dat buzna în casa logodnicei sale”; „Dragă Victor Mature, îți amintești de bruneta aceea cu care te întâlneai la Londra? Ei bine, nu era o ea. Era un el!”, cu fotografia blurată a inculpatului și îmbrăcat în femeie și fotografia aceluiasi cu haine și pieptănătură de bărbat; „Acel Joe s-a distrat bine în mașină cu Marilyn Monroe”, povestea unei aventuri a lui Marilyn Monroe de la începuturile carierei și fotografii ale actriței îmbrățișându-se cu inculpatul numit Bob Slatzer³⁰; „De ce cântecul lui Liberace ar trebui să fie Nebun după un băiat”, un articol faimos despre un presupus, dar circumstanțial episod de homosexualitate al cântărețului, primul care a depus plângere împotriva lui Bob Harrison.

Publicitatea din Confidential era demnă de articole. „Singuri? De ce vreți să fiți singuri? Scrieți la...”, „Ofertă specială pentru amanzi: Arta sărutului, o carte indispensabilă”. Primul număr al revistei s-a vândut în 180 000 de exemplare; după un an, cifra sărise deja la un milion, iar în momentul procesului atinsese aproape patru milioane. În cursa aceasta a succesului, Bob Harrison era protejat de jurnalistul cel mai cunoscut și mai influent din America, Walter Winchell, care ținea o rubrică zilnică pentru lanțul „Hearst” și era în relație cu personaje care nu suportau să fie enervate. Nu veți auzi prea ușor menționat numele lui Winchell în afacerea Confidential. Winchell era prea respectabil ca să fie acuzat în mod public. În perioada scandalului, toți știau că Winchell își băgase coada în „întreprinderea editorială a lui Harrison”. Știau și că el numea Confidential my pet mag, „ziarul meu preferat”, și că-l cita adesea în „coloana” lui, dar nimeni nu scotea în evidență treaba asta. În sfârșit, bănuiau că el ar fi adevăratul patron al Confidential, însă prudența (toți avem o familie) i-a împiedicat să înainteze o asemenea suspiciune. Doar Time Magazine, în numărul din 11 iulie 1955, a pronunțat cu mult curaj numele lui Winchell, iar Alvin Davis, în ancheta despre

New York Post, l-a repetat în mod explicit. Nu știu cum de-au scăpat cu viață. În America, a călca pe bătăturei anumiți oameni înseamnă mereu să te pui în pericolul de a fi înjunghiat în mod misterios ori, măcar, de a avea parte și de o mai misterioasă bătaie cu pumni. În orice caz, prietenii de la Hollywood îmi repetă că, dacă aș scrie că Winchell e adevăratul proprietar al Confidential, aș da sigur de belele. Așa că nu scriu asta.

Nu este niciun pericol, în schimb, să spui că Winchell e inocent ca un porumbel și Harrison e vinovat ca un hoț prins la furat, în revistele ce s-au născut după succesul Confidential; asemenea publicației Confidential, s-au apucat să-i persecute pe actorii de la Hollywood. Hush Hush, Top Secret, Dynamite, Suppressed, Uncensored, Rave, Private Lives, Exposed, Inside Story au avut de-a lungul vremii, în total, un tiraj de cincisprezece milioane de exemplare. Una dintre aceste reviste, Suppressed, antrenată în mod special să le tortureze pe Lana Turner și Ava Gardner³¹, e condusă de o femeie de 42 de ani, Edith Farrell, fostă colaboratoare la Confidential, care se adresează în exclusivitate unui public feminin. Când Edith Farrell a declarat că Suppressed avea mii de abonate, Harrison a declarat și el cu mândrie presei (celei decente): „Noi asigurăm vitaminizarea societății. Sexul și păcatul nu trebuie trecute sub tăcere, pentru că publicul plătește taxe și are dreptul să știe adevărul. Nimeni nu ne poate acuza de calomnie, întrucât adevărul sigur nu e calomnie”.

Într-adevăr, Bob Harrison nu publică mereu minciuni. Într-un articol inexact e întotdeauna o bază de adevăr. Iar dacă nu e, asta înseamnă că Bob Harrison se află în posesia unui adevăr mult mai scandalos decât minciuna pe care a scris-o.

Să admitem, de exemplu, că se publică povestea actorului X.Y., a cărei soție a fost surprinsă sărutându-l într-un hol pe cântărețul Z.V. Și că este o calomnie. Cu o probabilitate de 90%, calomnia înseamnă că persoana surprinsă sărutându-l pe cântărețul Z.V. nu era soția actorului X.Y., ci însuși actorul X.Y. De aici se naște șantajul. Dacă actorul protestează ori face plângere, Harrison publică adevărul. Dar actorul nu protestează aproape niciodată. Nu protestează nici dacă e nevinovat, iar soția sa este cu adevărat vinovată. Dick Powell (soția lui, June Allyson, a fost adesea ținta Confidential) a declarat, cu ceva timp în urmă: „Ce puteți face când un munte de minciuni vă copleșește soția? Avocatul mi-a spus că un proces pentru calomnie e suflare în vânt. O sarcină care privește guvernul”. Rory Calhoun³², al cărui trecut în închisoare e adesea ilustrat în Confidential, a afirmat: „Nu mi-am bătut capul prea tare. Am primit multe scrisori, nu toate prietenoase, după publicare. Acel Rushmore care a scris

articolul m-a sunat înainte de a-l tipări pentru a obține mai multe detalii, adăugând că oricum îl va publica. Ce puteam să fac? I le-am dat. Știa prea multe lucruri”.

Singurii pe care imoralitatea i-a revoltat au fost Robert Mitchum, Maureen O'Hara³³, Errol Flynn³⁴ și Liberace. A urmat procesul pe care îl știm, dar chiar și azi multă lume de la Hollywood se întreabă dacă n-ar fi făcut mai bine să treacă cu vederea. Sigur, gestul lor a fost unul curajos, însă, după declarațiile scandaloase făcute de martori în timpul procesului, cine nu va crede pe deplin în acuzațiile lui Bob Harrison? Informatorii acestuia nu sunt ușă de biserică: prostituate, amante trădate, soții dezamăgite, portari cărora nu le-a fost de-ajuns bacșișul. Dar sunt bine informați. Și mai informați decât ei sunt detectivii particulari de la Hollywood Research, din structura lui Harrison, și polițiștii care prestează servicii pentru Bob Harrison. De exemplu, nimeni n-a pus vreodată la îndoială autenticitatea fotografiilor realizate cu teleobiectivul de Fred Otash, șeful de la Divizia California de Sud din cadrul Biroului de Investigatori Privati din California, care o înfățișau pe Anita Eckberg³⁵ cu bikinii pe jumătate scoși, îmbrățișându-l pe iubitul ei de atunci, Anthony Steel³⁶. Erau fotografii de prost-gust, însă autentice. Anita a tăcut. Au tăcut, când au fost acuzate, chiar și personaje cu totul nevinovate.

1. Joseph Cotten (1905-1994) a fost un actor american de film (n. red.).
2. James Neville Mason (1909-1984) a fost un actor britanic nominalizat de trei ori la Premiile Oscar (n. red.).
3. William Wyler (1902-1981) a fost un regizor, scenarist, actor și producător de film american, câștigător a trei premii ale Academiei de Film Americane (n. red.).
4. Adolph Zukor (1873-1976) a fost un producător de film american de origine austro-ungară, fiind cunoscut mai ales ca fiind unul dintre cei trei fondatori ai companiei Paramount Pictures (n. red.).
5. Jayne Mansfield (1933-1967) a fost o actriță americană, care a lucrat atât pe Broadway, cât și la Hollywood (n. red.).
6. Sheilah Graham (născută Lily Shiel, 1904-1988), a fost o editorialistă de film

americană de origine britanică (n. red.).

7. Cobina Wright, Sr. (născută Esther Ellen Cobb, 1887-1970) a fost o solistă de operă și actriță americană (n. red.).

8. Samuel (Sammy) Colt (1909–1986) a fost impresar la Hollywood și, ocazional, actor (n. red.).

9. Ethel Barrymore (născută Ethel Mae Blythe, 1879-1959) a fost o actriță americană (n. red.).

10. Valentina Cortese (1923-2019) a fost o actriță italiană, nominalizată la Premiul Oscar pentru cea mai bună actriță în rol secundar (1973) (n. red.).

11. John Richard Basehart (1914-1984) a fost un actor american (n. red.).

12. Sir David Niven (1910-1983) a fost unul dintre cei mai prolifici și cunoscuți actori englezi de film (n. tr.).

13. Eileen Evelyn Greer Garson (1904-1996) a fost o actriță americană de origine engleză (n. red.).

14. Norma Shearer (1902-1983) a fost o actriță de film, câștigătoare a premiului Oscar (n. red.).

15. Mamie Eisenhower (1896-1979) a fost soția lui Dwight D. Eisenhower, președinte al Statelor Unite ale Americii (n. red.).

16. Natalie Wood (născută Natalia Nikolaevna Zaharenko, 1938-1981) a fost o actriță americană de film (n. red.).

17. June Allyson (1917-2006) a fost o actriță americană de film (n. red.).

18. Dick Powell (1904-1963) a fost un actor, producător, cântăreț și regizor american (n. red.).

19. Rock Hudson (născut Roy Harold Scherer Jr., 1925-1985) a fost un actor american (n. red.).

20. Jane Russell (1921-2011) a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).

21. Howard Robard Hughes, Jr. (1905-1976) a fost un aviator, inginer, industriaș, producător și regizor de film american, unul dintre cei mai bogați oameni din lume (n. red.).
22. Victor Mature (1913-1999) a fost un actor de film american (n. red.).
23. Vezi Hedda Hopper, *From under my hat*, Longanesi & C., 1954 și Elsa Maxwell, *I married the world*, Longanesi & C., 1957 (n. a.).
24. Helen Luella Koford (născută în 1929 și cunoscută ca Terry Moore) este o actriță americană de film și televiziune (n. red.).
25. Cecil Blount DeMille (1881-1959) a fost un regizor american și producător de filme care a câștigat Academy Award atât pentru filme mute, cât și cu sunet (n. red.).
26. Fernando Álvaro Lamas y de Santos (1915-1982) a fost un actor și regizor american de origine argentiniană, tatăl actorului Lorenzo Lamas (n. red.).
27. Guy Madison (născut Robert Ozell Moseley, 1922-1996) a fost un actor american de film, televiziune și radio (n. red.).
28. Barbara Lee Payton (1927-1967) a fost o actriță de film americană (n. red.).
29. Stanislaus Pascal Franchot Tone (1905-1968) a fost un actor american de teatru, film și televiziune, nominalizat la Premiul Oscar pentru cel mai bun actor (n. red.).
30. Robert F. Slatzer (1927-2005) a fost un actor american (n. red.).
31. Ava Lavinia Gardner (1922-1990) a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).
32. Rory Calhoun (născut Francis Timothy McCown, 1922-1999) a fost un actor de film și televiziune, regizor și producător american (n. red.).
33. Maureen O'Hara (născută Maureen FitzSimons, 1920-2015) a fost o cântăreață și actriță americană de origine irlandeză (n. red.).
34. Errol Leslie Flynn (1909-1959) a fost un actor australian, cunoscut pentru

rolurile sale romantice din filmele de capă și spadă de la Hollywood (n. red.).

35. Kerstin Anita Marianne Ekberg (1931-2015) a fost o actriță și model italiană de origine suedeză (n. red.).

36. Anthony Maitland Steel (1920-2001) a fost un actor și cântăreț britanic (n. red.).

Capitolul 3

Victimele lui Bob Harrison merg să-și ceară iertare pentru păcatele lor mortale într-o biserică catolică din Beverly Hills. Poate primi doar două sute de persoane, are un aspect curat și modest, precum bisericile de la țară și e împrejmuită de o pajiște unde credincioșii își parchează mașinile luxoase, în culori ciudate. O numesc, din acest motiv, Our Lady of the Cadillacs, „Sfânta Fecioară a Cadillacului”, deși e dedicată Bunului Păstor, The Good Shepherd’s Church. Fațada pictată în alb are vedere spre cea mai elegantă porțiune din Sunset Boulevard, unde strada se îmbogățește cu verdeață și palmieri. În față e vila roz a regizorului Vincente Minnelli, iar în spate e hotelul Beverly Hills, unde se țin recepțiile și au loc scene de senzație, destinate să ajungă în ziare. Victimele lui Bob Harrison o preferă pentru felul în care e poziționată, pentru faptul că acolo vin și jurnaliste catolice (care deci pot depune mărturie cât de buni și credincioși sunt actorii de la Hollywood) și pentru că parohul este un igienist. Agheasma conține apă sterilizată, iar aerul e saturat cu DDT. Nu e miros de fum fiindcă toate lumânările sunt electrice, nici parfum de tămâie pentru că pe mulți îi deranjează. Iarna, biserica e încălzită de un calorifer, iar vara e răcorită de un ventilator. Băncile sunt comode, spațioase și mereu vopsite proaspăt. Doar pernele lipsesc, ca să flageleze carnea enoriașilor.

Într-o duminică dimineață am fost la biserica Sfânta Fecioară a Cadillacului. Am ales slujba de la ora 11.00, știind bine că misticismul prea acut, în rândul vedetelor de la Hollywood și al somităților noastre, cedează locul duminică dorinței de a dormi. Și nu m-am înșelat. Abia mă stabilisem în ultima bancă, iar surprinzătoarea procesiune a început. A sosit mai întâi actorul Van Johnson¹, serios foc și îmbrăcat în albastru, cu o floare albă la butonieră și soția la braț. Și-a scufundat degetul arătător în apa sterilizată, a îngenuncheat ascunzându-și fața în palme, apoi, cu capul plecat, s-a așezat în a treia bancă din stânga, unde stătea scris: „Van Johnson”. Imediat după, a ajuns Gregory Peck cu cea de-a doua soție, Veronique Passani², ascunsă sub o pălărie cu flori foarte franțuzească, și cei trei fii din prima căsătorie cu Greta. Și-au înfipt pe rând câte un deget în apa sterilizată, au îngenuncheat (cam în grabă) și, în șir indian, s-au dus să se așeze în a doua bancă din dreapta, unde stătea scris: „Gregory Peck”. Apoi a venit

Loretta Young, vedeta cea mai credincioasă de la Hollywood, cea care conduce mașina numărând rugăciunile pe rozariu. Era însoțită de fiica ei, acum de 19 ani, de soț (care cu o zi înainte o dăduse în judecată pentru un dezacord financiar legat de o societate de televiziune pe care o dețin împreună), de sora ei și de soțul acesteia, Ricardo Montalban³. Loretta și-a băgat toată mâna în apa sterilizată, a udat degetele fiicei sale, ale surorii, ale cumnatului, dar nu și pe ale soțului, care a trebuit să-și bage singur mâna. Apoi, cu aceeași expresie ca a celor dinainte, s-au dus să se așeze în banca de lângă Gregory Peck, unde stătea scris: „Loretta Young”.

Procesiunea a durat un sfert de oră. A ajuns Ann Miller⁴, cu capul protejat de un vâl similar cu cel purtat de femeile musulmane, care-i acoperea și fața, iar mânecile îi erau atât de lungi, încât ar fi invidiat-o și un călugăr cartuzian⁵. A venit Jeanne Crain⁶, cu cei trei fii și soțul Paul Brinkman⁷ (de care s-a despărțit pentru că o bătea, însă la care s-a întors la îndemnul insistent al parohului). A sosit Debra Paget⁸, fără machiaj și îmbrăcată ca o maică. A intrat Vincente Minnelli împreună cu ultima lui soție, apoi au ajuns surorile Pierangeli, cu mama și sora mai mică, Anne Baxter⁹ și Margaret O'Brien¹⁰. Și, întâmpinată de priviri pline de respect, clătinându-se deja pe picioare de la aperitivul matinal, a venit în cele din urmă Louella Parsons. Fără să-și moaie degetul în apa sterilizată, fiindcă vasul era prea înalt pentru ea, Louella s-a așezat într-un loc de unde scena putea fi dominată, și-a scos creionul și carnetul și s-a apucat să-și noteze numele vedetelor prezente la slujbă. În mijlocul altarului, nemișcat ca o statuie, stătea un preot tânăr, cu ochi teribili. Când toate starurile s-au așezat, vrăjite ca niște îngerăși și a fost limpede că altele n-aveau să mai vină, a spus: „O.K.”. S-a întors brusc și-a început să officieze slujba.

A fost cea mai lungă slujbă la care mi-a fost dat să asist vreodată. Tânărul preot cu ochi teribili se mișca cu o lentoare extremă, de parcă prinsese gust să îi țină în biserică. A fost și slujba asistată de publicul cel mai cuminte pe care l-am văzut vreodată. Din banca mea nu puteam vedea chipurile starurilor, însă le urmăream mișcările și, cu uimire, mi-am dat seama că nu făceau niciun gest greșit, nu trădau o clipă de neatenție, la momentul potrivit au deschis cartea cu rugăciuni și la momentul potrivit au cântat. Se înălța deasupra tuturor vocea exaltată a Lorettei Young, de parcă ar fi vrut să împrăstie, prin forța corzilor sale vocale, ardoarea biblică ce-o zguduia. În fine, într-o tăcere încărcată de neliniște, tânărul preot cu ochi teribili a urcat în amvon pentru predică.

Fața uscățivă, albă ca lumânarea exprima acuzare și dispreț. Mâinile cioturoase,

strângând lemnul amvonului, tremurau. S-a uitat la toate vedetele în parte, care începeau să se foiască, și-a ridicat un braț și, îndreptându-și spre ele arătătorul uscat, a strigat:

— Păcătoșilor, ascultați-mă!

Îndurerate și confuze, celebritățile și-au îndreptat mai bine capetele spre el.

— Ascultați-mă, păcătoșilor! a repetat atunci cu o voce mai joasă, fiindcă niciodată o poveste nu s-a potrivit mai bine vouă și acestui oraș decât cea pe care mă pregătesc să v-o explic.

Am văzut-o pe Loretta Young cum se chircește în sine, precum puiul în ou. L-am văzut pe Van Johnson lărgindu-și nodul de la cravată, ca și când s-ar fi sufocat; în general, toate vedetele păreau foarte nervoase. Singurul care nu dădea semne de îngrijorare excesivă era Gregory Peck, preocupat să-și țină copiii în frâu. Louella Parsons sforăia ușor. Tânărul preot i-a aruncat o privire greu de definit, apoi a izbucnit cu predica lui necruțătoare.

Predica era inspirată din distrugerea Sodomei și Gomorei și, cu o voce tunătoare, tânărul preot povestea despre pedeapsa divină.

— Atunci, Domnul a făcut să cadă din cer o ploaie de foc și pucioasă asupra Sodomei și Gomorei și a îngropat orașele, câmpiile împrejmuitoare, locuitorii orașelor și toată vegetația, a spus încă ținând cu arătătorul fără milă spre bieteles taruri. Asta i se va întâmpla, a adăugat, celui care-și duce viața în viciu și păcat.

Vedetele s-au cutremurat. Louella Parsons, bănuind pericolul, a tresărit din somn și s-a trezit.

— Nu de judecata oamenilor trebuie să vă temeți, ci de cea divină, a mai zis tânărul preot, pentru că voi sunteți locuitorii Sodomei și Gomorei și meritați focul și pucioasa.

Nu pricepeam de ce urla așa; în mod cert, îi trata foarte urât, ca și cum fiecare dintre ei ar fi fost responsabil pentru faptele josnice întâmplare acum mii de ani în valea Iordanului. Și-i amenința cu pedepse cerești catastrofice, boli îngrozitoare, cu pericolul de a fi transformate în statui de sare și la fiecare amenințare îi vedeam pe Van Johnson, Anne Baxter și Ricardo Montalban plecându-și capetele cu durere spre cârticica de rugăciuni, căutând un refugiu și

ascunzându-și fețele care fără îndoială erau brăzdate de lacrimi. Apoi, în sfârșit, angoasa a încetat. Tânărul preot coborî din amvon și, cu mai multă blândețe, i-a invitat să primească împărtășania.

Blânde ca mieii, disciplinate precum cercetașii, năpăstuitele staruri s-au ridicat și s-au așezat la coadă. Totuși, doi sacristani îmbrăcați în gri, cu câte o gardenie falsă la butonieră, se asigurau că fac totul cum se cuvine, atrăgându-le atenția dacă se mutau doi centimetri, conducându-le de braț până în fața altarului, de parcă le-ar fi fost infirmieri. Nici la San Pietro, cu prilejul Anului Sfânt, n-am văzut catolici atât de umili, cuminți și evlavioși. Se întorceau în băncile lor cu ochii închiși, mâinile împreunate, chipurile fericite și purificate.

La 12.30, când slujba s-a încheiat, s-au năpustit afară cum fac copiii, împingându-se cu veselie. Uitând furia de mai înainte, tânărul preot zâmbea cu indulgență, agitându-și brațele ca un boxer triumfător. Clopotele băteau, strălucea un soare pur, aerul mirosea a clorofilă și sufletele erau imaculate ca rufe proaspăt spălate.

Cine-ar fi crezut că o mare parte dintre acele staruri erau implicate în procese pentru scandaluri? Erau atât de drăgălași, își zâmbeau dulce unul altuia, conversațiile lor erau caste și burgheze.

— Nu vrei să treci în seara asta pe la mine să bei o limonadă? a întrebat-o Ann Blyth¹¹ pe Ann Miller.

— Am un tort de căpșuni nemaipomenit. Paul adoră tortul de căpșuni, i-a spus Jeanne Crain lui Vincente Minnelli.

— Aș sugera un picnic la Palm Springs.

— Bobby are scarlatină, s-a plâns Jane Russell.

— Apropo, Pier, ce se mai întâmplă cu crusta de lapte a bebelușului lui Don?

Pluteau în aer cuvinte celești: honey, sweetie, daddy, mammy, sugar („miere”, „dulceață”, „tăticu”, „mămica”, „zăhărel”). Dacă n-ar fi ignorat total cine sunt, ce făceam și de ce am rămas să-i ascult, aș fi jurat că sunt victima unei conspirații diabolice a unor escroci. În schimb, nu erau sinceri, cel puțin după slujbă. Nu jucau o comedie ipocrită, astfel că părea ridicol să te duci să-i cauți atât de des în restaurante la modă și în night-cluburi, când ei petreceau cu

adevărat în jurul unui tort de căpșuni.

Seara primisem o invitație acasă la Hathaway, regizorul. Ar fi trebuit să fie acolo și José Ferrer¹² și soția lui, Rosemary Clooney¹³, însărcinată în luna a șaptea, și, poate-poate, invizibilul Howard Hughes. Hathaway și Ferrer sunt doi tipi strălucitori, fără frică și fără conformisme. M-am dus încredințată că voi avea parte de o conversație vie, plină de anecdote și polemici însuflețite și-am fost întâmpinată de un amabil „Ssst!”. Bărbații, așezați pe canapea, se uitau la televizor, la un meci de box. Nimeni nu vorbea, doar din când în când implorau un campion (alb) să-i bage o stângă în maxilar adversarului (negru). Femeile stăteau în altă încăpere, cum se întâmplă la țară, în Italia, când, după cină, bărbații se așază într-o parte, iar femeile în cealaltă, pentru că discuțiile unora nu se potrivesc cu ale celorlalte.

Rosemary Clooney îi povestea indignată doamnei Hathaway cum purta aproape din greșeală o toaletă excentrică, formată din pantaloni și corset, despre prostiile servitoarei și dificultatea de a găsi o cameristă decentă.

— Și apoi, bucătăresele pretind niște salarii colosale, mai ales dacă sunt alsaciene.

Prezența mea le-a umplut de entuziasm, fiindcă voiau să afle cât câștigă în Italia o servitoare, dacă le răspund obraznic stăpânilor și dacă își trag partea din banii de cumpărături. Le-am răspuns că nu știam prea multe despre acest subiect și m-am dus să mă uit cu soții la meciul de fotbal. Apoi, la 11.00 fix, toți s-au ridicat, fiindcă era „foarte târziu” și trebuiau să meargă la culcare. Hathaway, înțeleghător, m-a lămurit:

— Nu vă mirați. În ziua de azi, la Hollywood, e la modă simplitatea. Să fii respectabil, burghez, cu frica lui Dumnezeu e cea mai bună modalitate de a da impresia că ești șic și-i periculos să te porți altfel. Ne-ar acuza imediat de extravagantă, ceea ce în jargonul nostru înseamnă nebunie. Ce vreți, uneori tânjesc după vremurile frumoase în care Marion Davies¹⁴ dădea mese cu rubinul prins în pepenele înghețat și un diamant ascuns în pepenele umplut.

Nu știu cum a reușit Bob Harrison să descopere atâtea mârșăvii și să-și introducă provocatoarele agente la Hollywood. Cel puțin în aparență, acesta este cel mai decent, adică plictisitor, oraș din America. Există mai mulți bigoți în rândul celor de la Hollywood decât în rândul membrilor Acțiunii Catolice. (Probabil.) Bing Crosby, George Murphy¹⁵, Pat O'Brien¹⁶ și Dennis Day¹⁷ sunt, alături de Loretta Young și Ann Blyth, cei mai activi propagandiști ai Vaticanului. Robert Young¹⁸ e sacristan la Biserica Episcopală a Starurilor, care se laudă cu credincioși asidui, Lauren Bacall¹⁹, James Mason, Fred Astaire și George Seaton²⁰. Jane Russell e secretara unei organizații numite Cool and Crazy for Crist („Calmi și Înnebuniți după Cristos”). Laraine Day²¹ conduce Biroul de Publicitate al Bisericii Mormonilor. Gale Storm²² este îndrumătoare a Frontului Tinerilor de la Biserica Creștină de la Hollywood, al cărui program radiofonic este finanțat deja de șase ani, de o divă care vrea să rămână anonimă. Dore Shary, șeful de la MGM, scrie predici pentru serviciile iudaice. Eleanor Powell²³, soția lui Glenn Ford²⁴, a renunțat la cariera de balerină pentru a conduce școala comunității prezbiteriene, Credința Copiilor Noștri.

— Cred că Dumnezeu mi-a aranjat viața cu tâlc, permițându-mi să devin o balerină faimoasă, pentru ca apoi să-mi folosesc faima pentru a face publicitate școlii mele, declară cu satisfacție Powell când vorbește despre nepătrunsele căi ale Providenței.

Joanne Woodward, câștigătoare a unui Oscar în 1958, amenință cu renunțarea la profesia de actriță fiindcă vrea să se dedice unei asociații religioase care are grijă de copiii abandonati. Și nu le mai spun pe toate, că mă ia cu plictis. În mod sigur, misticismul este o obsesie în orașul acesta acuzat că se bălăcește-n păcat ca-n petrol.

La Hollywood sunt mai multe biserici decât cinematografe, mai mulți preoți decât actori. Reclamele luminoase cu „Jesus saves” („Iisus mântuiește”) te însoțesc de-a lungul străzilor, iar ziarele de duminică dedică o pagină întreagă anunțurilor publicitare pentru diverse parohii. Radioul începe de sâmbătă seara să transmită muzică religioasă, spovedanii, slujbe, predici care anunță sfârșitul lumii dacă nu ne băgăm mințile în cap și nu încetează decât luni dimineață, când se sfârșește sfântul weekend. Un orb, ascultând, ar putea să-și închipuie că suntem în Italia lui Fanfani²⁵, nu în așa-numita capitală a filmului. Obsesia cultului depășește uneori vedetismul, iar morala are adesea un gust groaznic,

cam ca la noi.

Preoți, studiouri, comitete și poliție asigură zi și noapte „moralizarea mediului”. Cine intenționează să exercite la Hollywood cea mai veche meserie din lume comite o eroare foarte gravă, întrucât este descoperită imediat și dată afară din oraș. Un șerif mi-a povestit următoarele: să admitem că fata se numește Dorothy Smith și închiriază un apartament pe Sunset Strip. La câteva zile după sosire, un polițist îi bate în ușă și cu cea mai mare amabilitate posibilă întreabă dacă aici locuiește Mercedes Rockwell. Firește, Dorothy Smith răspunde că aici locuiește Dorothy Smith. „Păcat”, spune polițistul, „voiam să o anunț pe Mercedes Rockwell că am observat un du-te vino suspect și că ar face bine să părăsească apartamentul, căci prezența sa aici nu este dorită de lumea bună. Fiți drăguță, dacă o cunoașteți cumva pe Mercedes Rockwell, poate îi transmiteți acest mesaj”. În dimineața următoare, Dorothy Smith e plecată.

Cuvinte grele le sunt adresate vedetelor care, pentru publicitate, arată prea mult din ceea ce, de regulă, trebuie ținut ascuns. Asta nu înseamnă că starurile bagă asta prea mult în seamă, dar e cert că nu există nicio persoană la Hollywood care să zâmbească cu indulgență fiindcă Vikki Dougan²⁶ insistă să poarte rochii cu spatele decoltat până în dreptul rinichilor. Jayne Mansfield a trebuit să stea două luni pedepsită pentru că la cocktailul dat în onoarea lui Loren s-a fotografiat cu un decolteu ce-i ajungea la buric, Natalie Wood a fost nevoită să se mărite ca să pună capăt bârfelor care erau puse pe seama ei de foarte mulți tineri. Agenții de publicitate sunt înnebuniți că Tab Hunter²⁷, Montgomery Clift²⁸ și George Nader²⁹ se încapățânează să rămână burlaci, alimentând astfel bârfe extrem de plictisitoare, cum ar fi aceea că nu pot suporta femeile.

Toți știu povestea agentului de presă al lui Rock Hudson, care s-a grăbit să-l însoare cu secretara lui când zvonurile au devenit insistente. Tab Hunter a dezvăluit lumii întregi, din același motiv, o prietenie castă cu vedeta franceză Etchika Choureau, în timp ce Nader s-a văzut obligat să povestească cum doarme noapte de noapte îmbrățișând fotografia Marthei Hyer³⁰. O adevărată campanie e în plină desfășurare în favoarea lui Tony Perkins³¹, care n-ar da nici mort întâlnire unei fete, justificând că e un mama boy, adică „băiatul lui mămică”. Mama, din egoism, nu-l lasă să-și ia soție. Metodele variază de la o persoană la alta. Cu mulți ani în urmă, Farley Granger³² (iar asupra dezinteresului său față de femei nu s-ar încumeta nimeni să-și exprime vreo îndoială) a fost nevoit să plece într-o călătorie cu Shelley Winters³³, pentru ca publicul să înceteze să creadă ceea ce deja credea și să se lase convins de

existența unui flirt. A fost o călătorie lungă, prin orașe americane, apoi prin Europa. Shelley, cu o îngăduință generoasă, s-a expus cu un inel de logodnă pe inelarul stâng, pretinzând că i l-a făcut cadou Farley, preludiul unei căsătorii iminente. În realitate, erau doi camarazi și dormeau în camere separate, deși apartamentul, prin contract, era același. Și numai când s-a sfârșit această comedie a tandrețurilor feminine, actorul s-a putut întoarce cu capul sus în respectabilul Hollywood.

Pagini pline de dulcegării și automulțumire sunt dedicate în fiecare săptămână lui Pierangeli³⁴ și lui Vic Damone³⁵, catolici conformiști, puri ca niște prunci, și celorlalte cupluri ce se iubesc ori spun că se iubesc nespuse de mult: Tony Curtis³⁶ și Janet Leigh³⁷, Debbie Reynolds³⁸ și Eddie Fisher³⁹, Glenn Ford și Eleanor Powell. Momentul cel mai important din cariera unei actrițe este măritișul și, cu toate că în Los Angeles certificatul poate fi obținut într-o oră, prezentând o cerere și testul Wassermann⁴⁰, sunt puțini cei care se căsătoresc pe ascuns și în grabă. Cei mai înțelepți au grijă să anunțe nunta, încredințând publicitatea studiourilor, care suportă aproape toate cheltuielile. Ceremonialul, același de ani de zile, e respectat cu strictețe. Se impune ca rochia miresei să fie creată de Helen Rose⁴¹, care a făcut-o și pentru Grace Kelly⁴², pentru Elizabeth Taylor când s-a căsătorit cu Nick Hilton⁴³, pentru Jane Powell⁴⁴ și Arlene Dahl⁴⁵. Dacă nu e Helen Rose, atunci designerul trebuie să fie Don Loper⁴⁶, fost balerin, care e și coregraf, și decorator pentru petrecerile de la hoteluri, despre care se vorbește adesea în Confidential.

Rochia miresei de la Hollywood este cea mai cuminte dintre câte se pot imagina: din dantelă albă sau tafta, mâneci lungi, decolteu închis, fustă amplă și voal. Recepția face parte dintr-un ritual și vai de cel care încearcă să o modifice cu niște excentricități. O recepție adevărată trebuie să aibă loc în Camera de Cristal de la Hotel Beverly Hills sau la Romanoff's și trebuie neapărat încredințată scenografilor Warren Hewing sau John Beistal. Ei au pregătit prima nuntă a lui Shirley Temple, ce reprezintă de doisprezece ani un model. În momentul în care Shirley Temple s-a sărutat cu John Agar⁴⁷ ca soție legitimă, Beistal a apăsat pe un buton, a tras de două-trei sfori, iar ceea ce părea interiorul unei catedrale s-a transformat într-o sală de bal. Altarul s-a rotit, dând la iveală un bar bine aprovizionat, orga a început să cânte, iar în locul marșului nupțial din Lohengrin, s-a auzit The Man I Love. Băncile, care au fost mutate, scoteau la iveală bufete pantagruelice, în timp ce prin aer zburau, dând drumul la ouă de ciocolată, porumbei adevărați.

Tot Don Loper este autorul designului hainei pentru primul divorț, care de regulă constă într-o toaletă gri, cu blană gri și accesorii gri. (Le-a scutit de această uniformă de divorț pe Zsa Zsa Gábor⁴⁸ și Marilyn Monroe, care au ales un taior negru, cu un guler bufant și o fustă dreaptă, absolut identice, deși divorțau de bărbați diferiți.)

Și tot acest Don Loper e cel care creează toaleta primului născut. În cariera unei dive, primul născut este o realizare la fel de importantă precum căsătoria.

— Odată, povestește cu tristețe Kly Kampbell, machieurlul vedetelor, era la modă să prezinți actrițele ca pe niște creaturi inaccesibile, minunate, depravate, ce se consumau în amoruri ilicite și-n orgii scandaloase. Maternitatea era o întâmplare plictisitoare, ce putea ruina popularitatea unei dive, așadar era ceva de evitat cât mai mult posibil. Azi se face orice pentru a demonstra că actrițele sunt niște femei ca toate celelalte, soții fidele și mame foarte fertile și devotate. Niciuna nu ar îndrăzni să se prezinte la Ciro's călare pe un elefant, îmbrăcată numai în costum de baie, cum a făcut Sonja Henie⁴⁹. Preferă să se lase fotografiate în bucătărie, în timp ce spală vasele. În cel mai bun caz, se lasă surprinse în camera ultimului născut, aranjându-i leagănul și privindu-l extaziate. Îmi vine să plâng.

Și la Hollywood, ca și la noi, cea mai bună modalitate de a îmbrățișa mitul respectabilității este să aduci copii pe lume. Astfel, divele cel mai adulatate sunt Ann Blyth, Debbie Reynolds, Deborah Kerr, Jane Powell, Jeanne Crain, Anna Maria Pierangeli și Doris Day, care au descris în mod glorios etapele sarcinii lor, de la greață la tăierea ombilicului, în paginile revistelor Screenland și Photoplay. Actorii cei mai adulți sunt Bing Crosby, James Stewart⁵⁰, James Mason, Burt Lancaster, care nu pierd nicio ocazie să se fotografieze alături de numeroșii lor copii, la fel ca unii miniștri italieni aflați în căutare de voturi.

— Fraser este cel mai bun agent de presă pe care-l am, mi-a spus Charlton Heston, actorul care l-a întruchipat pe Moise în The Ten Commandments și care acum e în Italia pentru filmările la Ben-Hur, când am fost să-l întâlnesc în casa lui din Los Angeles.

Fraser e fiul lui Charlton Heston, născut după zece ani de căsătorie. Charlton nu se fotografiază niciodată fără el.

— Nu numai că ne-a salvat căsnicia, dar i-a salvat și cariera lui Chuck, mi-a mărturisit Lydia, soția sa.

De fapt, înainte să apară Fraser, Charlton Heston era destul de criticat pentru divergențele sale cu Lydia. Acum e considerat „un tată adorabil, un soț excelent și merită să aibă atât de mult succes”. Iar Chuck e nerăbdător ca soția să-i nască al doilea copil:

— Vreau să dau un exemplu bun țării.

— Visul meu nu e să fiu vedetă, ci să mă căsătoresc și să fac mulți copii, mi-a zis Natalie Wood.

Și Kim Novak repetă adesea acest discurs, până și copila aceea teribilă pe nume Vikki Dougan. În Italia mi-o spusese deja, cu un aer de falsă modestie, Silvana Pampanini⁵¹ și vreo douăzeci dintre colegele sale.

— Da, poate că Jane Russell exagerează cu decolteurile, dar trebuie să recunoașteți că-i o mamă iubitoare, nu vedeți cu câtă drăgălășenie îi dă papa bebelușului?

— Am auzit că după douăzeci de zile de la moartea lui Bogey, Lauren Bacall s-a îmbătat la o petrecere. Doamne Dumnezeule, și ce dacă ar fi adevărat? Bogey a lăsat-o cu doi orfani. Trebuia să se consoleze și ea, săraca!

— Însă Lanei Turner nu crezi că preotul paroh s-ar cuveni să-i spună ceva?

— Să nu începem, știi bine că Lana e tulburată de când a pierdut copilul lui Baxter. Și recunoaște că-i o mamă extraordinară pentru Cheryl.

La Hollywood, isteria care începe odată cu nașterea copilului unei vedete e comparabilă doar cu aceea care a întors pe dos Italia în momentul când Gina Lollobrigida⁵² a adus pe lume un moștenitor. Și întregul Hollywood a plâns când, în urma unui accident în avion, Pierangeli a riscat să-l piardă pe primul ei născut, Perry. Pier, cum o numesc apropiații, era în luna a treia și mergea în vacanță în Palm Springs. A luat avionul, iar în timpul zborului s-a închis puțin în toaletă. Stewardesa a uitat să o cheme să-și pună centura de siguranță când avionul a început să se balanseze și Pier a căzut cu un picior în vasul de toaletă, trăgând o oglindă după ea. Au găsit-o abia la sosire, cu burta și fața pline de cioburi de sticlă, iar piciorul și bazinul fracturate.

— Salvați-mi copilul, a spus Pier, cum ar fi spus orice femeie în momentul acela.

Însă, rostite de Pier, cuvintele au căpătat un sens simbolic și au fost de-ajuns pentru a o transforma pe vedetă într-o eroină. Cuvintele au fost repetate la radio, recitate la televiziuni, publicate în toate ziarele.

— Se va naște copilașul lui Pier? se întrebau îngrijorați reporterii de la Hollywood.

— Toată țara e în lacrimi asistând la această tragedie. Nemișcat la căpătâiul ei stă Vic Damone, recitându-i soției Ave Maria și Salve Regina. Iată un cuplu demn de imitat! Pier a vrut ca Vic să întindă un fir lung în cameră, pe care să agațe fotografii cu copii. O vor ajuta să depășească șocul.

Apoi au fotografiat-o în pat, apoi la plimbare, cu piciorul în ghips, iar apoi i s-a născut fiul.

— Să sărbătorim alături de Pier! Divele noastre sunt niște mame minunate!

Prin urmare, cine nu reușește să aducă pe lume copii îi adoptă. Sunt puține cuplurile de la Hollywood care nu au o familie numeroasă. Joan Crawford n-a născut niciodată, dar are patru copii. Bette Davis a născut unul, însă, până azi, are patru. Jane Russell are cinci, dar niciunul al ei. Comerțul cu nou-născuți e mai înfloritor în Los Angeles decât oriunde în America. O fată fără soț nici nu naște bine că imediat se prezintă o divă la clinică oferindu-se să-i adopte bebelușul. Dar trebuie subliniat în acest punct faptul că, oricât de mare ar fi la Hollywood frica de a fi descalificat social ori teama de a trebui să mărturisești un păcat, nimeni nu consideră fiii ilegitiimi un lucru rușinos. Nimeni nu-i sufocă imediat ce se nasc. Nimeni nu-i abandonează în curtea bisericii. Nimeni nu-i privește cu milă. Îi nasc, îi cresc și-i încredințează celor care pot avea grijă de ei. Apoi, atunci când clinicile unde nasc mame adolescente nu furnizează destui nou-născuți, se apelează la Foster Parents Plan for Children, care-și propune să ajute copiii din țările afectate de ultimul război. Asociația e finanțată de Fredrich March⁵³, Joan Bennett⁵⁴, Mary Pickford, Gary Cooper⁵⁵, Helen Hayes⁵⁶ și alte vedete faimoase. Adoptția se face formal și costă cincisprezece dolari pe lună, fiind scutiți de taxe. E un gest ca oricare altul pentru a-ți face publicitate. Negulesco mi-a povestit că, de Crăciun, e la modă acum o nouă metodă de a transmite urări. Decât să le trimiți flori și cadouri prietenilor, trimiți o circulară care sună cam așa: „Dragul meu, am bucuria să te anunț că, în loc să irosc banii pe lucruri de care cu siguranță nu ai nevoie, am decis să adopt un copil. Cu banii cheltuiți în ultimii ani pe toate prostiile despre care știi, acum cumpăr lapte

praf și pantofiori îmblăniți. Sunt convins că vei aprecia ideea mea și îți trimit cele mai bune urări, alături de fiul meu, pe care voi merge să-l cunosc anul viitor la Atena”. Chiar când sunt cele mai bune intenții, Hollywoodul nu uită niciodată de spectacol: „Trăiește și lasă-i să creadă” este mottoul acestor suflete inocente, mereu gata, totuși, să se indigneze la un divorț. Cine are copii, dacă divorțează, este judecat ca un monstru care își joacă la barbut cariera.

Să luăm exemplul lui June Allyson. Actrița s-a căsătorit cu Dick Powell, divorțat deja de două ori, în august 1940. Ea avea 21 de ani și era la începutul carierei. El, 40, la apogeul popularității, bogat, talentat și bine înfipt în high-life-ul hollywoodian. Timp de doi ani, căsnicia a mers bine. Aveau doi copii (adoptați), iar June era privită de toți ca un simbol al bunei soții americane sau, cum ar spune Osservatore Romano, „îngerul păzitor al casei”. Cu fața ei comună, pătrătoasă și nicio urmă de machiaj, părea născută să interpreteze rolurile pe care ni le propunea. Într-adevăr, o vedeai doar în roluri de soție eroică și devotată, care așteaptă acasă, rugându-se de zor, întoarcerea soțului (medaliat de mai multe ori în armată, în forțele aeriene sau în baseball). În realitate, June nu era făcută pentru asta, cu atât mai puțin să o facă pe sfânta. Era plină de nemulțumiri și neliniști, ca multe altele. Îi plăceau și bărbații, alții decât Dick Powell, și a demonstrat asta când și-a pierdut capul după Alan Ladd, partenerul ei din filmul *The McConnell Story*.

Alan era căsătorit cu o femeie mult mai în vârstă decât el și urâtică pe deasupra, iar la rândul lui și-a pierdut capul după June. S-a aflat și a izbucnit scandalul. „Ce faci, June?”, scriau ziarele dedicate actorilor. „Nu te gândești la copilașii tăi?” Producătorii erau indignați. Filmul risca să nu aducă niciun șfanț. În câteva săptămâni, fata asta atât de candidă și-a văzut cariera clătinându-se. A apucat-o spaima. I-a spus adio lui Alan Ladd și-a fugit să anunțe ziarele că va pleca cu soțul ei „într-o a doua lună de miere”. De acolo s-a întors cu vestea că așteaptă un copil. Dar pornirile extraconjugale ale lui June erau cronice. Abia începuse să filmeze la *You Cannot Run Away From It* că îngerul păzitor al casei s-a îndrăgostit de partenerul ei Jack Lemmon, care, pentru ea, i-a cerut divorțul soției sale Cynthia⁵⁷. A fost un nou scandal și al treilea anunț pentru o lună de miere cu Dick.

Dick Powell e ceea ce s-ar numi un soț răbdător. Nu însă până-ntr-acolo încât să-i permită nevastei încă o dovadă de slăbiciune. În timp ce filma la *The Opposite Sex*, bazat pe comedia *Femei* de Clara Luce, June s-a îndrăgostit de un partener pe nume Jeff Richards⁵⁸. De data aceasta, a fost anunțat divorțul. S-a întâmplat

pe 22 februarie 1957, o dată memorabilă la Hollywood, care marca astfel înfrângerea mitului soției devotate, supuse și fidele. Allyson avea acum trei copii; cum avea să reacționeze, din cauza exemplului ei, populația feminină din cele 49 de state ale Americii? A început, prin urmare, o adevărată campanie de presă împotriva actriței, iar preoții parohi s-au aruncat asupra ei, mai mult sau mai puțin așa cum s-a petrecut în Italia când s-a căsătorit Loren cu Ponti⁵⁹. Râuri de lacrimi s-au scurs prin ziarele care contribuiseră la înălțarea legendei sale de femeie „incoruptibilă”. Acum însă titlurile erau aproape feroce: „June, cine te-a pus să faci asta? June, nu ți-e rușine?”. Casa de producție chiar a făcut cunoscut faptul că, pentru o vreme, Allyson ar face bine să rămână în umbră. Drama a durat trei săptămâni. Apoi a coborât ca din cer o pneumonie pentru June. Nu putea fi mai norocoasă de-atât. Bunul Dick s-a înmuiat și a alergat (cum se spune) la căpătâiul ei. Și, între o lacrimă și o injecție cu penicilină, actrița a decis să renunțe la divorț. Istoria acestei împăcări a fost publicată, cu solemnitatea unui Te Deum, în Photoplay. Se intitula așa: „Mulțumim, scumpa noastră! Iată, trei săptămâni pe care cu toții vrem să le dăm uitării”.

Motivul pentru care, în ciuda setei puternice de a fi respectați, actorii abuzează de divorț reprezintă un alt aspect al moralei puritane și incoerente de la Hollywood. În 1957 și-au anunțat divorțul Bette Davis și Gary Merrill⁶⁰, Ginger Rogers⁶¹ și Jacques Bergerac⁶², Agnes Moorehead⁶³ și Robert Gist⁶⁴, Fernando Lamas și Arlene Dahl, Errol Flynn și Pat Wymore⁶⁵, Russ Tamblyn⁶⁶ și Venetia Stevenson⁶⁷, Sheree North⁶⁸ și Bud Freeman⁶⁹. Și nu-s sigură că i-am numărat pe toți. Căsniciile trainice sunt un miracol aici. Vedetele care au atins 50 sau 60 de ani fără să anuleze contractul la Reno sau Las Vegas sunt la fel de puține ca actorii italieni care nu-și pun coarne (expresie brutală, dar exactă). Ar fi Gary Cooper, Spencer Tracy⁷⁰, Irene Dunne⁷¹, Claudette Colbert⁷², Greer Garson, Dorothy McGuire⁷³. Dintre ei, cel puțin patru sunt căsătoriți cu persoane care n-au nimic de-a face cu cinematografia și care, totuși, au ajuns cel puțin o dată în pragul despărțirii: Dunne e căsătorită cu un dentist, Colbert e soția unui medic, Garson e nevasta unui proprietar de puțuri petroliere, McGuire e măritată cu directorul unei companii aeriene. În ceea ce-l privește pe Spencer Tracy, toți știu că de ani de zile o iubește, iar asta e reciproc, pe Katharine Hepburn, dar n-o ia de soție fiindcă nevastă-sa, care este catolică, se opune divorțului. Gary Cooper, cu toate aventurile lui nicidecum ascunse, de la Anita Eckberg la Gisèle Pascal⁷⁴, fără îndoială că nu poate fi definit ca un soț fără probleme. Căsătoria lui se sprijină, ca și cea a lui Spencer Tracy, pe faptul că soția catolică nu acceptă divorțul.

Psihologii și sociologii au fost tentați în repetate rânduri să analizeze problema în fraze complicate („La Hollywood, eternul triumfi amoros nu este format dintr-un el, o ea și o alta, ci de un actor, un soț și el însuși. Dominați de o vanitate narcotică, ei văd totul prin prisma propriului interes și trăiesc în mitul unic al exaltării propriei persoane. De aici, divorțul”). Jurnaliștii au construit din asta un clișeu („Hollywood, orașul divorțurilor...”). Cardinalul Spellman⁷⁵ a găsit un subiect de predică pentru duminicile în care urcă în amvonul Catedralei „St. Patrick”. „Și cu profundă durere suntem obligați să observăm ușurința cu care sfântul legământ al căsătoriei este considerat de oamenii de la Hollywood...” Să critici ușurința și frecvența divorțurilor hollywoodiene și să susții că sunt dependente de poftă și viciu e o sarcină care trebuie lăsată cuiva se cuvine. La Hollywood nu se păcătuiește nici mai mult, nici mai puțin decât la Roma ori la Milano. Procentul divorțurilor nu e superior, foarte probabil, înșelătoriilor din burghezia noastră înstărită și mi se pare fără noimă ca italienii noștri cumsecade să se schimbe la față când citesc faptul că Lana Turner a avut cinci soți, iar Clark Gable patru soții. N-or fi ei îngerași la Hollywood, dar nici noi nu suntem. Iar dacă trâmbițele Judecății de Apoi ar suna, am fi cu toții, de-adevăratelea, într-o mare încurcătură. Măcar ei au o toleranță mai mică la jocul minciunilor și trădărilor și, una peste alta, o morală mai puțin șovăielnică decât cea latină. Adulterii tot mai par stigmatizați cu litera stacojie a lui Hawthorne⁷⁶. Din cauza asta, s-au arătat foarte severi cu Ava Gardner în perioada când s-a iubit cu Frank Sinatra, căsătorit încă, cu Ingrid Bergman⁷⁷ pe vremea pasiunii premaritale pentru Rossellini și cu Veronique Passani, care a provocat destrămarea mariajului Gretei⁷⁸ cu Gregory Peck și care și astăzi este pusă la zid de mulți, ca o păcătoasă fără speranță.

În urmă cu patru ani, Veronique Passani era o tânără de douăzeci și trei de ani, reporter la France Dimanche. Trăia la Paris, împreună cu mama și fratele ei, hrănindu-și două ambiții bine definite: să devină o jurnalistă importantă și să se mărite cu Gregory Peck. Cu puțină perseverență ar fi putut deveni, fără îndoială, o jurnalistă importantă, pentru că-i inteligentă, curajoasă și scrie bine. În schimb, probabilitatea de a se mărita cu Gregory Peck era foarte mică: înainte de toate, fiindcă fata nu era o mare frumusețe, apoi, nu se iveau nicio ocazie de a seduce un tip înfumurat ca Gregory Peck și, în sfârșit, pentru că era însurat și avea copii, de mai bine de cincisprezece ani. Cu toate acestea, Veronique nu s-a lăsat păgubașă. A așteptat ca Peck să vină în Europa, iar când a aflat că e în Roma a luat trenul și l-a ajuns din urmă la Cinecittà, unde actorul filma Vacanță la Roma. I-a cerut un interviu, dar Gregory n-a vrut s-o vadă. Fata s-a întors la Paris și a avut răbdare ca Gregory să ajungă acolo. Un an mai târziu, Veronique a avut mai mult noroc.

Gregory a fost mai cooperant și, nu numai că a obținut celebrul interviu, dar nici măcar nu l-a scris vreodată. După întâlnire, într-adevăr, toată viața și-a dedicat-o mai degrabă urmării idolului ei peste tot prin lume, decât scrisului de articole.

Dacă se ducea Gregory la Londra, se ducea și Veronique la Londra. Se ducea Gregory la Bombay, se ducea și Veronique la Bombay. Gregory se ducea la Madrid, Veronique se ducea și ea la Madrid. Pentru a face aceste călătorii costisitoare, Veronique a vândut puținul avut al familiei, iar când n-a mai fost nimic de vândut, Gregory Peck i-a cerut Gretei divorțul și a luat-o cu el la Hollywood pe Veronique, în așteptarea legalizării complicatei lor iubiri.

A fost o decizie foarte imprudentă. Hollywoodul a primit-o pe Veronique cu cea mai mare antipatie acordată vreodată unei fete care încălca regulile. I se spunea „O, là, là”, refuzau să o primească la recepțiile unde era invitat actorul, îi dedicau comentarii răutăcioase. Confidential a scris chiar că l-a cucerit pe Gregory Peck cerându-i, în loc de știri, să facă un duș la el în cameră: „Sunt foarte săracă”, i-ar fi spus Veronique, „n-am duș”. Au completat că, la Paris, fusese prietena lui Fredé, femeia în pantaloni, și a altor persoane cu reputație discutabilă. Au scos în evidență și faptul că era responsabilă de nefericirea sărmaneii Greta, care, după ce a părăsit-o Gregory Peck, înghițea litri de alcool. Nimeni nu a dat vina pe Gregory Peck, deși, cu siguranță, vina trebuia împărțită la amândoi. Așa de supărați erau cei de la Hollywood, încât, pe 2 ianuarie 1956, când cei doi s-au căsătorit, ziarele i-au dedicat evenimentului doar câteva rânduri. S-au limitat la a spune că Gregory Peck s-a însurat cu „O, là, là, publicând, în schimb, articole înduioșătoare despre soția abandonată. Oriunde s-ar fi dus, Veronique Peck era însoțită de cuvintele: „Biata Greta!”. Hedda Hopper a numit-o „o vrăjitoare cu care n-ai vrea să te cerți”.

O văzusem de multe ori pe Veronique în timpul sejururilor mele la Hollywood, dar niciodată n-am încercat să mă apropii de ea. Nu știu de ce, îmi era milă și mă gândeam că nu voi ști ce să o întreb. Am cunoscut-o, în schimb, după ce Hedda Hopper mi-a vorbit cu atâta ură despre ea. Și întâlnirea a avut loc în casa Valentinei Cortese, care ne-a invitat la micul dejun împreună cu Marisa Pavan⁷⁹.

Ne pregăteam să ne așezăm la masă când o fată de statură medie și incredibil de subțire, cu o față lungă și subțire ca botul unui ogar, cu nasul mare și coroiat, cu ochi de pisică diabolică, a sosit ezitantă, ca și cum la orice pas i-ar fi venit să leșine.

M-a frapat în mod deosebit felul în care își înălța gâtul foarte subțire într-un gest de triumf și sfidare și zâmbetul forțat. Avea în ea ceva victorios, dar totodată fatidic. Nu era o femeie fericită. Vorbea puțin despre ea și soțul ei, părea închisă într-o neîncredere temătoare. Mi-a mărturisit regretul că și-a abandonat meseria, îmi invidia munca, i-ar fi plăcut și ei să scrie despre Hollywood, dar cum ar fi putut să o facă sincer când locuia acolo? Vorbea despre Hollywood cu un imens dispreț, spunând: „Singurul lucru folositor de aici sunt benzinăriile. De Roma îți amintești datorită catedralelor. Când te gândești la Paris îți vin în minte bistrourile. New York e celebru pentru zgârie-nori. Hollywoodul e cunoscut pentru benzinării. Ce putoare!”. A mai adăugat că, de când venise aici, nu acordase nici măcar un scurt interviu. Pe urmă, nu știu de ce, m-a luat la ea acasă ca să-l cunosc pe Anthony, copilul născut din acea căsătorie.

Familia Peck locuia într-o vilă modestă din Summit Ridge, puțin mai departe de cele fastuoase deținute de Mary Pickford și Fred Astaire. Casa frumoasă pe care o avea Gregory a trebuit să o lase, prin hotărâre judecătorească, fostei soții. Veronique mi-a povestit toate astea fără s-o fi întrebat, apoi, tot restul drumului, n-a mai vorbit. Mașina pe care o conducea era veche și urâtică, singura pe care o avea Gregory. Cealaltă, destul de luxoasă, judecătorul a decis să i-o cedeze Gretei, odată cu vila.

— A, da! a comentat Veronique cu un surâs amar, de parcă ar fi intuit la ce mă gândeam.

Ajunsă în fața porții a frânat brusc, ușor iritată. În grădină era un băiat blond și robust, într-o pereche de blugi și o cămașă murdară în carouri. Ascuțea ceva cu un cuțit de vânătoare. Era fiul cel mare al lui Gregory Peck.

— Bună, Johnny! l-a salutat Veronique, mângâindu-l ușor pe păr.

Însă băiatul nici măcar n-a ridicat privirea. A mormăit ceva, continuând să-și facă de lucru cu acel cuțit de vânătoare și s-a întors numai după ce Veronique a trecut. Mi s-a părut că am surprins o privire ostilă în ochii lui albaștri. Veronique l-a simțit, căci s-a oprit și s-a întors.

— Ți-e foame, Johnny? a întrebat împăciuitoare.

Băiatul n-a răspuns. A ridicat plictisit din umeri. Veronique și-a mușcat buzele și m-a luat de acolo, să nu asist la ceva și mai rău. Soțul era la studio. Așa că mi-a arătat casa, tabachera din argint pe care era gravat „Greg și Veronique”,

suvenirurile cumpărate de-a lungul călătoriilor lor și camera nupțială, cu un pat roz cu baldachin. În fine, a deschis ușa camerei copilului, unde, în leagăn, dormea Anthony. L-a ridicat cu blândețe. Era un bebeluș gras, gol și bronzat ca toți copiii americani. L-a strâns la piept cu ochii umezi.

— Lucrurile merg mai bine de când e el. Cei de la Hollywood pun mare preț pe copii, a mărturisit Veronique.

Dacă „mai bine” însemna atâta tristețe și dezolare, cine știe cum era „mai rău”.

1. Charles Van Dell Johnson (1916-2008) a fost un actor american de film, televiziune, teatru și radio, cântăreț și dansator (n. red.).
2. Veronique Passani (1932-2012) a fost o jurnalistă și filantroapă americană de origine franceză (n. red.).
3. Ricardo Gonzalo Pedro Montalbán y Merino (1920-2009) a fost un actor american de film și televiziune de origine mexicană (n. red.).
4. Johnnie Lucille Collier (1923-2004), cu numele de scenă Ann Miller, a fost o dansatoare, cântăreață și actriță americană (n. red.).
5. Ordinul cartuzian este un ordin religios fondat în anul 1084 de Sfântul Bruno în apropiere de orașul francez Grenoble (n. red.).
6. Jeanne Elizabeth Crain (1925-2003) a fost o actriță americană, nominalizată la premiul Oscar (n. red.).
- [7 Paul Brinkman \(1918-2003\) a fost un actor american \(n. red.\).](#)
8. Debra Paget (născută Debralee Griffin, în 1933) este o actriță americană (n. red.).
9. Anne Baxter (1923-1985) a fost o actriță americană de film și teatru, laureată a Premiului Oscar (n. red.).
10. Margaret O'Brien (născută Angela Maxine O'Brien, în 1937), este o actriță americană de film, radio și televiziune (n. red.).

11. Ann Marie Blyth (născută în 1928) este o actriță și cântăreață americană (n. red.).
12. José Vicente Ferrer de Otero y Cintrón (1912-1992), cunoscut ca José Ferrer, a fost un actor și regizor de film și teatru american, de origine portorică (n. red.).
13. Rosemary Clooney (1928-2002) a fost o cântăreață și actriță americană (n. red.).
14. Marion Davies (născută Marion Douras, 1897-1961) a fost o actriță, producătoare și scenaristă americană (n. red.).
15. George Lloyd Murphy (1902-1992) a fost un dansator, actor și politician american (n. red.).
16. William Joseph Patrick O'Brien (1899-1983) a fost un actor de film american (n. red.).
17. Dennis Day (născut Owen Patrick Eugene McNulty, 1916-1988) a fost un cântăreț și actor de radio și televiziune american (n. red.).
18. Robert George Young (1907-1998) a fost un actor american de film, radio și televiziune (n. red.).
19. Lauren Bacall (născută Betty Joan Perske, 1924-2014) a fost o actriță și fotomodel american, câștigătoare a Globului de Aur și nominalizată la Premiul Oscar (n. red.).
20. George Seaton (1911-1979) a fost un scenarist, dramaturg, producător și regizor de film și de teatru american (n. red.).
21. Laraine Day (născută La Raine Johnson, 1920-2007) a fost o actriță americană, prezentatoare la radio și televiziune (n. red.).
22. Gale Storm (născută Josephine Owaissa Cottle, 1922-2009) a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).
23. Eleanor Torrey Powell (1912-1982) a fost o dansatoare și actriță americană (n. red.).

24. Glenn Ford (1916-2006) a fost un celebru actor de film american de origine canadiană (n. red.).
25. Amintore Fanfani (1908-1999) a fost un politician și om de stat italian, prim-ministru al țării în cinci perioade diferite (n. red.).
26. Vikki Dougan (născută în 1929) este un fost model și actriță americană (n. red.).
27. Tab Hunter (1931-2018) a fost un actor, cântăreț și producător de film american (n. red.).
28. Montgomery Clift (1920-1966) a fost un actor american de film (n. red.).
29. George Nader (1921-2002) a fost un actor și un scriitor american (n. red.).
30. Martha Hyer (1924-2014) a fost o actriță americană, nominalizată la Premiile Oscar (n. red.).
31. Anthony Perkins (1932-1992) a fost un actor american de teatru, film și televiziune nominalizat la Premiile Oscar (n. red.).
32. Farley Granger (1925-2011) a fost un actor american de film, teatru și televiziune (n. red.).
33. Shelley Winters (născută Shirley Schrift, 1920-2006) a fost o actriță americană film, teatru și televiziune (n. red.).
34. Referire la Anna Maria Pierangeli (1932-1971), actriță americană de origine italiană, laureată a Globului de Aur (n. red.).
35. Vic Damone (născut Vito Rocco Farinola, 1928-2018) a fost un cântăreț american, actor și prezentator de radio și televiziune (n. red.).
36. Anthony Curtis (născut Bernard Schwartz, 1925-2010) a fost un actor american, laureat al Globului de Aur (n. red.).
37. Janet Leigh (născută Jeanette Helen Morrison, 1927-2004) a fost o actriță, cântăreață, dansatoare și scriitoare americană (n. red.).

38. Debbie Reynolds (născută Mary Frances Reynolds, 1932-2016), a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).
39. Edwin Jack Fisher (1928-2010) a fost un cântăreț și actor american (n. red.).
40. Testul Wassermann este un test de anticorpi pentru sifilis, numit după bacteriologul german August Paul von Wassermann (1866-1925) (n. red.).
41. Helen Rose (1904-1985) a fost un designer american de îmbrăcăminte, care a lucrat în cea mai mare parte a carierei sale pentru Metro-Goldwyn-Mayer (n. red.).
42. Grace Patricia Kelly (1929-1982) a fost o actriță americană, iar ulterior prințesă de Monaco (n. red.).
43. Conrad Nicholson (Nicky) Hilton Jr. (1926-1969), personalitate mondenă, om de afaceri, unul dintre fiii fondatorilor lanțului de hoteluri Hilton, Conrad Hilton (n. red.).
44. Jane Powell (născută în 1929) este o cântăreață, dansatoare și actriță americană, celebră la jumătatea anilor '40 (n. red.).
45. Arlene Carol Dahl (născută în 1925) este o actriță americană (n. red.).
46. Don Loper (1906-1972) a fost un designer, scenarist, coregraf, producător asociat și actor american (n. red.).
47. John Agar (1921-2002) a fost un actor de film american (n. red.).
48. Zsa Zsa Gábor (1917-2016), cunoscută și ca Prințesa Sári von Anhalt în urma căsătoriei cu prințul Frédéric von Anhalt, a fost o actriță americană de origine maghiară (n. red.).
49. Sonja Henie (1912-1969) a fost o patinatoare și actriță norvegiană (n. red.).
50. James Maitland Stewart (1908-1997) a fost un actor american de origine scoțiană (n. red.).
51. Silvana Pampanini (1925-2016) a fost o actriță, regizoare și cântăreață italiană (n. red.).

52. Gina Lollobrigida (născută în 1927) este o actriță italiană de film, cu o bogată carieră de fotograf și sculptor (n. red.).
53. Fredric March (1897-1975) a fost un actor american de teatru și film, laureat al Premiului Oscar (n. red.).
54. Joan Geraldine Bennett (1910-1990) a fost o actriță americană de teatru, film și de televiziune (n. red.).
55. Gary Cooper (1901-1961) a fost unul dintre cei mai cunoscuți actori americani de film, laureat de două ori al Premiului Oscar (n. red.).
56. Helen Hayes (1900-1993) a fost o actriță americană, câștigătoare a două premii Oscar (n. red.).
57. Cynthia Boyd Stone (1926-1988) a fost o actriță americană de televiziune (n. red.).
58. Jeff Richards (1924-1989) a fost un jucător american de baseball și actor (n. red.).
59. Este vorba despre căsătoria Sophiei Loren cu producătorul de film Carlo Ponti, în același an când acesta a divorțat de Giuliana Fiastri (1957) (n. red.).
60. Gary Fred Merrill (1915-1990) a fost un actor de film și televiziune (n. red.).
61. Ginger Rogers (născută Virginia Katherine McMath, 1911-1995) a fost o actriță, dansatoare și cântăreață americană (n. red.).
62. Jacques Bergerac (1927-2014) a fost un actor și om de afaceri francez (n. red.).
63. Agnes Robertson Moorehead (1900-1974) a fost o actriță americană (n. red.).
64. Robert Marion Gist (1917-1998) a fost un actor și regizor american (n. red.).
65. Patrice Wymore Flynn (1926-2014) a fost o actriță americană de film și televiziune (n. red.).
66. Russell Irving Tamblyn (născut în 1934) este un actor și dansator american

(n. red.).

67. Venetia Stevenson (născută în 1938) este o actriță americană de origine britanică (n. red.).

68. Sheree North (1932-2005) a fost o actriță, dansatoare și cântăreață americană (n. red.).

69. Lawrence (Bud) Freeman (1906-1991) a fost un instrumentist și compozitor de jazz (n. red.).

70. Spencer Bonaventure Tracy (1900-1967) a fost un cunoscut actor american (n. red.).

71. Irene Dunne (născută Irene Marie Dunn, 1898-1990) a fost o actriță, cântăreață și femeie de afaceri americană (n. red.).

72. Claudette Colbert (născută Émilie Claudette Chauchoin, 1903-1996) a fost o actriță americană (n. red.).

73. Dorothy Hackett McGuire (1916-2001) a fost o actriță americană, nominalizată la Premiul Oscar (n. red.).

74. Gisèle Pascal (născută Gisèle Marie Madeleine Tallone, 1921-2007) a fost o actriță franceză (n. red.).

75. Francis Joseph Spellman (1889-1967) a fost un episcop și cardinal american al Bisericii Catolice (n. red.).

76. Aluzie la romanul *Litera stacojie*, semnat de scriitorul american Nathaniel Hawthorne (1804-1864). Romanul, a cărui acțiune este plasată în secolul al XVII-lea în împrejurimile orașului Boston, evocă povestea lui Hester Prynne, care rămâne însărcinată ca urmare a unei aventuri extraconjugale și dă naștere unei fete, fapt pentru care este condamnată inițial de comunitate la moarte, iar ulterior, să poarte țesută pe îmbrăcăminte litera A (de la adulter), în culoarea roșu-stacojiu (n. red.).

77. Ingrid Bergman (1915-1982) a fost o actriță de film britanică de origine suedeză, laureată cu trei Premii Oscar (n. red.).

78. Greta Kukkonen (1911-2008) a fost o femeie de afaceri americană de origine finlandeză (n. red.).

79. Marisa Pavan (născută Maria Luisa Pierangeli, în 1932) este o actriță americană de origine italiană, laureată a Premiilor Oscar și Globul de Aur (n. red.).

Capitolul 4

Sunt și acestea două povești de la Hollywood. Protagonistele sunt două femei care, acum câțiva ani, erau la apogeul carierei lor, iar azi, dispărute de pe ecran, alunecă încet într-o uitare melancolică. Una din ele joacă, cu nervii făcuți praf, în teatrele din America și Europa. Cealaltă se consumă plângând într-o vilă din Connecticut, după o lungă ședere la ospiciu. Aparent, cele două femei nu au nimic în comun, exceptând tragedia. Una a ajuns la tragedie din cauza muncii, cealaltă, din pricina dragostei. Cel puțin așa se spune. Și totuși, un fir le unește: amândouă sunt victimele Hollywoodului. Nu și-ar fi distrus viața dacă din întâmplare sau destinul nu le-ar fi dus în partea aceasta de Californie râvnită de mulți. Nu ar fi ajuns prea devreme decepționate și îmbătrânite dacă nu ar fi devenit celebre, bogate și adulate. Ca atâția alți oameni care obțin succesul fără să-l vrea, erau născute să fie două ființe oarecare. Una voia doar să mănânce și să trăiască liniștită. Cealaltă își dorea un soț și copii sănătoși. Nu le-a ieșit. Aceste două femei se numesc Judy Garland¹ și Gene Tierney². Trebuie să adaug că Judy și Gene nu sunt singurele ființe tragice de la Hollywood. Montgomery Clift, Bette Davis, Frank Sinatra și Susan Hayward³, de exemplu, ar avea de povestit episoade la fel de tulburătoare. Le-am ales pe acestea două fiindcă mi se par cele mai potrivite să ilustreze vena de nebunie de pe străzile Hollywoodului, orașul tranchilizantelor și al terapiei psihologice.

*

În seara aceea se adunase multă lume la Teatrul Grec din Los Angeles. Nu mai văzusem atât de mulți oameni de la meciurile de fotbal și discursurile Papei din Piața San Pietro. Lanțul de mașini parcate ajungea la patru kilometri, iar Liza Murphy, reporter la Newsweek, care mă însoțea, a trebuit să se întoarcă cu autobuzul după ce a găsit și pentru ea un loc. În primele rânduri ale amfiteatrului recunoșteam mulți actori, de la Sinatra la Clark Gable. Și toți păreau foarte

excitați; într-adevăr, cânta Judy Garland, după o absență de paisprezece luni și o epuizare nervoasă care a durat și mai mult.

— Uită-te bine la ea, mi-a spus Liza, dacă vrei să înțelegi orașul ăsta.

Apoi, orchestra a început să cânte și, cu un pas ezitant, aproape împinsă de la spate de cineva care o susținea în culise, Judy Garland a înaintat pe scena imensă, scăldată în fascicule de lumină.

Era mică și umflată, purta o mantie din paiete ce căpăta sclipiri neașteptate. Tremura ca un câine plouat. Din al doilea rând, pe centru, îi vedeam bine chipul alb și înspăimântat, ochii mari plini de angoasă, mâinile pe care le frământa fără încetare făcându-și încheieturile să pocnească. Cineva, de parcă ar fi vrut să-i dea curaj, a strigat:

— Haide, Judy!

Judy a aprobat din cap, a apucat microfonul, a început să-l mute ba în sus, ba în jos; într-un final, s-a apropiat de el și a spus:

— Bună seara, oameni buni. Mi-e frică.

Cineva a râs, crezând că face o glumă. Liza mi-a șoptit:

— Îi este frică de-adevăratele. A plâns toată seara și s-a îndopat cu pastile.

— O să vă cânt ceva nou, a adăugat Judy ducându-și mâna la tâmplă, ca și când ar fi durut-o capul. Dar înainte aș dori un pahar cu apă, fiindcă mi-e foarte sete.

Din nou s-a râs, oamenii gândind că-i altă glumă. Frank Sinatra se foia în scaun de parcă avea purici.

— Doamne, bombăni Liza, acum leșină!

I-au adus un pahar cu apă. Judy l-a băut pe nerăsuflăte, apoi a făcut semn orchestrei. Cânta You Made Me Love You. Abia a interpretat o strofă când s-a auzit un avion deasupra amfiteatrului.

Aeroportul din Los Angeles e destul de aproape de Teatrul Grec. Când decolează, aeronavele trec pe deasupra, făcând un zgomot asurzitor, însă toți sunt

obișnuiți și nimeni nu le acordă atenție. Nimeni în afară de Judy Garland. Într-o secundă, vocea i s-a oprit în gât. S-a întrerupt la mijlocul versului, a ridicat ochii spre cer și, cu pumnul strâns, a țipat:

— Go to hell! („Du-te dracului!”)

A muțit până și orchestra, într-un mieunat confuz de viori stânjenite. Judy a așteptat ca avionul să se îndepărteze, apoi a adăugat:

— OK. O luăm de la capăt.

Orchestra a dat tonul din nou. Dar cântăreața nu era pregătită.

— Mi-e cald, a spus.

Și-a scos mantia din paiete, aruncând-o pe jos ca pe-o cârpă. Pe dedesubt purta o rochie neagră din șifon, care-i pica al naibii de rău pe talia prea scurtă și șoldurile prea late. Știa și ea asta; într-adevăr, s-a analizat puțin cu o expresie dezgustată, scoțând un:

— Uf!

Pe urmă a oftat lung, a ciulit urechea la cine știe ce alte zgomote, după care, în sfârșit, a cântat.

Două ore și jumătate a durat spectacolul și, deși Judy cânta ca un înger, nu-mi amintesc să fi suferit vreodată atât de mult. Din când în când se întrerupea, se adresa publicului sau îi cerea ceva. Orice fleac o irita și-i amenința vocea. Când a încheiat, aveam fruntea înghețată.

— Credeam că am s-o văd murind, i-am spus Lizei.

Liza era albă la față.

— Nu se mai vindecă odată, a bombănit.

O jenă ciudată plutea în aer, în pofida aplauzelor. Sinatra s-a ridicat cu o mișcare furioasă și s-a îndepărtat cu mâinile cufundate în buzunarele pantalonilor. A ținut mult la Garland, sunt și azi cei mai buni prieteni, nimeni nu înțelege mai bine ca el când se simte rău.

— Mi-ar plăcea să-i vorbesc, am anunțat-o pe Liza.

— Să-ncercăm, mi-a răspuns.

Am luat-o spre cabina ei. După mult timp, când toți ceilalți plecaseră, am putut intra la ea.

Înfășurată într-un halat de baie alb, cu un prosop acoperindu-i ca un turban buclele negre, se demachia. N-o să uit fața aceea de copil ridat și ochii aceia splendizi ce mă fixau parcă să înțeleagă dacă putea avea încrede în mine. M-a cuprins o simpatie neașteptată pentru ea, compusă din duioșie și milă. Probabil că și-a dat seama.

— Luați loc, a poruncit cu o voce ușor răgușită.

— Aveți chef să vorbiți? am întrebat. Dacă nu, plec.

Chiar îmi era teamă să n-o supăr, dar, în același timp, fără să vreau, îi priveam gâtul pentru a descoperi cicatricea rămasă din după-amiaza aceea de sâmbătă, din urmă cu opt ani, când, cu o lamă de ras, a încercat să se sinucidă. Nu se vedea nimic, doar o linie subțire, ce semăna cu un rid. Poate că într-adevăr era un rid.

Judy a zâmbit cu tristețe. A dat din cap. După care mi-a întins o cutie cu dulciuri.

— Ciocolățele, a zis, și și-a îndesat cu lăcomie în gură două deodată. Ani și ani la rând, a mormăit mestecând, mi-au interzis să mănânc dulciuri. Acum fac ce-mi tună mie. Mă îngraș. Dar nu mă potolesc.

Aproape cu furie, a mai luat o bomboană de ciocolată. Apoi, privirea i s-a oprit la o fotografie cu trei copii. Mi-a întins-o.

— Sunt copiii mei, Liza, Lorna și Joe. Nu vor ști niciodată ce înseamnă să lucrezi în cinematografie. Nu vreau ca viața lor să fie distrusă de Hollywood, ca a mea. Vreau să fie niște ființe normale.

Și, puțin câte puțin, fără măcar să-i cer asta, povestea îi curgea de pe buze. Am s-o redau întocmai, ca să n-o stric.

— N-am cerut niciodată să devin actriță. N-am fost niciodată frumoasă, n-am

fost niciodată o Duse⁴ și tot ce știu să fac e să cânt. Dar au hotărât să mă facă actriță de când aveam zece ani și cântam cu tata și surorile mele la teatru. M-a văzut un individ de la MGM, m-a pus să dau o probă și am devenit proprietatea lor. Așa că m-au scos de la școala publică și m-au parașutat la școala de la MGM, unde mai erau alți șase copii-minune. Deanna Durbin⁵, Mickey Rooney⁶ etc. Apoi a murit tata, iar MGM mi-a devenit noul tată. Cuvântul lui Louis Mayer, directorul MGM, era poruncă. Când mama voia să mă amenințe, îmi spunea: „O să-i povestesc domnului Mayer!”. La început nu s-a întâmplat nimic, eram o fetiță ca toate celelalte, îmi plăceau ciocolata și înghețata. Pe la treisprezece ani am început să mă îngraș. Atunci, domnul Mayer s-a supărat și toți au început să-mi spună ce am voie și ce nu am voie să mănânc. Luni de zile, chelnerițelor din restaurantele de la MGM li s-a poruncit să-mi aducă, indiferent ce-aș fi cerut, o supă. Comandam ceva și-mi aduceau supa. Muream de foame. Uneori, reușeam să fur câte un pahar cu lapte, dar mereu era cineva care băga de seamă și-i povestea domnului Mayer. Mă suna să-mi reproșeze ce copil nerecunoscător și rău eram. Mai târziu, s-au decis să facă Vrăjitorul din Oz. O aleseseră pe Shirley Temple, însă cei de la Fox n-o cedau, așa că m-au ales pe mine. Mi-au făcut un nas nou, mi-au vopsit părul blond, s-au strâns toți și-au început să discute cam cum se discută despre un pui la piață. Se uitau la mine și spuneau: „Ce vrei să faci cu chestia asta? E grasă și urâtă”. Vorbeau și mă priveau ca și cum n-aș fi avut ochi și urechi. Probabil că atunci am început să sufăr de ceea ce se numește complex de inferioritate. M-au luat totuși să joc în Vrăjitorul din Oz, dar au hotărât să mă supravegheze ca să nu mai mănânc mult, așa că dormeam la studio cu o fată plătită anume să mă denunțe. Eu o credeam prietena mea, m-am lămurit însă de contrariu când m-au chemat și mi-au zis că știau ce mâncam, la ce oră veneam acasă și pe cine sunam. Am plâns și am avut o cădere nervoasă. La nouăsprezece ani avusesem deja trei căderi nervoase și un soț. Soțul se numea David Rose și era muzician. Probabil m-am măritat cu el fiindcă era mult mai în vârstă decât mine și aveam nevoie să mă simt protejată. Într-adevăr, mă trata mereu ca pe-o fetiță, dar nici el nu făcea altceva decât să-mi zică ce aveam voie și ce nu aveam voie să mănânc. Bine, cei mai mulți din lumea filmului pot trăi fără să mănânce ori sunt la dietă. Nu și eu. Am descoperit că singurul mod în care puteam slăbi era să iau pastile. Atunci am devenit suplă, însă mi-am pierdut somnul. Așa că am început să iau pastile și pentru dormit. Dimineața nu reușeam să mă trezesc și atunci am început să iau pastile și ca să mă trezesc. Sistemul meu nervos era praf. Și atunci am început să iau și pastile ca să rămân calmă. Știți, în America există pastile pentru orice, chiar și pentru a fi fericit, doar că acelea n-au funcționat niciodată la mine. Am devenit atât de nevrozată, încât mă certam cu toată lumea. Curând, m-am certat și cu David și

am ajuns la divorț. Firește, cei de la studiouri au început să-mi reproșeze cât de neplăcut era faptul că divorțasem deja și că eram o pacoste. A trebuit să-mi spăl păcatele muncind și mai mult. Eram sătulă de muncă. Acum aveam dolari destui ca să trăiesc fără să mai fac nimic, dar investiseră o avere în mine și îmi cereau să joc în filme, altfel m-ar fi dat în judecată. Nu mai făceam decât să plâng și între un bocet și altul l-am cunoscut pe Vincente Minnelli și m-am măritat cu el. Un an mai târziu s-a născut Liza, prima mea fetiță, iar eu îmi spuneam: „Acum mă vor trata ca pe-o doamnă, am un copil”. Dar ți-ai găsit! Mă certau și mai rău decât înainte, fiindcă, odată cu sarcina, luasem în greutate. Iar am început să iau pilule de slăbit, și apoi pentru dormit, și apoi pentru trezit, și apoi ca să rămân calmă. Când m-au chemat să filmez Annie Get Your Gun eram într-o stare jalnică. I-am implorat să-mi dea voie să mă odihnesc puțin. Mi-au răspuns că filmul îi costase o căruță de dolari și n-aveau chef de mofturi. Am început să înregistrez melodii pentru coloana sonoră a filmului, însă, după șase săptămâni, am intrat în colaps; m-au internat și rolul meu i l-au dat lui Betty Hutton⁷. Îmi era bine la spital. Nimeni nu mă bătea la cap, toți erau buni. Puteam mânca și dormi. De aceea, m-am vindecat. Și m-am îngrășat. Firește, mi-au poruncit imediat ca, în două săptămâni, să scap de cincisprezece livre⁸. După o săptămână, nu mai puteam, m-am închis în baie cu o lamă de ras și am făcut ceea ce știe toată lumea. Oh, în ziua aceea, reporterii de la Hollywood au scris vrute și nevrute. Luni întregi au continuat să scrie că sunt nebună, iar asta m-a tulburat. Nu eram pregătită să amestec sarea cu zahărul. Până atunci, ziarele îmi dăduseră numai zahăr. M-am convins că eram victima unei persecuții, am reacționat cu violență, iar domnul Mayer m-a concediat fiindcă devenisem insuportabilă și nepopulară. Am divorțat și de Vincent; totul se destrăma, am scăpat de Hollywood și m-am trezit singură, cu fetița mea, la New York. Aici l-am întâlnit pe Sidney Luft⁹, care lucra atunci ca agent teatral. Sidney mi-a spus că mă iubește, iar asta m-a surprins mult, întrucât credeam că toată lumea mă urăște, așa că l-am luat de bărbat. Sidney a fost cel care m-a convins să mă întorc la teatru și așa am debutat la Palladium din Londra și Palace din New York. Eram grasă, dar are asta vreo importanță când cânti? Eram mai puțin nefericită. Și totuși, visam să mă întorc la film, nu poți uita o carieră începută la treisprezece ani, iar când mi-au propus să joc în S-a născut o stea am slăbit rapid și am reînceput. Am muncit cu entuziasm, Doamne, dacă se putea numi muncă! Voiam să iau Oscarul. Toată lumea era convinsă de asta. În seara decernării premiilor eram la spital, fiindcă tocmai o născusem pe a doua fiică, și cum toți erau siguri că voi primi Oscarul, cei de la televiziune și-au instalat camerele în rezerva mea, în legătură directă cu Pantages Theater. Aduseseră caviar și șampanie, discursul îl pregătisem, eu și Sidney eram foarte emoționați, iar eu eram în sfârșit fericită.

Pe ecran a apărut Bob Hope, maestru de ceremonii în acel an. Când a deschis gura să rostească numele actriței premiate, cei de la televiziune au zis: „Liniște, liniște, fii gata, atențiune!”. Și Bob Hope a deschis gura ca să spună că Oscarul îl câștigase Grace Kelly. Nici n-am avut timp să plâng, căci am rămas uluită să văd ce se întâmplă în jurul meu. Deodată, toți s-au enervat că i-am făcut să piardă vremea de pomană și-au dispărut cu tot echipamentul, dărâmând scaune, fără să spună măcar „Îmi pare rău” sau „Bună seara”. Am luat caviarul, l-am mâncat, apoi am izbucnit în plâns și am jurat că nu voi mai face niciodată film. M-am ținut de cuvânt, însă tinerețea mea e de-acum pierdută și mi-e frică tot timpul, iar adesea mă întreb dacă voi deveni vreodată o femeie normală, așa isterică cum sunt. Frumoasă poveste, nu?

I se dusesse orice urmă de machiaj, iar cutia de bomboane era și ea goală. Fără ruj, cu gene false, cu buzele puțin murdare de ciocolată, Judy Garland părea de 50 de ani. Îi vedeam ridurile timpurii și foarte bine cicatricea de sub gât, eram fascinată de ochii aceia negri, disperați, în fundul cărora licărea o deznădejde încăpățanată.

*

La Hollywood, toți vor să pară normali, dar niciunul nu reușește să fie, nici măcar atunci când vorbesc. Superlativele alunecă din gurile lor precum frunzele din arbori toamna și orice lucru e „colosal, fantastic, spectaculos, extraordinar, teribil”. Cuvintele de alint învelesc în aur, la modul ipocrit, până la greață, raporturile sociale, iar polițistul care vă amendează pentru că ați trecut strada pe roșu vă numește honey („scumpule”). Telefonista care se oftică pentru că ați îndrăznit să solicitați o convorbire în Italia vă spune sweetheart („dragă”). Vedeta ce refuză un interviu vă apelează cu doll („păpușă”). Și oricine vi se va adresa cu darling, baby, sweetie, love chiar și atunci când ar vrea să vă arunce în față un son of a bitch.

Aici, cred, sunt mai mulți bolnavi de nervi decât oriunde în altă parte a Americii și probabil în lume. O formulă clinică vă va urmări la Hollywood, nervous breakdown, care înseamnă, aproximativ, cădere nervoasă. N-am cunoscut încă vreoa celebritate care să nu fi suferit sau să nu sufere de nervous breakdown. Cum

n-am cunoscut nicio celebritate care să nu se plângă de vreun „complex” sau să nu se îndoape cu pastile contra angoasei ori melancoliei. Aici, pastilele se vând la kilogram, în orice drugstore, deși Orson Welles îmi repetă că a trecut această modă. Astăzi, se folosește sleeping system, un aparat care se pune sub pernă și îți repetă cât dormi: „Dorm și sunt fericit. Mă trezesc și sunt mulțumit. Mi-e bine și sunt liniștit”. Pe urmă, există și terapia psihologică. La Hollywood se merge la psiholog așa cum mergi în Italia la farmacie să ceri un antinevralgic.

Psihologii se îmbogățesc aici cum se îmbogăteau căutătorii de aur acum 50 de ani în Arizona. Numai la Beverly Hills sunt 95. Programările se fac cu câteva luni înainte. Și fiecare psiholog tratează un anumit complex. Foarte frecvente sunt complexe de persecuție și inferioritate. Nu e vorba despre fantezii, deși majoritatea actorilor suferă într-adevăr de ele. Și e de înțeles de ce. Sunt mizerabili, deși plătiți în exces, și „divini”, și „inaccesibili”, nimeni nu-i respectă și nu le respectă viața privată. Fraza pe care am auzit-o repetată adesea de magnații din cinematografie este următoarea: „Există în lume trei categorii de persoane: bărbații, femeile și actorii”.

Pe scurt, la Hollywood, vedeta nu e o ființă umană, ci un produs sintetic, fabricat în departamentul de machiaj, în cel de publicitate, de agentul de presă, de operator, de producător și de jurnaliști.

„Priviți-i pe bastarzii ăștia! Priviți ce piscine au și ce mașini! Acum câțiva ani nu aveau nici măcar un penny să-și cumpere un hotdog. Și? Aud vreun «mulțumesc»? Ți-ai găsit!” Iată alte afirmații pe care le aud adesea. Studiourile îi tratează ca pe niște copii iresponsabili, nerecunoscători și proști, iar după puțină vreme se conving și bieții de ei că așa sunt.

Un număr stupefiant dintre ei a încercat ori a reușit să se sinucidă. E inutil să faci o enumerare macabră. V-am povestit despre Judy Garland. Un alt exemplu recent este cel al lui Susan Hayward, care acum doi ani a fost internată în comă la Clinica Cedrii Libanului¹⁰ din cauza intoxicării cu barbiturice. Epuizată de muncă, influențată de personajul interpretat într-un film dificil (acela al lui Lillian Roth, o altă sinucigașă, I'll Cry Tomorrow), simțindu-se umilită din pricina faptului că soțul iubit o părăsise și din cauza severității studioului care-i reproșa scandalul, Hayward a lăsat copiii la mama ei, s-a închis în vila din San Ferdinando și a înghițit două tuburi cu somnifere.

*

Câteodată, ceea ce medicii numesc „presiuni”, „tensiuni” și „complexe” sfârșesc de-a dreptul prin a afecta bunul mers al intelectului acelor nefericiți, iar pe femei drama le lovește mai ales cu nebunia. Ava Gardner a fost până de curând bântuită, după cum singură mărturisește, de teama că e proastă. Oare nu i-a spus-o de atâtea ori Mickey Rooney, primul soț, și oare nu i-a transmis-o, până și în muzică, Artie Shaw, un clarinetist extrem de cult și cel de-al doilea soț al ei? Tot auzindu-se atât de des fiind făcută proastă, idioată și ignorantă, victimă a numeroase nervous breakdown, Ava a fost cât pe ce să ajungă la ospiciu. Destin pe care, din alte motive, nu l-a putut evita ghinionista Gene Tierney.

Gene nu a fost un copil-minune, nu a fost Miss Ceva, nu a fost nici măcar un produs al Hollywoodului. Fusesse o society girl care știa să călărească, citea Nietzsche și vorbea corect franceza, frecventa saloanele și cunoștea Europa. Fiica unui asigurator bogat din New York, Howard Tierney, și a unei moștenitoare faimoase, Bette Taylor, era, cum se spune, sofisticată, cultă, inteligentă și frumoasă înainte de a fi un star. Dar avea ambiția să devină actriță, visa să debuteze pe Broadway. Și cum talentul și cunoștințele nu-i lipseau, nu i-a fost greu. La șaptesprezece ani a jucat într-o comedie. La optsprezece deja semnase contractul cu 20th Century Fox, iar la nouăsprezece era o divă admirată, adulată și curată. O numeau „Doamna Hollywoodului”, chiar „singura doamnă pe care Hollywoodul a avut-o vreodată”. În omagiul acestei definiții nu spunea nimeni nimic rău despre ea ori să-i dedice vreo critică. În 1941 s-a căsătorit cu Oleg Cassini, membru al high-life-ului din Washington. Rafinat și dificil, un playboy încântător, Oleg provenea dintr-o familie de aristocrați. Tatăl lui era un conte rus, iar mama, o nobilă florentină. Fusesse educat în Italia, la Universitatea din Perugia, cu sprijinul lui Tornabuoni. În America, unde emigrase împreună cu fratele său pentru a face avere, a avut succes ușor și rapid, datorită dezinvolturii și aceluia savoir-faire seducător european. În timpul războiului, luptând în armata americană, s-a umplut de glorie. La Hollywood, unde poposisse la bordul unui MG roșu, fără valiză, multe actrițe i s-au aruncat la picioare, cerșindu-i o privire. Era designer de modă în timpul liber și, cu ajutorul lui, Gene a devenit una dintre cele mai elegante zece femei din America. O viață fără griji, strălucitoare, până s-a născut Daria, prima fetiță. În timpul sarcinii, Gene s-a îmbolnăvit de o formă de infecție care i-a afectat fătul. Daria s-a născut anormală: la corp perfectă, la minte nu. A fost imediat limpede că va rămâne mereu cu mintea de copil. Gene a

avut un șoc.

— Nu i se mai întâmplase, spune Belle Tierney, nimic teribil. De atunci, și-a pierdut orice gust pentru viață. S-a retras în Connecticut și a anunțat că nu va mai juca în filme.

O pretenție absurdă: fluturând contractul, Fox a cerut-o înapoi pe Gene, iar Gene s-a întors.

Belle Tierney adaugă:

— Suferea foarte tare. Studioul îi pretindea să ducă viața dinainte, iar soțul ei la fel. Dar Gene nu putea.

Pe urmă, Oleg a plecat la New York să-și deschidă un salon de modă și cronicarii s-au apucat să scrie că se vede adesea cu modele foarte frumoase. Gene plângea, dar nu voia să divorțeze. După o lungă separare, s-au împăcat și li s-a născut Cristina. Daria a fost dusă într-un internat pentru copiii cu probleme, iar Gene și-a făcut din nou apariția la cocktailuri și la premierele importante, însă era tot mai melancolică. S-a dus la un psiholog. În același timp, a început să se neglijeze și să-i permită lui Oleg s-o neglijeze. Se plângea mereu că nu și-a ales o viață mai ușoară. În februarie 1952, Oleg a cerut divorțul și asta a fost o altă lovitură pentru Gene, care își iubea soțul și nu suporta reproșurile. Studioul prezentase menajul lor ca fiind al unui cuplu model și nu s-a sfiit să-și exprime dezaprobarea iritată. Belle Tierney mai spune:

— Cred că de atunci începuse să viseze să-și refacă familia. Gene nu putea trăi fără să se dedice unui soț. Apoi l-a cunoscut pe Alì Khan.

Prima întâlnire cu Alì Khan a avut loc în Argentina, unde Gene filma la *Way of a Gaucho*, dar a rămas fără consecințe. A doua s-a petrecut la Londra, după un an și jumătate, și a avut foarte multe consecințe. Era iarna lui 1953. Alì a invitat-o la teatru și Gene a acceptat. De atunci, a fost mereu văzută cu el.

— Întotdeauna mi s-a părut, i s-a confesat Elsei Maxwell¹¹, că-i un bărbat periculos de atrăgător, dar n-aș fi crezut niciodată c-aș putea să mă îndrăgostesc de el în asemenea hal.

Elsa Maxwell a pus-o în gardă:

— Fii atentă, copilă! Nu ești prima și nu vei fi nici ultima. Doar eu pot să-l iubesc, fiindcă am șaptezeci de ani.

Gene nu i-a dat ascultare. A abandonat Hollywoodul și s-a stabilit împreună cu mama și fiica ei, Cristina, pe Coasta de Azur. Închiriasse o vilă la Cannes, dar curând s-a mutat într-una a lui Alì. Îl urma ca o umbră, la curse, la prânzurile oficiale, la Londra, la Paris, sfidând cu mândrie furia celor de la studio, care au acuzat-o cu scandalul și îi trimiteau degeaba scenarii de film. Gene trebuia să joace în Mogambo, însă i-a cedat rolul lui Grace Kelly. Cei de la Hollywood erau furioși.

Și Aga Khan era turbat și și-a anunțat fiul că, după experiența cu Rita Hayworth, n-o să-i mai permită niciodată să se însoare cu altă vedetă. Alì zicea că se va căsători oricum cu Gene, iar Gene, docilă, aștepta.

La Crăciunul anului 1954, Alì i-a făcut cadou un diamant splendid, de șaizeci de carate, drept inel de logodnă. Însă, pentru a evita complicațiile, i-a cerut să-l poarte pe inelarul de la mâna dreaptă. Gene și l-a pus pe inelarul drept și a continuat să-i stea alături. S-au separat doar pentru o perioadă, atunci când Alì s-a dus să-și reprezinte tatăl în Pakistan și i-a dat și ei voie să plece la Hollywood să joace în The Egyptian.

Acea întoarcere la Hollywood a fost dezastruoasă. Experții în frumusețe au constatat că Gene îmbătrânise și se și îngrășase puțin, șefii studioului protestau că lucra fără entuziasm. Interpreta cu apatie și păreau să o anime doar telefoanele date zilnic la Karachi, pentru a-i ura „noapte bună” lui Alì.

Apoi, Alì a zburat în Mexic și a stat câteva săptămâni cu Gene. Cu aceea ocazie, ea și-a mutat inelul pe inelarul stâng și a negat că Aga ar fi contra nunții. A adăugat că se vor căsători cât de curând la Paris. Declarația a fost publicată de ziare cu mare vizibilitate. Dar când l-au intervievat pe Alì, acesta a răspuns:

— Nu am chiar nimic de zis, și a plecat fără s-o mai vadă.

A întâlnit-o pe Bettina, un model.

— Lucrul acesta, afirmă Belle Tierney, a dărmădat-o. Alte femei ar fi suportat umilința și durerea. Nu și Gene. Ținea prea mult la demnitatea ei și, în pofida nenorocirii cu Daria și a divorțului de Oleg, nu era învățată cu suferința.

De parcă n-ar fi fost de-ajuns, cei de la Hollywood au început să o arate cu degetul ca fiind aceea care nu a reușit să o înlocuiască pe Rita Hayworth. „Ce ai făcut, Gene? L-ai lăsat să-ți scape?”, scriau cei mai cruzi jurnaliști.

Nu mai reușea să învețe pe de rost un rol, nu mai suporta luminile orbitoare, nu se mai putea trezi la 5.00 dimineața ca să fie pe platou la 8.00. Și, mai ales, nu se simțea în stare să îndure privirile ironice ale colegelor. Era din ce în ce mai trasă la față și ochii îi erau din ce în ce mai neliniștiți. A reluat ședințele de terapie psihologică. În martie 1956 a avut un colaps groaznic și au internat-o într-o clinică psihiatrică. A stat acolo șase luni, apoi au crezut că e vindecată și au retrimis-o la Hollywood. Dar era umflată, și mai urâtă, nu o puteai fotografia nici măcar de la distanță. I-au spus asta.

A suferit atât de mult, încât a căzut iar în dulcea ei nebunie. Lisa Murphy, care a cunoscut-o, mărturisește:

— Umbla ca o somnambulă, învârtindu-și diamantul în jurul degetului și tot timpul vorbea despre Alî.

Au internat-o pentru a doua oară, de data aceasta într-un sanatoriu. Apoi, starea i s-a ameliorat și mama ei a vrut să o însoțească la Green Farms, frumoasa ei proprietate din Connecticut. Iarna trecută s-a transferat de la Green Farms la New York; o dată chiar a fost văzută la teatru, iar altădată într-un spectacol de televiziune.

— Am informații, scria Louella Parsons, că Gene se va muta foarte curând în Hollywoodul ei iubit.

A doua zi au surprins-o umblând pe acoperișul casei sale din Manhattan.

Se va vindeca? Toți exclud asta de-acum. Când locuia la Green Farms, cei de la 20th Century Fox voiau să-i ceară să se întoarcă la muncă, întrucât contractul nu se încheiase, dar după o lungă ședință, la care a luat parte și Howard Hughes, au ajuns la concluzia că relansarea ei ar fi fost dificilă.

— Am avea niște filme care i s-ar potrivi lui Gene Tierney, a declarat un manager de publicitate de la 20th Century Fox, însă, chiar dacă s-ar recupera complet, ne vom gândi de două ori înainte de a-i încredința un rol. A stat prea mult timp departe de Hollywood; și apoi, toată chestia asta cu nebunia ar risca să ne aducă necazuri. În mod sigur, vom sfârși prin a o înlocui cu o starletă care-i

seamănă.

1. Judy Garland (1922-1969) a fost o cântăreață și actriță americană de teatru și film, laureată cu Premiile Globul de Aur și Grammy (n. red.).
2. Gene Tierney (1920-1991) a fost o actriță americană de film și teatru (n. red.).
3. Susan Hayward (născută Edythe Marrenner, 1917-1975) a fost o actriță americană de film (n. red.).
4. Eleonora Giulia Amalia Duse (1858-1924) a fost o celebră actriță și cântăreață americană de origine italiană (n. red.).
5. Deanna Durbin (născută Edna Mae Durbin, 1921-2013) a fost o actriță și cântăreață franceză, de origine canadiană (n. red.).
6. Mickey Rooney (1920-2014) a fost un actor american de film, nominalizat de două ori la Premiul Oscar (n. red.).
7. Betty Hutton (1921-2007) a fost o actriță de film și televiziune, comediană, dansatoare și cântăreață americană (n. red.).
8. Aproximativ 7,5 kg (n. red.).
9. Michael Sidney Luft (1915-2005) a fost un important om de afaceri american din domeniul spectacolelor (n. red.).
10. În limba engleză, Cedars of Lebanon (n. red.).
11. Elsa Maxwell, M-am măritat cu lumea (n. a.). În limba engleză, I Married the World, William Heinemann (ed.); prima ediție a fost publicată în anul 1955 (n. red.).

Capitolul 5

Cel mai simplu mod de a pune mâna pe un star și de a-l păstra este să-l fabrici. Astfel, într-o dimineață, am vrut să văd cum fabrică un star cei de la Hollywood. Am mers la Ely Levi, care conduce Biroul de Publicitate al studiourilor Columbia, și împreună am decis să o luăm ca exemplu pe Kim Novak, produsul cel mai recent și cel mai reușit. Kim se întorsese de curând dintr-o călătorie în Europa (lucru care-i aduce mereu prestigiu unei dive americane) și, îmbrăcată în roșu, netedă și rotunjoară precum merele californiene ce se vând la Farmer's Market din Los Angeles, stătea așezată, pe un fond albastru senin, în fața fotografului Bob Coburn, care îi făcea poze color pentru copertele revistelor.

Zece lămpi de mare putere îi luminau chipul de păpușă fără expresie. O dublură ce nu va face carieră niciodată, pentru că îi seamănă prea mult, aștepta cuminte să o înlocuiască atunci când trebuiau fixate luminile. În sala pustie, la un gramofon se auzeau niște acorduri de jazz. Kim se lăsa fotografiată, prin contract, numai ascultând muzică. Zicea că o inspiră.

— Te rog, zicea Bob Coburn, ceva mai sexy, ca și cum te-ai uita la un amant. Însă nu trebuie să ne dăm seama dacă te pregătești să-l săruți ori să-l ucizi.

Kim își umfla pieptul, își lărgea nările și-și deschidea ușor buzele rujate cu un roșu ca mușcata.

— N-o pierde, Kim, n-o pierde, implora Bob Coburn.

Se referea la poziție. Dar Kim e malignă. Dintr-odată a pierdut-o și s-a ridicat.

— Vreau un mambo, a spus cu vocea ei răgușită, îndreptându-se spre oglindă.

Îi căzuse alunița de pe obrazul stâng. (Nu e o aluniță adevărată, ci una din catifea.) Ely Levi s-a apropiat.

Ely e un omuleț dulce, de vreo 50 de ani, adus de umeri și de o bunătate nesfârșită. A cunoscut-o, ajutat-o și încurajat-o pe Kim Novak când încă nu era

Kim Novak. Ea îi datorează enorm.

— Îmi amintesc, a spus Ely, când venea în biroul meu. Stătea așezată pe canapeaua veche din fața biroului. Mă privea cu ochii rugători și mă-ntreba: „Ce trebuie să fac, Ely?”; iar eu îi răspundeam: „Nimic, Marilyn. Doar să urmezi sfaturile noastre și să aștepti”. Pe vremea aceea o chema încă Marilyn, numele ei de botez. Atunci îmi spunea: „Tu crezi că voi reuși să devin faimoasă, Ely?”. Iar eu: „O să devii faimoasă pentru că așa am decis noi”. Și ea: „Ești bun, Ely. Ești singurul de care nu mi-e teamă aici, înăuntru. Te voi iubi mereu”. Eu: „Nu-i adevărat, Marilyn. Într-o zi, abia dacă vei întoarce capul să mă privești și va fi un miracol dacă vei mormăi un salut. Mereu se întâmplă așa”.

— Bună, Kim! a murmurat Levi cu vocea lui blândă.

Și-mi făcu din ochi, fericit să-mi arate ce bine o cunoaște. Kim nu i-a răspuns. Era prea ocupată să-și lipească alunița de catifea pe obrazul stâng.

— Bună, Kim! a repetat Ely Levi.

Kim și-a mișcat imperceptibil capul platinat și tot imperceptibil a bombănit:

— Bună!

Și s-a îndepărtat fără să-l privească, așezându-se în fața aparatului de fotografiat al lui Bob Coburn. Și-a umflat din nou pieptul, și-a lărgit nările, și-a deschis ușor buzele și era atât de frumoasă, încât îi uitai până și multele ei defecte.

Are defecte. De exemplu, când se îngrașă (și se pare că are o anumită tendință de îngrășare), fața îi devine prea plină, brațele și picioarele prea groase. Picioarele sunt problema ei principală; atât de mare, încât le arată cât mai puțin posibil. În Picnic o înnebuniseră tot cerându-i să îmbrace costumul de baie; ea țipa că nu vrea să-și arate picioarele și, până la urmă, au decis că avea dreptate: au filmat-o în scena de baie numai de la bust în sus. În Jeanne Eagles, unde poartă una dintre cele mai sumare toalete de care își amintește Hollywoodul (câteva șiraguri de perle așezate în puncte strategice), operatorul a avut o cădere nervoasă încercând să o încadreze astfel încât linia picioarelor să fie perfectă. Pentru Pal Joey, unde juca rolul unei balerine, au supus-o unei cure foarte intense de masaj, însă, când aceasta s-a încheiat, și-au dat seama că nu folosise la nimic și au trebuit să reducă scenele în care apărea îmbrăcată sumar.

Nu-i nici măcar sofisticată.

— Dacă vă uitați bine la ea, veți simți un soi de compasiune, a spus regizorul Otto Preminger.

În fond, America e plină de fete mult mai atrăgătoare decât ea. Prin urmare, cum a făcut să devină ceea ce este? Ely Levi a zâmbit și mi-a povestit, pe un ton indulgent, cum au fabricat-o pe Kim Novak, zi după zi, cu premeditare și calcul, așa cum tehnicienii de la Lockheed construiesc un avion, iar bucătarii prepară un soufflé de brânză.

— Aduceți-mi-o pe cumnata voastră sau pe mătușa voastră, zice Harry Cohn, cel care a lansat-o pe Kim Novak. Iar dacă am nevoie de ea, fac din ea un star.

Sigur, mai e nevoie și de noroc. Los Angeles e plin de oameni emigrați cu speranța că vor face carieră în cinematografie și, de 40 de ani, Hollywoodul e ținta unei invazii constante. Șoferul de 24 de ani care m-a adus la studiouri era din Chicago și voia să devină actor. Ospătărița de la Georgie care mi-a adus hamburgerul provenea din San Francisco și dorea să se facă actriță. Tânărul de la benzinăria din fața casei mele părăsise New Yorkul ca să devină regizor la Hollywood.

Ceea ce-i susține e speranța: toți știu povestea acelei blonde care luna își mânca înghețata la Schwab, marți a dat o probă, iar miercuri semna un contract cu MGM (Lana Turner). Toți știu povestea fetei cu mulți cârlioni care, într-o zi de vară, pe plaja din Santa Barbara, făcea castele de nisip și într-o zi de toamnă era deja o divă grațioasă, filmând alături de Lionel Barrymore¹ și câștigând cât un adult (Shirley Temple). Toți știu povestea unui saltimbanc ce murea de foame care în câteva săptămâni a devenit un actor faimos și apoi producător independent (Burt Lancaster). Așa că vin și așteaptă miracolul precum bolnavii din Lourdes, nebănuind că vor rămâne ospătărița de la Schwab, angajatul de la benzinăria de pe Sunset Boulevard sau va conduce în continuare mașina pentru alții. Fetele, aproape toate foste regine ale frumuseții, Miss Texas, Miss Illinois, Miss Prăjitură-cu-Brânză, Miss Pui-la-Cutie, sunt cele mai nesăbuite și, într-un anume sens, ființele cele mai tragice. Au abandonat o familie și un logodnic spunându-le că vin la Hollywood și pentru nimic în lume nu s-ar întoarce să-și recunoască înfrângerea. Să trimiți o carte poștală de la Hollywood, care pentru americanii simpli rămâne un fel de Mecca, e întotdeauna o mândrie.

Kim a fost una dintre acestea. Și povestea ei e mult diferită de cea povestită de ziarele hollywoodiene care susțin că a fost descoperită, fix cum este acum, în timp ce se plimba cu bicicleta pe Sunset Boulevard.

Marilyn Novak, 1,74 înălțime, 68 de kilograme în perioada dietei, părul lung și castaniu, originară din Chicago, al doilea copil al unui învățător cehoslovac, a venit la Los Angeles la începutul lui 1953, angajată cu un contract de șase săptămâni la o fabrică de frigidere. Munca ei era modestă, consta în a se fotografia îmbrățișând un frigider. Mă rog, un Hot Number: clipuri publicitare bazate pe sex, fără de care America pare că nu reușește să vândă nici măcar antinevralgice. Anterior, fusese liftieră, secretara unui dentist, Miss Mașină de Spălat, Miss Cuburi de Gheață, Miss Congelator, toate articole domestice. N-avea de gând să devină actriță și nici vreo dispoziție s-o facă pe vedeta.

Aerul Californiei a vrăjit-o. Odată expirat contractul cu fabrica de frigidere, Marilyn și-a închiriat o cameră la Hotelul Beverly Hills, împreună cu alte două fete și i-a expediat logodnicului (mereu există unul: al ei era un baron german) următoarea telegramă: „Nu mă pot întoarce acasă. Stop. Trebuie să stau singură până îmi găsesc drumul în viață. Stop. Adio. Stop”. Apoi s-a înscris la Agenția de Ocupare a Forței de Muncă a Carolinei Leonetti. Agenția furniza fete frumoase pentru figurație de film. Câteva zile mai târziu, au trimis după ea și după alte douăsprezece modele, pentru a defila într-o scenă din filmul The French Line, cu Jane Russell în rolul principal. Aici a remarcat-o coregraful Billy Daniel, care i-a sugerat să dea o probă. Proba a fost un dezastru, pentru că Marilyn a stat nemișcată ca un cartof.

— Totuși, transmite sex prin priviri, a zis Harry Cohn, mai bine pune-o deoparte.

I-au făcut un contract și au băgat-o în ceea ce se cheamă „pepiniera de actori”.

Fiecare studio are pepiniera lui de actori. Cea mai importantă din Hollywood este cea de la 20th Century Fox, însă și cea de la Columbia e destul de importantă. O conduce Benno Schneider, unul dintre cei mai buni profesori de actorie din America, de la care au învățat William Holden și Glenn Ford. În general, la fiecare cinci ani, cineva iese din anonimat și face carieră. Actualmente, Columbia se pregătește să lanseze un băiat de 23 de ani, pe nume James Warren, de origine italiană și care vine din Philadelphia, și o fată-cobai al cărei nume este ținut secret. Vom auzi vorbindu-se de ea în aproximativ doi ani. Între timp, este supusă unui lent proces de „glamorizare”.

Procesul de „glamorizare” constă, înainte de orice, în a transforma o fată insignifiantă într-o tipologie.

— În fiecare an, afirmă Ely Levi, ne preocupăm de pregătirea pentru strălucire a vreo zece viitoare steluțe. Uneori reușim, alteori nu. Steluțele ajung plantate la Hollywood cu aceeași dezinvoltură cu care se plantează copacii de-a lungul Sunset Boulevard și toți știu că, la Hollywood, mortalitatea printre arborii tineri e foarte crescută din pricina aerului uscat, a vântului ce bate dinspre mare și a șobolanilor care-și fac cuiburi în ei. Se-ntâmplă foarte rar ca un copac tânăr să prindă rădăcini. Ceilalți sunt smulși.

Legea pepinierii e așadar crudă. După trei ani, studentul ori studenta care n-au reușit să se facă remarcați sunt alungați, iar contractul care-i leagă de casa de cinematografie se întrerupe.

Tânărul copac Marilyn Novak n-a dat multe fructe. Ar fi inexact să spunem că Benno Schneider a fost entuziasmat de ea. Metoda Schneider constă în a le proiecta elevilor săi „un film bun și vechi în care joacă un bun și vechi actor sau actriță”. Marilyn se descurca așa cum se descurca Lollobrigida să vorbească-n engleză. Leneșă din fire, cu o constituție limfatică, tipa de 20 de ani din Chicago părea să plutească mereu într-o ceață a viselor. Se dedica energic numai bicicletei. Nu făcea decât să meargă pe bicicletă după ce i s-a spus că exercițiul subțiază șoldurile și picioarele. Rareori ieșea din Studio Club, unde locuia împreună cu Rita Moreno².

Studio Club este un fel de colegiu pentru fetele care vor „să-și facă o carieră în mod cast”. Fetele din pension nu se pot întoarce acasă după miezul nopții, iar bărbații n-au voie să intre în camerele lor. Logodnicii și prietenii au acces liber în sufragerie, numai dacă este prezentă și pudica directoare Florence Williams. În schimb, taxa este mică: cincisprezece dolari pe săptămână pentru o cameră de două persoane și nouăsprezece dolari și jumătate pentru o cameră single, cu micul dejun și cina incluse. Găzduiește 80 de fete fără bani și e guvernat de IWCA. Se bucură de o popularitate onorabilă. Au locuit acolo, pentru un timp, Donna Reed³, Linda Darnell⁴ și Marilyn Monroe. În orice caz, e condus de aceeași lege crudă care guvernează pepiniera de actori. După trei ani, cine nu a făcut carieră e dat afară. La Hollywood nu e loc pentru persoanele leneșe sau ghinioniste. Mai ales cele ghinioniste.

Marilyn a rămas dintr-o întâmplare. Rita Hayworth, starul numărul unu de la

Columbia, a plecat, iar asta l-a pus pe Harry Cohn în fața unei probleme neașteptate, cea a remedierii fugii. Nu în mod eronat, Cohn declară că 95% din industria cinematografică hollywoodiană e bazată pe mitologia starurilor. Și azi oamenii merg la cinema ca să vadă starul. Așadar, Cohn și-a mestecat nervos trabucul stins, a bătut cu degetele lui de strangulator în birou și a decretat: „We will make a star” („Vom fabrica un star”). Era în septembrie 1953. Cohn a dat adunarea celor zece steluțe pe care studioul le „glamoriza” și le-a scrutat cum se scrutează mânjii dintr-o fermă când vrei să alegi un viitor cal de curse. Apoi a arătat cu arătătorul lui mare spre Marilyn Novak: „That one” („Aia”). Luată pe sus, Marilyn a fost azvârlită în laborator.

Trebuia, înainte de orice, să i se elimine defectele.

— Dumnezeuule, zice Ely Levi, mergea ca o rață, nu știa niciodată unde să-și așeze mâinile, strângea mereu între degete o batistă pe care o agita, râzând prosteste, prin fața oamenilor. Se îmbrăca fără niciun criteriu. Ce multe a trebuit s-o învățăm...

Și-apoi, erau kilogramele în plus. Avea o pieptănătură aiurea, dinții prea lungi, își vopsea buzele prea tare și ochii prea puțin.

Au început deci prin a o supune unei diete stricte: luni de zile a mâncat numai țelină crudă și a băut numai suc de roșii. Pe urmă, au dus-o la dentist și i-au uniformizat dinții, corectând deviația incisivilor, îmbrăcându-i în porțelan câțiva molari. Au dat-o pe mâna coaforului, care a încercat mai multe peruci: neagră, roșie, cenușie, blond platinat, scurtă, lungă, jumătate scurtă și jumătate lungă, pentru ca în final să se decidă pentru blondul platinat și tunsă scurt. A sechestrat-o, în sfârșit, Kly Campbell.

Kly Campbell e un individ slăbănog, care cândva făcea măști de ceară, iar în 1932 a ajuns la Hollywood din pricina asta. Capodopera lui rămâne un cap tăiat al Sfântului Ioan Botezătorul pe care, adesea, la cocktailurile specialiștilor în arta machiajului, îl expune dezgustător, așezat pe o tavă, printre ridichi, măslina și alune. Dacă îl vedeți umblând, nu dați doi bani pe el. Și când colo e plin de bani și foarte autoritar, fiindcă-i singurul, cred, care poate schimba fața unei femei fără a recurge la chirurgie plastică. Trăiește printre oglinzi, pensule și borcânașe, într-o cabină cu un perete întreg acoperit cu pătrățele unde, sub sticlă, sunt amprente de ruj lăsate de vedete. Sunt acolo buzele lui Lupe Veléz și ale lui Joan Crawford, ale lui Alice Faye⁵ și ale Gloriei Grahame⁶, ale Ritei Hayworth și

ale Lindei Christian⁷, toate femeile pe care „a lucrat” Kly Campbell. Tot Kly Campbell, de exemplu, i-a „construit” chipul lui Marilyn Monroe.

— Era prea frumoșică și avea nevoie de asimetrie.

Tot Kly Campbell i-a „construit” chipul Ritei Hayworth.

— Avea fruntea îngustă ca o clătită și era grasă ca o prepeliță.

Tot Campbell a inventat ochii și gura lui Crawford. Singurul scop al vieții sale este să caute defectele unei femei (fizice, desigur). Le așază pe un scăunel similar celui de la dentist, în fața unei oglinzi cu trei fețe, stinge luminile galbene, aprinde o lampă cu lumină albastră și face inventarul defectelor. Mie, în patru minute, mi-a găsit nouăsprezece. Lui Marilyn Novak i-a găsit mult mai puține.

Pentru Marilyn Novak a pronunțat următorul verdict:

— Fața are suficientă beauty proportion. În schimb, aspectul general e cel al unei țărănci foarte bine hrănite. Astfel încât e obligatoriu să i se construiască un chip delicat, care să-i atenueze greutatea bustului.

Kim trebuia să piardă puțin din obraji. Și asta se obține prin masaje electrice, o doză abilă de pudră care creează efecte de clarobscur pomeților și înfometare. Avea nevoie, de asemenea, de niște ochi puțin mai mari. Și asta se obține cu așa-numita linie „egipteană”, conturată cu un creion foarte negru și mască neagră. Cât privește buzele, Kly Campbell le dorea mai degrabă subțiri, cea superioară abia schițată, iar cea inferioară mai umflată. Munca lui Campbell a durat două luni. După care, slabă, pictată, oxigenată și terorizată, Marilyn Novak era pregătită să înfrunte și schimbarea de nume.

Marilyn n-avea cum să meargă: amintea de-o altă blondă. Novak avea ceva aspru în el. Lui Cohn îi plăcea Kit Marlowe⁸. Așa că a chemat-o pe Marilyn și i-a zis:

— De-acum înainte vei fi Kit Marlowe.

Kit Marlowe a început să se smiorcăie. Să-i lase măcar numele de familie Novak; altminteri, slabă, vopsită, oxigenată, fără dinții ei, nu ar fi recunoscut-o nici mamă-sa, darămite prietenii din Chicago. Cohn a pufnit și i-a spus că de-acum înainte se va numi Kit Novak. Kit Novak a acceptat, dar după două zile a

început din nou să se smiorcăie. Văzuse o carte a unuia (Kipling) care avea un titlu atât de drăguț: Kim⁹. Îi plăcea mai mult. Cohn a amenințat că o plesnește. Pe urmă, și-a încruntat fruntea teribilă și a recunoscut că avea dreptate: „Kim” suna mai drăguț. De-acum înainte avea să se numească Kim Novak. (Numele de Kit Marlowe a fost dat unei steluțe care n-a avut noroc.)

Acum totul era pregătit pentru campania publicitară. Cohn l-a chemat pe Ely Levi și i-a poruncit să facă multă rumoare în jurul numelui Kim Novak. Lumea trebuia să-l cunoască înainte de a ieși filmele cu ea. Ely Levi a inventat atunci un slogan: „Marilyn Monroe nu mai este la modă. Acum există Kim Novak”. Monroe se certase cu cei de la 20th Century Fox, așa că nu exista pericolul să le facă probleme colegilor. Studiourile sunt legate printr-un fel de masonerie: evită întotdeauna să se deranjeze reciproc. Pe urmă, Levi a fotografiat-o pe Kim Novak pe o piele de tigru (pentru a demonstra cât de real era farmecul ei) și în timp ce se uita la televizor în blugi (pentru a arăta cât de simplă și de sănătoasă era în obiceiurile casnice). A convocat apoi jurnaliștii pentru a le povesti cum Cohn a descoperit o minune în timp ce minunea se plimba pe bicicletă pe Sunset Boulevard. A îmbrăcat-o în lila și i-a spus să le mărturisească tuturor că lila este culoarea ei preferată: cearșafuri lila, cămașă de noapte lila, lila îi sunt hârtia de scrisori și vata, lila e și viața ei amoroasă inexistentă. Cohn a decretat că, pentru o vreme, Kim putea să trăiască fără dragoste, iar Kim, supusă, l-a ascultat: s-a limitat la o promisiune vagă de căsătorie cu proprietarul de teatre Mac Krim. Jurnaliștii au reacționat cu entuziasm la această farsă. Acel produs înfășurat în lila era excelent. Doar niște rezerve prudente asupra nivelului intelectual și cerebral au fost exprimate. Întrebată cam ce obișnuiește să citească, Kim a răspuns: „Proză și poezie”.

Nu-i adevărat deci că a devenit un star overnight, cum sunt numite în America vedetele ce devin faimoase dintr-odată. A trebuit să joace chiar în trei filme înainte să fie lansată în Picnic. Primul a fost Pushover, alături de Fred McMurray¹⁰, o treabă foarte obositoare, întrucât angajații lui Harry Cohn, în timpul acelor luni de eforturi, au uitat să o învețe o materie importantă: actoria. Au trebuit tăiate multe replici și, când i-au dat un alt rolișor, în Phffft... Și dragostea se dezumflă, au decis s-o facă un star mut cât mai mult posibil. În filmul următor, The Man with the Golden Arm, Kim a șoptit, în schimb, câteva cuvinte, iar lucrul acesta l-a convins pe Cohn să încerce marele salt și să o distribuie în Picnic.

Singurul obstacol, cu acel prilej, se numea Joshua Logan, regizorul filmului.

Logan avea o distribuție excelentă, toți actorii fiind veniți de pe Broadway, plus un protagonist de calibrul lui Holden. Nu știa ce să facă cu o blondă debutantă care gângurea ca un bebeluș. Însă Cohn era de neclintit.

— I-am dat de ales între Kim și Picnic. N-aș fi ezitat să încredințez filmul unui alt regizor, spune Cohn.

Joshua Logan a ales-o pe Kim. Însă munca lui a fost oricum, dar nu ușoară. În timpul filmărilor, Kim se îngrășase din nou. În plus, îi era atât de frică de Logan, încât abia reușea să scoată niște sunete nedeslușite.

— Mă enerva, afirmă Logan, s-o văd cum vine pe platou încărcată cu insigne, statuete de sfinți și amulete. De fiecare dată când o criticam, se pune pe scâncit și fugea la biserică, să facă niște rugăciuni. Dimineața sosea târziu, pentru că trebuia să se oprească să-și ia împărțășania.

— Mă teroriza, spune Novak, faptul că eram considerată un star când abia știam să fac figurație.

Totuși, războiul s-a terminat în favoarea ei. Incapabilă să joace, Kim se mișca cum se mișca în viața privată. Într-un cuvânt, se juca pe ea însăși. Și chiar asta era ceea ce dorea Logan. Picnic, care trebuia să fie filmul lui William Holden, a devenit, în realitate, filmul lui Novak. Când l-au proiectat pentru a testa reacțiile în orașele de provincie, succesul a fost atât de mare, încât Ely Levi s-a gândit să o trimită pe Kim la Festivalul de la Cannes.

Cohn nu voia:

— E prematur. Cine o cunoaște în Europa?

Levi a insistat.

— Luați o blondă delicioasă, aruncați-o pe Croisette, printre fețele obișnuite din Festival, și toți vor întoarce capul după ea. Lumea are nevoie de noutate, domnule Cohn. De ce credeți că au loc atâtea divorțuri?

Și Kim s-a dus la Cannes.

Avea nouăsprezece bagaje și o ignoranță mai adâncă decât un puț de petrol. Nu știa nici măcar ce înseamnă să-ți sărute cineva mâna.

— Când un bărbat îmi săruta mâna, îl lăsam, dar apoi i-o sărutam și eu pe-a lui. Ția credeau că-i o glumă și râdeau. Dar acum am învățat.

S-a întors la Hollywood buimacă: dansase la o petrecere cu Alì Kahn. A luat loc în biroul lui Levi și a întrebat:

— Și acum ce trebuie să fac?

Levi povestește:

— Se inaugura un cinematograf la Lima, în Peru. M-am gândit că ar fi fost bine dacă s-ar fi dus Kim, continuând apoi cu un turneu de promovare prin țările vecine. Avea să coste câteva mii de dolari, dar ce sunt niște mii de dolari când inventezi un star? Mărunțiș.

Așa că i-a cumpărat un bilet de avion și Kim s-a pregătit de o nouă aventură. Dar era înspăimântată; pe scara avionului a scâncit:

— Ce să spun, Ely, când cobor?

Ely i-a răspuns:

— Nimic. Doar: „Muchas gracias, amigos míos”. Vor înnebuni.

Iar Kim a plecat pentru a le repeta peruanilor și uruguayenilor: „Muchas gracias, amigos míos”.

A fost ultimul risc financiar asumat de Cohn în crearea unei dive originale. Azi, Kim Novak valorează 250 000 de dolari pentru un film și, chiar și dacă s-ar duce săptămânal în Peru, Harry Cohn tot n-ar pierde. Din acest motiv o ține strivită sub o supraveghere strictă și-i controlează fără milă viața amoroasă. Din acest motiv nu vrea ca ea să se mărite și a bătut cu pumnii în masă când a aflat de flirtul ei cu italianul Bandini.

— Nu că m-aș aștepta la gratitudine din partea unei actrițe, mărturisește cu o grimasă de dezgust Harry Cohn. N-am văzut niciodată o actriță recunoscătoare în 40 de ani de carieră ca producător. Însă eu nu fabric dive din amuzament.

Kim cunoaște fraza asta și răspunde făcând istericale. De când câștigă 250 000 de dolari pentru un film, replica ei preferată este I love Love („Iubesc iubirea”).

A început prin a iubi iubirea cu John Ireland, un bărbat de 39 de ani cu un aer de canalie, actor destul de talentat, aproape mereu primind roluri de urât, bețiv și răzvrătit. A trebuit să renunțe, pentru că lui Harry Cohn acest Ireland nu-i plăcea și se temea de scandal. Ireland, separat legal de soția lui, Joanne Dru, nu obținuse încă divorțul. A continuat să iubească iubirea cu Frank Sinatra. A trebuit să renunțe, pentru că nici Sinatra nu-i plăcea lui Harry Cohn. (Dar Sinatra a colaborat fără să vrea cu dictatorul printr-o scenă memorabilă petrecută în Las Vegas când i-a spus lui Kim, care tot îl invita la dans, să se ducă la dracu' și să nu se miște de-acolo.) Apoi a fost maestrul acela de schi, Toni Kastner, dar nici el nu era pe placul lui Cohn. Singurul în privința căruia Cohn n-a avut niciodată nimic de comentat este Mac Krim, fidelul Mac Krim, care n-a părăsit-o niciodată, în pofida furtunilor amoroase. Mac Krim e blajin, înțelege exigențele lui Cohn, ține la cariera lui Kim. Toți țin la cariera lui Kim. Ține publicul, ține casa de producție, țin jurnaliștii. Probabil, cea care ține cel mai puțin este chiar ea. Când a fost întrebată dacă e fericită că a devenit un star, a răspuns, fără să-și deranjeze fața netedă și rotundă ca un măr californian, că nu avea timp să se gândească dacă e fericită. Într-adevăr, muncește de la 5.00 dimineața până la 8.00 seara, trăiește într-un mic apartament cu două sute patruzeci de dolari pe săptămână, nu savurează plăcerea luxului pentru că economisește cu aviditate, depunând în bancă tot ce câștigă. De asemenea, e predispusă la constante epuizări nervoase. De mai multe ori a fost internată într-o clinică. Este, în fine, bântuită de coșmarul că nu se ridică la înălțimea faimei sale și se teme să nu-i scadă pe neașteptate popularitatea câștigată prin obediență și lacrimi.

În schimb, nu mai este păpușa aceea prostuță din urmă cu patru ani. Tratează oamenii de sus, începe să pretindă procente exagerate din câștigurile unui film, își permite să facă mârșavii. Când s-a turnat prima scenă din Pal Joey a ajuns intenționat târziu, ca s-o înfurie pe Rita Hayworth, partenera sa de film. Apoi, cu un surâs perfid de scuze, a spus:

— Îmi pare rău, dragă, că vă tratez cu lipsă de respect. Vă admir din școala elementară.

Toate ciudățeniile pe care și le permite o vedetă. Și Kim poate știe că este o actriță slabă, dar mai știe, pe de altă parte, că este un star.

— Ce vrei, zice Harry Cohn, să lansezi un star e simplu. Mai dificil e să-i explici că totul e promovare. Ne pricepem atât de bine să convingem lumea de virtuțile extraordinare ale vedetelor, încât sfârșesc prin a le crede ele însele.

1. Lionel Barrymore (1878-1954) a fost un actor american de teatru și film laureat cu Premiul Oscar (n. red.).
2. Rita Moreno (născută în anul 1931) este o actriță, dansatoare și cântăreață din Puerto Rico (n. red.).
3. Donna Reed (1921-1986) a fost o actriță americană, laureată a Premiului Oscar. A interpretat rolul „Miss Ellie Ewing” în serialul Dallas (n. red.).
4. Linda Darnell (1923-1965) a fost o actriță americană de teatru și film (n. red.).
5. Alice Jeanne Faye (1915-1998) a fost o actriță și cântăreață americană (n. red.).
6. Gloria Grahame (1923-1981) a fost o actriță americană, câștigătoare a Premiului Oscar (n. red.).
7. Linda Christian (1923-2011) a fost o actriță de film americană de origine mexicană (n. red.).
8. Kit Marlowe este rolul jucat de actrița Bette Davis în filmul Old Acquaintance (1943), regizat de Vincent Sherman (n. red.).
9. Este vorba despre romanul Kim, semnat de Rudyard Kipling, apărut pentru prima dată, în foileton, în revista McClure's Magazine (decembrie 1900 – octombrie 1901) (n. red.).
10. Fred MacMurray (născut Fredrick Martin MacMurray, 1908-1991) a fost un actor american de film (n. red.).

Capitolul 6

Există și o altă metodă de a deveni un star. Însă puțin practică, fiindcă cere curaj, fantezie și tupeu, calități rare în lumea filmului. De aceea, e o adevărată plăcere să vorbești despre cea mai simpatică fată, cea mai sinceră și mai criticată de la Hollywood: blondă proastă (dar nu prea), care face baie în șampanie rosé, se șterge cu o piele de nură, merge să se plimbe pe Sunset Boulevard cu un tigru vopsit în albastru și doarme în cearșafuri din mătase neagră, „pentru că îi dă unei blonde oxigenate un aer mai senzual”. Cu la fel de multă plăcere jur că nu am inventat nici măcar o virgulă în această poveste paradoxală și semnificativă; totul este la fel de adevărat ca faptul că se numește Jayne Mansfield, are 24 de ani, 49 de centimetri în talie, 120 la piept și 99 la șolduri (puțin cam sfrijite, după părerea ei).

O consider cea mai simpatică fată de la Hollywood, fiindcă e singura care nu m-a dezamăgit: e cu adevărat neobrăzată, cum se zice, frumoasă, cum se zice, și distractivă, cum se zice. O veritabilă divă de cinema, de la degetele de la picioare, pudrate și parfumate așa cum îi sunt obraji, la ultima buclă platinată arsă la coafor. E cea mai sinceră pentru că face, fără ipocrizie, ceea ce toate celelalte nu au curajul să facă. Jayne n-are nimic în comun cu actrițele care pretind că se comportă ca niște mari doamne fără să reușească. S-ar urca goală pe Empire State Building, în mijlocul iernii, dacă asta i-ar aduce puțină publicitate. Este cea mai criticată pentru că nu există, cred, în America o fată care să primească mai multe reproșuri și insulte ca ea. I se trimit scrisori deschise, o pun deseori la colț, o acuză că strică reputația atât de respectabilului Hollywood. Și ea își vede nestingherită de drumul ei.

Într-o țară în care succesul reprezintă unitatea de măsură a relațiilor sociale, „a deveni cineva” este formula de ordine, iar Jayne o respectă mai mult decât propria persoană, pe care o respectă intenționat foarte puțin. „I want to be on the top” („Vreau să fiu în top”), spune ea. Și n-o interesează cum. În urmă cu ceva timp, avocații i-au adus la cunoștință o știre tulburătoare: un grup de șarlatani vând fotografii cu ea în care apare scandalos de puțin îmbrăcată. Și fără ca Jayne să obțină profit, ca orice actor care își comercializează imaginea. Avocații au fluturat documentele, deciși să-i citeze la tribunal pe șarlatani. Jayne a sărit în

sus de parcă grațiosul ei fund ar fi fost înțepat de-o albină.

— Tribunal? a țipat. Tribunal? Trimiteți-le imediat alte fotografii acelor tineri simpatici. N-aș vrea ca vreunul dintre ei să rămână fără. Nu voi permite ca știința voastră juridică să se interpună între mine și cei 160 de milioane de americani.

Vrea să fie populară și e fericită oricând se publică ceva despre ea. Recent, a dat peste un ziar cu un articol foarte dur despre fetele care își folosesc fără rușine armele de seducție. Jayne a citit cu mare seriozitate, ciupindu-se de nas și dând din cap:

— Adevărat, foarte adevărat, chiar nu se înșală deloc.

Și numai când a ajuns la penultimul rând a însemnat cu unghia vopsită cu un lac auriu singura frază care a durut-o. Jurnalistul scria că circumferința toracică a lui Jayne e de 39 de inch.

— Tot ce vreau este puțină acuratețe, a zis Jayne cu lacrimile strălucindu-i în ochii de culoarea ciocolatei. Vara trecută, bustul meu avea 40 de inch, dar acum măsoară sigur 41. Dacă-mi sug burta și nu respir și îmi împing în față pieptul, ajung și la 42. De ce încearcă să nege ceea ce am?

Și când a văzut că ziarele au lăsat să treacă trei zile fără să o menționeze măcar o dată, a fost atât de disperată, încât s-a gândit să se prefacă victima unui accident de avion petrecut în deșertul californian. Așa că i-a telefonat actorului Joe Kirkwood și l-a implorat să dispară cu ea.

— Când vor afla că am murit, vor vorbi cu siguranță despre mine, i-a spus lui Joe Kirkwood.

Joe a fost de acord și a adăugat că vor avea un motiv în plus să vorbească despre ea când își vor da seama că e cât se poate de vie și, pe deasupra, o mincinoasă. Însă agentul de presă s-a opus și Jayne a fost nevoită să recurgă la o stratagemă mai simplă: să se expună, în mijlocul lui august, cu o haină de blană pe umeri.

— În caz că nu știau cine sunt, acum și-au pus cu siguranță întrebarea: cine-i idioata aia care poartă blană când se moare de cald?

Altădată s-a prezentat la o petrecere, unde toți erau îmbrăcați în haine de seară, doar într-o pereche de bikini cu imprimeu leopard. Era însoțită de logodnicul ei

de pe-atunci, Mister Univers, îmbrăcat și el în bikini cu imprimeu leopard. Toată lumea a amuțit privind-o, fără să reacționeze. Atunci Jayne și-a rugat logodnicul să o ridice pe palma unei mâini și, din poziția aceea, a început să strige către colegii consternați:

— O, lă, lă, știu foarte bine, a fost o idee cât se poate de idioată. Dar ce trebuie să facă o fată pentru a face față concurenței: să studieze ecuațiile de gradul doi? Știu ecuațiile astea și nu-mi folosesc la nimic. Ca să cucerească America, o fată nu trebuie să-și folosească creierul.

Jayne are într-adevăr un plan alcătuit din trei puncte, fără legătură cu algebra. Primul: să impresionezi bărbații.

— Și în privința asta mi-a ieșit cam pe trei sferturi, povestește cu nevinovăție Jayne. Știți, bărbaților le plac blondele planturoase ca mine.

Al doilea: să te faci simpatică femeilor.

— Și pe acesta l-am obținut vorbind despre viața mea de familie și frecventând asiduu Asociația de Profesori și Părinți a Americii, pentru că am și eu o fată care merge la școală.

Al treilea: să ai grijă de intelectuali.

— Dar acesta este chiar pe ultimul loc, pentru că intelectualii sunt plictisitori. Prefer bărbații robuști, care citesc puțin. Îmi place, recunosc, să fiu dominată fizic.

Jayne nu întreține false orgolii. Merge oriunde poate fi văzută, la reuniunile Marinei Americane, la deschiderea unui supermarket, la o licitație de timbre, probabil într-o bluză fără bretele care la momentul potrivit cedează și o ia la vale. La cocktailul dat în onoarea lui Loren s-a prezentat într-o rochie atât de decoltată, încât nu se înțelegea nici măcar dacă decolteul exista sau nu, iar când s-a aplecat să-i spună lui Loren ceva la ureche s-a văzut foarte bine că, în fine, nu exista. Confidential i-a dedicat un articol de patru pagini, sfătuind-o să meargă la un psiholog.

— Auzi de la ce amvon vine predica, a replicat Jayne, sincer mirată.

Și a adăugat că ea ar fi mai out-bosomed decât Sophia, o expresie dificil de

tradus (aproximativ, „mai țâțoasă”).

Iar când cei de la 20th Century Fox, casa ei de producție, au pedepsit-o din pricina aceasta, hotărând că timp de două luni nu va avea voie să participe la nicio masă ori premieră, i-a telefonat lui Buddy Adler, executiv la Fox, și, cu o voce pe care nu v-o pot descrie, i-a susurat:

— Domnule, n-am primit nicio invitație. Știu foarte bine că ați epuizat biletele și nu-mi puteți da niciunul. Dar sunteți drăguț, vă rog, să-mi trimiteți un șofer și să mă lăsați să intru cinci minute, doar cât să fiu fotografiată?

Buddy Adler spune:

— Dumnezeu, cum puteam s-o refuz? Jayne și-a făcut o falsă intrare și a ieșit pe ușa de serviciu, iar în ziua următoare, în ziare erau mai multe fotografii cu ea decât cu protagonista filmului.

*

Întâlnirea mea era programată la ora 5.00 după-amiaza în dressing room-ul lui Miss Mansfield de la 20th Century Fox, și Roy Metzler, de la Biroul de Publicitate, m-a însoțit cu scopul s-o oprească pe Miss Mansfield în cazul în care ea ar fi înșirat prea multe nerozii. Ce-i drept, ar fi trebuit să merg acasă la Miss Mansfield, dar era pedepsită, fiindcă s-a lăsat fotografiată în cada de baie fără costum și, prin urmare, nu putea primi străini în propriul apartament. (O interdicție pe care n-o înțelegea: „Bine, ce-i rău în a te fotografia goală în cada de baie? Când s-a mai văzut vreodată cineva care să facă baie în cadă purtând costum de baie?”.) Așa că ne-am dus în dressing room. Roy, un tânăr plin de scrupule, părea foarte nervos, fiindcă uitase să-i spună lui Jayne că jurnalista pe care o așteaptă cu atâta nerăbdare e femeie.

— Nu m-aș mira s-o găsim, trăncănea Roy, îmbrăcată în haine de seară și cu ochii închiși pe o piele de zebra.

Într-adevăr, era îmbrăcată în haine de seară, stătea întinsă pe o piele de zebra și a fost foarte dezamăgită. Mai degrabă povestesc exact cum s-a întâmplat. Am

salutat-o:

— Bună seara, Miss Mansfield!

Și Miss Mansfield, cu pleoapele acoperindu-i ochii mari, și-a încruntat fruntea, pentru că vocea aceea de femeie nu-i spunea nimic bun. Apoi și-a ridicat încet pleoapele, așezându-și privirea pe tocurile mele cui, și-a lăsat privirea să alunece peste rochia mea în mod irevocabil nepotrivită unui bărbat, timp în care a început să pălească. În sfârșit, m-a privit în ochi și a făcut așa:

— Ah! ca și cum i-aș fi adus cea mai mare neplăcere a vieții sale. Ah, ah! repeta Jayne acoperindu-și decolteul.

A dispărut în spatele dressingului, iar după puțin timp, mai sprintenă ca Fregoli¹, a apărut într-o pereche de pantaloni roz, o cămașă roz și, cu o expresie pudibondă și dulce, a spus:

— Bună seara, Madame! convingându-mă că, dincolo de orice, e o actriță splendidă.

Nu există vreo teamă sau dezamăgire care s-o poată ține pe Miss Mansfield departe de un jurnalist, chiar și când jurnalistul e femeie. A fost angajată de 20th Century Fox într-o zi de marți, iar miercuri trebuia să meargă să-i aducă omagii președintelui. S-a dus sâmbătă.

— Ați fost bolnavă, domnișoară Mansfield? a întrebat președintele. Ați fi putut măcar să ne anunțați, v-am fi trimis un doctor.

Iar ea:

— A, nu, domnule, am fost ocupată cu presa, nu puteam lăsa presa s-aștepte.

Relațiile sale cu editorialiștii sunt cordiale din ziua în care a expediat unuia dintre ei o sticlă de șampanie rosé, pe eticheta căreia își lăsase amprente buzelor. I-a scris: „Editorialistului meu preferat, o sărutare. Dar să nu spui nimănui”. Astfel, cel puțin 350 de persoane de la Hollywood cred că au această exclusivitate excitantă, inclusiv Hedda Hopper, care o numește „copila-aceea-bună-care-exagerează-puțin”.

În ciuda aparențelor, Miss Mansfield nu-i deloc proastă, iar dacă o face pe

proasta e pentru că a înțeles că fetele inteligente trec destul de neobservate. În al doilea rând, e vorba de o femeie fără complexe, fericită. În al treilea rând, a făcut totul de una singură, valorizând fără să știe teoria care proslăvește inițiativa privată. Iar lucrul acesta, într-un oraș în care faima și frumusețea se realizează precum o pereche de șosete, frizează excepția, dacă nu chiar miracolul.

Viața ei ar putea fi comparată cu un manual al bunăvoinței. Niciodată, în istoria Hollywoodului, nu s-a văzut o fată lucrând cu atâta obstinație la a-și construi singură o carieră.

— M-am hotărât să devin actriță la vârsta de șase ani, când am văzut un film cu Shirley Temple, povestește Jayne. Când spun „actriță” nu vorbesc despre artă și chestii de genul ăsta. Mă refer la o divă dintr-acelea care poartă diamante și la micul dejun, cu pudeli vopsiți ca niște pământufuri de pudră, o casă în Bel Air, piscină și un servitor cu pielea galbenă. Pentru unii, astea sunt lucruri vulgare, dar nu și pentru mine. Pot să fiu acuzată de orice, dar nu și că am fost neloială acestei aspirații.

Asta e adevărat și poate depune mărturie și soțul de care Jayne a divorțat în ziua în care s-a prins că o vedetă divorțată este „delicios de șic”.

Pe soț îl chema Paul Mansfield, iar Jayne s-a măritat cu el la șaisprezece ani, când el avea douăzeci.

— Pe vremea aceea, se confesează Jayne, mi se părea foarte frumos. Firește, astăzi gusturile mele asupra esteticii masculine s-au schimbat mult. Nu vreau să spun că Paul este urât. Ci doar puțin cam lipsit de mușchi.

Căsătoria a fost clandestină, pentru că amândoi erau elevi într-un colegiu unde-i interzis să te căsătorești înainte de a obține diploma. Jayne a repetat căsătoria mai târziu, pentru a-i face pe plac mamei sale, care a rămas „foarte surprinsă”. Bineînțeles, a fost vorba despre o formalitate, fiindcă Jayne aștepta la vremea aceea un copil. Când copilul, o fetiță, a venit pe lume, Jayne s-a întors la școală și o alăpta în clasă, spre bucuria tuturor. Tot pe-atunci, Jayne frecventa concursuri de frumusețe și le câștiga. Să fie Miss Orice reprezenta pentru ea o diplomă necesară în pregătirea pentru Hollywood. Poza și ca model pentru sculptori și studia dicția, în timp ce Paul vindea înghețată pentru a-și putea întreține ciudata familie.

Deși nu era încântat, Paul evita să se certe. A fost întotdeauna un soț destul de

blând și în viața lui Jayne a jucat un rol foarte emoționant. Nimeni n-ar putea să-și reprime fărâma aceea de simpatie pentru el. Nu merita un asemenea cataclism. De altfel, sunt mulți soți în America, mai ales la Hollywood, care merită o recunoaștere publică de simpatie. Soții americani sunt răbdători în aceeași măsură în care soțiile americane sunt neliniștite și ambițioase. Cunosând-o pe Jayne Mansfield și pe alte femei care-i seamănă, mi-am dat seama de ce mulți soți americani mor la treizeci și șase de ani făcând infarct, în timp ce soțiile ajung, perfect sănătoase, în pragul sutei de ani. Sunt devorați.

După doi ani de căsnicie și vreo treizeci de concursuri de frumusețe câștigate în costum de baie, Jayne i-a încredințat fetița mamei sale și s-a transferat împreună cu soțul într-o tabără militară. Paul se înrolase în Poliția Militară. Jayne definește perioada aceea ca fiind „foarte distractivă”.

— Locuiam în barăcile ofițerilor și, cum eu continuam să mă pregătesc pentru Hollywood, îmi petreceam zilele dansând pe terasă, îmbrăcată cu o maletă neagră, mulată. În fața terasei se adunau mereu o groază de soldați care mă urmăreau. Lucrul acesta nu le plăcea soțiilor lor, care s-au dus la căpitan și m-au raportat. Însă căpitanului îi plăcea foarte mult cum cântam eu Vilia, oh Vilia!, așa c-a fost foarte înțelegător cu mine. Ziua, nu luam niciodată mașina pentru a merge în oraș, ci autobuzul soldaților, care erau foarte drăguți. Pe urmă, ca să înot, nu mă duceam niciodată la piscina doamnelor, ci în aceea a soldaților, care era și mai mare. Soțiile stăteau pe marginea piscinei și se uitau la bikinii mei. Erau cu pantofi, pălărie, o poșetă ce le atârna de braț și, stând ciorchine, dădeau din gură. Știți că femeile sunt foarte geloase pe fetele drăguțe. În plus, erau furioase că reușeam să țin dietă, în vreme ce ele își petreceau timpul mâncând arahide și îngărășându-se.

Mai târziu, Paul a plecat în Coreea, iar Jayne a decis că venise momentul să înfrunte Hollywoodul. S-a înscris la Universitatea din Los Angeles, ca să aibă un loc de dormit, și a telefonat la toate casele de producție, întrebând dacă nu au nevoie de o fată drăguță cu părul castaniu. Cineva a chemat-o să dea o probă, iar Jayne, cu un pulover foarte strâns pe corp, a interpretat scena din The Seven Year Itch în care fata coboară scările. „M-au privit îndelung, dar nu s-a întâmplat nimic.” În schimb, se întorsese Paul din Coreea și i-a dat un ultimatum: fie devine actriță în următoarele șase luni, fie se întorc împreună în Texas. Jayne a închiriat un agent de presă pe nume Jim Brown. Jayne Mansfield povestește, uitând să o facă pe proasta:

— Împreună am evaluat piața. Pe-atunci, toți lătrau isteric după Monroe. Am hotărât că, dacă era loc pentru Monroe, era loc și pentru una, care-i seamăna. Fascinația pentru sexualitate a avut mereu o importanță decisivă în mitologia hollywoodiană. Prin urmare, ne-am propus să fabricăm artizanal produsul, adică o fată pe nume Jayne Mansfield care o satiriza pe Monroe în același fel în care Monroe satiriza sexualitatea.

Jayne și-a vopsit părul blond platinat, a dat jos vreo cinci kilograme, deschidea gura de parcă ar fi mâncat ardei și, mai ales, și-a pus creierul deoparte „pentru că la o fată glamour acesta a fost întotdeauna un element deranjant”. În plus, a făcut cea mai mare descoperire a vieții sale: publicitatea.

În vara aceea, din 1955, la Silver Springs din Florida avea loc premiera *Underwater*, un film color mediocru, cu Jane Russell. Actrița era în Europa, de aceea aveau nevoie de o fată care să se prezinte în costum de baie. Jim Brown a închiriat pentru Jayne un costum din lamé auriu, o pereche de bikini din catifea roșie și a dus-o la Silver Springs, unde erau patru sute de jurnaliști și fotografi.

— Doamne, costumul ăla! Acoperea tot, dar nu ascundea nimic! spune Jayne. Mă simțeam ca și când aș fi uitat să mi-l pun.

Când a sosit Jane Russell, fotografia cu Mansfield era deja prin ziare și toți vorbeau de noua *Wow girl*, fata care făcea bărbații să exclame: *Wow!*, adică să-i excite până la a-i face să urle.

— Atunci am hotărât, zice Jayne, ce aveam de făcut: să mă comport ca o actriță chiar dacă nu eram. Tata murise când eu aveam trei ani, lăsându-mi moștenire 92 de mii de dolari, pe care puteam să-i scot la majorat. În ziua în care am împlinit 21 de ani, m-am dus la bancă și din banii aceia mi-am cumpărat un Cadillac alb, un câine-lup, trei chihuahua, o pisică siameză, doi pudeli și-am închiriat o casă în Beverly Hills. O fată care-și dorește o carieră nu poate să nu trăiască în Beverly Hills și să nu aibă o mică grădină zoologică.

Casa se numea „Nebunia familiei Mansfield” și era deschisă zi și noapte fotografiilor. (S-a calculat că, în doi ani, Jayne și-a văzut publicată fotografia de aproximativ treizeci și șase de mii de ori.) Poza gratis pentru a face reclamă homarilor la cutie, sucului de roșii, șamponului și, aproape gratis, a acceptat să joace într-un film care rămâne poate cel mai urât dintre filmele urâte care-au fost turnate la Hollywood, *The Burglar*, produs și interpretat de un individ care avea

bani de aruncat. A filmat timp de trei săptămâni, într-un soi de garaj, fără să doarmă: Rocky Marciano nu ar fi rezistat unui efort similar. Filmul n-a făcut un ban, dar i-a adus lui Jayne prietenia lui Greg Bautzer, avocatul vedetelor, care, la Hollywood, e un fel de instituție. Acesta și-a oferit serviciile gratis. Bautzer e un bărbat frumos, cu umerii atât de largi, încât nu știi niciodată unde se sfârșesc și unde începe căptușeala, cu chipul atât de bronzat, încât nu știi niciodată dacă e ars de soare sau machiat de Brill. Prima lui misiune a fost să o seducă pe Jayne Mansfield. A doua, să deschidă acțiunea de divorț împotriva lui Paul, care s-a întors, scuturând din cap îndurerat, în Texas. A treia, să-i facă rost de un contract pe Broadway.

Zice Jayne:

— Eu nu voiam să merg pe Broadway, voiam să devin o divă, nu o actriță. Însă Greg mi-a explicat că Broadway aduce prestigiu, așa că m-am dus.

Comedia se numea Will Success Spoil Rock Hunter? și, cu toate că Jayne interpreta rolul unei blonde prostuțe, nimeni nu va ști vreodată până unde își juca personajul și de unde pe ea însăși. Cert este că s-a descurcat de minune, devenind un star overnight, adică „peste noapte”.

Dar ce-i New Yorkul pe lângă cele 49 de state ale Americii? Jayne voia America, nu doar New Yorkul. După opt luni s-a întors la Hollywood și iat-o lansată în cea mai extraordinară campanie autopublicitară pe care Statele Unite o văzuseră vreodată în lumea spectacolului. Kim Novak alesese lila? Ea alegea rozul. A început să se îmbrace în roz, să-și vopsească în roz câinii, să mănânce marmeladă de trandafiri, să-și păstreze la rece laptele într-un frigider roz, să se privească în oglinzi roz și să facă tot posibilul ca ceilalți să afle despre toate aceste lucruri. Traversa Hollywoodul la volanul unui Jaguar roz, pe bancheta din spate având o adunătură de pudeli gălăgioși și vopsiți roz. Cu o pelerină din blană de vulpe roz, intra prin drugstore-uri. Juca, pe scurt, comedia unei dive din alte vremuri, hotărâtă să reînvie glamourul celeilalte perioade postbelice.

Prin „glamour” se înțelege, mai ales în această bucățică de Californie, farmec, nebunie, extravaganță, adică tot ceea ce Hollywoodul deținea în vremurile în care reprezenta Bagdadul Pacificului și Tom Mix² se plimba, îmbrăcat în cowboy, într-un Rolls-Royce alb, luxos, cu numărul de înmatriculare pe radiator, iar Sonja Henie sosea la Ciro's călare pe un elefant și Errol Flynn dădea petreceri în jurul unei piscine acoperite cu orhidee, în timp ce fântânile arteziene stropseau

oaspeții cu hectolitri de apă de colonie parfumată, și Jean Harlow era diva prin excelență.

— Vreau să fiu ca Jean Harlow, toată platinată și numai lux. Vreau să restabilesc epoca șoferilor îmbrăcați în livrea, a tâmpeniilor și scandalurilor, a spus Miss Mansfield.

E un raționament suficient de genial într-o epocă în care vedetele feminine merg la cumpărături în papuci, iar vedetele masculine vorbesc despre chestiuni financiare purtând blugi și cămăși rupte. De primul scandal Jayne a făcut rost, în numele iubirii, totuși, furându-l pe actualul ei soț, Mister Univers, de la Mae West³, vedeta de 64 de ani care a apărut la New York într-un spectacol de tineri cu mulți mușchi și puțin creier.

Mister Univers era Mickey Hargitay, de 27 de ani, 1,80 înălțime, dimensiune toracică de 140, conversație minimă. Când l-a cunoscut, Jayne flirta cu Robbie Robertson, pilotul care s-a căsătorit cu Linda Darnell. Dar, din declarațiile ei nevinovate, credea că e îndrăgostită de Nicholas Ray, regizorul filmului *Rebel without a Cause* (Ray o pusese să dea o probă pentru rol, după care i l-a încredințat Nataliei Wood). Jayne declară:

— Traversam o perioadă în care creierul meu era foarte confuz, fiindcă frecventam intelectuali crezând că-o să-mi facă bine cum i-au făcut lui Monroe, însă aceștia n-au făcut altceva decât să-mi repete că Hollywoodul e pe moarte din pricina televiziunii, astfel încât plângeam de dimineață până seara: dacă Hollywoodul se sfârșea, la ce bun să mă mai strofoc atât? Așa că într-o seară i-am cerut unui marchiz, știți, tipii ăia care bat din picior în fața doamnelor, dar nu știu să facă altceva cu doamnele în afară de chestia asta, să mă însoțească undeva, iar el m-a dus la spectacolul cu Mae West. Când am intrat, Mickey ridica o minge de fier. L-am privit și creierul meu s-a limpezit imediat. Știam din nou ce vreau.

L-a invitat la cină în aceeași seară și:

— Dumnezeu! a fost dragoste la prima vedere. Mickey deținea cei mai frumoși pectorali din tot Mississippiul.

A făcut o pauză. Apoi:

— Poate din tot universul.

Pe scurt, nu le-a trebuit mult, fiindcă Mickey și-a dat seama că blonda aceea de lux era de preferat femeii de 64 de ani, Mae West, și singura care n-a apreciat tipul acesta de judecată a fost însăși Mae West, care, după ce a încercat să-l țină lângă ea pe Mister Univers mărindu-i „salariul”, l-a dat pe mâna boxerilor săi. (Mickey e robust, dar nu știe bătaie.) Ziarele au publicat tot, cu titluri de genul „Bătaie între domni pe chestiuni de onoare”, însă n-a durat mult până s-a aflat că adevărata chestiune de onoare era Jayne, care l-a chemat pe Mickey la Hollywood și Mickey a venit cu un ochi negru și cu celălalt bandajat, a îmbrățișat-o pe Jayne Mansfield în fața fotografiilor, ridicând-o ca și când ar fi fost o rămurică. În ziua aceea, cinematografia americană a înțeles că nu se mai putea fără Jayne Mansfield, iar 20th Century Fox a semnat cu ea un contract pe șapte ani.

Buddy Adler afirmă:

— Niciodată n-am lansat o blondă cu atâta încredere, nici măcar pe Alice Faye, Betty Grable și Monroe însăși. Jayne valorează deocamdată 20 de mii de dolari pentru un film, dar în curând va valora 200 de mii.

Într-adevăr, deja a jucat în câteva filme importante: acel Wayward Bus, după o poveste de Steinbeck, și altul alături de Cary Grant⁴. Poate spune că a ajuns unde și-a dorit. Are o casă (care i-ar stârni invidia lui Elvis Presley) căpușită în blană de nură roz și ziarele care vorbesc (de bine ori de rău) despre ea sunt așezate pe pereți, în loc de tablouri. Are o adevărată grădină zoologică, cu animale domestice și exotice, o piscină din marmură neagră, în jurul căreia va construi în curând un gard, pentru a se putea bronză fără haine și fără bikini.

— Dar, bineînțeles, cu pereți din sticlă, altfel cum să mă bronzez?

Trăiește împreună cu fiica ei Jayne Marie, care are acum șapte ani, și cu Mickey Hargitay, cu care s-a căsătorit, îmbrăcată în roz, împotriva opiniei generale. Mickey n-are o ocupație foarte bine definită, chiar dacă se interesează, se spune, de comerț și afaceri. În mod obișnuit, își petrece timpul dezvoltându-și mușchii pectorali, dezvoltare pe care o obține mai ales ridicându-și și coborându-și soția ca pe o minge de fier. O bună parte a vieții casnice, așadar, Jayne și-o petrece în aer, pe palma lui Mickey. Dar e necesar să subliniem că, atunci când el o așază pe pământ, este o mamă foarte sensibilă și se ocupă de fiica ei cum nu fac celelalte mame de la Hollywood, care țin atât de mult să demonstreze ce mame bune sunt.

Doamna foarte machiată care în fiecare dimineață la ora 7.00 o însoțește pe Jayne Marie până la colț cu Heaven Drive, ca să o urce în autobuzul de școală și o părăsește după ce-i dă mii de sfaturi, e chiar fata pe care Life, într-un articol lung, plus coperta, o numește: „The Broadway’s smartest dumb blonde”, cea mai isteată dintre blondele prostuțe de pe Broadway. Unul dintre motivele pentru care Jayne s-a măritat cu Mister Univers (dincolo de faptul că și al doilea soț al lui Marylin Monroe a fost atlet) e acela că Mickey ar fi fost un tată bun pentru fata ei, supus și devotat cum este.

— Și apoi, să nu credeți că Mickey e alcătuit numai din mușchi, are și creier, spune Jayne Mansfield cu mândrie.

Vorbea de două ore neîntrerupt când m-am ridicat. Mă simțeam frântă. Ea, odihnită, ca trezită dintr-un somn lung. I-am întins mâna pentru a-i mulțumi, dar a fost ca și cum i-aș fi dat o palmă.

— Oh, Madame, chiar plecați? Oh, Madame, vi se pare că am vorbit destul? Sunteți sigură că ați aflat totul? Vă pot povesti alte episoade și dintr-un punct de vedere complet diferit. N-ați uitat nimic?

Și în timp ce-i răspundeam că nu și nu, acum chiar am aflat totul, ea mă implora, fără să-l bage în seamă pe Roy Metzler, care părea destul de stânjenit:

— Ah, vă rog, mai adăugați și astea: nu beau, nu fumez și dorm opt ore pe noapte.

— Mulțumesc, Miss Mansfield, mulțumesc.

— Mă hrănesc cu pilule fiindcă mâncarea distruge arterele.

— Adio, Miss Mansfield, la revedere.

— Am cumpărat un crocodil și i-am pus șosete.

— Da, Miss Mansfield, mult noroc!

— Când îi privesc, spun bărbații, o fac de parcă ar fi prima dată când văd un bărbat.

— Foarte bine, Miss Mansfield, a fost un interviu extraordinar, însă acum chiar

trebuie să plec.

*

Am revăzut-o, câteva săptămâni mai târziu, la o premieră de la Teatrul Chinez. Niciun spectacol de isterie și adulație din lume nu se compară cu cel care are loc la o premieră de la Teatrul Chinez.

Se lasă mereu cu câte-o rană, cu câte-o vânătaie la o astfel de premieră, însă niciun actor, nici măcar cel mai inteligent, nu refuză invitația echivalentă cu o apoteoză. Casele de producție pun la dispoziția vedetelor mașini cu șoferi în livrea și automobilele intră pe Hollywood Boulevard cu o lentoare enervantă, până ce toți au văzut starurile ce apar la geamuri, dăruiesc zâmbete binevoitoare sau fac cu eleganță din mână, asemenea reginei Elisabeta ori președintelui Eisenhower. Sute de polițiști dirijează traficul, obligându-i pe șoferii mașinilor ce nu merg la Teatrul Chinez și nici nu sunt înarmați cu un permis special de la primărie să ocolească. Autobuzele își schimbă traseul obișnuit. Totodată, zeci de reflectoare scrutează cerul, mângâie asfaltul bulevardului sau îmbracă precum într-o aureolă de glorie actorii. Un animator de radio, ales dintre cei mai pricepuți și mai petulanți, urcă pe scena amenajată în fața intrării în cinematograful și descrie fazele apoteozei pentru cei aflați prea departe ca să vadă ceva.

Așadar m-am dus la Teatrul Chinez după ce am obținut un bilet care, revândut, valora sute de dolari și-am asistat la triumful lui Jayne.

Mai întâi au venit actorii mai puțin importanți, în mașini ceva mai mici; apoi, cei puțin mai importanți, în mașini ceva mai mari; în fine, cei foarte importanți, în mașini imense, negre precum cărbunele ori albe ca zăpada. Au sosit James Mason cu soția lui Pamela, Joan Fontaine⁵ cu soțul, Ann Miller, a venit Tony Perkins, și Charlton Heston, și Bob Hope, și Dana Wynter⁶ împreună cu soțul Greg Bautzer. Unii erau îmbrăcați ca la un carnaval din afara sezonului. Mamie Van Doren⁷ s-a prezentat într-o rochie deschisă la culoare și închisă până la gât (chiar și cu mâneci lungi), dar în partea din față avea o gaură imensă, ce îi lăsa la vedere pielea abdomenului și puțin din buric. Debra Paget avea o trenă lungă de doi metri, de mireasă, doar că era galbenă cu mov. Natalie Wood purta o pijama

confortabilă din lamé auriu și o pălărie din pene. La fiecare sosire, un vuiet teribil se ridica de-a lungul Hollywood Boulevard. Era de-ajuns ca animatorul să anunțe cu un aer infatuat: „Și... acum... Joan... Fon... taine...!!!”, pentru ca mulțimea să se pună pe fluierat, urlat, aplaudat, pe gemut într-o îmbrățișare amoroasă imaginară și respingătoare, în același timp repetând entuziastă numele lui Joan Fontaine. Câte unul, de-atâta emoție, plângea. Alții întindeau mâinile spre idolul lor ca spre o icoană. Alții, în sfârșit, se prăbușeau fără un dram de putere. Am văzut o bătrână leșinând și un tânăr abandonându-se unei crize îngrozitoare de epilepsie, în timp ce polițiștii îl trăgeau de-acolo.

Una câte una, vedetele urcau pe scena animatorului de radio care le întindea microfonul și, cu aerul că cere o favoare imensă, le implora să spună ceva. Vedeta apuca microfonul. Într-o clipă, se lăsa o tăcere respectuoasă, iar vedeta, bărbat sau femeie, făcea declarații de genul: „Good evening!” sau „How do you do?”. Cei mai generoși ziceau „Hello!”. Risipitorii exclamau de-a dreptul un „Wow!”, și vuietul izbucnea din nou, de parcă s-ar fi rostit lucruri de mare finețe. Atunci vedeta își agita brațele, asemenea unui dictator, după care, epuizată de efort, pleca cu aerul celui care s-a dovedit gentil până la capăt. În sfârșit, a ajuns Jayne Mansfield.

Era îmbrăcată toată în negru, decoltată, gene false, părul alb și agățată de brațul lui Mister Univers trimitea sărutări spre pământ și spre cer. Zăbovea și pentru că avea rochia strâmtă, dar nu se arăta așa de răsfățată precum colegii ei. Era fericită, atât de copilăresc de fericită încât mi s-a părut că o văd tremurând, iar în colțul ochilor cu siguranță îi strălucea o lacrimă.

A urcat o treaptă, împiedicându-se de coada rochiei. A fost cât pe ce să cadă, dar nu a roșit la față. Era prea fericită ca să se lase tulburată de niște fleacuri. Între timp, mulțimea parcă înnebunise.

— Dragilor, a rostit Jayne uitându-se la toți cretinii de prin tribune și de pe trotuare. Adorații mei dragi.

A urcat apoi pe scenă, a lipit o sărutare de obrazul intervievatorului, care tot restul serii a refuzat să se șteargă, spunând că sărutul acela e primit de la Jayne Mansfield, și, cu vocea sugrumată de emoție, mâinile în dreptul inimii și lacrima, în sfârșit, alunecându-i de pe genele false, a exclamat:

— Ai mei! Sunteți toți ai mei!

Apoi a coborât și a pornit spre tribune ca să dea autografe.

— Jayne, a implorat-o Mister Univers, începe filmul.

— Lasă-l să înceapă, mă distrează mai mult asta, i-a răspuns Jayne.

Și semna, semna, semna. Când a fost clar că nu mai putea semna pentru cei care stăteau prea sus în tribune, i-a cerut lui Mister Univers să o ridice ca acasă și, așa suspendată, în timp ce vântul îi ridica deasupra picioarelor trena și rochia, a continuat să semneze.

1. Leopoldo (Luigi) Fregoli (1867-1936) a fost un actor italian (n. red.).
2. Thomas Edwin Mix (1880-1940) a fost un actor american de film și vedeta multor filme din Occident în perioada 1909-1935 (n. red.).
3. Mary Jane (Mae) West (1893-1980) a fost o actriță, cântăreață, dramaturgă, scenaristă și comediantă americană (n. red.).
4. Cary Grant (născut Archibald Alexander Leach, 1904-1986) a fost un actor american de origine britanică (n. red.).
5. Joan Fontaine (născută Joan de Beauvoir de Havilland, 1917-2013) a fost o actriță americană (n. red.).
6. Dana Wynter (1931-2011) a fost o actriță engleză de origine germană (n. red.).
7. Mamie Van Doren (născută în anul 1931) este o actriță, model și cântăreață americană (n. red.).

Capitolul 7

Dacă blonde precum Jayne Mansfield și Kim Novak provoacă atâta clamoare și atâtea victime, imaginați-vă adevărații idoli ai Americii (trei bărbați de 40 de ani, ajunși cu întârziere la gloria cinematografică: Frank Sinatra, William Holden și Yul Brynner¹). Într-o țară în care femeile nu numai că sunt mai numeroase decât bărbații, dar posedă aproape 80% dintre acțiunile societăților și unde domină un fel de matriarhat dominator și combativ, se înțelege că actorii, și nu actrițele, sunt cei care trezesc mai multă afecțiune și isterie în masă. În primul rând, numărul actorilor de la Hollywood îl depășește cu 40% pe cel al actrițelor. Iar dacă să fabrici o vedetă feminină e dificil, să fabrici o vedetă masculină e la fel de simplu ca turnarea unui western. Numele care țin capul afișelor sunt aproape mereu masculine, mai mult sau mai puțin veritabile; din anchetele realizate de cei de la Motion Picture Association rezultă că până și cei mai bătrâni și mai zbârciți, precum Spencer Tracy și Clark Gable, depășesc, în succesul unui film, importanța unei Audrey Hepburn sau Marilyn Monroe.

Bărbatul cel mai popular din America, după președintele Eisenhower, este Frank Sinatra. Cele mai prestigioase săptămânale din Statele Unite i-au dedicat, cel puțin o dată, coperta color și o biografie foarte bine pusă la punct. Și, cum se cuvine în cazul unui idol adevărat, cel puțin o dată Frank Sinatra a reacționat trimițând scrisori pline de insulte și amenințări cu bătaia. Erau scrisori doar cu numele: talentul epistolar al vedetelor este foarte scăzut. În cea expediată jurnalistului Ed Sullivan, care l-a criticat la TV, scria: „Dragă Ed, ești bolnav. Cu sinceritate, Frank. P.S.: Bolnav, bolnav, BOLNAV!”.

Pumnii sunt mai siguri, chiar dacă nu îi distribuie Frank Sinatra în persoană. Sinatra nu e prea robust și, pe urmă, contractele îi interzic să-și încrețească fața. Hank Sanicola, fost boxer de origine siciliană și impresarul lui, se bate pentru el.

Acum cinci ani, când a venit cu soția lui, Ava Gardner, în Italia, i-am cerut lui Frank Sinatra un interviu și m-a refuzat cu niște urlate cumplite și cu o voce de care nu l-ai crede în stare, auzindu-l cum cântă. A doua întâlnire a fost mai delicată. Mă dusesem cu Sophia Loren la premiera filmului *The Pride and the Passion*, la Beverly Wilshire, și întâmplarea a făcut să am locul fix lângă el. „Fii

calmă, n-o să-și amintească de-o ceartă petrecută cu ani în urmă cu o reporteră italiană!”, mă gândeam. Și priveam drept înainte, spre ecran. Însă, deși se ceartă cu o groază de lume, Frank Sinatra are o memorie de fier. Chiar înainte să se stingă lumina în sală, m-a bătut cu degetul pe braț și, cu cel mai alb surâs, mi-a zis:

— Bună. Tot supărată?

Doamne, am făcut pace! Și mi-a promis că îmi va acorda interviul. Dar în ziua stabilită n-a venit. Plecase, după cum mi-a spus triumfător Hank Sanicola, într-o vacanță în Hawaii. Când colo, s-a răzgândit. Într-adevăr, l-am văzut în aceeași seară la Romanoff's, unde mânca, să vezi întâmplare, la o masă foarte aproape de-a mea. Din nou, m-am ferit să-l privesc. Din nou, s-a salvat cu un zâmbet alb. Pierduse avionul, mi-a mărturisit. Ar fi trebuit să meargă la Chicago pentru a rezolva o problemă neașteptată și foarte serioasă. Era atât de dulce și de gentil, atât de dornic de iertare, încât, dacă lenea n-ar fi fost boala mea constantă, l-aș fi putut intervieva la masa aceea, imediat. M-am limitat, în schimb, la a face iarăși pace. Apoi, cu strângeri călduroase de mâini, am fixat interviul pentru următoarea zi: la Paramount, unde filma Pal Joey.

Am mers la Paramount. Sinatra era ocupat cu o scenă plictisitoare. Trebuia să se arunce în genunchi pe un tobogan foarte înclinat și să se oprească la capătul acestuia, între Rita Hayworth și Kim Novak (în pantaloni cu strasuri). Sinatra a repetat-o de paisprezece ori, în timp ce toți exclamau: „Fantastic! Ce bun e!”, și nu i s-a întâmplat nimic. Dar a cincisprezecea oară și-a luat prea mult avânt și a căzut cu nasul în camera de filmat, așezată jos, foarte aproape de tobogan, ca să surprindă prim-planuri. Pentru o vânătaie mică precum alunița falsă a lui Novak, Sinatra a început să țipe și, cu cât mai mulți încercau să-l consoleze cu fraze tandre, masaje și mângâieri, cu atât se enerva mai tare, ca și cum vina era a tuturor, mai puțin a sa. În cele din urmă, intact și disprețuitor, a trecut pe lângă mine cu ochi de gheață.

— Dar, am spus, nu trebuia să vorbim?

S-a uitat la mine de parcă nu mă văzuse în viața lui.

— Cu mine? a răspuns bățos, mirându-se de atâta tupeu.

Și, ținând capul sus, dispăru cu tot cu vânătaia lui în cabină.

De unde-i vine succesul acestui bărbat capricios nici psihologii nu reușesc să răspundă. E fragil, pe jumătate chel, pare cocoșat: o cicatrice adâncă îi desfigurează maxilarul stâng, rămânând vizibilă în ciuda machiajului. Nimeni n-ar nega, cu inima ușoară, că e urât. Apoi, se îmbracă precum un gangster din 1929: cămăși negre, cravate albe, sacouri cu dungi, pălării cu panglică lată de zece centimetri. Și totuși, Lauren Bacall, care după despărțire susține că-l urăște, și-a pierdut capul pentru el.

— După Bogey, mai degrabă, împreună cu Bogey, este bărbatul cel mai atractiv pe care l-am cunoscut, mi-a spus întinzându-se cu voluptate pe canapeaua casei sale din Holmby Hills. Și, credeți-mă, la capitolul bărbați, gusturile mele sunt complexe. La același nivel cu Frankie îi pun doar pe Adlai Stevenson², regizorul John Huston³ și dramaturgul Sherwood⁴.

Pe un perete, lângă fotografiile defunctului Humphrey Bogart, sunt patru fotografii cu Sinatra. Succesul lui la femei e de-acum legendar. Valentino, dacă ar trăi, s-ar fi simțit umilit.

— E genul care se duce la o petrecere cu Novak și pleacă cu Dietrich, zice un prieten de-al său.

— Își schimbă femeile ca pe cravate, spun alții. Câteodată mă întreb dacă nu le alege după criteriul ăsta, să le asorteze cu cravata.

(Sinatra are două mii de cravate.)

Se știe că, atunci când lucra la MGM, Sinatra își lipise de peretele cabinei o listă cu nume de actrițe celebre ce trebuiau cucerite. La fiecare cucerire, bifa numele cu o cruciuliță. Când a plecat, numai două rămăseseră fără cruciulița aceea și, chiar dacă știu, nu vă spun cine erau, pentru ca incertitudinea să salveze onoarea tuturor divelor.

Sute de fete de la Hollywood, New York și din alte orașe ale Americii și Europei au experimentat avansurile lui Sinatra, care se împart în două categorii: cu fetele mai puțin dificile, Sinatra folosește o duzină de trandafiri și o cină la lumina lumânărilor. Cu celelalte, două duzine de trandafiri și atitudinea copilului vinovat. E în stare să le dăruiască la toate un sărut, pe urmă o mașină. După care le părăsește.

Și totuși, până și cele abandonate susțin că-l mai iubesc, iar motivul e că „este

singurul bărbat care m-a înțeles”. Poate nu-i adevărat că Ava Gardner a ezitat câțiva ani înainte să decidă să rupă căsătoria cu el și că, atunci când a plecat la Hollywood cu Walter Chiari⁵, l-a lăsat baltă pe sărmanul de el ca să se ducă la cină cu Frankie? Ce să mai spunem de Nancy Barbato, prima lui soție, care nu se recăsătorește „pentru că Frankie s-ar putea întoarce oricând”? Dacă a fost vreodată în istoria Hollywoodului un bărbat fatal, acesta e Sinatra. Dacă a fost vreodată un actor capabil să se facă adorat fără multe merite, acesta e Sinatra. Când a murit proprietarul night-clubului Mocambo, de pe Sunset Boulevard, Sinatra a renunțat la orice angajament ca să cânte gratuit în night-club, pentru a o ajuta în felul acela pe văduvă. Nu s-a opus totuși la puțină promovare și toți au aflat cât fusese de generos cu un asemenea gest și milioane de naivi i s-au aruncat la picioare. Pentru 20 de zile, să intri la Mocambo devenise imposibil: oamenii veneau până și din Ciudad de México și din Canada.

— Unul dintre ospătarii noștri avea misiunea să răspundă la telefoanele interurbane și internaționale ale celor care rezervau o masă, îmi povestea măitre. Înnebuneam. Am încercat să mărim prețurile: numai mise-en-place-ul costa 10 dolari. N-a ajutat la nimic.

Pe lângă generozitate, Sinatra este faimos pentru devotamentul față de familie. Este capabil, de exemplu, să renunțe la cele mai frumoase femei din lume pentru a-și scoate copiii la plimbare. O supraveghează cu meticulozitate pe fiica cea mare, Nancy, care de-acum are optsprezece ani, și-l însoțește la frizer pe cel de-al doilea copil, Frank, ca să nu-i pună briantină în păr. Poartă mereu la gât o medalie de aur pe care Tina, al treilea copil, i-a făcut-o cadou cu dedicația: „Tata, noi te iubim de-acum încolo pentru eternitate”. Firește, e și un catolic foarte dedicat. Are portofelul plin de iconițe. Îl vezi, de Crăciun și de Paște, la slujbă. După familie și biserică, își iubește prietenii. În America sunt câteva zeci de persoane care au o brichetă de aur cu fraza aceasta: „Celui mai drag prieten, nu te voi uita niciodată, Frankie”. Însă, la jumătate dintre ele, Sinatra nu le mai vorbește.

Toți știi că e prieten cu gangsteri ca Joe Fischetti. Când l-au arestat pe faimosul bandit, i-au găsit numărul lui Sinatra în carnețel.

— Ei bine, da, a răspuns banditul, suntem în cele mai bune relații.

Dar este prieten și cu intelectuali integri, ca Stevenson. În timpul campaniei electorale, s-ar lăsa omorât numai să-i facă publicitate. S-ar lăsa omorât și pentru

a proteja un negru: asta e una dintre cele mai bune laturi ale caracterului său derutant. Sinatra l-a lansat pe cântărețul negru Sammy Davis junior și a fost de partea lui când Confidential l-a acuzat că-i este prea devotat Avei Gardner. E risipitor. Odată, a finanțat căsătoria unui tip cheltuind cinci mii de dolari. Altădată, a făcut cadou un Cadillac unui domn pe care nu-l cunoștea „fiindcă am înțeles că-i plăceam”. Altădată, a cheltuit 30 de mii de dolari (aproape 20 de milioane de lire italiene) cu darurile de Crăciun. Este metoda abordată de Mike Todd⁶, care în felul acesta a cucerit-o pe Elizabeth Taylor și cele 49 de state ale Americii. Astfel, e de înțeles de ce, numai la Los Angeles sunt nouăsprezece cluburi de femei ce poartă numele lui. Unul se numește Sighing Society of Swooning Sinatra Slaves (Societatea ce Suspină a Sclavelor Leșinate după Sinatra). Îl prezidează Gloria Tishkoff, o femeie de 43 de ani, mamă a cinci copii, deja câștigătoare a unui concurs pentru cea mai bună gospodină din California.

— Nu văd nimic rău în faptul că Gloria îl admiră pe Sinatra, a spus Bob Tishkoff, soțul ei. Mulți bărbați americani ar vrea să-i semene. Este și vedeta mea preferată.

Anumite afirmații sunt prețioase pentru buzunarul unei vedete. Sinatra este, actualmente, cel mai bine plătit actor de la Hollywood. Numai Bing Crosby e mai bogat decât el. Nu câștigă bani numai ca actor, cântăreț și din toanele lui. Are o casă de producție, două case de discuri, câteva zeci de cazinouri și hoteluri în Las Vegas, două grajduri, 30 de cai de curse, niște puțuri petroliere, vreo sută de drugstores, restaurante împrăștiate prin fiecare oraș și sat din America. La Hollywood, opt restaurante italiene numite Villa Capri îi aparțin. La fel și restaurantul franțuzesc La Rue, de pe Sunset Strip. S-a asociat să-l cumpere cu Louella Parsons; chiar dacă o urăște, când vine vorba despre afaceri, e capabil de eroisme imposibile. La Hollywood se spune că nici Louella nu-l iubește; într-adevăr, nu i-a dedicat niciodată o frază amabilă. Dar seara, când se duc amândoi să controleze câștigurile de la La Rue, gânguresc ca doi porumbei. Darling, îi zice el. Honey, îi zice ea. Și umblă vorba că Louella e una dintre puținele persoane care are voie să intre în casa lui Frankie.

Casa lui Frankie se află pe un delușor din Coldwater Canyon, Beverly Hills. Poarta, controlată electronic, se deschide numai când vine stăpânul. E imposibil să escaladezi zidul gardului. Sonerie nu există.

— L-am construit în așa fel încât, dacă nu ești invitat, ajungi acolo doar cu

elicopterul, spune arhitectul Paul Williams.

Sinatra locuiește singur, cu un servitor filipinez, Mariano, și un telescop. I-ar fi plăcut, mărturisește, să fie astronom.

Așa că, dacă noaptea vă aventurați pe Coldwater Canyon, se poate lesne întâmpla să-l zăriți pe terasa casei interzise pe Marele Amant de la Hollywood, un omuleț în cămașă privind la stele.

Masculul seducător și sigur pe care 50% dintre femeile din America îl consideră Soțul Ideal este, în schimb, William Holden, strămoșul bărbaților în gri, the men in gray flannel suit, cum sunt numiți la Hollywood cei care vor să pară normali. E o categorie destul de apreciată de organizațiile religioase și de American Legion of Decency, liga cardinalului Spellman. Din ea fac parte, în mod sentimental, Gregory Peck (în ciuda divorțurilor), Charlton Heston, Pat Boone⁷ și Glenn Ford, care de optsprezece ani e căsătorit cu aceeași femeie și declară că „în timpul meu liber cultiv roșii”.

În cazul lui William Holden nu se cunosc extravagante ori aventuri excepționale. Are un număr limitat de cravate, se îmbracă precum un profesor de liceu, e căsătorit de cincisprezece ani cu Brenda Marshall⁸, care și-a abandonat cariera pentru el și o face pe casnica. Se laudă că este „un tip comun”. Agențiile de publicitate, într-adevăr, îl aleg adesea pentru publicitatea pe hârtie lucioasă în care ridică în slăvi sucul de roșii sau tutunul Virginia.

— E athletic, da. Frumos, da. Dar fața și silueta lui au neutralitatea unei fotografii compuse din fotografiile tuturor actorilor de la Hollywood, afirmă unul dintre producătorii săi.

Altul, mai patriotic, i-a definit chipul așa:

— O hartă geografică a SUA, cu toate liniile acelea perpendiculare și paralele.

Într-adevăr, în ultimii ani, fruntea i-a fost gravată de niște riduri, obraji i-au mai căzut, iar asta-i perturbă puțin pe agenții de presă, care încearcă să-l descrie într-un mod pitoresc. Astfel, inconștienți că fac o greșală foarte gravă, au scornit că-i place pericolul și „la fel cum, atunci când era copil, a mers pe parapetul unui pod, acum are curaj să rămână trei minute sub apă, în mijlocul iernii și fără să respire”.

În realitate, singura chestie incitantă legată de domnul Holden mi-a fost povestită de regizorul Joshua Logan. Într-o zi, în timp ce discutau despre o scenă, domnul Holden a sărit pe pervazul ferestrei, la etajul douăzeci și cinci, și, ținându-se doar cu mâna dreaptă de margine, a stat atârnat în gol, fluierând. Voia „să se dezmoștească puțin”. Hobby-ul său cel mai nesăbuit e, în schimb, destul de obișnuit printre bărbații în gri ai Americii: îi place să piloteze avioane și să conducă mașini cu viteză. Are un avion de agrement și patru mașini de curse. La miezul nopții, când strada e mai liberă, îl poți vedea oricând trecând la volanul unui Ferrari în direcția Grand Canyon sau Palm Springs. Conduce și cu 200 la oră, lucru care îl face să adune un șir de amenzi pentru exces de viteză, un detaliu care nu se potrivește cu bărbații în gri. Când nu conduce, stă în birourile celor de la Fiat, în San Fernando Valley.

— Îmi place mirosul de benzină, spune el.

Birourile sunt conduse de un tânăr italian, Gregorio Bernardini, care, datorită familiarității sale cu ceea ce ține de benzină, e un prieten foarte apropiat al domnului Holden. Ca să-l ajute pe Bernardini, domnul Holden se adresează adesea clienților, elogiind virtuțile unui model 1000 sau 1700 și reușind mereu să-i convingă. Odată, a vândut nouă mașini într-o săptămână. Adevărul e că nu-și pierde timpul, fiindcă deține câteva mii de acțiuni la Fiat.

Viața lui sentimentală e lipsită de scandaluri. Înseamnă că publicația Confidential nu s-a ocupat niciodată de el, nici măcar în trecere. S-a vorbit despre flirtul cu Grace Kelly: dacă-i place o femeie, bineînțeles că nu închide ochii. Mai degrabă, îi deschide larg. Dar nu cred că ar divorța, admitând că soția lui ar vrea asta. Îi place mai curând să facă bani, pe care, spre deosebire de Sinatra, îi cheltuiește chibzuit. Voia să implementeze drive-in-uri la Roma și i-a picat destul de rău când a aflat că o făcuse altcineva înaintea lui. De asemenea, îi place să călătorească, la fel ca tuturor americanilor de clasă socială medie. A fost peste tot, cu excepția Rusiei și Groenlandei. După fiecare călătorie, înfige cu meticulozitate un steguleț în harta lumii, pentru a-și demonstra lui însuși că a fost cu adevărat acolo. Face colecție de timbre. Problema rasială nu-i tulbură somnul. Totuși, am impresia că dacă ar da peste un negru umăr la umăr cu el într-un bar l-ar deranja puțin. E un membru fidel al Sindicatului Actorilor și, firește, e înscris în American Federation of Labor, organizație anticomunistă. Nu-l iubește pe Arthur Miller. Îl stimează pe Kazan, fiindcă la procesul paracomuniștilor a dat numele celor care, pe urmă, s-au dovedit implicați în disprețuirea Congresului. Consideră normal faptul că America a criticat-o pe

Ingrid Bergman pentru că aștepta un copil de la Rossellini înainte de a cere divorțul lui Lindström.

— Să nu scrieți asta, desigur. Dar e ceea ce gândesc.

Nu poate fi văzut niciodată la un spectacol de gală sau la un cocktail. Nu are prieteni în lumea filmului. Locuiește tot în casa din San Fernando Valley, cumpărată la începutul carierei. Casa e în stil colonial englez, pe două nivele, cu acoperiș de ardezie. De jur-împrejurul ei se află o pajiște pe care domnul Holden o tunde mereu singur. În mijlocul pajiștii e o piscină rectangulară și domnul Holden se laudă că a construit-o doar cu cinci milioane de lire italiene.

— Nu arunc niciodată banii pe fereastră.

Într-o duminică după-amiază am fost la el acasă, cu Bernardini. Nu l-am anunțat, așa că nu-l pot bănuî că ar fi jucat vreun rol de dragul ochilor mei. Domnul Holden făcea baie în piscină și i se plângea soției că s-a scumpit prețul la Coca-Cola.

— Probabil că la Los Angeles e același preț ca până acum.

— Ba nu, dragule, îți spun eu că-n toate magazinele e același preț.

Doamna Holden, mică și slabă, cu părul deja grizonant, era așezată în fotoliu și, lucrând la un ciorap, se uita la pieptul soțului ei de parcă nu-l mai văzuse niciodată înainte. Cei doi băieți se jucau cu câinele pe pajiște. Un cvartet familial cum adesea se întâmplă să vezi duminica după-amiaza în California. Am făcut baie, în costume împrumutate de la domnul și doamna Holden, apoi am trecut în living-room pentru un whisky.

Camera, mobilată în stil rustic, avea o eleganță reținută. Mobila cea mai importantă era barul. Domnul Holden și-a pus peste slipul ud un prosop din bumbac și doamna Holden a rămas în bikini. El a spus:

— Nu-mi place Hollywoodul. Nu-mi plac cei din lumea filmului. Idealul meu e să devin om de afaceri.

Se plângea de taxele excesive:

— Gândește-te puțin: sunt 90% din câștigurile noastre.

Și se bătea cu pumnii peste tâmpile. Era mulțumit cu meseria lui, dar fără să se bucure de ea:

— Știu că nu sunt un foarte mare actor. De exemplu, n-aș reuși să joc teatru. Dar m-am specializat în cinematografie, iar asta îmi permite să fiu un bun actor de film. Noi, americanii, credem mult în specializare, care, sigur, limitează capacitățile omului. Și totuși, când suntem specializați în ceva, ducem treaba la bun sfârșit destul de onorabil.

Acest om atât de modest, atât de serios, cu atâta respect pentru ceea ce face a crezut mereu în întâmplare. A devenit actor dintr-o întâmplare.

— Un căutător de talente de la Paramount m-a văzut jucând într-o comedie de școală. Pe vremea aceea studiam chimia la Universitatea din Pasadena și mă chema William Franklin Beedle.

Din întâmplare a primit numele de William Holden, care aparținea unui bătrân jurnalist, directorul unui cotidian din Los Angeles; ar fi ca și cum l-ai numi Mario Missiroli⁹ pe un debutant de la Cinecittà.

— Spuneau că numele Beedle seamănă cu bâzâitul unui țânțar. Pe urmă, le-a căzut privirea pe un ziar unde era semnătura lui William Holden.

Din întâmplare a devenit faimos într-un film unde juca alături de Barbara Stanwyck¹⁰ și a revenit la faimă, după mai multe westernuri anonime, cu Bulevardul amurgului.

— Montgomery Clift a refuzat rolul din Bulevardul amurgului și nu-l voia nimeni, așa că mi l-au dat mie.

Repeta că nu și-ar fi putut dori nimic mai mult.

— Dar într-o zi voi înceta să joc și voi accepta un post de funcționar într-o casă de producție. Am față de stat la birou.

*

Cu totul diferit este cel pe care americanii îl numesc The self-made Mystery Man („Omul Misterului”), care s-a ridicat prin propriile puteri. Despre el, într-adevăr, nu se știe nimic precis: nici prenumele, nici numele, nici vârsta, nici culoarea părului. Spune că-l cheamă Yul Brynner și că are 35 de ani. Totuși, declara că are 37 când filma la The Ten Commandments, adică în 1955, și 36 când, un an mai târziu, filma la Anastasia.

Cameron Shipp¹¹, care i-a dedicat o lungă biografie în Redbook, un „lunar pentru tineri adulți”, spune:

— De când îl cunosc, mi-a povestit cel puțin șase versiuni despre nașterea sa, iar eu cred în fiecare dintre ele.

Conform uneia, s-a născut în Sahalin, o insulă rusească, a crescut în România, a fost educat în China, a fost fiul unui tată mongol și al unei mame țigănci. Mama, pretinde actorul, a murit când l-a adus pe lume: li se întâmplă adesea oamenilor misterioși. Tatăl, mai spune, se numește Taidje Khan, dar și-a schimbat numele în Brynner fiindcă era mai ușor de pronunțat. Însă eu mă tem că s-a născut în Elveția, dintr-un tată elvețian și o mamă elvețiană și a crescut într-o fabrică de ceasuri, atât de mare este precizia cu care își drămuiește născocirile.

— Mereu mi-a plăcut să blufez, recunoaște el. Am început de foarte timpuriu să-i duc de nas pe creduli.

Astfel că nu știm dacă să-l credem când zice că are părul negru, dar e chel, fiindcă așa vrea el: în fiecare dimineață, când se bărbierește, lasă aparatul de ras să alunece și peste craniu, dă bine de jur-împrejur, îl curăță și-l netezește până rămâne strălucitor și alb ca un ou. Nu știm dacă să-l credem când spune că la treisprezece ani recita poezii în boîtes din Montmartre și era chelner în drugstore-urile din New York, împrejurare de altfel comună pentru bărbații care se construiesc în totalitate singuri, și când spune că la optsprezece ani era acrobat în circul Medrano, fără să fi văzut vreodată un trapez, ca dovadă că a căzut într-o zi în gol și și-a fracturat picioarele, mâinile, umerii, degetele, coastele, osul sacru și splina, și când spune că a devenit clown pentru că:

— Acrobatul ratat are toate șansele să devină un clown înduioșător; și totuși, nu valoram cine știe ce. Mă reține, iată, simțul ridicolului.

Brynner e un personaj aparte în lumea Hollywoodului: după două filme, deja a ajuns printre Big Three („Cei Trei Mari”) și oamenii se întreabă încă dacă are cu

adevărat acel sex-appeal și-n ce constă el.

— Nu știu, spune una dintre partenerile sale, Deborah Kerr, dar e de-ajuns să-ți arunce o privire ca să-ți dorești să devii sclava lui.

— Nu știu, spune o altă parteneră, Ingrid Bergman, dar e dramatic de romantic... Când spune „salut!” parcă-ți face o gaură-n inimă.

— Nu știu, spune soția lui, dar cu el nu mă plictisesc. Este convins că-i un om extraordinar și asta nu deranjează: își arată megalomania cu o obraznicie plină de umor. Obține ceea ce vrea. Chiar și când nu aveam un cent, frigiderul nostru era plin de caviar și șampanie.

Totuși, sex-appeal-ul lui Yul Brynner este foarte explicabil. E o vedetă prin excelență, vedeta cea mai vedetă pe care Hollywoodul a avut-o vreodată după Garbo. Între bărbați, el este ceea ce Garbo a fost între femei, cu toată cochetăria, iraționalul, inaccesibilitatea prefăcută care disting o vedetă de omul normal. Nu se face iubit și urât precum Sinatra. Nu-i serios ca Holden. Se expune jucând perpetuu un personaj: Brynner.

Imaginația lui este atât de bogată încât reușește să-i influențeze și pe sceptici. M-am lăsat și eu influențată până în ziua în care l-am întâlnit, în studioul de la MGM, unde filma la Frații Karamazov.

Yul stătea într-un colț, cu craniul lui strălucitor și alb, fuma o țigară lungă precum bagheta unui dirijor și-și fixa, cu o privire magnetică, vârful cizmelor. Richard Brooks, regizorul, m-a prezentat. S-a oprit din hipnotizarea acelor cizme norocoase și a vrut să știe ce căutam în locul acela oribil. Avea o voce răgușită, puțin cavernoasă, cum au oamenii care tușesc mereu. Am răspuns că voiam să-l cunosc. Mi s-a părut că agreează ideea. Chipul lui rotund s-a destins într-un zâmbet ușor și amar. Mi-a oferit o țigară. Se uita la mine cu o privire sumbră, de parcă ar fi încercat să fure un secret de spionaj. Genele mățăsoase, curbate de parcă ar fi fost date cu rimel, clipeau insistent. Mi-a aprins țigara cu o lentoare studiată, apoi, cu buzele-i cărnoase, a suflat în chibrit. A suflat violent și delicat deopotrivă. L-aș dezamăgi pe domnul Brynner dacă aș scrie că nu mi-a dat un fior prea plăcut. Nu, nu mi-a dat.

Apoi:

— Europa, a zis.

M-am uitat la el fără să pricep.

— Iubesc Europa, a explicat, puțin iritat.

— Paris, a zis.

— Iubiți Parisul, am adăugat foarte mulțumită că pricepusem atât de bine.

— Nu, a făcut mai enervat ca până atunci, am petrecut acolo o adolescență nefericită.

Mi-a povestit despre cariera lui de acrobat, mi-a vorbit despre cele 57 de fracturi (eu mă uitam la el minunându-mă că-i întreg, însă a repetat, neînduplecat: „Cincizeci și șapte. Am radiografiile”), a pomenit despre experiența lui cu scena, despre Georges¹² și Ludmila Pitoëff¹³, care au fost primii care au înțeles că au de-a face cu un actor autentic, insistând asupra vechii sale prietenii cu Jean Cocteau.

— Cocteau a fost cel care mi-a dat un sfat prețios: „Ține minte, mon cher, atunci când vei fi vedetă, că publicului nu trebuie să-i treacă prin minte că mergi și tu la toaletă”.

A tăcut din nou, apucându-mă de încheietura mâinii. Mă strângea de-adevăratelea, mă durea de-acum și i-aș fi tras un șut în tibie. M-am stăpânit însă: se pregătea să-mi spună ceva foarte important. Într-adevăr:

— Dumneavoastră, totuși, vreau să vă spun ceva important. Nu sunt chel, cum se insinuează. Dacă vreau, îmi pot lăsa părul să crească până la genunchi.

A spus-o convins, fără măcar să râdă puțin, așa mi-am amintit că nu l-am văzut niciodată râzând cu toată gura pe Yul Brynner și l-am întrebat de ce.

— Ma chère, râsul mă tulbură la fel de tare ca plânsul. Viața-i prea tristă ca să ne permitem să râdem.

Mi-am încruntat fruntea; mi se părea că am mai citit undeva fraza asta. Și chiar așa este, i-a fost atribuită, acum 20 de ani, Gretei Garbo.

Mi-a simțit neîncrederea? Fără îndoială că da, pentru că s-a uitat în jur, asigurându-se că nu ne-ascultă nimeni și, aplecându-se spre mine, a adăugat repede:

— Nu, nu, dumneavoastră vreau să vă fac un cadou. Vreau să vă spun adevărul. Nu râd din cauza asta: sunt timid și mi-e rușine de orice. Când văd oameni, aș vrea să mă ascund sub masă ca un copil.

A spus-o cu atâta amărăciune încât nu m-am îndoit nicio clipă că era cu adevărat sincer și, deodată, mi-a apărut exact așa cum este: un om bun, care face eforturi mari să mintă. I-aș fi mulțumit. Dar a sărit imediat în sus, cu fața toată roșie, cu ochii mari rățăciți, gura aplecată într-o grimasă de angoasă, ca și când l-ar fi întors pe dos o revelație.

— Adio, spuse abia atingându-mi mâna.

Sigur s-a dus să plângă, poate chiar să se sinucidă. M-a apucat un sentiment de vinovăție. Dacă l-aș fi făcut să tacă la timp, dacă m-aș fi prefăcut că-s surdă... O, da, trebuia să-l ajung din urmă, să-i jur că nu voi povesti nimănui. Ce i-ar fi spus Cocteau dacă ar fi știut? Ce dramă!

— Da' de unde dramă? a zis Brooks. S-a dus la toaletă.

1. Yul Brynner (1920-1985) a fost un actor american de origine rusă, laureat al Premiului Oscar (n. red.).
2. Adlai Stevenson (1900-1965) a fost un politician american, guvernator al statului Illinois și candidat al Partidului Democrat la alegerile pentru Președinția Statelor Unite ale Americii în 1953 și 1956 (n. red.).
3. John Marcellus Huston (1906-1987) a fost un celebru regizor și scenarist american, laureat al Premiului Oscar (n. red.).
4. Robert Emmet Sherwood (1896-1955) a fost un dramaturg și scenarist american (n. red.).
5. Walter Annicchiarico (1924-1991) a fost un actor italian de comedie (n. red.).
6. Michael Todd (născut Avrom Hirsch Goldbogen, 1909-1958) a fost un producător american de teatru și film (n. red.).
7. Patrick Charles Eugene Boone (născut în 1934) este un cântăreț, compozitor,

actor și scriitor american (n. red.).

8. Brenda Marshall (născută Ardis Ankersen, 1915-1992) a fost o actriță de film americană (n. red.).

9. Mario Missiroli (1886-1974) a fost un jurnalist, politolog și eseist italian. Un alt Mario Missiroli (1934-2014) a fost un actor și regizor de film italian (n. red.).

10. Barbara Stanwyck (1907-1990) a fost o actriță americană, cu o carieră de peste 60 de ani (n. red.).

11. Cameron Shipp (1903-1961) a fost o scriitoare, ziaristă și biografă americană (n. red.).

12. Georges Pitoëff (1884-1939) a fost un actor și regizor de teatru francez de origine rusă, cunoscut și ca traducător și decorator (n. red.).

13. Ludmilla Pitoëff (Ludmilla Smanov, 1895-1951) a fost o actriță franceză de origine rusă (n. red.).

Capitolul 8

Pe băiatul acela l-am întâlnit în casa Cobinei Wright, o jurnalistă mondenă. Era îndesat, urâțel, cu o cămașă în carouri și o expresie sumbră pe fața lui lată de țaran. Cineva îi dăduse adresa Cobinei, explicându-i că e o femeie importantă, așa că venise să întrebe ce trebuie să faci ca să devii actor la Hollywood.

Stătea așezat cu grijă pe canapeaua din catifea bleu-ciel și părea nerăbdător să o audă vorbind. Cobina îl fixa cu ochii ei cam miopi, mângâind un pudel de cinci sute de dolari, și tăcea. Apoi, brusc, l-a întrebat de ce voia să se facă actor.

Băiatul nu se aștepta la o asemenea întrebare.

— Pentru că așa simt, de asta. E ceva ce am aici, aici, și se lovea peste burtă.

Avea mâini puternice și bătătorite, cu unghiile negre.

Cobina vorbea în italiană, pentru ca el să nu înțeleagă:

— Sunt toți la fel. Îmi amintește de-un alt flăcău care, acum mulți ani, a venit să mă întrebe aceleași lucruri. Îl chema James Dean¹.

Auzind numele acela, băiatul se agită, privirea devenindu-i plină de speranță.

— Îl cunosc pe Ben Bard, profesorul de actorie care se ocupă de pepiniera de actori de la 20th Century Fox. Iată numărul lui, voi încerca să fac ceva pentru tine, a zis Cobina.

Privirea plină de speranță redeveni sumbră. Băiatul s-a ridicat mormăind o mulțumire nedeșlășită.

— Vrei să bei un whisky? întrebă Cobina plictisită.

Băiatul scutură din cap:

— Nope.

— Și să nu vorbești în dialect, ai priceput? Trebuie să vorbești într-o engleză perfectă dacă vrei să devii actor.

— Yep.

— Ce yep? Trebuie să spui „da”, ai înțeles?

— Yep.

Mergea cu spatele, în direcția ieșirii.

— Întoarce-te. Îi primesc pe toți, fac zilnic o faptă bună, a mai zis Cobina.

— Yep.

Nu știa nici măcar să deschidă ușa. Tremura. Cum era posibil așa ceva într-un oraș ca Hollywood?

— Vin cu dumneavoastră, i-am spus și am ieșit.

Băiatul avea o mașină, dar așa de veche, încât, dacă o puneai în mișcare, riscai să o lași fără roți. O închiriasse de la cineva cu doi dolari pe zi, dar acum trebuia să o ducă înapoi, fiindcă n-avea bani. Îi inspiram încredere, vorbea fără să se lase rugat, acum că nu mai era Cobina. Nu știu de ce, aveam impresia că-i leșinat de foame.

— Merg să mănânc un hamburger. Veniți cu mine. Îmi țineți companie, i-am spus.

Mâinile-i înțepeniră pe volan.

— Nope.

— Păcat, am răspuns, merg la Googie's, unde venea mereu James Dean. Poate încă n-ați fost.

Strângerea volanului s-a relaxat.

— Sunteți sigură că Jimmy venea să mănânce la Googie's ăsta? Jimmy este idolul meu, știți? Vreau să devin ca el.

Am mers la Googie's. Cocoțați pe scaune de bar, în fața unei cești de cafea cu lapte ce costă numai zece cenți, erau o grămadă de James Dean. Băiatul se holba la tavan și la mese de parcă vizita o catedrală.

— Sunt tulburat, a recunoscut în timp ce-și înghițea hamburgerul cu cartofi.

Chiar îi era foame. L-am întrebat dacă dorea și o bucată de pui și a vrut și o bucată de pui. L-am întrebat dacă dorea și tort cu brânză și a vrut și tort cu brânză. L-am întrebat dacă voia și înghețată și a vrut și înghețată.

Când a realizat că a mâncat tot, a roșit.

— Cine știe dacă Jimmy mânca atât? Dumneavoastră îl cunoșteți, nu, îl cunoșteți?

A fost dezamăgit că nu-l văzusem niciodată.

— Și Marlon, ei, Marlon cum e?

A fost decepționat când i-am răspuns:

— Un tip așa și-așa.

— Nu-i adevărat, a bombănit, Marlon e un mare om. Vreau să devin ca el.

— Și Montgomery Clift, cum e Montgomery Clift?

A părut ușurat când i-am zis:

— L-am văzut o singură dată. Mi s-a părut puțin ciudat.

— Poate, a bombănit, dar și el e un mare om. Vreau să devin ca el.

Apoi a mai vrut o înghețată, s-a șters la gură cu mâneca de la geacă și mi-a povestit viața lui.

Îl chema Peter Fray, avea optsprezece ani și era originar din Nebraska.

— Într-o zi am văzut un film cu Jimmy și mi-am zis: vreau să fiu la fel ca el. Zic: îmi place și Marlon, am o mare admirație pentru Monty, dar Jimmy, zic, are ceva în plus. Le-am zis și părinților mei, care mi-au spus: ești nebun, cine te ia

pe tine, urât cum ești? Așa că m-am revoltat, mi-am vândut motocicleta și am plecat la New York ca să mă fac actor. Dar la New York e imposibil, știți. Trebuie să cunoști persoanele potrivite. Din când în când, cunosc câte un tip care-i foarte amabil, mă mângâie pe păr și îmi propune să facem o călătorie, eu nu mă duc, pentru că vreau să devin actor, nu să fac călătorii și el nu mă mai ajută deloc. Pe urmă, mi-au spus că-mi pierd vremea, că trebuie să vin la Hollywood unde totul e mult mai simplu, așa că am venit la Hollywood și văd că e la fel de dificil ca la New York. Trebuie să ai mașină, trebuie să fii cineva și, dacă nu ești deja cineva, te resping ca pe-un cerșetor.

Avea lacrimi în ochi.

— Urăsc orașul ăsta. E orașul cel mai idiot și mai rău din America. Sunt tare nefericit.

L-am întrebat de ce-i nefericit. S-a scărpinat în cap.

— Nu știu, adică toți băieții de vârsta mea sunt nefericiți. E din cauză că nu ne înțeleg, cred. Uneori i-aș omorî pe toți.

— Pe cine? am insistat.

— Eh, pe toți.

L-am întrebat dacă avea și el o prietenă, poate o prietenă l-ar fi făcut mai puțin nefericit.

— Nu, doamnă, nu mă interesează fetele. Nu se uită la mine și nici eu nu mă uit la ele. Mă descurc foarte bine fără. V-am zis, eu vreau să devin actor.

Repeta frazele acelea deja atribuite lui Marlon Brando ori lui James Dean ca pe o poezie învățată pe dinafară, altceva nu știa să spună și n-ar fi făcut carieră nici dacă i-ar fi dedicat Cobina fapta ei bună zilnică un an întreg.

— De ce nu vă întoarceți la Nebraska? Lăsați naibii treaba asta cu Hollywoodul!

A fost ca și cum i-aș fi dat o palmă. Deodată, a uitat frazele învățate pe de rost, chipul i-a devenit purpuriu și ochii plini de disperare. A bătut cu pumnii în masă, în timp ce toți alde James Dean s-au întors spre noi puțin surprinși. Și:

— Nu, a urlat, pe toți dracii, nu! Eu rămân. Și-o să vedeți de ce-s în stare!

S-a ridicat; plângea. O scenă dureroasă și ridicolă. Toți alde James Dean s-au îngălbenit.

Am avut privilegiul sau vina de a inventa un actor. La Googie's, în seara aceea, era Ben Bard. A văzut tot, a ascultat tot. S-a apropiat apoi de Peter Fray și i-a spus, întinzându-i cartea lui de vizită:

— Bravo, băiete! O scenă magnifică. Vei deveni sigur actor. Începi chiar de mâine.

*

Mania sălbaticilor în blugi durează de la sfârșitul războiului: băieți ambițioși, enervanți și misogini. Actorii cu succes de casă aparțin unei generații cu tâmpilele sure: se numesc, în afara Celor Trei Mari, Gary Cooper (57 de ani), James Mason (49 de ani), John Wayne (51 de ani), Clark Gable (57 de ani), Tyrone Power (un puști de 45 de ani), Spencer Tracy (58 de ani), Robert Taylor² (47), James Stewart (58), Cary Grant (54). Și totuși, publicul adolescent îi revendică pe rebelii în blugi, iar pentru fiecare rebel care moare în accident de mașină sau apune fiindcă nu prea i-a reușit operația estetică la nas ori s-a îmburghezit luându-și soție, imediat se găsește altul să-l înlocuiască. E de-ajuns, de exemplu, să mergi într-o seară la Googie's.

— Vorbim despre un produs răspândit și destul de comercial, mi-a spus Ben Bart. În treisprezece ani încă nu le-a scăzut prețul. Primul rebel de la Hollywood a fost Montgomery Clift.

Toți actorii care au sub 30 de ani, deveniți celebri în ultimul timp, de la Brando la James Dean, de la Anthony Perkins la Elvis Presley, au fost influențați de acest straniu personaj, poate cel mai straniu și mai neînțeles apărut vreodată în cei 50 de ani de Hollywood. Singurul sentiment pe care Montgomery Clift îl nutrește pentru orașul care i-a dat gloria este acela al unei nejustificabile și incurabile uri. De altfel, nu locuiește la Hollywood. Trăiește la New York, într-

un apartament de lângă Strada 64 Est, a cărui adresă e cunoscută doar de vreo zece persoane, cu tot cu cele două femei care contează pentru el: Elizabeth Taylor și Libby Holman, de 52 de ani, numită my steady girl, „prietena mea statornică”.

Casa lui are cinci camere și doar un dormitor. Patul este pentru o persoană. Monty doarme singur. E tapetată cu sute de cărți, printre care tratatele lui Freud, Decameronul, Divina Comedie în engleză, operele lui Platon, comediile lui Bernard Shaw și Shakespeare. Nu întotdeauna rebelii sunt și ignoranți. Se mai găsesc, înrămate, două fotografii și o radiografie. Într-o fotografie e Elizabeth Taylor; în alta, Frank Sinatra. Radiografia redă, din profil, craniul lui Libby Holman. Monty ține mult la radiografie: când călătorește, și-o pune în valiză, alături de cutia cu medicamente. Într-adevăr, obsesia bolii îl torturează la fel de mult ca aceea a nebuniei. Psihologul lui susține că are cea mai mare cultură medicală întâlnită vreodată la un pacient fără diplomă în domeniu. Noaptea, când e la Berlin, Hollywood sau Tel Aviv, Montgomery Clift sare din pat, pradă unor coșmaruri imaginare, și se-apucă să umble pe străzi, cărând după el cutia cu pastile și injecții. Călătorește mult. A fost de optsprezece ori în Europa și tot de-atâtea ori în Palestina: e evreu. Mai trebuie spus că nu dă niciodată autografe, nu acordă interviuri, n-a fost la niciun cocktail party și până și-n ziua de azi e-n stare să umble desculț ori îmbrăcat numai într-o cămașă-n carouri și blugi. Se gândește mereu la moarte și se comportă ca și cum ar căuta-o. Conduce motocicletă ca un inconștient. Nu s-a însurat și jură că niciodată nu se va căsători. Nu ține să fie vedetă. Ține, însă, să fie actor. Din acest motiv, înainte de a veni la Hollywood pentru a crea, fără să știe, un New Look, a refuzat orice scenariu de film.

Venea de pe Broadway. A jucat în primul său film, Red River, care l-a transformat într-un star overnight cu un dispreț nedisimulat. Și a arătat același dispreț comunității care l-a primit. Locuia într-o mansardă, n-avea nici măcar un smoching și nu făcea nimic să pară simpatic. Regizorul care l-a lansat, Zinnemann, a spus:

— Se mișca precum o pisică înfricoșată și tot ca o pisică își arcuia spatele când ceva îl irita. Urla din nimic. O infinită tristețe îi inunda ochii verzi. Era mereu nesigur, nemulțumit, afectat de probleme exagerate. Și cred că de-aici vine succesul lui Montgomery Clift, a adăugat Fred Zinnemann. Cu neliniștea și melancolia lui, a fost simbolul unei generații ce ieșea din război ca să intre din nou în normalitate. Milioane de foști G.I.³ credeau că se identifică cu el.

Milioane de fete îl iubeau întrucât simțeau nevoia lui de a fi protejat și mângâiat.

În schimb, ca toți actorii care ulterior au luat lecții de la personajul lor, Montgomery Clift respingea femeile. Ba chiar le ura. Singura dragoste care i se atribuie rămâne cea pentru Elizabeth Taylor. Dar despre dragoste o fi fost vorba? Legătura dintre Elizabeth Taylor și Montgomery Clift a durat și în timpul căsătoriilor ei. La vreme de furtuni în familie, Liz apela la ajutorul lui, rugându-l să-i liniștească soțul. În seara când Montgomery Clift a avut accidentul de mașină în urma căruia a rămas cu cicatrici pe față, ieșise să remedieze o dispută sentimentală între Elizabeth Taylor și Michael Wilding, cel de-al doilea soț al ei.

Un accident ce seamănă straniu cu cel care i s-a întâmplat lui James Dean. Se spune că Monty era în ziua aceea pradă unei angoase mai puternice decât de obicei. S-a urcat la volan puțin beat și a luat-o ca un nebun pe Sunset Boulevard. După câteva minute, a intrat într-un copac. Liz a fost prima care a sosit la fața locului. Monty avea capul spart, nasul și maxilarul fracturate, trei dinți îi atârnavă. Nu era mort și părea să-i pară rău de asta. Într-adevăr, i-a zis lui Taylor:

— Asta e, acum scoate-mi dinții. Altădată va merge mai bine.

Nimeni nu știe cum și când a început prietenia lui Montgomery Clift cu Libby Holman, o fostă cântăreață de blues, faimoasă pe vremea când era el copil. O faimă deconcertantă sau un destin blestemat a urmărit această ființă misterioasă. Primul ei soț, Christopher Reynolds, a murit asasinat ori s-a sinucis. Actorul Philip Holmes, logodnicul ei, a murit în război în ajunul nunții. Holman s-a căsătorit atunci cu fratele acestuia, care la puțină vreme s-a sinucis. Din căsătoria lor s-a născut un fiu, ucis într-un accident de mașină. Toți bărbații din viața ei au sfârșit prin morți violente; pe scurt, e, cum se spune, o mare piază rea.

— Sunt sigur, observa prietenul lui Montgomery Clift, că s-a împrietenit cu Libby Holman din masochism. Spera să-i aducă ghinion.

Și, într-adevăr, i-a adus. Operația estetică pe care i-au făcut-o după accident n-a fost o reușită. Nasul lui nu mai e ca înainte. Fața i-a devenit puțin dezagreabilă. Iar Monty a început să le placă tot mai puțin femeilor și bărbaților, dincolo de faptul că apusul carierei sale începuse deja. Cum spune scenaristul Kaufmann:

— Să fii bun nu-i de-ajuns în orașul acesta. Clift a fost idolul unei perioade de tranziție. A început să intre în declin când pe Sunset Boulevard a apărut un alt rebel în blugi: Marlon Brando.

Marlon Brando avea multe în comun cu el: ursuzenia, disprețul pentru femeile obișnuite și nonconformismul. Purta la butonieră, ca pe-o garoafă, vena nebuniei. Legende urâte colorau personajul său: la paisprezece ani ar fi dat foc unei case unde se dădea o petrecere, la școală își nota lecțiile pe hârtie igienică pentru a-și enerva profesorul, locuia într-un garaj și nu-și schimba niciodată pantalonii (firește, blugi). Din punct de vedere fizic, e-adevărat, nu semăna cu predecesorul său. Figura aceea mică și robustă nu amintea de melancolia romantică a lui Montgomery Clift. Ochii lui mici emanau o aroganță brutală. Dacă Clift fusese eroul de după război, Brando a devenit eroul unei epoci dominate de obsesia pentru Cortina de Fier: tânărul american care se pregătește răcnind de cel de-al Treilea Război Mondial.

Și el evita oamenii; nu alerga după femei și susținea că urăște banii:

— Hollywoodul e o bancă mare, unde toți caută să facă bani, dar pe mine mă doare-n cot.

Sincer ori impostor, era nevrotic; mergea la psiholog. Frecventa cluburile de noapte unde e în floare delincvența juvenilă din Los Angeles, trezindu-se o dată implicat în raidul poliției. Hollywoodienii îl detestă pentru bătăria lui. Însă Hollywoodul îl respectă pe cel căruia nu-i este frică de Hollywood. A început să se scrie și chiar să se creadă că ieșirile lui Brando „reflectă angoasa unei generații”.

Brando pe care l-am cunoscut eu nu are, totuși, angoase de genul acesta. Și-a abandonat blugii și s-a îmbrăcat în gri, cu cămașă albă cumpărată de la Roma și cravate Fath cumpărate de la Paris. S-a îngrășat și se înclină când salută. Nu refuză publicitatea, fiindcă e producător și are nevoie să se vorbească despre el. Are o nevastă gravidă și călătorește cu multe valize. E un suflet delicat și sensibil. În timpul conversației noastre, a intrat o albină în cameră. Walter Seltzer, impresarul și asociatul său în afaceri, a rulat un ziar și a vrut s-o strivească, ca să nu înțepe pe careva, mai ales pe Marlon Brando. A sărit în picioare, îndurerat de parcă Seltzer ar fi lovit un bebeluș. A îndemnat cu blândețe albina să iasă afară pe fereastră afirmând ca profetul Ilie:

— E loc și pentru ea pe lume.

Acel Brando al albinei este un Brando care se interesează de problemele întortocheate ale ONU, știe totul despre federalismul european, iar din 1950

încoace a pus deoparte două milioane de dolari, circa un miliard și trei sute de milioane de lire.

E teribil pentru cineva care spunea că urăște banii. Din fericire, Fiscul ia măsuri privind liniștea lui sufletească, răstignindu-l cu taxe mortale. Din nefericire, această grijă guvernamentală nu ajunge: îi rămân atâția bani încât fostul rebel e constrâns să-i folosească în cumpărarea de ferme, puțuri petroliere și vaci, fiind prezent în industria brânzeturilor. Metamorfoza lui a fost, totuși, lungă și dureroasă. Întorsătura a avut loc în perioada în care i-au dat Oscarul pentru *On the Waterfront* și s-a prezentat la ceremonie în smoching, proaspăt bărbierit, ținând acest discurs senzațional:

— Mulțumesc mult... uh... mulțumesc mult... uh, uh... chestia asta... uh... cântărește mai mult decât vă imaginați... uh... eu... uh... aveam ceva să vă spun... uh, uh... dar nu-mi mai amintesc nimic, uh... totuși... uh... sunt foarte mulțumit și cred că sunt multe persoane cărora le sunt îndatorat pentru privilegiul rar care mi-a fost acordat în această seară, vă salut pe toți.

Se întâmpla în 1955 și un alt rebel cutreiera Hollywoodul, intrând în rolul personajului în declin: James Dean.

*

Nici Dean nu spunea nimic nou. Dacă, într-un fel sau altul, Montgomery Clift era asociat băieților „distruși” ai unei societăți devastate de război, unde totul era posibil și unde domnea singurătatea, dacă le semăna cu adevărat acelor disperați pe care literatura americană îi prezenta prin diferite cărți, precum, cine știe, *Second Ending* de Evan Hunter (tradusă cu titlul *Aer închis*), și dacă Brando reproducea, în stilul lui, câteva obsesii ale brutalității, decadente deja reprezentate în *Il piccolo campo* a lui Caldwell ori în tragediile lui Tennessee Williams (nu întâmplător, înainte să intre în lumea filmului, era deja faimos pe Broadway interpretând la torsul gol bruta din *Un tramvai numit dorință*), Dean, cu disperarea lui pozată, cu nervii măcinați nimeni nu știe de ce, îl reprezenta pe protagonistul unei decadente echivoce, ajunsă în America din moravurile și obișnuințele europenilor, odată cu vestimentațiile semnate Dior și Fath ce

întorseseră pe dos moda și piața din Statele Unite, până la neorealismul lui Rossellini, atât de denigrat de intelectualii rafinați, la pantofii Ferragamo, o mare noutate și o lovitură pentru picioarele femeilor din America, la muștiucurile pentru țigări britanice Dunhill de la Nicotell, la mașinile englezești și italiene făcute la comandă, la existențialismul de tip parizian, la Sartre, Camus, Moravia⁴, la cafeaua espresso, la Le Corbusier, la Stephen Spender și Elliott, la scaunele și lămpile suedeze, apărută din marea boală în care America a căzut de fiecare dată când a trimis soldați ori turiști în Europa.

Dean era Sagan⁵ în variantă americană, adolescentul înnebunit de o plictiseală romantică, mult mai apropiat de europenismul lui Truman Capote și Oscar Wilde decât de personajele de la țară din Peyton Place⁶ sau de tinerii săteni nebuni pe care îi întâlnim prin romanele americane.

La Hollywood trăiesc sute de James Dean, începând cu Peter Fray, băiatul care mă va urî într-o zi pentru că, fără să vreau, l-am ajutat să devină actor.

Dar, dintre ei, cel care, mai mult decât oricare altul, pare destinat să primească moștenirea blugilor este slăbănogul de 25 de ani Anthony Perkins. Nu-i frumos; de exemplu, are capul mic, disproporționat față de restul corpului. Cineva a scris că „pe umerii aceia de luptător, căpșorul lui Tony se ridică precum cel al unei reptile”. Morocănos și timid, când i se vorbește, dă din picioare ca un mânz înțepat de muște ori se leagănă pe călcâie și-și ascunde fața, ducându-și bărbia în piept ca și când s-ar teme să nu fie lovit. Nu reușește și nu vrea să-și facă o prietenă. Este numit the lonest man in Hollywood, „cel mai singur bărbat de la Hollywood”. Mult timp n-a avut nici casă, locuia în cabina lui de la Paramount.

— Îmi era milă de el când îl vedeam seara venind, când ceilalți plecau, mi-a spus un polițist de la Paramount. Se întorcea cu pachetul lui cu ouă și cârnați, le gătea pe o plită de topit ceara pentru machiaj, apoi se plimba printre studiouri și îmi era mereu teamă să nu intre cu capul într-un zid.

L-am întâlnit de mai multe ori pe vremea când filma cu Loren la Desire under the Elms. Tot timpul avea o față nefericită și nu vorbea cu nimeni. După filmări, fugea ascunzându-se în spatele unor ochelari. Se uita pieziș, de parcă-i ura pe toți. Dar nu trebuie subevaluat. În felul lui, reflectă (cel puțin, până acum pare să reflecte) un aspect al Americii mai serioase, ca William Holden, pe de altă parte. Și, asemenea lui Holden, are un mare respect pentru meseria lui și e modest.

Blugii primiți de la Dean sunt un steag de luptă, nu-i servesc atât la încălecat motocicletele „sălbaticilor” sau pentru a sfârși în acele boîtes existențialiste, cât pentru a combate anumite obiceiuri. Se pare că toată America i-a încredințat blugii ca să-i îndrume, de la uniforma aceea a rebelilor, cum au devenit, la adevăratul scop pentru care fuseseră croiți: să acopere picioarele muncitorilor, văcarilor și țăranilor. Astfel că Perkins, mai curând decât să derive din Dean, e împotriva lui.

*

Așa cum Perkins este reprezentativ pentru un tip de reacție, un alt tânăr, probabil și mai popular decât el și Dean, personifică anumite tendințe genuine. Acesta se îmbracă în aur: pantaloni și geacă din lamé cu aur, pantofi din piele aurie, cravată țesută cu fir de aur de optsprezece carate. Dar, atenție, Elvis Presley, atât de idolatrizat de tineretul american, este periculos. Nu fără motiv a declarat despre el Asociația de Profesori și Părinți a Americii: „Ar trebui închis. Cu făloșenia lui șocantă influențează delincvența juvenilă în toate cele 49 de state ale Americii”.

E un actor foarte prost și nu suferă de vreun complex de persecuție ori de vreo angoasă. Are nouă mașini, o casă-palat cu piscină în formă de chitară și parcul împrejmuit de un gard în formă de pentagramă, un diamant pe care și-a gravat inițialele; are tot ce-și dorește: pretinde 200 de mii de dolari (circa 130 de milioane de lire) pentru o apariție la TV de zece minute și îi primește. Singurul lucru pe care nu a reușit să-l obțină e scutirea de serviciul militar. În pofida petițiilor trimise de cluburile Elvis Presley Departamentului de Război, armata americană l-a scos pentru o perioadă din circulație, înrolându-l.

Însă, când am fost la Hollywood, el purta haine civile. Și pentru că am locuit puțin la hotelul Knickerbocker, unde era și el, am putut să-mi fac o idee despre ce fel de om este. De exemplu, Elvis Presley se deplasează numai escortat de vreo zece băieți răi, a căror unică misiune este să-i anunțe pe trecători de prezența sa. Băiețașii sunt salariații lui. Așadar, iată ce am văzut. În momentul în care Elvis Presley ieșea din cameră și se îndrepta spre lift, salariații alergau spre Hollywood Boulevard, care-i la 20 de metri de Knickerbocker, strigând:

— Sosește Elvis Presley! Hei, sosește Elvis Presley!

Imediat se adunau vreo sută de proaste care, fără a pretinde vreun salariu, strigau cu băiețașii:

— Sosește Elvis Presley! Hei, sosește Elvis Presley! atrăgând alte proaste.

Când se oprea în ușa hotelului, Elvis Presley aștepta să se adune mulțimea. Apoi, când aprecia el că spasmul așteptării a atins punctul culminant, urca într-o mașină albă și se îndrepta foarte încet spre Hollywood Boulevard. Frâna în fața proastelor și, prefăcându-se surprins, părea că spune:

— Ia te uită, oare cum au ghicit că voi trece pe-aici?

Pe urmă, buzele lui pline se deschideau într-un zâmbet înțelegător, privirea lui apoasă devenea și mai apoasă și începea să dea autografe. Însă nu cu stiloul. Dădea autografe cu rujul proastelor. Nu semna pe o bucată de hârtie. Semna pe cămășile, pe brațele, pe picioarele și pe fețele proastelor. În fine, când polițiștii interveneau să decongestioneze traficul întrerupt, se-ndepărta cu conștiința împăcată a unui miliardar ce a contribuit cu 100 de lire italiene la rezolvarea problemei sociale.

Însă nu mereu totul e atât de organizat: am tras concluzia asta în seara când s-a întâmplat să fiu la Paramount Theater, un cinematograf unde se proiecta The Tender Trap, un film color avându-l ca protagonist pe Elvis Presley. The Tender Trap era în afara programului, adică în previzionare, fără un anunț prealabil, o stratagemă la care producătorii recurg pentru a sonda opinia publicului. Pe afiș se anunța un western cu Kirk Douglas și Burt Lancaster. Sala era plină de tineri. Când westernul s-a terminat, pe ecran a apărut deodată fața mare, de culoare ocru a lui Presley. A fost ca și cum s-ar fi lansat o bombă. Adolescente au sărit în picioare și, cu brațele întinse spre ecran, prinzându-se de gât una pe alta, bătând din picioare ca să țină în frâu excitația, au început să scoată țipete sfâșietoare, să arunce sărutări în aer și să implore mângâieri imaginare. Strigau și plângeau, plângeau și râdeau, fără să poată să se controleze. Eu stăteam lângă o fată cam de șaisprezece ani, frumușică, cu un aer de copil educat. Cât a rulat westernul, a stat cuminte-cuminte, ronțăind alune. De câteva ori chiar am avut impresia c-a ațipit. Dar când Elvis Presley s-a arătat complet, cu cămașa lui neagră de golan, cu pantalonașii lui fără dungă, cu chitara prinsă cu o curea după gât, la care nu știe să cânte, fata s-a prins de brațul meu bâlbâind:

— Elvis, Elvis! și-a leșinat.

Nimeni, deci, nu ar putea să-i conteste lui Elvis Presley titlul de zdrobitor de inimi, deși Confidential i-a adus aceleași acuze pe care i le-a adus lui Liberace. S-a logodit de cel puțin douăsprezece ori, și-a prezentat logodnicele tatălui și mamei și toată lumea știe că nu s-a căsătorit din vina lui Tom Parker, un uriaș de 50 de ani, fost comerciant de cartofi și legume, autodeclarat colonel, întrucât la Hollywood coloneii și marchizii fac întotdeauna o impresie deosebită. Colonelul Parker l-a cunoscut pe Elvis Presley când acesta lucra într-un magazin din Tennessee. A fost cucerit de buzele acelea pline și de acea chitară: l-a lansat ca „rebelul rock-ului”. Azi o face pe impresarul lui, îi alege contractele, îi prepară băutura cu ou și îi alungă femeile.

— Căsătoria, mi-a spus Tom Parker, i-ar dăuna carierei de actor. Atât timp cât Elvis are încredere în mine, nu simt miros de confetti.

Pe fața lui rozalie, ciudată, fără barbă, am zărit un zâmbet ambiguu.

*

Până aici, Elvis seamănă, într-un fel și păstrând proporțiile, unor idoli de-ai noștri. Dar asemănarea se sfârșește acolo unde adolescentele (care par la fel de proaste și excitabile în toate țările lumii) fac bazaconii pentru plăcerea lor. Cântăreții noștri de succes sunt de obicei săraci: foști angajați la stat ori dactilografe ce, vag, încă duc cu ei duhoarea de varză a locuințelor populare în care s-au născut. Binevoitori și simpli, se cred personalități relevante și rafinate imediat ce un săptămânal de mare tiraj a publicat fotografiile cu mobilierul și vesela din dotare. Nepretențioși și familiști, chiar și când încearcă să-și dea „un pic de aere” pilotând o mașină americană sau una făcută la comandă, frecventând hipodromurile, îmbrăcând vestimentații de seară, ei reflectă, până la ultimul oftat din cântecele lor, originile modeste, cluburile zgomotoase în care își petrec timpul liber, parohiile, mizeriile noastre naționale în care au crescut. Bucurându-se de respectul ucenicilor de frizeri și de admirația vânzătoarelor de la Rinascente și Motta, rămân pentru totdeauna personaje vagi și inofensive. Dar Presley nu-i așa. Așa cum am spus, e periculos. Și nu fiindcă promovează atâtea

isterisme (și Sinatra făcea fetele să leșine în vremurile lui bune) sau pentru că se înconjoară de golani, ci fiindcă-i autentic. Nu suferă nici de timidități, nici de confuzii sufletești. Așa cum gangsterii care au ajuns la popularitate, bogăție și stand-up prin lumea bună, Elvis etalează o siguranță și un sânge rece excepționale, comportându-se mereu ca și cum totul i se cuvine. Dar că este produsul celei mai rele societăți americane se înțelege ascultându-i vocea, urmărindu-i gesturile, observând felul în care se îmbracă, privindu-i acel chip care seamănă, tragic, cu cele care figurează în evidența poliției. S-a născut golan și golan a rămas: cântă, se agită, dansează și trăiește ca bătașul găștii. Iar cu puterea, nu numai materială, de care se bucură, dar peste toate prin influența pe care o are, îngrozește. E autentic și periculos ca povestea criminalității din America, cea mai sângeroasă și mai oribilă, pentru că-i o nebunie mai rece decât oriunde. Dorința aceea de umilire a admiratoarelor proaste care se lasă jignite, de parcă ar fi un semn de recunoaștere ori de elogiul venit din partea idolului lor, pare umbra reflectată de imensul sadism și de marea cruzime ce se regăsesc în omuciderile și delicturile americane. Și acestea nu reprezintă altceva decât reversul medaliei unei civilizații atât de moderne și atât de feroce în a învinge orice frână și limită umană, care proiectează viața artificială, păstrând totodată morții în gheață.

1. James Byron Dean (1931-1955) a fost un actor american de teatru și film, care a marcat tineretul american postbelic (n. red.).
2. Robert Taylor (1911-1969) a fost un cântăreț și actor american (n. red.).
3. Inițialele folosite pentru a-i desemna pe soldații din armata americană, care provin de la „Government Issue”, „General Issue” sau „Ground Infantry” (n. red.).
4. Alberto Moravia (născut Alberto Pincherle, 1907-1990) a fost unul dintre cei mai importanți romancieri italieni ai secolului XX (n. red.).
5. Leontine Sagan (1889-1974) a fost o actriță și regizoare austro-ungară (n. red.).
6. Film realizat în anul 1957 de 20th Century Fox după romanul cu același titlu semnat de Grace Metalious (1956) (n. red.).

Concluzie

Capitolul 1

La Hollywood, toți mă întrebau dacă am stat de vorbă cu regele, fiindcă bărbații care fac istorie aici, spuneau, nu sunt vedetele ori tipii ca Elvis Presley, ci aceia care-i seamănă regelui. Uimiți că interviul n-avusese loc încă, voiau să știe de câte ori am văzut Cele zece porunci, filmul care, de doi ani, înnebunise America. Indignați că nu știu nimic despre el, mi-au întors brusc spatele. Așa că, într-o dimineață, am cerut să vorbesc cu regele.

Regele s-a bucurat și a răspuns, prin intermediul unui funcționar, că mă poate primi a doua zi, în cartierul său general, la ora două și jumătate. Funcționarul era un tânăr palid și agitat. Mi-a dat vestea completând-o, „spre binele meu”, cu multe sfaturi. Înainte de toate, mi-a recomandat să ajung cu jumătate de oră mai devreme: regele nu putea să aștepte. Pe urmă, mi-a poruncit să mă îmbrac sobru, cum se cuvine la o întâlnire solemnă. În sfârșit, mi-a spus să nu pregătesc întrebări indecente. Astfel că, îmbrăcată în negru, fără machiaj și vag înspăimântată, m-am prezentat în cartierul general al regelui de pe Marathon Street, la numărul 5451, în interiorul zidurilor Paramount.

Calea spre rege este lungă și dificilă. Prima încercare e să treci de intrarea principală a studiourilor, unde pereții sunt încă acoperiți cu fotograme din Cele zece porunci și un polițist fioros, precum cei care interoghează străinii suspecti de pe insula Ellis, mi-a pus o droaie de întrebări indiscrete. Polițistul meu era deosebit de rău. A vrut să știe cum mă cheamă, câți ani am, de unde vin și ce doresc. M-a făcut să aștept destul de mult. A telefonat la trei sau patru persoane ca să controleze dacă eram cu adevărat așteptată de rege și numai după ce m-am simțit vinovată de infracțiuni niciodată comise mi-a permis să urc în biroul domnului Schellhorn, un mustăcios care se ocupă cu publicitatea.

Domnul Schellhorn a fost foarte cordial. Fără să se ridice de la masă, mi-a explicat că Cele zece porunci este cel mai important film din istoria cinematografilei și m-am simțit imediat puțin nervoasă că nu-l văzusem. Domnul Schellhorn m-a rugat să trec în biroul lui Rose Goldstein, care avea să mă însoțească la persoana ce trebuia să mă însoțească la rege.

Blondă și amabilă, Rose Goldstein suferea de căldură, care, vara, la Hollywood, provoacă multe decese prin asfixiere și insolăție, așa că nu mi-a putut ține prea multe discursuri. S-a limitat la a spune: „Ce bărbat! Ce film!”, iar chestia asta m-a făcut și mai nervoasă: într-adevăr, nici măcar ei n-am reușit să-i mărturisesc faptul că n-am văzut această capodoperă. Am coborât scările în tăcere, am traversat aleile din Paramount. Toți polițiștii mă fixau cu ochi dușmănoși, întrebând-o pe Rose Goldstein cine eram și ce voiam. Apoi ne-am îndreptat spre cartierul general al regelui, o căsuță desprinsă din clădirea mare a Paramountului, parte din ea totuși. În holul acestei căsuțe, acoperit cu fotograme din filmele turnate de rege în cei 45 de ani de domnie, mă aștepta Ann del Valle, asistenta regelui.

Ann del Valle e simpatică și operativă. A telefonat imediat unei fete, care a telefonat altei fete, pentru a o informa pe secretara regelui că eram la dispoziția lui. Mi-a oferit o Coca-Cola cu multă gheață. M-a întrebat dacă eram emoționată la gândul că mă întâlnesc cu regele. Și mi-a mai cerut, inevitabil, să-mi spun părerea despre film. I-am răspuns, înghițind din Coca-Cola, că-l consideram un film excelent, fără dubiu cel mai bun film al regelui. Ceea ce m-a făcut deosebit de nervoasă. Cum să-i spun eu regelui minciuna? N-ar fi mai bine să plec și să văd filmul ăsta blestemat, pe urmă să vin și să stau de vorbă cu el? M-am ridicat, cu gândul s-o șterg. Chiar în clipa aceea, secretara regelui a sunat o altă secretară, care a sunat-o pe Rose Goldstein, care a sunat-o pe Ann del Valle și astfel am aflat, fără multă birocrație, că regele ne aștepta.

Așezat la o masă pe care se aflau îngrămădite foi dactilografiate, cărți, creioane, săbii egiptene, crucifixe, înghițit de o pădure de steaguri, diplome, postere, decorații, icoane și portrete de sfinți și faraoni, regele se ruga. Din prag nu se vedea decât craniul lui strălucitor și bronzat, cu două smocuri de păr alb la tâmpile, ca aripioarele unui înger, umerii plecați, mâinile minuscule ce răsfoiau paginile Vechiului Testament cu o atenție duioasă. Un murmur ușor îi ieșea dintre buzele invizibile. Citea un capitol din Geneza tradus în engleză: „And behold the glory of the Lord was upon Moses so that Moses stood in the presence of God and talked to Him face to face. And the Lord God said unto Moses...”.

Ann del Valle și Rose Goldstein stăteau nemișcate, impunându-mi din ochi să tac.

— Dar... am spus.

— Sst, a făcut Ann cu un șuierat.

— Sst, a făcut și Rose, arătându-și dinții.

Regele nu părea să ne simtă prezența. Apoi, deodată, s-a ridicat. Ne văzuse foarte bine, în ciuda faptului că se ruga. Cu un salt sprinten a ajuns înaintea noastră.

— Bună, a spus zâmbind, iar eu am putut, în sfârșit, să-l văd pe acel semizeu puternic pe care-l numeau regele, și Mister Hollywood, Mister Cinematograf, Mister Stăpânul, Geniul, Marele, Venerabilul Gentleman, Bătrânul Respectabil sau, mai simplu, Cecil Blount DeMille.

Un omuleț cocoșat, îmbrăcat în albastru. Chipul ars de soare, cu un nas mare, nobil și obrajii căzuți, exprima bunătate și ironie. Ochișorii albaștri, protejați de niște ochelari după moda de-acum 50 de ani, scrutau cu o atenție indulgentă. Dădea impresia că vede orice, chiar prea mult, dar din el emana o imensă blândețe.

— Scumpo, a rostit, scumpo, ce fericiți suntem să vă avem printre noi!

M-a rugat să iau loc, să nu obosesc. Călduros, mi-a cerut vești despre cei din familie, de parcă i-ar fi cunoscut foarte bine și era nerăbdător să-i revadă. Cu o nostalgie amară, m-a felicitat pentru „tinerețea insolentă”. Apoi, le-a rugat pe Rose și Ann să stea comod pe canapeaua din fața noastră și fiecareia i-a înmânat un teanc de hârtii și un creion. Sarcina lor era să noteze tot ceea ce aș fi întrebat eu și ce mi-ar fi răspuns regele, pentru a evita disputele și plângerile ulterioare. N-au avut mult de scris. Înainte de a deschide gura, DeMille s-a aplecat insinuator spre mine și, scrutându-mă cu ochișorii lui indulgenți, a rostit:

— Prima întrebare o voi pune eu. Vorbiți-mi despre ultimul meu film.

A urmat o lungă, insuportabilă, stânjenitoare tăcere. DeMille aștepta, cu surâsul lui dulce pe buzele-i bronzate. Ann aștepta. Rose aștepta. Iar eu tăceam.

— Spuneți-mi, spuneți-mi, a repetat DeMille, apropiindu-se tot mai tare de mine, ca și când aș fi vorbit cu o voce prea stinsă, iar el ar fi fost fudul de urechi.

— Curaj, copilă!

Nu, pe rege nu-l puteam minți. Mi-am înghițit dureros disperarea. L-am privit implorator.

— Nu v-am văzut filmul, domnule.

Dacă i-aș fi spus că filmul e oribil, n-ar fi reacționat mai violent. Într-o secundă, surâsul regelui s-a prefăcut în grimasă, iar regele a sărit în picioare c-o vigoare adolescentină, tunând:

— N-ați văzut încă filmul meu? Stați la Hollywood și n-ați văzut încă filmul meu?

Părea cu adevărat șocat. Am bâlbâit o explicație meschină: sosisem cu o noapte înainte, mai exact, coborâsem din avion de câteva ore. Însă orice scuză părea inutilă. Rose mă privea cu indignare, Ann, cu o uimire dureroasă. Răstignită în responsabilitatea mea, am suportat martiriul, iar atunci regelui, iertător ca toți monarhii, i s-a făcut milă.

— Scumpo, a zis mângâindu-mi cu mâna fină obrazul, mergeți să-mi vedeți filmul și reluăm discuția după.

A ridicat receptorul și:

— Un bilet la Beverly Wilshire Theatre, cu rezervare pe numele meu, în seara aceasta la 8.00, ați înțeles? Să fiți punctuală, ați înțeles? Iar mâine la 2.00 vă întoarceți la mine, ați înțeles?

O, nu, de poruncile regelui nu poți fugi! La 8.00 eram la Beverly Wilshire să văd Cele zece porunci de Cecil DeMille, alături de o maică, un preot și doi îndrăgostiți ce se atingeau cu piciorul. Patru ore și un sfert a durat proiecția, patru ore și un sfert am rămas cu ochii lipiți de ecranul colorat, fără să fumez, pentru că în cinematografele de la Hollywood e interzis. Trebuia să urmăresc odiseea lui Moise din clipa în care l-au pus în pătuțul de răchită până când, bătrân și obosit, se pregătea să moară. (Și știm cu toții cât a trăit Moise.) A trebuit să ascult până și vocea Domnului, care vorbea în engleză, timp în care maica și preotul își făceau cruce, iar cei doi îndrăgostiți se cutremurau fără să se mai atingă cu piciorul. Și a doua zi, la ora 2.00, eram din nou la rege, îmbrăcată în negru, gata să mă supun examenului său.

Știam că nu m-ar fi cruțat și nici nu m-a cruțat. M-a interogat cu aceeași cruzime

a profesorilor la examenul de absolvire a liceului. Pe urmă, când am isprăvit și s-a convins că i-am văzut cu adevărat filmul, a întrebat nerăbdător dacă mi-a plăcut. N-am fost în stare să-l dezamăgesc: i-am răspuns că da. Și, uimită, i-am văzut ochii umplându-i-se de lacrimi.

— O, mulțumesc, a bâlbâit, mulțumesc, mulțumesc!

Era atât de fericit că-mi plăcuse filmul lui, încât l-am iertat pe loc pentru tot ce mă făcuse să-ndur. Simțeam pentru el un fel de tandrețe și respect înghețat. Am înțeles brusc de ce l-au numit regele și că nu era o ironie în titulatura aceea, chiar merita.

*

Un număr incalculabil de dușmani i-au spus, și nu o dată, lui DeMille să-și lege o piatră de gât și să se arunce-n mare. Și unui număr incalculabil de dușmani DeMille le-a răspuns, cu Biblia în mână, că le-ar fi dat cu plăcere o pușcă în ziua în care s-ar fi hotărât să-și împrăștie creierii. Peste jumătate din populația globului i-a văzut filmele și niciun critic nu i-a dedicat vreodată o laudă. E singurul personaj de la Hollywood care n-a primit vreodată un Oscar. (Iar celui care-i amintește, DeMille îi replică: „Am câștigat Oscarul de box-office. De fiecare dată când primesc o insultă, lacrimile spectatorilor mei cresc cu 10%”.) Filmele lui pot să placă ori să displacă, însă nimeni nu poate nega că el ocupă un loc definitiv în istoria Hollywoodului și a cinematografilei înseși.

Povestea lui DeMille cu Hollywoodul începe, practic, în 1912, la o masă din Claridge Hotel din New York. Pe vremea aceea, Hollywoodul avea nouă ani, iar DeMille avea 32. Nici unul, nici celălalt nu se bucura de vreo brumă de popularitate. La începutul secolului, producția cinematografică se desfășura în totalitate la New York, unde Motion Pictures Patents deținea monopolul asupra camerelor de filmat și a peliculelor, punând bandele de gangsteri să-l bată pe cel care intenționa să producă un film de unul singur. Suburbia californiană pe care doamna Daeida Wilcox a numit-o Hollywood abia atunci începea să se îmbogățească cu niște magazine și câteva străzi. Niciun producător nu bănuia că ranch-ul ei ar fi fost potrivit pentru turnat filme. Singurul care s-a revoltat

împotriva bătailor cu gangsteri și a plecat la Los Angeles a fost David W. Griffith¹. A filmat Conte de Monte-Cristo într-o mansardă a orașului, pe Georgia Street.

Cecil Blount DeMille, descendent al unei familii de nobili olandezi emigrați în America în 1658, era dramaturg, asemenea tatălui său. Comedia lui cea mai importantă, *Cheer up*, a fost însă un fiasco. Vise să schimbe meseria. Într-o zi, s-a dus să mănânce la Claridge Hotel, unde s-a întâlnit cu un prieten, Jesse J. Lasky, fost saxofonist devenit director la Folies Bergère din New York.

Lasky era și el în necaz: Folies Bergère se închisese. Cei doi se compătimeau unul pe celălalt când a ajuns cumnatul lui Lasky, Samuel Goldfish, fabricant de mănuși timp de douăzeci și șase de ani.

— Sunt terminat, a spus Goldfish, fabrica mea de mănuși a dat faliment.

— Ce coincidență, a răspuns politico DeMille, și noi suntem faliți.

— Trebuie să facem ceva, a adăugat Lasky.

— De ce nu ne băgăm în cinema? a zis Goldfish, cumva în glumă.

— Să încercăm, a spus Lasky.

— Bine, a completat DeMille.

Erau timpuri eroice, se înțelege. Zis și făcut. Cei trei au pus laolaltă 25 de mii de dolari și au fondat Lasky Feature Play Company, cu DeMille director și Goldfish președinte. Cu acea ocazie, Goldfish și-a schimbat numele: însușindu-și-l pe cel de Goldwyn. Apoi au închiriat câteva camere de filmat de la Motion Pictures Patents, spunându-le:

— Ne întoarcem imediat, facem o plimbărică.

Și au fugit spre Vest cu prada.

„Let us go to West” („Să mergem în Vest”), a strigat DeMille, care a devenit un slogan. Vestul era singura regiune din America în care independenții puteau produce un film sustrăgându-se jugului celor de la Motion Pictures Patents. Sigur, niciunul dintre cei trei nu s-a comportat prea frumos cu Motion Pictures

Patents: camerele de filmat valorau o avere.

— Dar tâlharii ăia, a zis DeMille, meritau mai rău.

DeMille își făcuse bine calculele. Ca să ajungi în Vest ai nevoie de niște zile de mers cu trenul. Lumea interlopă nu era organizată în America la fel ca azi, când e destul să trimiți o telegramă ca să ajungi din urmă „un trădător” și „să-i dai o mică lecție”. În mod sigur, gangsterilor din New York nu le-ar fi trecut prin cap să-i urmărească pe cei trei tineri. Nici Motion Pictures Patents nu putea să se iluzioneze că-și va recupera camerele, practic furate. Lasky, Goldwyn și DeMille au călătorit cu sufletul neîmpovărat.

Intenția lui DeMille era să se oprească în Arizona, adică suficient de departe de New York și suficient de însorită. Dar când trenul a ajuns în gara din Flagstaff, DeMille a observat consternat că valea era cufundată într-un nor de ploaie. A urmat o consultare scurtă, iar cei trei au decis să-și continue călătoria până când vor descoperi un loc însorit. L-au găsit fix când nu mai aveau cum să meargă mai departe: dincolo de stația de tren era plaja, apoi marea. Ajunseseră la Los Angeles. DeMille, Lasky și Goldwyn au descărcat aparatele și și-au aruncat în sus pălăriile. La Los Angeles nu era doar un timp excelent, ci și un peisaj ce părea inventat pentru ei, cu mare, lacuri, dealuri, păduri, deșert și, mai ales, spațiu la discreție. Au făcut o plimbare pe la periferie și-au avut parte de altă surpriză de bun-venit. Într-o suburbie numită Hollywood, fermierii dădeau grajdurile aproape pe degeaba. O doamnă cu fața arsă de vânt și o rochie în carouri renunța la grajdul vacilor sale care muriseră. O chema Daeida Wilcox.

Cei trei tineri s-au dus la ea aproape cu frică: vorbea numărând boabele rozariului. Daeida Wilcox părea puțin suspicioasă, dar a zis că, pentru o sută de dolari ar fi renunțat și la hambar. Lasky i-a dat două sute de dolari și a luat grajdul și hambarul. Aici a turnat DeMille primul lui film, care a fost și primul film din istoria Hollywoodului: *The Squaw Man*.

— Domnul mi-a dat inspirație, a povestit DeMille. N-am fost niciodată regizor înainte, nu știam nici măcar ce însemna să derulezi o peliculă.

The Squaw Man a fost vândut pentru 100 de mii de dolari, a avut un succes neașteptat. Iar cei trei aventurieri, acum plini de bani, s-au asociat cu Adolph Zukor. Astfel a luat naștere Famous Players Corporation, care avea să se numească ulterior Paramount. Restul e cinema.

În timp ce satul liniștit al doamnei Wilcox se umplea de dansatoare, regizori, șarlatani, modele și oameni intrați în goana nouă după aur, faima Hollywoodului creștea și creștea și faima lui DeMille. Fostul dramaturg falit a prins un gust deosebit pentru realizarea de filme: părea însuflețit de un fel de furie. Adesea, lucra la un film ziua și la altul noaptea și se lăuda cu invenții extraordinare. A fost primul care a folosit megafonul (instrumentul acela fără de care regizorul pare că nu știe să fie regizor). A fost primul care a obținut efecte speciale de lumini și umbre, iluminând, de exemplu, doar jumătate din fața actorului ca să obțină o expresie sumbră. A fost primul care a folosit camera de filmat cu sunetul inserat, primul care a folosit culoarea, primul care a turnat de două ori aceeași scenă pentru a avea o peliculă de rezervă, primul care a adus pe ecrane un subiect religios.

Asta se întâmpla cu prima ediție a filmului *Cele zece porunci*, din 1923. „Ticălosule, o să ne ruinezi”, a telegrafiat de la New York, fierbând de furie, Sam Goldwyn. Și când colo *Cele zece porunci* a inaugurat Teatrul Chinez și-a rămas cap de afiș timp de opt luni. Trei ani mai târziu, DeMille a realizat o istorie a lui Hristos, *Regele regilor*, iar acesta a rămas pe panourile publicitare 28 de luni neîntrerupt. Apoi a venit rândul filmului *Semnul Crucii*. DeMille mărturisește:

— Biblia rămâne cea mai bună sursă de subiecte de film. N-am văzut niciodată un film religios care să nu se bucure de succes de casă.

Descoperise cea mai bună formulă pentru a cuceri publicul: un cocktail de sex și religie.

— Sexul și religia, a adăugat, sunt marile resorturi ce guvernează lumea. Sexul gădilă cele mai josnice instincte, religia curăță conștiința. Nu se pot descurca unul fără cealaltă.

O formulă destul de simplă și, în felul ei, genială: pe fondul biblic și al mesajului pentru umanitate, DeMille băga cu nonșalanță o poveste de iubire, condimentată cu săruturi și îmbrățișări, dintre un tânăr frumos și o fată frumoasă. Atât ajungea pentru a-i asigura box-office-ul. Și, într-adevăr, nu s-a înșelat din punct de vedere comercial cu niciunul dintre filmele sale celebre. Singurul care n-a prins cine știe ce, *Cruciații*, a meritat sentința lui Zukor: „Regele a murit! Trăiască regele!”

DeMille i-a îmbrăcat pe cruciați în indieni, a mutat acțiunea din Palestina în Vestul Îndepărtat, i-a schimbat titlul în The Plainsman și și-a luat înapoi banii și sceptrul. A făcut-o, mare atenție, cu sufletul curat: DeMille este cel mai religios om de la Hollywood și pentru nimic în lume n-ar vrea să pară un blasfemator.

— Proștii mă acuză că mă folosesc de triumghiul el-ea-altul până și în textele sacre, spune DeMille. Dar ce vină am eu dacă și în urmă cu 3 000 de ani oamenii își puneau coarne? De altfel, Biblia vorbește limpede, explică, nimeni nu se naște din flori.

E greu să-l prinzi în ofsaid pe DeMille, fiindcă pentru fiecare acuzație are un răspuns adecvat. Când îi reproșau că exploatează prea mult Biblia, declara:

— Povestesc Biblia cu ajutorul imaginilor, în timp ce preoții o fac în cuvinte. E un fel ca oricare altul de a te ruga lui Dumnezeu.

Din rugăciunea aceasta extravagantă, DeMille obține avantaje foarte pământești: este unul dintre miliardarii cei mai miliardari de la Hollywood. Nimeni nu se pricepe mai bine decât el la a aduna bani, pentru că are o metodă ce nu dă greș niciodată: cheltuie dolari și economisește cenți. E capabil să risipească cifre ciclopice ca să-și procure din Ierusalim spinii necesari pentru realizarea coroanei lui Cristos, dar nu va plăti niciodată nici jumătate de dolar în plus pentru sandalele unei figurante. Toată lumea știe povestea cartofilor pe care DeMille i-a cumpărat de la guvern pentru a-și hrăni cerbii de la ferma lui, Paradiso. Cartofii erau puși în saci foarte buni, din cea mai bună pânză. DeMille i-a pus deoparte, i-a revândut cu șapte cenți sacul și nu numai că i-au ieșit gratis cartofii, dar a obținut și un profit de doi cenți pentru fiecare sac.

E și acesta un test de ingeniozitate. Iar ingeniozitatea, într-un bărbat ca DeMille, nu exclude păcatele ușoare. Îi place, de exemplu, să îmbrace hainele regizorului: cizme de piele, biciul în dreapta și megafonul în stânga. Îi place să fie urmat de un asistent, care-i cară scaunul, să se odihnească ori de câte ori crede el că-i nevoie. Foarte blând în viața privată, la filmări îi place să o facă pe tiranul.

Îi place să o facă pe uitucul, cochetărie pe care o etalează pentru a demonstra că mintea lui e ocupată mereu cu lucruri importante. Astfel, nu-și amintește niciodată numele și toți actorii sunt, pentru el, Joe McBrown sau Mary Smith. Adesea susține că nu-și amintește nici măcar numele celor din familie, ca atunci când nu știa cum îl cheamă pe protagonistul unuia dintre filmele sale, Anthony

Quinn, soțul fiicei sale Katherine.

— Țăla, cum îl cheamă pe ăla? a urlat DeMille și asistenții nu înțelegeau. Da, ginerele meu, cum îl cheamă pe ginerele meu?

— Anthony Quinn, domnule, au răspuns în cor.

— Mulțumesc, să-l ții minte!

Totuși, își adoră familia, pe care o conduce cu o autoritate patriarhală. Căsătorit de 55 de ani cu o fostă actriță de teatru, Constance Adams, DeMille este cu adevărat unul dintre acei puțini bărbați de la Hollywood care nu recunosc divorțul. Are patru copii, dintre care trei adoptați, doisprezece nepoți, doi strănepoți și întreaga dinastie locuiește la el acasă, în Laughlin Park, pe dealurile Hollywoodului, la capătul unei străzi care-i poartă numele: DeMille Drive. Casa e împrejmuită de un parc; n-are piscină, nici teren de tenis, iar când e aici regele își petrece timpul cultivând roșii și rugându-se lui Dumnezeu. Doarme cu Biblia în mână și cu creionul după ureche, să ia notițe pe marginea unui verset, în cazul în care inspirația îi vine prin somn. Spionii de la Confidential s-ar osteni în zadar să dea de-un scandal în viața lui. Nu contează că are 77 de ani, e mai pur decât un sihastru. Singurul lui păcat este că merge uneori la cinema să vizioneze Cele zece porunci.

1. David Wark Griffith (1875-1948) a fost unul dintre cei mai importanți regizori din istoria cinematografilei americane (n. red.).

Capitolul 2

Superbărbatul Odios nu-i la fel de ușor de abordat precum regele. Fiindcă-i mult mai influent. A trebuit să fixez cu o lună și o săptămână înainte o întâlnire cu el. Și înc-am avut noroc. Alții așteaptă un an doar ca să-i spună: „Cum vă merge?”. Dar ziua cea mare a sosit, ușa biroului s-a deschis și, de parcă l-ar fi împins o rafală de vânt, a năvălit cu un metru nouăzeci cât are, o sută optzeci și două de livre de mușchi („fără un gram de grăsime”, declară), zecile lui de milioane de dolari și gloria de a fi producătorul cel mai stimat și mai temut de la Hollywood.

Era îmbrăcat cu o pereche de pantaloni fără dungă și o jachetă pe care, aș putea jura, și-o pusese cu o clipă înainte, înjurând de furie. Cămașa, deschisă la gâtul său de taur, o purta fără cravată. Părul blond-castaniu, zbârlit și scurt părea tăiat de foarfecul unui cizmar. Nu-și arăta cei 44 de ani. Se mișca smucit, cu agilitatea unui profesor de gimnastică, cu care ar putea fi comparat dacă expresia de pe fața lui n-ar fi cea a unui șef de companie presat de responsabilități serioase.

Superbărbatul Odios are, într-adevăr, fruntea mereu încruntată. Poartă ochelari cu rame, prin care privirea-i albastră se filtrează cu o răceală inexorabilă. Zâmbetul lui e mai degrabă un fel de a-și depărta buzele, ca și cum ar trebui să-i examineze dentistul caninii și incisivii, lați, lungi și albi, ca niște clape de pian. Are sens gluma care-mi place atât de mult: dacă Burt s-ar lumina cu un candelabru, Liberace ar putea cânta o melodie pe dinții lui. Superbărbatul Odios este Burt Lancaster.

— La dracu' cu Hollywoodul! a explodat Burt Lancaster înaintând spre mine, iar eu, instinctiv, am făcut un pas înapoi.

Toți spun că-i violent, sălbatic și certăreț, te ia la pumni pentru un fleac. Și când colo era modul lui de a se scuza că mă făcuse să aștept atât timp, determinându-mă să amân o plecare râvnită. Interviuul cu el era ultimul. Eram sătulă de Hollywood până peste cap.

— Acum putem, în sfârșit, să discutăm, spuse strângându-mi mâna împăciuitor.

Și mi-a strâns-o cu atâta efuziune încât până și azi, când îmi amintesc, brațul îmi trosnește. Dar abia terminase propoziția când un secretar înfricoșat l-a anunțat că a sunat cineva de la Londra. Burt a scos un sunet de burduf, apoi:

— S-o ia dracu' de Londră! a spus.

Și cu degetele noduroase a smuls telefonul din mâinile fragile ale secretarului.

— Alo, alo, alooo! Neam de idiot, de ce mă suni la ora asta? Vrea 30%? Gunoiul! Să-mi mulțumească în genunchi dacă primește jumătate. Nu reușești să-l găsești? Descurcă-te! Într-o săptămână îl vreau aici, viu sau mort. Viu sau mort, ai priceput? Ha-ha! Domnii de la Washington au spus nu? Porumbeii! Vedem noi cine câștigă. Da, mâine sunt la Madrid. Stau acolo doar trei ore. Sunt așteptat la Chicago. Între timp, informează Parisul să organizeze lansarea. Nu, tâmpitule, dacă scrii un adjectiv ca fantastic, extraordinar, colosal, îți sucesc gâtul ca la un clapon. Nu vreau fraze pompoase, ai priceput? Ceva inteligent, să subliniezi reputația noastră solidă.

A azvârlit telefonul riscând să-l strice, a dictat o telegramă, a semnat 20 de scrisori și a comandat două cești de cafea cu lapte.

— Dumneavoastră beți cafea cu lapte? Nu? Eu, în schimb, beau. Whisky-ul nu-i bun.

S-a aruncat pe canapeaua din piele fină.

— L-am cumpărat din Maroc.

Și-a încrucișat picioarele lungi și-a început să mă bombardeze cu cifre.

— Mă fac să râd când vorbesc despre crize în industria cinematografică. Eu am făcut treisprezece filme și n-am dat-o-n bară cu niciunul. Să luăm Marty. Hai, hai, dați-mi creionul și carnetul. Știți cât m-a costat? 330 de mii de dolari, ha-ha! Știți cât mi-a adus? Patru milioane și jumătate de dolari, ha-ha! Sigur, Marty e o excepție, cum se spune, oul de aur. Dar să luăm Trapeze. Burt, mi-au spus, ăsta e un film pentru care trebuie să cheltuiești mult. S-a făcut și am cheltuit trei milioane de dolari. Bine. Și cât am câștigat din el? Șaisprezece milioane de dolari, ha-ha! Dar să luăm un exemplu mai vechi, Apache. M-a costat un milion și o sută de mii de dolari. Și cât a adus? Patru milioane de dolari, ha-ha! Acum să luăm Vera Cruz. Bine, aici n-am pus eu toți banii, a mai fost Gary Cooper și

alți oameni în afacere. Am băgat puțin mai mult de-un milion și ce câștig am avut din el? Opt milioane de dolari. Pe scurt, dacă fac un calcul al ultimelor filme și nu pun la socoteală oul de aur, văd că am cheltuit opt milioane de dolari și am câștigat 40 de milioane. Și știi de ce, frumoaso? Fiindcă filmele mele sunt bune, realizate de oameni tineri și serioși.

Nu era Burt Lancaster-vedeta cel care făcea calculele, nici „urâtul magnific” pentru care o celebră actriță europeană a traversat Oceanul plin de speranță, ci producătorul independent Burt Lancaster, patron și fondator al Hecht Hill Lancaster Company, cu sediul pe North Canon Drive, la numărul 202, în Beverly Hills și sucursale la New York, Londra, Paris, un Robespierre al unei revoluții care de câțiva ani continuă să schimbe chipul Hollywoodului. De-acum, cinematografia americană nu mai aparține unor personaje ca Adolph Zukor, Jesse Lasky, William Fox¹, Sam Goldwyn sau Marcus Loew² și nici măcar bătrânelor mituri precum Cecil DeMille. Îi aparține producătorilor independenți ca Burt Lancaster, care își măresc averea cu îndrăzneală pe ruinele unui imperiu căzut.

Epoca marilor studiouri s-a încheiat. Studiourile încă există, funcționează chiar, dar nu mai au exclusivitate în producția de film. Pe platourile de la Metro Goldwyn Mayer, care odată simbolizau puterea financiară a Hollywoodului, azi se toarnă mai ales documentare de televiziune, rareori câte un film. Halele sunt goale. Perucile și hainele care nu ajungeau niciodată acum atârna prăfuite. Pe scenariile mucegăite cresc pânze de păianjeni. Actorii renunță cu obrăznicie la angajamentele contractuale. La Warner Bros, unde înainte erau angajați 70, azi mai sunt 30. Paramount avea 55, acum doar opt. Columbia, care avea 50, azi are nouăsprezece. Glorioșii pionieri care altădată administrau destinele vedetelor trec unul câte unul la odihnă, doborâți de deziluzii. E la modă să faci filme revoltându-te împotriva hegemoniei vechilor case de producție. Sigur, Harry Cohn, proprietarul studiourilor Columbia, contează încă foarte mult și toți tremură când îl văd în spatele biroului său, în timp ce, cu agresivitatea unui gangster, se lasă bărbierit, mănâncă un sendviș, răspunde la două telefoane deodată, ținând un receptor la o ureche și unul la cealaltă, dând ordine scurte ca și când ar mitralia. Sigur, Howard Hughes e încă influent în fotoliul lui invizibil de patron al 20th Century Fox, atât de puternic încât nimeni nu se poate apropia de el, nici măcar să-l caute la telefon. Doar el poate suna, dacă vrea, și numai din biroul său de pe Roman's Street, la numărul 7000, unde în șaisprezece ani nu a pus niciodată piciorul și unde lucrează numai mormoni care, în numele religiei lor, nu beau, nu fumează, nu spun minciuni și deschid gura numai dacă e necesar.

Însă, dacă ar trebui să spun cine este astăzi omul cel mai important și mai reprezentativ de la Hollywood, nu l-aș alege nici pe Cecil DeMille, nici pe Harry Cohn, nici pe Howard Hughes. L-aș alege pe Burt Lancaster, fost acrobat cu capul plin de cifre și idei curajoase, actorul care n-a studiat niciodată actorie, producătorul care n-a auzit în viața lui de științe economice, dar care, în zece ani, a construit industria care a condus la Revolta Starurilor.

Povestea lui e tulburătoare. Înainte să ajungă la Hollywood, singura contribuție oferită de Burt Lancaster industriei spectacolului era să stea cu capul în jos pe o trambulină suspendată la 25 de metri deasupra solului. Burt muncea într-un circ. Fiul unui poștaş din Brooklyn de origine irlandeză, elev nesilitor, tot ce a reușit să obțină, după ani de studiu inutil, a fost o diplomă de profesor de gimnastică și o medalie la un campionat de baschet. Mai târziu, a fost șofer de camion și jongler. Îi plăcea s-o facă pe-a vagabondul și să dea probe de curaj. A crezut că atins luna de pe cer când, împreună cu un trapezist de 140 de centimetri, Nick Cravat, a început să stea cu capul în jos pe trambulina aceea. Pe atunci nimeni nu bănuia că acel cap i-ar putea servi și pentru gândit. Credeau că îi folosește doar să-și țină în echilibru cele 182 de livre de mușchi. Burt, într-adevăr, vorbea foarte puțin; tot vocabularul lui se reducea la expresii ca Allez! și Op-lă! Câștiga trei dolari pe săptămână. Avea o soție trapezistă, June Ernst, de care a divorțat fiindcă vorbea și câștiga și mai puțin decât el.

În 1941, Burt și-a rupt o mână făcând un triplu salt mortal. Atunci și-a schimbat meseria, devenind vânzător într-un magazin de lenjerie de damă. Cine l-a cunoscut în această postură susține că se comporta ca un vânzător ambulant într-un harem. Vindea chiloți și sutiene făcându-le clientelor cu ochiul stâng, punându-le în situații jenante. Pe urmă, a fost chemat la arme. A făcut războiul ca sergent în Franța și Italia. Un sergent arogant și lipsit de disciplină. Din când în când, evada ca să vadă locuri mai vesele decât cazărmile. Odată a fugit la Montecatini, a intrat într-un teatru și acolo a cunoscut o femeie de condiție bună. Așa că s-a însurat. O chema Norma Anderson, era văduvă, americană, elegantă, iar nunta, care a avut loc la Pisa, a reprezentat un punct de cotitură în viața lui Burt. Odată încheiat războiul, și-a urmat soția la New York. Ea lucra în birourile de la Paramount din Times Square. Aici l-a descoperit un agent teatral.

S-a întâmplat în lift.

— Urcam la Norma și-am văzut că cineva se holbează la mine. Știi, unul dintre tipii ăia care bântuie pe Broadway și-ți lasă cartea de vizită, promițându-ți marea

cu sarea. Pe la etajul unsprezece și-a scărpinat bostanul și m-a întrebat dacă n-aș vrea să lucrez pentru el într-o comedie. La etajul douăzeci am căzut pe gânduri, iar pe la treizeci mi-am scărpinat și eu bostanul, răspunzând că e un mod ca oricare de-a face bani. Așa am devenit actor.

Comedia era *A Sound of Hunting*, iar Burt juca rolul unui sergent cătrănit și violent, adică pe el însuși. A rămas puțin pe afișe, fiind o comedie proastă, însă, când echipa a fost concediată, cei de la Hollywood îl remarcaseră deja pe Lancaster.

— Nu voiam să merg la Hollywood, zice Lancaster. Să joc n-a fost niciodată visul meu. Am mers pentru că n-aveam bani, dar sufeream ca un câine fiindcă femeia mea rămăsese la New York. Mi-am zis: „Burt, dragule, Hollywoodul nu te va avea niciodată”.

Într-adevăr, nici nu l-a avut vreodată.

Burt bântuia pe Sunset Boulevard cu părul sârmos și scurt ca spinii de cactus, cu hainele murdare și barba lungă. Se certa cu toată lumea. Unor importanți editorialiști le-a zis că-i consideră niște tâmpiți, unei celebre actrițe, că nu știe să citească nici măcar o poezie, unui producător plin de emfază, că filmele lui sunt niște porcării, Heddei Hopper, că a cruțat-o fiindcă „seamănă grozav cu bunică-sa”. Propoziția *Who is that bum?* („Cine-i nemernicul ăsta?”) l-a însoțit peste tot. Chiar nu-i era frică de Hollywood. Singurul cu care se simțea în largul lui era Harold Hecht, un agent de presă fără clienți. Hecht înțelesese că se apropia o situație de criză la Hollywood. Televiziunea fura mii de spectatori, iar oamenii mergeau la cinematograful din ce în ce mai puțin.

— Ascultă, i-a spus Hecht, nu te lega de nimeni. Rămânem împreună și, cam în cinci ani, vom produce propriile noastre filme.

Au încheiat pactul strângându-și pur și simplu mâna, fără hârtie cu stampilă. La puțin timp, Mark Hellinger³ i-a oferit lui Lancaster un rol în filmul *The Killers*, după o povestire de Hemingway, alături de o stea numită Ava Gardner. Rolul era cel al unui boxer tont și feroce.

— Ei, ce să-i răspund? l-a întrebat Lancaster pe Harold Hecht.

— Încearcă, cu orice preț, să obții rolul. Trebuie să dai lovitura ca vedetă înainte de a face filmele tale, i-a răspuns Harold Hecht.

Burt a luat micul dejun cu Mark Hellinger și a făcut tot posibilul să-l convingă că rolul acela e pentru el.

Producătorul a vorbit o oră întreagă despre film. Și o oră întreagă Burt a tăcut inexpressiv. Abia la cafea a mormăit:

— Presupun că-i un subiect bunicel. Dar cine-i Hemingway ăsta?

Povestea Hellinger, care acum e mort:

— Chiar am crezut că-i cretin. Așa că i-am dat rolul.

Cu The Killers, Burt Lancaster a devenit un star overnight.

După debut n-a mai făcut niciun film în care să nu fie actor principal. Hecht își dirija bine prietenul. După doi ani, câștigase deja un sfert de milion de dolari și a fondat, ca independent, Norma Productions. Bând din cafeaua cu lapte, Burt a continuat:

— Și-acum să-ți explic cum s-au întâmplat lucrurile, pentru că nu poți înțelege succesul lui Burt Lancaster dacă nu înțelegi fenomenul care l-a provocat. La sfârșitul războiului, cinematografia americană a intrat în criză. Să vorbești urât despre cinema devenise ceva șic. Ajungeau din Europa filme neorealiste, care-i impresionau pe oameni. Dar primul foc de armă a fost tras de televiziune. Studiourile n-au fost lovite mortal, însă rana era gravă. Dacă tot li se ofereau numai porcării, oamenii preferau să rămână acasă și să le vadă gratis, în loc să-și cheltuie banii într-o sală de proiecție. Pe urmă, știi, la televiziune lucrau actori buni: Ida Lupino, Loretta Young, Lucille Ball, Joseph Cotten, Louis Jourdan, Jack Palance, Edmond O'Brien, David Niven, Ann Sheridan, Dick Powell. Așa că studiourile produceau tot mai puține filme și cereau tot mai mulți bani de la bancă. Iar ca să obțină bani din bancă știi ce făceau blestemații? Se foloseau de numele actorilor și regizorilor, care singuri garantau succesul unui film. Așadar în filmul ăsta joacă Burt Lancaster; domnilor de la bancă, puteți fi siguri că vă veți primi banii înapoi. Atunci, Hecht și cu mine am avut o discuție. Dacă alții se folosesc de numele noastre pentru a primi un împrumut, de ce nu ne-am putea folosi noi de propriile nume pentru a obține același împrumut? Aveam idei noi. Voiam, de exemplu, să facem filme la modul realist, mai curând decât în platouri. Dacă trebuie să filmezi o scenă într-o plantație de trestie de zahăr, la ce bun să construiești în studio acea plantație de trestie de zahăr? Te duci într-o plantație de trestie de zahăr, nu? În felul ăsta s-a făcut The Flame and the Arrow

și a mers bine. S-a făcut The Crimson Pirate și a mers bine. Să ne înțelegem, la timpurile acelea eram semi-independenti. O companie cinematografică nu se inventează peste noapte. Dar la Vera Cruz eram deja independent și mi-am putut satisface dorința de a turna un film ca regizor, The Kentuckian. Frumoaso, ce furie i-a apucat pe proprietărașii de la Hollywood! Când am depus cerere pentru a fi admis în sindicatul regizorilor, mi-au expediat-o înapoi, transmițându-mi să nu mai încerc asta în viața mea. Și știi ce-am făcut? Am regizat oricum, fără hârtia lor de la sindicat, ha-ha! Pe urmă, Hecht a văzut la televizor comedia aceea, Marty. Era un subiect uman, însă pe-atunci aveam puțini bani de cheltuit. Așa că am luat actori ca Betsy Blair⁴ și Borgnine⁵, un regizor de la TV bun, pe care însă nu-l cunoștea nimeni, și am făcut Marty, în timp ce proprietărașii mă priveau cu o sprânceană ridicată. Dar și-au coborât-o, știi? Marty a fost primul film american care a câștigat Festivalul de Film de la Cannes după război. Ha-ha!

A fost și filmul care l-a consacrat pe Lancaster în calitate de producător. Curând, Norma Productions și-a dublat acțiunile și s-a îmbogățit cu un al treilea om, James Hill, fost scenarist la MGM și soțul Ritei Hayworth. S-a format triumviratul Hecht-Hill-Lancaster.

— Acum îmi permit să semnez contracte cu cei mai buni din lume, a zis Lancaster, și nu sunt singurul. Acum, Hollywoodul e un tărâm al independenților. Ha-ha!

Din momentul acela, Hollywoodul a început să-l urască pe fostul acrobat și să-l numească He Man, ceea ce înseamnă, mai mult sau mai puțin, „Superbărbatul”.

Hollywoodul i-ar fi permis să fie în continuare prost educat, să nu se fotografieze în smoching pentru că-i este rușine să se îmbrace în smoching, să nu meargă la slujba de duminică, să nu aibă un psiholog personal, să spună: „Eu nu merg în night-cluburi, distracția mea preferată e să fac copii, ha-ha!” (într-adevăr, are cinci și i se par puțini). Putea să suporte până și să locuiască împreună cu un trib de rude într-o casă în care cea mai importantă cameră e bucătăria (acolo primește oaspeți, acolo își face calculele, acolo studiază scenariile). Dar nu putea să-i ierte faptul că și-a instigat colegii să-i urmeze exemplul.

Revolta Starurilor a luat, după Victoria Superbărbatului, proporții nerușinate. Mânate de nerăbdarea de a-și dubla miliardele, eliberate de cătușele contractuale ce le țineau legate de vechii dictatori, multe vedete și-au fondat propria casă

cinematografică și produc filme. Într-un anume sens, nu mai sunt vedete, sunt bărbați și femei de afaceri care-și petrec zilele cu avocații, agenții fiscali, experții în publicitate și își interpretează cele mai bune scene în fața bancherilor care le împrumută bani fără să clipească. Kirk Douglas, Gary Cooper, Frank Sinatra, Marlon Brando, Bing Crosby, William Holden, Marilyn Monroe, Susan Hayward, Doris Day, Clark Gable, Alan Ladd, John Wayne sunt toți producători independenți. Cei mai precauți, precum Gregory Peck, asociat cu Sam Goldwyn, se sprijină pe vechile case. Alții produc, iar acesta e un mare avantaj, filme finanțate de vechile case de producție. Două treimi din producția de la Paramount, Warner Brothers și Fox se află în mâinile acestor oameni de afaceri.

Noii domni din birourile hollywoodiene sunt o rasă inflexibilă, fără milă, iar eșecurile nu-i descurajează, așa cum nici întâmplările neprevăzute care-i costă mii de dolari. În urmă cu trei ani, William Holden a realizat *Strategic Air Command*, un film despre un avion cu reacție ce atinge înălțimi uluitoare. Părea un film destinat unor încasări uriașe, Ministerul de Război îl citase, iar americanii sunt patrioți. Dar, în aceeași zi în care a avut loc premiera la New York, avionul folosit în filmări, în încercarea de a atinge un nou record de înălțime, a explodat pe cerul Nevadei. Filmul a devenit falimentar, iar Holden a pierdut toți banii. A jurat în momentul acela să nu mai producă niciun film, dar câteva luni mai târziu și-a retras jurământul. Împreună cu Kirk Douglas, deloc impresionat, s-a pregătit de filmările la *Vikingii*. Planul de lucru la *Vikingii* prevedea ca cea mai mare parte a filmului să fie turnată pe țărmul Mării Baltice. Kirk s-a dus la Marea Baltică, a recrutat sute de figuranți, lipindu-i fiecăruia pe față o barbă curgătoare. Sărmanul Kirk nu știa că la Marea Baltică suflă un vânt violent. Când operatorul filma scenele în aer liber, toate bărbile zburau. Și niciun lipici ori vreo substanță cauciucată nu s-au dovedit îndeajuns de eficiente ca să fixeze bărbile pe obrajii figuranților. Filmările au fost suspendate, iar Kirk a fost constrâns să aștepte ca figuranții să-și lase propriile bărbile să crească. Podoabele lor capilare erau leneșe. A fost nevoie de două luni până când bărbile figuranților au ajuns lungi cum le voia Kirk. O daună financiară îngrijorătoare. Smulgându-și ciocul (adevărat) pe care îl purta de-un an, Kirk se tânguia că nu va mai produce filme. Însă continua neobosit.

Ce vrei, oricâte bărbile ar fi luate de vânt în Marea Baltică, oricâte avioane cu reacție ar exploda pe cerul Nevadei, acești revoluționari în Cadillac nu riscă vreodată ruina economică. În filmele altora își iau banii pierduți înapoi, fără mare efort. Nu cer numai salarii fabuloase. Pretind și procente scandaloase din câștiguri sau din încasările unui film în care sunt protagoniști. Să faci un film

pentru 200 de mii de dolari (circa 130 de milioane de lire) fără să ceri un supliment procentual este o nebunie definită drept *working for nothing* („a munci de pomană”). Dacă excludem precedentul dat de Mary Pickford și Douglas Fairbanks senior, care în urmă cu 30 de ani au pretins niște procente de-ți tăiau răsuflarea, niciodată sub soarele Californiei nu s-a văzut o cursă după bani atât de îndârjită. William Holden ia 50% din câștiguri. Marlon Brando pretinde 75% din câștiguri și 10% din încasări. Gary Cooper și Gregory Peck, inexplicabil de modești, cer numai 10% din câștiguri. Frank Sinatra, cu Pal Joey, a vrut 125 de mii de dolari și 25% din câștiguri. Iar studiourile care nu au intrat încă în faliment acceptă șantajul fără să crâcnească. Fără ei nu pot face filme și numai numele lor pot garanta succesul filmului respectiv.

— Ne consolăm cu gândul că încă n-au ajuns să ceară sută la sută din încasări, mi-a spus Harry Cohn. Dar într-o bună zi chiar vor pretinde cât voia Mary Pickford acum 30 de ani.

Vorbea cu o resemnare amară, ca și cum ar fi trebuit să se predea noilor stăpâni în ziua următoare. Însă cred c-am simțit și altceva din vocea care menționa vremurile lui Mary Pickford. „Pretențiile lui Mary, sumele nebunești...” Și, brusc, impresii vagi, fraze aproape pierdute, discursuri ce păreau uitate s-au reconectat între ele.

Dacă Lancaster, Holden, producătorii neobosiți de azi ar fi existat în timpul primului boom de la Hollywood, i-ar fi chemat DeMille sau Lasky. Istoria Hollywoodului e toată aici. Mereu au dominat cei mai energici, mai agresivi, mai norocoși, cei mânați de o aviditate foarte puternică pentru „a face” și a câștiga. Asta împiedică Hollywoodul să-și cunoască sfârșitul. Din fiecare criză, el renaște luând un medicament oarecare: fata cu părul platinat, noul sistem de producție, ecranul gigantic, pilula câștigătorilor. Și ele, repornind această mașină nebună de produs iluzii și bani, nu fac decât să mențină Hollywoodul cum a fost mereu: cu miturile și păcatele lui. Abia dacă face un semn că se oprește și atrage în cursă tot ceea ce-i aparține cu adevărat; până și vechile mituri ale celebrității nu se sting niciodată. Iată de ce există vedete aproape neclintite în timp, iată de ce se respiră aerul macabru al unui muzeu cu statui de ceară.

Adevărații morți sunt doar mica ospătăriță, stea falită, băiatul de la benzinărie, star ratat, taximetristul arțăgos, personaj eșuat, care niciodată nu devin „cineva” și se duc să îmbătrânească la fel ca toți oamenii normali, în alte locuri, unde vor și muri. La Hollywood, unde totul amintește de un cimitir și simți mirosul de

flori ofilite, nu se moare niciodată.

1. William Fox (1879-1952) a fost un producător american de filme, cel care a întemeiat corporația cinematografică Fox, devenită între timp 20th Century Fox (n. red.).

2. Marcus Loew (1870-1927) a fost un magnat american care a pus bazele Loew's Theaters și studioului de film Metro Goldwyn Mayer (n. red.).

3. Mark John Hellinger (1903-1947) a fost un jurnalist și producător american de film (n. red.).

4. Betsy Blair (1923-2009) a fost o actriță americană de teatru și film (n. red.).

5. Ernest Borgnine (1917-2012) a fost un actor american de film, care a câștigat Premiul Oscar pentru rolul său din filmul Marty (n. red.).